Міністерство освіти і науки України
Міністерство аграрної політики та продовольства України
Федерація аудиторів, бухгалтерів і фінансистів АПК України
Департамент агропромислового розвитку Херсонської обласної державної адміністрації
Спілка економістів України
ДВНЗ «Херсонський державний агарний університет»
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький педагогічний університет імені Григорія Сковороди»
Херсонський державний університет
Бердянський університет менеджменту і бізнесу

Федерація професійних бухгалтерів та аудиторів України

ДВНЗ «ХДАУ»

Кафедра обліку і оподаткування

ЗБІРНИК ТЕЗ

Всеукраїнської науково-практичної інтернет- конференції

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ І ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОГО КОНКУРЕНТНОГО СЕРЕДОВИЩА

18-19 квітня 2019 рік

м. Херсон

УДК 338.43:657:336.221
Т-33
Теорія і практика обліку, контролю і оподаткування в умовах глобального конкурентного середовища Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. - 18-19 квітня 2019 рік – Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2019. - ____ с.

Матеріали конференції спрямовані на науковий пошук, узагальнення та розроблення рекомендацій щодо можливих шляхів вирішення основних проблем розвитку обліку, аудиту та оподаткування підприємств аграрної сфери.

Рекомендовано до друку Вченою радою економічного факультету ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» (протокол №10 від 27.05.2019 р.)

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Кирилов Юрій Євгенович, ректор ДВНЗ «Херсонський ДАУ», д.е.н., доцент;

Аверчев Олександр Володимирович, проректор з наукової роботи та міжнародної діяльності ДВНЗ «Херсонський ДАУ» д.с-г. н., професор;

Мармуль Лариса Олександрівна, професор кафедри обліку і оподаткування ДВНЗ «Херсонський ДАУ», д.е.н., професор

Грановська Вікторія Григорівна, декан економічного факультету ДВНЗ «Херсонський ДАУ», к.е.н., доцент;

Жосан Ганна Володимирівна, заступник декана економічного факультету з науково-дослідної роботи, доцент кафедри менеджменту організацій ДВНЗ «Херсонський ДАУ», к.е.н., доцент;

Скрипник Світлана Валентинівна в.о. зав. кафедрою обліку і оподаткування, ДВНЗ «Херсонський ДАУ», к.е.н., доцент;

Сакун Аліна Жоржовна, доцент кафедри обліку і оподаткування ДВНЗ «Херсонський ДАУ», к.е.н., доцент;

Мохненко Андрій Сергійович завідувач кафедри фінансів, обліку та підприємництва Херсонського державного університету, д.е.н., професор;

Ігнатенко Микола Миколайович, завідувач кафедри економіки ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький педагогічний університет імені Григорія Сковороди», д.е.н., професор.

Рунчева Наталія Вікторівна, проректор з наукової роботи Бердянського університету менеджменту і бізнесу, к.е.н., доцент кафедри обліку і фінансів;

Тексти матеріалів тез подані в авторській редакції. Відповідальність за точність, достовірність і зміст поданих матеріалів несуть автори.

@ Херсонський державний аграрний університет, 2019

Зміст

1.	**Мармуль Л.О.** «Організація обліково-інформаційного забезпечення управління підприємствами»	9
2.	**Мартинюк О. А.** «Загальносистемні детермінанти розвитку бізнес-середовища переробної промисловості в умовах євроінтеграції»	11
3.	**Морозов Р.В.** «Концептуальний підхід до розробки стратегії управління розвитком галузі рисівництва в Україні»	14
4.	**Мохненко А.С.** «Облік розрахунків з постачальниками і підрядниками на підприємстві в умовах конкурентного середовища»	18
5.	**Адамчик О.О.** Особливості формування реклами у стратегіях маркетингу туристичних продуктів і послуг	20
6.	**Андрієць Т. Г.** «Порівняння бухгалтерського та податкового обліку при складанні фінансових результатів»	22
7.	**Бабушинська Є. І.** «Облік та контроль доходів і витрат підприємства»	24
8.	**Бігун Н. В., Олефір М. М.** «Інвентаризація запасів установ державного сектору: організаційно-методичний аспект»	25
9.	**Божньова Т. А.** «Шляхи та методи удосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками»	27
10.	**Братчук Ю.** «Особливості обліку податку на нерухомість»	28
11.	**Бухтіярова А. І.** «Шахрайство в платіжних системах»	31
12.	**Васильєва Т. А.** «Удосконалення оподаткування сільськогосподарських підприємств»	34
13.	**Ворона Т. Д.** «Податки в стародавній Греції і Римі»	36
14.	**Городецька А.О.** «Формування стратегії розвитку підприємства»	39
15.	**Груненко Д. О.** «Вплив електронного декларування НАЗК на боротьбу с корупцією»	41
16.	**Драгота І.П.** «Організація обліку та звітності в роздрібній торгівлі»	44
17.	**Дяченко Т.А.** «Удосконалення методики оцінки якості інвентаризацій»	46
18.	**Завгородня М.С.** «Бухгалтерський облік як важливе джерело інформаційного забезпечення управління підприємством»	50
19.	**Збарська Л. А.** «Контроль розрахунків за податком на доходи фізичних осіб»	52
20.	**Карпенко Н.Г., Баклицька М.Р.** «Єдиний податок 2019 року: сутність, нарахування, сплата»	54
21.	**Карпенко Н.Г., Герасименко Г. О.** «Документування операцій з обліку доходів бюжетних установ»	56
22.	**Кішканова Т. В.** «Перспективи розвитку обліку виробництва сільськогосподарської продукції»	58

23.	**Келлер Ю. А.** «Удосконалення порядку регулювання податкових зобов'язань і податкових боргів»	60
24.	**Кириченко Ю. О.** «Облікова реєстрація та її техніка»	62
25.	**Коваль С. В., Вовченко Л. А.** «Проблеми практичного застосування обліку біологічних активів тваринництва»	64
26.	**Коваль С. В., Донець Л. М.** «Особливості обліку фінансових результатів в умовах застосування комп'ютерних інформаційних систем»	66
27.	**Коваль С. В., Житнюк І. В.** «Особливості внутрішнього аудиту розрахункових операцій»	69
28.	**Коваль С. В., Ільмієв Е. А.** «Запровадження гнучких безтарифних систем оплати праці на аграрних підприємствах»	71
29.	**Коваль С.В., Шидейкіс Л. І.** «Організація аудиту поточної дебіторської заборгованості»	73
30.	**Ковтун В.А., Іваненко Р.Я.** «Аналіз показників фінансових результатів діяльності аграрних підприємств»	76
31.	**Коробчук Ю. В.** «Медичне страхування в Україні: проблеми та перспективи розвитку»	79
32.	**Кривицька Є. О.** «Інвестиційна діяльність в Херсонській області: проблеми та перспективи»	81
33.	**Круковська О. В., Афанасьєва Ю. І.** «Ухилення від сплати податків»	83
34.	**Круковська О. В., Дрешпак Р. О.** «Роль бухгалтерської звітності при реалізації інформаційно-аналітичної функцій»	85
35.	**Круковська О. В., Кривенко А. А.** «Економічно-правові аспекти сутності власного капіталу як об'єкта обліку»	87
36.	**Круковська О. В., Мулярчук І. В.** «Сучасні проблеми обліку необоротних активів агараних підприємств»	89
37.	**Круковська О. В., Райська А. Ю.** «Організація обліку преміювання на сільськогосподарських підприємствах»	91
38.	**Кужельова Т. С.** «Деякі аспекти бухгалтерського обліку основних засобів за МСФЗ»	94
39.	**Куліковський М. М.** «Раціоналізація первинного обліку витрат машинно-тракторного парку»	96
40.	**Ларіна А. Ю.** «Обумовленість потреб удосконалення обліку розрахунків з підприємницької діяльності»	98
41.	**Литвин О. Ю., Опанасенко В. І.** «Переваги та недоліки методів оцінки вибуття виробничих запасів»	100
42.	**Литвин О. Ю., Остапенко В. Ю.** «Методичні прийоми бухгалтерського обліку основних засобів»	102
43.	**Лисенко В. М.** «Системний підхід в організації розрахунків на підприємствах»	105
44.	**Левченко З. М., Рак К. О.** «Методичні аспекти державного фінансового контролю за рухом грошових коштів»	107

45.	**Лобанова І. М.** «Проблеми формування показників фінансової звітності аграрних підприємств»	109
46.	**Ломако К. П.** «Внутрішній аудит руху грошових коштів»	111
47.	**Мармуль Л.О., Бадзян І. М.** «Організація внутрішньогосподарського контролю операцій з грошовими активами та дебіторської заборгованості»	115
48.	**Мармуль Л. О., Величко А. С.** «Особливості обліку витрат у водопровідно – каналізаційному господарстві»	117
49.	**Мармуль Л. О., Богданова Д. А.** «Зміни у глобальних тенденціях формування біологічних активів та сільськогосподарської продукції»	121
50.	**Мармуль Л. О., Дежифарова Н. В.** «Модель контролю процесу отримання доходів підприємства»	125
51.	**Мармуль Л. О., Єфремов М. Ю.** «Вимоги, рівні та етапи організації фінансового обліку на сільськогосподарських підприємствах»	128
52.	**Нездойминога О. Є.** «Контроль валютних операцій: основні зміни і нові реалії»	130
53.	**Новак Н.П.** «Моделі та складові функціонування автоматизованих систем бухгалтерського обліку»	132
54.	**Новак Н. П., Стаднік А. В.** «Аналіз ринку страхування життя в Україні та визначення перспектив його розвитку»	134
55.	**Новак Н. П., Гнатушак О. І.** «Порядок знищення бухгалтерських документів»	136
56.	**Новак Н. П., Іванченко К. Б.** «Фінансова звітність у системі інформаційного забезпечення прийняття рішень»	138
57.	**Новак Н. П., Пітомець О. С.** «Підвищення аналітичних можливостей бухгалтерської фінансової звітності»	140
58.	**Осадчук І.В., Боліла С.Ю.** «Урахування історичних аспектів становлення вітчизняного менеджменту у формуванні стратегій розвитку агробізнесу»	142
59.	**Пагул Д. М.** «Актуальні проблеми обліку виробничих запасів»	145
60.	**Панюшкін Є. А.** «Проблеми та перспективи розвитку державного фінансового контролю в Україні»	147
61.	**Пастух К.С.** «Облік основних засобів»	149
62.	**Пилипенко К. А.** «Конкурентоспроможність галузі тваринництва: регулятори та важелі»	151
63.	**Підковенко А. С.** «Особливості переходу бухгалтерського обліку в Україні на міжнародні стандарти фінансової звітності»	154
64.	**Плахотя К. В.** «Організація обліку у фермерських господарствах»	156
65.	**Пілявський В.І.** «Удосконалення управління виробничим потенціалом агропромислових підприємств на основі провайдингу інновацій»	159
66.	**Петровська С.І.** «Дослідження критичних подій при поїздках містом транспортом загального користування і приватним автомобілем»	161

67.	**Пругло О. М.** «Методичні аспекти обліку розрахунків за виплатами працівникам»	164
68.	**Пристемський О. С.** «Концептуальні аспекти до моделювання рівня фінансової безпеки розвитку сільського господарства»	167
69.	**Пристемський О. С., Вандер А. В.** «Необхідність управлінського обліку витрат у сільськогосподарській діяльності»	170
70.	**Пристемський О. С., Ладигіна Н. В.** «Організаційні та методичні підходи до аудиту витрат виробництва»	172
71.	**Пристемський О.С., Панаріна Н.В.** «Особливості обліку у фермерських господарствах»	175
72.	**Пристемський О. С., Расторгуєва І. В.** «Облікове забезпечення управління витратами в аграрних підприємствах»	178
73.	**Пристемський О. С., Сухорукова О. С.** «Облікова політика та її вплив на якість інформації щодо формування доходів підприємства»	180
74.	**Романішина В. В.** «Автоматизація обліку і контролю виробничих запасів у аграрних підприємствах»	182
75.	**Романченко Ю. О., Довгопола Т. А.** «Внутрішній контроль в установах державного сектору»	185
76.	**Рудік Н.М.** «Особливості формування конкурентної стратегії в умовах ринку»	186
77.	**Рунчева Н.В., Бритвєнко А.С.** «Інтеграційні чинники аграрних підприємств»	189
78.	**Савчук М. М.** «Основні напрями підвищення ефективності діяльності фінансово-кредитних установ»	191
79.	**Сакун А.Ж.** «Формування стандартних інформаційних автоматизованих систем обліку»	193
80.	**Сакун А.Ж., Бєлка В.О.** «Вплив облікової політики на економічну безпеку підприємства»	196
81.	**Сакун А.Ж., Івченко О.С.** «Облік та механізми управління дебіторською заборгованістю»	198
82.	**Сакун А. Ж., Карпова А. В.** «Облікова політика підприємств України»	201
83.	**Сакун А.Ж., Міхнова Н.В.** «Створення ефективної моделі обліку розрахункових операцій»	204
84.	**Сакун А.Ж., Паладій А.Є.** «Проблеми обліку виробничих запасів на підприємствах України»	207
85.	**Сакун А. Ж., Якушев В. О.** «Форми документального оформлення руху електронних грошей: переваги та недоліки»	209
86.	**Самайчук С.І.** «Методи оцінки фінансової стійкості підприємства»	211
87.	**Сидоренко Г. В.** «Моделі бухгалтерського обліку у зарубіжних країнах»	214
88.	**Сімоненко Т.Г.** «Особливості податкових систем країн з ринковою економікою»	216

89.	**Селіванова О. І.** «Облік витрат молочного скотарства: управлінський аспект»	219
90.	**Семенюк Ю. О.** «Аудит розрахунків з покупцями та замовниками»	221
91.	**Середа О. Ю.** «Державне регулювання фінансових ринків в Україні у посткризовий період»	224
92.	**Скрипник С. В., Сидоренко О. В.** «Автоматизація обліку і аудиту розрахункових операцій»	226
93.	**Скрипник С. В., Кузьменко В. В.** «Розвиток розрахунків як форми реалізації відносин обміну діяльності»	228
94.	**Скрипник С. В., Лейчонок З. М.** «Побудова облікової політики щодо грошових активів та дебіторської заборгованості»	230
95.	**Скрипник С. В., Логінова А. О.** «Трансформація фінансової звітності в Україні до вимог МСФЗ: теорія і практика»	233
96.	**Скрипник С. В.** «Кооперування фермерських господарств як організаційно-економічний пріоритет їх стійкого розвитку на перспективу»	238
97.	**Скрипник С. В., Матвієнко В. П.** «Основні проблеми аудиту фінансової звітності»	240
98.	**Соколова М. П.** «Перспективи покращення організації обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками»	242
99.	**Старенька Т. І.** «Оптимізація форм бухгалтерського обліку поточних зобов'язань»	244
100.	**Старенький С. В.** «Облік розрахунків із бюджетом в умовах застосування міжнародних стандартів бухгалтерського обліку»	246
101.	**Скакун Р. Ю.** «Методичні аспекти обліку основних засобів у сільськогосподарських підприємствах»	248
102.	**Стрихар О. Л.** «Облік, аналіз і аудит дебіторської заборгованості державного підприємства «Дослідного господарства інституту рису НААНУ»	251
103.	**Стрельчукова Н. В.** «Актуальні проблеми обліку розрахунків з бюджетом та шляхи їх удосконалення»	254
104.	**Ткачук К.О.** «Особливості нормативного регулювання обліку витрат у сільському господарстві»	257
105.	**Тютюнник М. С.** «Облік природних ресурсів: особливості США»	259
106.	**Федорко В. Ю.** «Напрями проведення аудиту операцій з обліку доходів і фінансових результатів діяльності»	262
107.	**Храпунова Т.** «Планування розвитку податкового потенціалу підприємств на основі комплексного підходу»	264
108.	**Чир'єва І. В.** «Вдосконалення обліку фінансових результатів операційної діяльності»	267
109.	**Черниш Н. С.** «Міжнародний досвід мотивації персоналу і можливості впровадження в Україні»	269
110.	**Шалигін О. А.** «Облікова політика та її вплив на інформацію про результати діяльності підприємства»	271

111.	**Шевченко В. В.** «Оцінки факторів впливу на ефективність діяльності банку»	273
112.	**Шевякіна Г. Ю.** «Організація обліку виробничих практик на підприємствах»	275
113.	**Шестова М. А.** «Оподаткування малого бізнесу в Україні: правовий аспект»	277
114.	**Шепель І. В., Горпищенко І. М.** «Удосконалення обліку збутової діяльності»	279
115.	**Шепель І. В., Мельникович В. С.** «Організація і методика аудиту активів малих підприємств»	281
116.	**Шепель І.В., Талько Н. Г.** «Організація внутрішньогосподарського контролю збуту в операційній діяльності підприємства»	284
117.	**Шепель І. В., Хомишина Ю. П.** «Методичні основи аналізу результативності фінансово-господарської діяльності»	286
118.	**Шепель І. В., Чайка А. В.** «Проблеми та перспективи розвитку обліку виробничих запасів на с/г підприємствах»	288
119.	**Юрченко А. Ю.** «Роль інформаційного забезпечення при аналізі власного капіталу підприємства»	291
120.	**Яковенко В.Р.** «Порівняння принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності Португалії та України»	293
121.	**Яковенко М. В.** «Особливості бухгалтерського обліку в Україні та Німеччині»	295
122.	**Ярмоленко Г. С.** «Особливості застосування форм обліку у фермерських господарствах»	297

Мармуль Л.О.
д. е. н., професор,
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКОВО-ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Важливу роль у системі управління підприємствами відіграє інформаційне забезпечення, тобто інформація, яка необхідна для управління виробничо- й соціально-економічними процесами, що зберігається в базах даних інформаційних мереж. Переважну частину інформації про їх виробничу і фінансово-господарську діяльність, необхідну для прийняття й реалізації управлінських рішень, надає система бухгалтерського обліку. За її допомогою дані з первинних документів перетворюються в оброблену для всебічного аналізу інформацію, у зв'язку з чим система обліку потребує налагодженої організації.

Традиції й досвід вітчизняної облікової школи та сучасні підходи до розвитку бухгалтерського обліку і аналізу в Україні дали змогу сформувати організаційні положення щодо інформаційних вимог користувачів та організації облікового і аналітичного процесу [1, с. 14]. Одним із напрямів вдосконалення управління є впровадження автоматизованої системи управління підприємством (АСУП), яка має бути побудована з урахуванням їх організаційної структури, особливостей застосування техніки і технології у процесі обробки облікових даних та організації фінансової звітності, контрольного процесу, внутрішнього аудиту.

У процесі управління підприємствами інформаційні технології реалізуються за допомогою автоматизованої інформаційної системи, яка призначена для автоматизованого збирання, збереження, обробки та видачі інформації за запитом користувачів. Переважно, їх представляють управлінський менеджмент, власники, податкові органи [2, с. 65]. Для організації й здійснення автоматизованої інформаційної системи суттєве значення має наявність відповідного інформаційного забезпечення, що забезпечує своєчасне та необхідне для процесу управління отримання інформації.

Автоматизована система обліку й управління підприємством призначена для документування фактів фінансово-економічної діяльності, реєстрації господарських операцій у системі рахунків синтетичного й аналітичного обліку, узагальнення облікової інформації, ведення обліку за національними та міжнародними стандартами, а також для отримання внутрішньої та зовнішньої обліково-фінансової звітності.

Проблеми й можливості побудови автоматизованої системи бухгалтерського обліку доцільно розглядати в контексті загального стану інформаційних технологій [3, с. 87]. Так, в першій половині 1990-х років вітчизняними фахівцями був нагромаджений великий досвід у розробленні автоматизованих систем бухгалтерського обліку (АСБО) для персональних

комп'ютерів. Тому на сучасному рівні їх розвитку в Україні найпоширенішими є підходи, базовані на використанні персональних комп'ютерів, що передбачає цілковито або частково розподілену обробку даних обліку й фінансової звітності.

Суттєві відмінності пропонованих концепцій побудови АСБО пов'язані з неоднаковим підходом до способів подання та інтерпретації облікових даних, побудови пакетів програм і принципами забезпечення функціональної їх повноти. Відмінності в способах побудови пакетів програм передусім визначаються вибраними на етапі проектування системи принципами подання й інтерпретації облікових даних [4, с. 91]. Уніфікована модель, як правило, припускає побудову системи у вигляді єдиного, інтегрованого середовища, а застосування спеціалізованих за різними ділянками моделей даних вимагає наявності комплексу спеціалізованих програм, що оперують із кожною окремою їх логічною сукупністю.

Досягнення функціональної повноти програмної системи реалізується завдяки наявності в ній розвинутих проблемно-орієнтованих методів та інших інструментальних засобів. Це дає можливість користувачеві самостійно адаптувати її до конкретних умов у рамках своїх потреб. Також це може бути результат реалізації такого набору функцій, які, за задумом розробників, мають забезпечити найтиповіші потреби обробки облікових даних користувачів. Перший підхід досягнення функціональної повноти системи більшою мірою орієнтований на застосування уніфікованої моделі облікових даних, а другий тяжіє до використання спеціалізованих моделей даних різних ділянок обліку.

У підсумку необхідно зазначити, що найбільша кількість користувачів мають та використовують системи автоматизації обліку, орієнтовані на застосування уніфікованої моделі даних. Вони побудовані у вигляді єдиного програмного середовища й ґрунтуються на застосуванні інструментальних принципів адаптації до потреб тих або інших користувачів.

Список використаних джерел:

1. Бондар М. Обліково-аналітична інформація в управлінні підприємницькою діяльністю. *Економічний аналіз*. 2010. Вип. 6. С. 13-16.

2. Мельник Т. Формування інформаційних ресурсів управлінського обліку для контролювання фінансових результатів підприємства. *Молодий вчений*. 2015. № 8 (23). С. 63-68.

3. Ігнатенко М.М. Формування інформаційної безпеки підприємств і організацій в умовах автоматизації обліку та фінансової звітності. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2017. № 4 (40). С. 84-88.

4. Мармуль Л.О., Коваль С.В., Круковська О.В. Перспективи розвитку національних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. Бердянськ: Видавець Ткачук О.В., 2017. № 4 (40). С. 89-92.

Мартинюк О. А.
д.е.н., професор,
Міжнародний гуманітарний університет,
м. Одеса

ЗАГАЛЬНОСИСТЕМНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА ПЕРЕРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Процеси розвитку сучасної економіки проявляються в істотному, тривалому порушенні рівноваги між елементами економічної системи, коли внутрішні та зовнішні коливання ведуть до виникнення нових, структур, ринків, бізнес-моделей. Для поглибленого аналізу прогнозних тенденцій розвитку бізнес-середовища, його головних характеристик динамізму та циклічних коливань, визначимо загальносистемні детермінанти.

Першим трендом, що впливає на макроекономічну кон'юнктуру є циклічність економічного розвитку як об'єктивного закону функціонування складної системи.

Характеризуючи основні економічні показники національного виробництва за технологічними укладами, можна констатувати, що в 2016 р. майже 58% та 38% усього обсягу виробленої в Україні продукції припадало, відповідно, на галузі 3-го і 4-го технологічного укладу, зокрема чорної та кольорової металургії, електроенергетики, універсального та точного машинобудування та приладобудування, електронної промисловості, неорганічної та органічної хімії, полімерів, автоперевезень, споживання вугілля та нафти, нафтопереробки тощо [1, 3].

Аналізуючи динаміку інтегральних показників України за період 2011-2016 рр., ми бачимо початок відновлення розвитку переробної промисловості України та випереджувальні темпи росту обсягів реалізованої продукції переробної промисловості. Рушійною силою відновлення стали харчова, металургійна промисловість та машинобудування. Незважаючи на зрозумілі, негативні тенденції зниження обсягів прямих іноземних інвестицій та обсягів ПІІ в переробну промисловість, незначне збільшення обсягів фінансування НДДКР відбулося. Визначення трендів на рис 1., проведено за невеликий проміжок часу, все одно дає уявлення про наявність усіх типів циклів макроекономічного розвитку [1, 2].

Економіка України поверхнево інтегрована в сучасні світогосподарські процеси, тому майже не відчутними є коливання та глобальні флуктуаційні процеси, які відбуваються макросередовищі. Аналіз динаміки вказує також на збільшення внеску харчової промисловості та зниження внесків в загальний ВВП промисловості та інших галузей економіки.

Зважаючи на історичну особливість 2016-2017 рр. як періоду закладання економічних основ мікростабілізації, розроблено прогноз циклічного розвитку економічної динаміки України. Світова економіка у період 2017–2020 рр.

демонструватиме: нестабільність, викликану загостренням соціально-політичних конфліктів, протекціонізмом, жорсткістю фінансових умов, що зумовить помірні темпи зростання й високу ймовірність кризових ситуацій, а також активне розширення ринків готової продукції та цільову спрямованість міжнародних потоків капіталів. При цьому темпи зростання ВВП в європейських країнах у 2017–2018 рр. не перебільшать 1,6–2,4%, що зумовить обмежені можливості для нарощування українського експорту. Розвиток економіки Китаю теж уповільниться, натомість економіка Індії може прискорити зростання, що сприятиме розширенню можливостей нарощування українського експорту [4]).

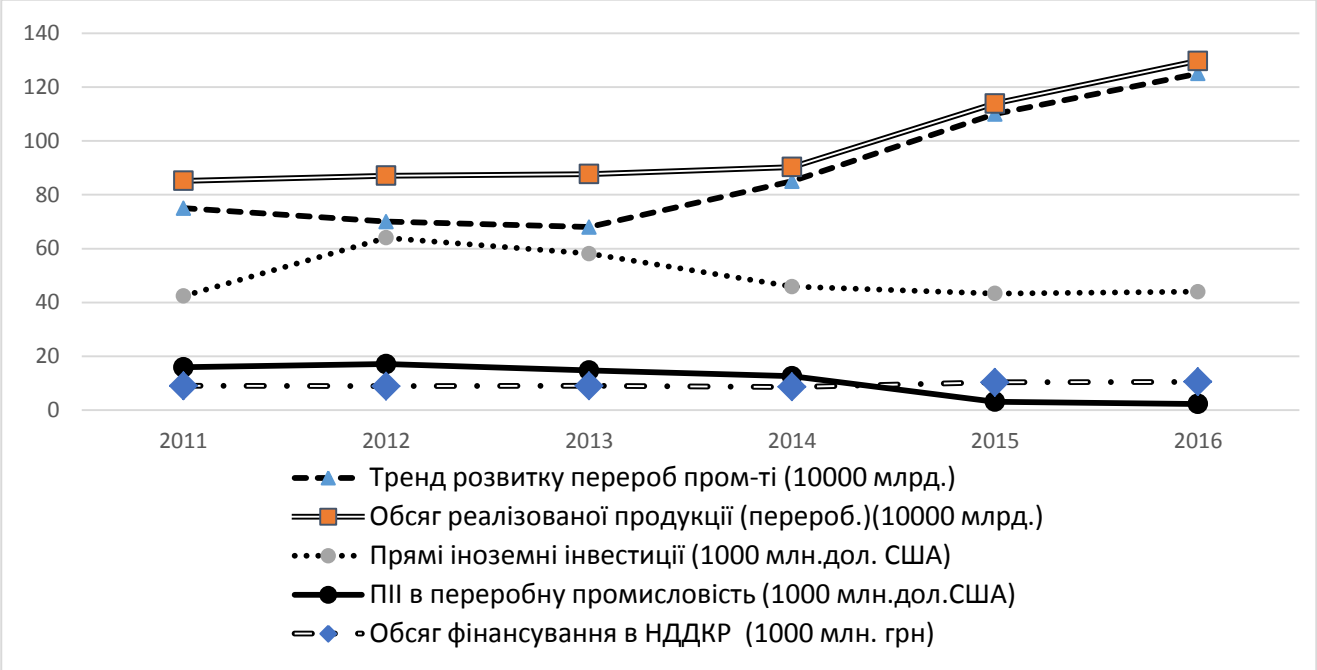

Рис. 1. Аналіз трендів розвитку переробної промисловості, прямих іноземних інвестицій та обсягів фінансування НДДКР в Україні за період з 2011-2016 р. (узагальнено автором на основі [1- 4].

Незважаючи на поступовий зріст тренду переробної промисловості (та харчової в її загальному обсязі), можна відзначити тенденції циклічності. Цикл падіння в 2007-2008 р., цикл падіння – 2013-2014 рр. та незначне падіння в 2016-2017 рр.

Другим трендом впливу на макроекономічне середовище є недостатнє використання можливостей вітчизняного виробництва високотехнологічної продукції для задоволення потреб внутрішнього ринку.

Харчова промисловість країни має надзвичайно сприятливі умови для свого ефективного розвитку. Зокрема, це сировинна база, технологічний та кадровий потенціал. Якщо для розвинених країн характерні типи сировинного або переробного виробництв, то для слаборозвинених країн, типовим є визначення специфікації виробництва. Україна є унікальної країною, в якій об’єднується як сировинний сегмент виробництва, так і наявність технологічної бази (переробка та виробництва). Вітчизняна харчова промисловість об’єднує 22 спеціалізовані галузі, до яких входить понад 40 основних виробництв.

Провідні галузі – м'ясна, олійно-жирова, кондитерська, молочна, спиртова, борошномельна, цукрова [1-4].

Третім трендом впливу на макроекономічне середовище є низька частка наукоємності галузей виробництва та переробки продукції.

За 2001-2016 рр. залишається незначною частка високотехнологічних виробництв в хімічній, нафтохімічній галузі і машинобудуванні.

Перетворення переробної та харчової промисловості у високорозвинену галузь потребують фінансування у стратегічно орієнтовані напрямки. Джерелами фінансування можуть бути кредитні, інвестиційні проекти, державна політика розвитку у вигляді лояльної амортизаційної та дотаційної підтримки відтворення виробничого потенціалу.

Четвертим трендом, який впливає на макросередовище, є негативні тенденції, зумовлені нестабільною політико-економічною ситуацією.

Внаслідок продовження військової агресії з боку Росії, обмеженість доступу до кредитних ресурсів системними є проблем розвитку зовнішньоекономічної діяльності (відшкодування ПДВ, валютне, митне та податкове регулювання), які доповнилися введенням Російською Федерацією ембарго відносно українських продовольчих товарів та обмеженнями щодо транзиту через її територію позитивна і має перспективу до збільшення.

П’ятим трендом впливу на макроекономічне бізнес-середовище визначено тенденції, пов’язані із залежністю економіки України від зовнішньої кон’юнктури.

Україна формує особливу геополітичну сферу, з’єднуючи інтегровану Європу і розвинені країни Азіатського регіону, які активно розвиваються. Важливе значення для розвитку країни має кожний регіон, який формує унікальний природний, виробничо-технічний, трудовий та інноваційний потенціал. Визначені загальносистемні детермінанти розвитку макросередовища дали змогу не тільки враховувати окремі особливості розвитку харчових підприємств, вони дозволяють здійснити структурно-функціональне моделювання більш точно.

Список використаних джерел:

1. Аналіз розвитку харчової промисловості України. Семененко О.Г. /О.Г. Семененко //Економічний вістник університету. – Вип. 33(1). - С. 168-182. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2017_33%281%29__23

2. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua

3. Економіка харчової промисловості України: «Перша хвиля» світової фінансово-економічної рецесії. Петруха С.В., Петруха Н.М. С. В. Петруха, Н. М. Петруха // Економіка харчової промисловості. - 2013. - № 2. - С. 5-16. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/echp_2013_2_3

4. Статистичний збірник «Промисловість України у 2007-2012 роках» [Електронний ресурс] //Державна служба статистики України. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua

Морозов Р.В.
д. е. н., професор,
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ГАЛУЗІ РИСІВНИЦТВА В УКРАЇНІ

Траєкторія економічного розвитку галузі рисівництва передбачає поступове звуження сфери дії чи подолання сформованої у попередні роки системи ризиків, обмежень і загроз; підвищення продуктивності галузі рисівництва; раціональне використання зрошувальної води, земельних та інших ресурсів; активне розгортання інноваційно-інвестиційної діяльності; удосконалення системи управління розвитком галузі рисівництва; розвиток нових прогресивних форм господарювання та інтеграції виробництва з метою розширення сфери продуктивної зайнятості сільського населення зони рисосіяння України.

Метою реалізації стратегії управління розвитком галузі рисівництва є досягнення стратегічних цілей галузевого розвитку на середньостроковий (4–6 років) та довгостроковий (10–15 років) періоди з урахуванням загальнодержавних пріоритетів, оцінки місцевих конкурентних переваг, обмежень і загроз перспективного розвитку сільських територій зони рисосіяння України.

Концептуальну основу розробки стратегії управління розвитком галузі рисівництва становитимуть ідеї сталого розвитку щодо нормалізації процесів відтворення природно-ресурсного, виробничого і науково-технічного потенціалу зони рисосіяння із поступовим переходом на якісно нову модель трансформаційних процесів розвитку галузі рисівництва з максимально можливою на даному етапі мобілізацією внутрішніх резервів сільських територій.

Термін «стратегія», яким точно визначено дане наукове поняття, має різні дефініції, а саме: «…визначення основних довгострокових цілей та завдань підприємства, прийняття курсу дій і розподілу ресурсів, необхідних для досягнення поставлених цілей» [3, с. 379]; «…визначена програма дій, розроблена вищим керівництвом для ефективного функціонування підприємства. Вона визначає основні цілі та шляхи їх досягнення таким чином, що організація отримує єдиний вектор руху» [2, с. 169]; «…якісно визначена, узагальнена модель довгострокових дій організації, що їй необхідно здійснити для досягнення поставлених цілей за допомогою розподілу і координації своїх ресурсів» [1, с. 366, 367]; «…загальний, всесторонній план досягнення цілей» [2, с. 413].

З огляду на різні визначення терміну «стратегія» зазначимо, що використання термінологічного принципу як одного із загальнонаукових принципів дослідження передбачає не тільки вивчення позначуваних термінами понять, а й встановлення взаємозв’язку між ними з подальшим відображенням

їх місця в понятійному апараті теорії.

Вважаємо, що на сучасному етапі розвитку галузі рисівництва переважають ознаки стратегії нарощування та, частково, стратегії запозичення. Слід зазначити, що стратегія не може бути визначеною раз і назавжди, вона повинна бути достатньо гнучкою, постійно переглядатися та трансформуватися. Послідовність формування і реалізації стратегії управління розвитком галузі рисівництва визначена у схемі, показаній на рис. 1.

У стратегії визначаються стратегічні цілі розвитку галузі рисівництва та пріоритетні напрями їх досягнення.

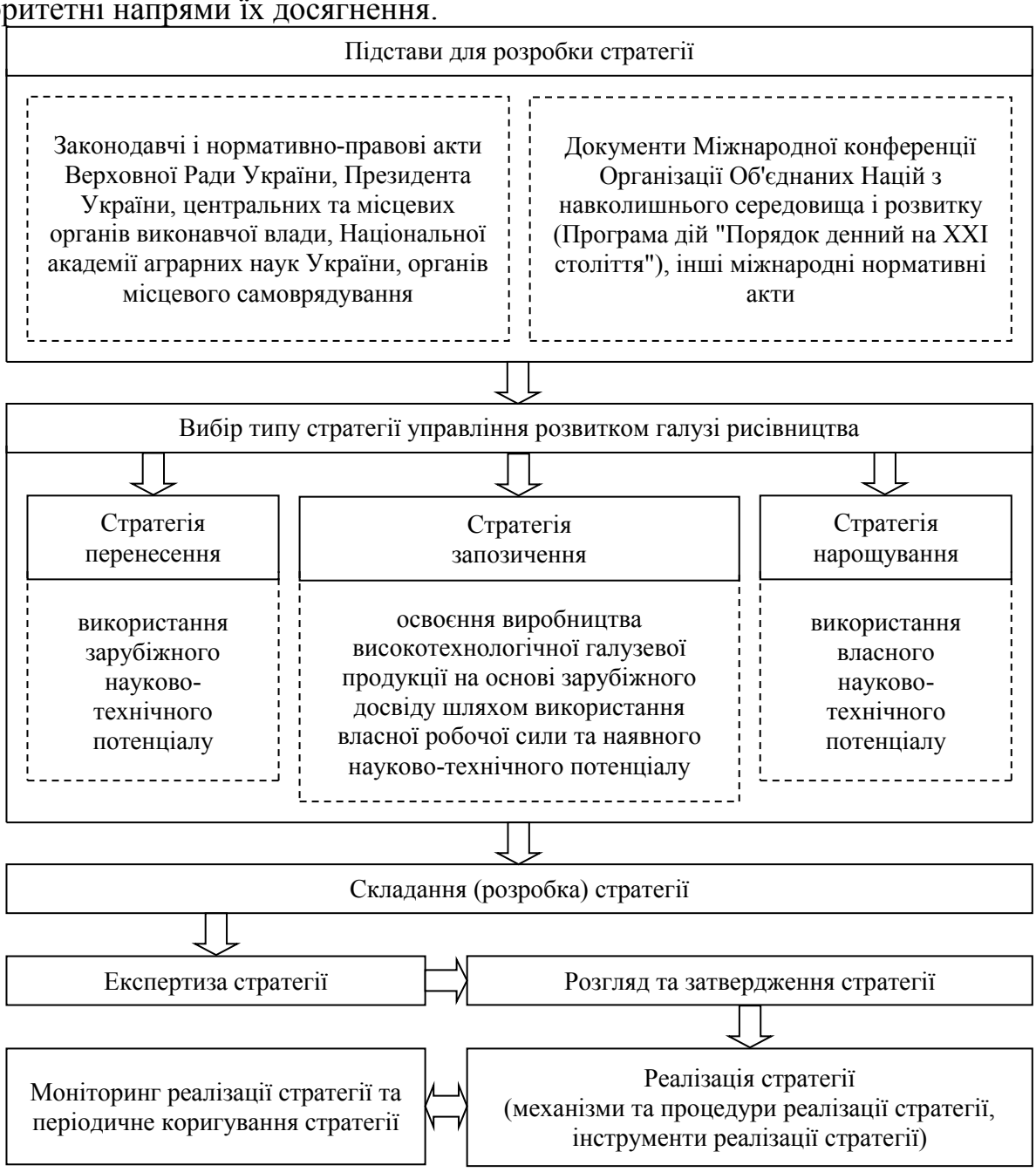

Рис. 1. Послідовність формування і реалізації стратегії управління розвитком галузі рисівництва

Для реалізації стратегічних цілей розвитку галузі рисівництва необхідно

реалізувати запропоновані механізми і процедури реалізації стратегії управління розвитком галузі рисівництва (рис. 2).

Рис. 2. Механізми і процедури реалізації стратегії управління розвитком галузі рисівництва

Визначення механізмів реалізації стратегії проводиться з урахуванням того, що їх склад та зміст обґрунтовуються завданнями створення організаційних, фінансово-економічних, інформаційних, нормативно-правових та інших передумов для реалізації основних принципів зрівноваженого розвитку галузі рисівництва.

До переліку процедур реалізації стратегії входять послідовність та зміст відповідних дій суб'єктів управління аграрним сектором щодо:

- розробки та запровадження відповідних програм і угод галузевого розвитку;
- підготовки відповідно до законодавства пропозицій стосовно державних прогнозів і програм економічного і соціального розвитку;

- визначення критеріїв та запровадження моніторингу реалізації стратегії;
- періодичного коригування стратегії;
- створення у галузі різних типів об'єднань на договірних засадах;
- формування механізмів державно-приватного партнерства в рисівництві.

На основі теоретичних узагальнень, здійсненних у дослідженні, удосконалено сутність поняття «стратегія управління розвитком галузі рисівництва». Стратегія управління розвитком галузі рисівництва – напрям економічної галузевої політики, розрахований на тривалу перспективу і спрямований на збереження та примноження економічного потенціалу галузі, вирішення еколого-економічних і соціальних завдань територій рисосіяння та створення сприятливих умов для збільшення доходів рисівницьких господарств і сільського населення.

Запропоновано концептуальний підхід до розробки стратегії управління розвитком галузі рисівництва, що базується на визначенні стратегічних цілей, передбачає відповідно до державної економічної програми розвитку галузі розробку регіональних програм розвитку рисівництва.

Стратегічні цілі, що характеризують важливість процесу управління, такі: збільшення посівних площ і валового виробництва рису згідно з існуючими рисовими зрошувальними системами для забезпечення населення України високоякісним рисом вітчизняного виробництва та поступове нарощування обсягів експорту рису; підвищення конкурентоспроможності продукції вітчизняного рисівництва на внутрішньому та зовнішньому ринках; зменшення рівня техногенного навантаження на меліоровані землі рисових зрошувальних систем; забезпечення зайнятості сільського населення зони рисосіяння України. Стратегічні цілі розвитку рисівництва мають досягатися за умов використання синергетичного ефекту внаслідок поєднання, інтеграції і взаємопосилення діяльності державних і приватних партнерів, досягнення якого має стати принциповим підходом до стратегічного управління розвитком галузі рисівництва як складноорганізованої системи. Досягнення цих стратегічних цілей вимагає від органів державного, громадського та господарського управління реалізації заходів щодо розвитку інтеграційних процесів з метою підвищення конкурентоспроможності, інноваційної та соціальної спрямованості діяльності підприємств і господарств галузі рисівництва.

Список використаних джерел:

1. Василенко В. О. Стратегічне управління : навч. посіб. / В. О. Василенко, Т. І. Ткаченко. – К. : ЦУЛ, 2003. – 396 с.

2. Організація управління аграрною економікою : монографія / [М. Ф. Кропивко, В. П. Немчук, В. В. Россоха та ін.] ; за ред. М. Ф. Кропивка. – К. : ННЦ ІАЕ, 2008. – 420 с.

3. Шершньова З. Є. Стратегічне управління : навч. посіб. / З. Є. Шершньова, С. В. Оборська. – К. : КНЕУ, 1999. – 384 с.

Мохненко А.С.
д. е. н., професор,
ДВНЗ «Херсонський державний університет»,
м. Херсон

ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ І ПІДРЯДНИКАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ В УМОВАХ КОНКУРЕНТНОГО СЕРЕДОВИЩА

Однією з важливих передумов діяльності підприємства є процес постачання, що тісно пов'язаний з розрахунковими операціями, які можуть призводити до утворення зобов'язань. Через різницю у часі між моментами постачання та сплати за рахунками у підприємства виникає поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги.

Даний вид зобов'язань є тимчасово вільними обіговими коштами та здійснює суттєвий вплив на фінансову стійкість та платоспроможність суб'єкта господарювання. Тому їх розмір потрібно ретельно контролювати. Причиною виникнення значної кредиторської заборгованості часто стає недосконаліть розрахунків з постачальниками та підрядниками, недбаліть працівників, шахрайство та зловживання службовими повноваженнями. Як наслідок – порушення фінансової й розрахункової дисциплін.

Тому правильне, ефективне та своєчасне ведення розрахунків з постачальниками та підрядниками, достовірне відображення облікової та аналітичної інформації набуває великого значення, що свідчить про необхідність їх вдосконалення.

Сучасні умови господарювання вимагають від управлінського персоналу прискорення процесу прийняття рішень, що ґрунтуються на даних бухгалтерського обліку. Так перед обліком постає завдання не лише вчасно надавати данні про кредиторську заборгованість, а й структуру вати, групувати її за строком давності з кожним постачальником та підрядником. Перед обліком виникають й такі питання, що потребують більш детального розгляду: визначення фінансової суті зобов'язань. її відображення в фінансовій звітності, якість відображеної інформації. Досі залишаються дискусійними теоретичні засади, а саме трактування зобов'язань і заборгованості, а методика їх оцінки в обліку потребує удосконалення [4].

Методологічні основи ведення обліку зобов'язань визначені в Україні Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку (П(С)БО) 11 «Зобов'язання» та Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку (МСБО) 37 «Забезпечення, непередбачені зобов'язання та непередбачені активи» [1, 2].

Для повноти розкриття сутті кредиторської заборгованості, потрібно охарактеризувати її поняття, види, методи оцінки та класифікацію визначення. Порівняльна характеристика визначення категорії зобов'язань за П(С)БО та МСБО представлена в табл. 1.

Правильна організація ведення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками повинна забезпечити ефективний контроль за обліком розрахунків з постачальниками і підрядниками та вчасне виявлення прострочення кредиторської заборгованості.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика визначення категорії зобов'язань
за П(С)БО та МСБО

П(С)БО	МСБО
1. Поняття зобов'язань:	
Згідно з П(С)БО 11 забезпечення – це зобов'язання з невизначеною сумою або часом погашення на дату балансу.	У МСБО 37 забезпечення також визнаються зобов'язаннями з невизначеним строком або сумою, оскільки ці зобов'язання є теперішньою і ймовірно, що для його погашення буде потрібне вибуття ресурсів які втілюють у собі економічні вигоди.
2. Визначення зобов'язань:	
Згідно П(С)БО 11, зобов'язання визнається, якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його погашення. Якщо на дату балансу раніше визнане зобов'язання не підлягає погашенню, то його сума включається до складу доходу звітного періоду.	Згідно МСБО 37 забезпечення слід визнавати, якщо: суб'єкт господарювання має теперішню заборгованість (юридичну чи конструктивну) внаслідок минулої події; вибуття ресурсів, які втілюють у собі економічні вигоди, буде необхідним для погашення заборгованості; можна достовірно оцінити суму заборгованості.
3. Оцінка зобов'язань:	
П(С)БО 11: довгострокові зобов'язання, на які нараховуються відсотки, відображаються в балансі за їх теперішньою вартістю; Поточні зобов'язання відображаються в балансі за сумою погашення; непередбачені зобов'язання відображаються на позабалансових рахунках підприємства за обліковою оцінкою.	МСБО 37: сума юридичних або конструктивних зобов'язань має бути найкращою оцінкою видатків, необхідних для погашення заборгованості на дату балансу.
4. Види зобов'язань	
- короткострокові позики; - поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями; - короткострокові векселя виданні; - розрахунки з постачальниками та підрядниками; - розрахунки з податками та платежами; - розрахунки за страхування; - розрахунки з оплати праці.	- заборгованість за рахунками постачальників та підрядників та інша нараховані зобов'язання; - заборгованість за дивідендами; - нараховані податки, митні платежі, зобов'язання із соціального страхування; - поточна частина довгострокової заборгованості; - доходи майбутніх періодів.

Основними завданнями облікового процесу розрахунків з постачальниками і підрядниками є:

– узагальнення інформації в облікових регістрах про стан розрахунків з постачальниками і підрядниками та надання її внутрішнім та зовнішнім користувачам бухгалтерської звітності;

– моніторинг кредиторської заборгованості:

– контролювання форм розрахунків з постачальником та підрядником, які встановленні у договорах;

– зіставлення розрахунків з постачальником та підрядником в кінці звітного періоду.

У обліковому процесі розрахунки з постачальниками і підрядниками відображаються на рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками і підрядниками», який містить наступні субрахунки:

– 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»;

– 632 Розрахунки з іноземними постачальниками»;

– 633 «Розрахунки з членами промислово-фінансових груп».

Для сучасних підприємств цієї інформації не вистачає для якісного планування діяльності організації, а саме терміни та умови погашення цієї заборгованості.

Для більш ефективнішої організації обліку зобов'язань перед постачальниками і підрядниками існує потреба у відкритті субрахунків другого порядку до синтетичного рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»:

– аналітичний рахунок 631.1 «Заборгованість перед вітчизняним постачальниками, термін сплати якої ще не настав»;

– аналітичний рахунок 631.2 «Відстрочена заборгованість перед вітчизняними постачальниками»;

– аналітичний рахунок 631.3 «Прострочена заборгованість перед вітчизняними постачальниками».

Впровадження цих рахунків в облікову систему підприємства сприятиме контролю за кредиторською заборгованістю, термінами її сплати, що дасть змогу більш доцільно планувати розрахунки з постачальниками та підрядниками. Щодо заборгованості за надані послуги, то її доцільно акумулювати на субрахунку 685 «Розрахунки з іншими кредиторами».

Запропоноване вище має сприяти удосконаленню обліку кредиторської заборгованості за товари, роботи та послуги та підвищенню ефективності організації розрахункової дисципліни на підприємстві.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: наказ Міністерства фінансів України від 31.01.2000 р. № 20. [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/ z0085–00.

2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_051.

3. Мохненко А.С. Організація діяльності та обліку суб'єктів малого бізнесу / Л.О. Мармуль, А.С. Мохненко. – Херсон: Айлант, 2003. – 170 с.

4. Побережець О.В. Удосконалення обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками / О.В. Побережець, В.І. Кравченко // Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова. – 2017. – № 4(57). – С. 138-141.

Адамчик О.О., ***аспірант***

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,

м. Херсон

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ РЕКЛАМИ У СТРАТЕГІЯХ МАРКЕТИНГУ ТУРИСТИЧНИХ ПРОДУКТІВ І ПОСЛУГ

Сучасний туризм неможливо уявити без реклами. Адже вона – найдійовіший інструмент у спробах туристичного підприємства донести інформацію до своїх клієнтів, модифікувати їхню поведінку, привернути увагу до пропонованих послуг, створити позитивний імідж самого підприємства, показати його суспільну значимість [1, с. 171]. Тому ефективна рекламна діяльність є найважливішим засобом досягнення цілей

стратегії маркетингу у цілому й комунікаційної стратегії зокрема. Як свідчить світова практика, сфера туризму є одним із найбільших рекламодавців. Досвід роботи закордонних туристичних фірм показує, що в середньому 5-6% доходів від своєї діяльності вони витрачають на рекламу туристських поїздок.

Реклама як показове явище сучасного комунікативного простору становить собою важливу сферу діяльності. Вона входить у життя сучасної людини-споживача, перебираючи на себе функції чинника, який не лише значною мірою визначає економічну сферу життя суспільства, а також відбиває і формує масову свідомість і культуру. З погляду на це реклама має бути багаторівнево вивчена й усвідомлена. І на сьогодні феномен реклами повинен бути й об'єктом туристичних зацікавлень, усвідомлюючись як одна зі сфер масової комунікації.

Досвід реклами певною мірою залежить від правильного використання відповідних форм і засобів впливу на споживача, що, у свою чергу, вимагає від керівників туристичних підприємств ґрунтовних знань сучасного рекламного процесу, особливостей реклами в туризмі, планування рекламної діяльності, вибору засобів розповсюдження [2, с. 215]. За допомогою реклами туристичні підприємства освоюють нові ринки збуту. Будучи засобом конкурентної боротьби, реклама загострює її, що сприяє підвищенню якості туристичного обслуговування.

Реклама забезпечує можливість збільшення обсягів продажів. Масштабний збут туристичних послуг означає для підприємства зростання доходів, гідну оплату праці персоналу, сприятливий морально-психологічний клімат в колективі, стабільність і упевненість в майбутньому [3, с. 179]. Особливого значення реклама набуває в умовах розвитку інформаційного суспільства. Вона стає унікальним інструментом маркетингу, що встановлює, підтримує і розвиває комунікації між туристичним підприємством і споживачами, посередниками, виробниками туристських послуг, контактними аудиторіями, державними організаціями. За допомогою реклами підтримується зворотний зв'язок з ринком. Це дозволяє контролювати просування туристичних послуг, створювати і закріплювати у споживачів стійку систему переваг до туристичних продуктів, вносити корективи до збутової діяльності.

Особливі риси реклами як одного з головних засобів маркетингових комунікацій у сфері туризму визначаються специфікою як самої реклами, так і особливостями системи туризму та її товару – туристичного продукту. Функціонуючи в рамках концепції маркетингу, реклама є потужним засобом впливу на споживача. Однак її роль і значення не можна зводити в абсолют. У результаті численних досліджень доведено, що реклама сама по собі, без тісного взаємозв'язку з іншими елементами комплексу маркетингу, є не тільки малоефективна, але й, більш того, може привести до негативних результатів [4, с. 60].

Однією з найбільш гострих проблем, які постають перед туристичним підприємством, є грамотне розроблення рекламної кампанії, розподілення рекламного бюджету, визначення ефективної структури рекламних засобів. Це обумовлено ситуацією на туристичному та рекламному ринках, яка змінюється настільки стрімко, що будь-які отримані практичні знання потребують постійного перегляду, корегування та доповнення. Разом з тим все ж таки існують раціональні підходи до розробки рекламної кампанії, які можна застосовувати в різноманітних ситуаціях.

Список використаних джерел:

1. Хорошкова Д.В. Друкована реклама в туризмі. Туристична індустрія: сучасний стан та пріоритети розвитку. Луганськ, 2011. Вип. 6, т. 1. С. 168-173.
2. Нікітіна О.М. Особливості впровадження маркетингових комунікацій в туристичні послуги. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка.* 2016. Вип. 174. С. 212-218.
3. Миронов Ю. Б. Особливості реклами в туризмі. Випуск V. Львів : Видавництво ЛКА, 2008. 448 с.
4. Мармуль Л.О., Яровий В.Ф. Методологічні засади управління брендами підприємств і організацій у галузі туризму. *Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку. Серія економіка та менеджмент*. Вип. 12. 2017. С. 57-63.

Андрієць Т. Г.
Науковий керівник – Пристемський О. С., к. е. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ПОРІВНЯННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ТА ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ ПРИ СКЛАДАННІ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Нині найактивніша бухгалтерська проблема полягає у взаємозв'язку бухгалтерського обліку з нормами податкового законодавства. Податковий облік організовується в такому порядку, щоб задовольнити потреби управління і служби податкового менеджменту в інформації щодо формування оподаткованої бази підприємства від усіх видів діяльності. Разом, з цим, податковий облік обмежується в основному створенням системи формування валових доходів та витрат і достовірності їх відображення у декларації про прибуток підприємств, а також повноти нарахування, своєчасності перерахування у доход бюджету різних податків (зборів, платежів), правильності заповнення декларації з податку на додану вартість.

Взаємозв'язок податкового і фінансового обліку у наступному: обидва вони базуються на одних і тих же первинних документах, фіксують одні й ті ж дані і факти господарського життя, ці види обліку ведуть одні й ті ж спеціалісти – бухгалтерії, основна частина інформації, отриманої як у системі фінансового, так і податкового обліку призначена для зовнішніх користувачів. Як свідчить практика, результати за даними фінансового і податкового обліку можуть відрізнятися між собою.

Виходячи з необхідності інтеграції України у світові економічні відносини та перебудови системи економічної інформації та обліку відповідно до міжнародних стандартів, розроблені та впроваджені у практику національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку. Однак, це не ліквідувало відмінностей у підході до ведення фінансового і податкового обліку, а також визначення реальних фінансових результатів діяльності підприємства за даними обліку. Впроваджуючи реформу обліку і звітності, це слід робити в комплексі, дбаючи в першу чергу, про суб'єктів господарювання та користувачів інформації.

Особливості податкового законодавства України призвели до ведення податкового обліку, де для визначення податкового прибутку використовують іншу методику порівняно з методикою визначення фінансових результатів за допомогою прийомів

бухгалтерського обліку. Методологічні засади формування в обліку інформації про витрати, доходи, активи і зобов'язання з податку на прибуток та її розкриття у фінансовій звітності визначаються у ПСБО 17 «Податок на прибуток». Методика визначення податкового прибутку побудована на жорстоких податкових правилах і не дає вірогідної інформації про фінансові результати господарської діяльності сільськогосподарських підприємств порівняно з тим, як бухгалтерський прибуток розкриває реальну картину фінансового стану підприємства, незалежно від вимог податкового законодавства.

Методика узгодження фінансових результатів підприємницької діяльності є складним обліковим процесом, який повинен забезпечити комплексний підхід, здійснюваний у чіткій послідовності і охоплює такі основні напрями: визначення і відображення в фінансовій звітності результату підприємницької діяльності; а в податковій звітності – прибутку до оподаткування; розкриття інформації про причини і суми розбіжностей між показниками прибутку (збитку) у фінансовій і податковій звітності.

Істотним питанням організації обліку фінансових результатів є визнання витрат з податку на прибуток. Основна проблема – поділ суми витрат за податком на прибуток на частини та їх зіставлення з відповідним звітним періодом. В економічній літературі питання щодо узгодження витрат з податку на прибуток, від термінованих податкових активів і зобов'язань недостатньо розкрите. Тому недостатня теоретична обґрунтованість і складність реалізації методики розподілу витрат з податку на прибуток на практиці викликає сумнів щодо доцільності процедури розподілу як такої. При визначенні фінансового результату підприємств України необхідно враховувати витрати з податку на прибуток, які визначається згідно з вимогами ПСБО 17 «Податки на прибуток». Підхід, встановлений національним стандартом до визначення податку на прибуток, відповідає вимогам міжнародного стандарту фінансової звітності 12 «Податки на прибуток» і є новим для підприємств України. Оскільки визначення фінансового результату підприємства переплітається з проблемами макроекономічного регулювання, виникає потреба у розробці єдиної методики обліку витрат з податку на прибуток, від термінованих податкових активів і зобов'язань, з урахуванням особливостей податкового законодавства України.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток»: наказ Міністерства фінансів України № 353 від 28.12.2000 р. (у редакції від 09.08.2013 р.) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01

2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV (редакція від 16.11.2018 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14

3. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ МФУ від 7 лютого 2013 р. № 73 (редакція від 03.08.2018 р.). URL: http://zakon2.rada.gov.

4. Білецька Г.М., Кармаліта М.В., Куц М.О. та інші Гармонізація податкового законодавства: українські реалії : [монографія]. К.: Алерта, 2012. 222 с.

Бабушинська Є. І.
Науковий керівник – Пристемський О. С., к. е. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ОБЛІК ТА КОНТРОЛЬ ДОХОДІВ І ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА

Характерною особливістю сучасного розвитку економіки України є глобальні економічні перетворення в сфері виробництва на основі ринкових відносин. Ринкові відносини вимагають перегляду системи бухгалтерського обліку і аудиту, одним із центральних елементів яких є облік та контроль доходів і витрат підприємств. Ринкова система господарювання, яка формується в Україні, обумовлює зміну форм та методів управління економікою підприємства, вимагає нових підходів до визначення місця і ролі підприємства в розвитку суспільного виробництва. В перехідний період виникають та отримують розвиток принципово нові організаційно-правові форми господарювання, змінюється система економічних відносин з державою, власниками, господарським партнерами, працівниками. Реалізація фінансової стратегії підприємства значною мірою залежить від рівня управління його доходами та витратами, метою якого є отримання прибутку. Доходи і витрати можуть розглядатися як відносно самостійні об'єкти управління, аналіз складу та динаміки яких дозволяє оцінити відповідність змін, що відбулися у звітному періоді, стратегічним намірам підприємства. Загальний аналіз прибутку передбачає попередній розподіл доходів за джерелами їх утворення, а витрат – за напрямами витрачання коштів відповідно до змісту операційної, інвестиційної або фінансової діяльності, наслідком якої є утворення тієї чи іншої складової прибутку.

Актуальність теми зумовлена тим, що основною метою підприємства в умовах ринку стає одержання максимального прибутку при мінімальних витратах з паралельним підвищенням якості обслуговування споживачів. Засобом досягнення цієї мети є максимізація товарообігу, валового доходу та оптимізація витрат обігу.

У загальному визначенні дохід – це збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання капіталу (за винятком зростання, обумовленого внесками власників до статутного капіталу). Згідно з П(С)БО 15 «Доход» визначається під час збільшення активу або зменшення зобов'язання, що зумовлює зростання власного капіталу, за умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена. Витрати є другим важливим чинником утворення прибутку підприємства. Облік витрат підприємства здійснюється відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати». Згідно з П(С)БО 16 витратами звітного періоду визнаються або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені. Доходи і витрати відображають в бухгалтерському обліку та включають до Звіту про фінансові результати згідно з принципом нарахування і відповідності доходів і витрат. У бухгалтерському обліку та фінансовій звітності доходи і витрати відображаються в момент їхнього виникнення незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів. Правильне застосування вказаних принципів дає можливість повно і достовірно визнати і порівняти суму доходу і відповідних витрат кожного звітного періоду та відобразити в балансі прибуток або збиток підприємства.

Правильність обліку та контроль за його веденням на кожному підприємстві забезпечується наказом про облікову політику, який обов'язково повинен містити ряд розділів. Зокрема, розділ про облік доходів, витрат та фінансових результатів діяльності, в якому зазначаються всі основні принципи організації обліку доходів і витрат на конкретному підприємстві та його особливості в залежності від видів діяльності.

Отже, бухгалтерський облік ведуть, а звітність складають на основі облікового принципу нарахування: доходи відображають у бухгалтерському обліку і відповідно у фінансовій звітності за відвантаженням продукції (товарів), виконанням робіт, наданням послуг незалежно від термінів одержання грошових коштів або їхніх еквівалентів від покупців (замовників).

Для підвищення оперативності отримання інформації про доходи і витрати підприємств, забезпечення її високої аналітичності, а також створення форм внутрішньої звітності, слід було б використовувати технічні можливості комп'ютерних інформаційних систем. Це дозволить спростити облікові роботи та підвищити оперативність отримання інформації для потреб управління. В умовах ринкової економіки отримання прибутку та забезпечення рентабельної діяльності суб'єкта господарювання є необхідною складовою, яка обумовлює зростання ринкової вартості підприємства. Як основний узагальнюючий показник фінансових результатів діяльності підприємства, прибуток є важливим джерелом формування його капіталу, забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: затв. наказом Міністерства фінансів України № 290 від 29.11.1999 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 31.12. 1999 р. № 318. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00

Бігун Н. В., Олефір М. М.,
Науковий керівник – Романченко Ю. О., к.е.н., доцент
Полтавська державна аграрна академія
м. Полтава

ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ ЗАПАСІВ УСТАНОВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ: ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ

Головною інституцією з контролю за збереженням у бюджетних установах матеріальних цінностей і раціональним використанням фінансових ресурсів є Державна аудиторська служба України, основними завданнями якої є реалізація державної політики у сфері державного фінансового контролю, а також внесення пропозицій щодо її формування. Одним з дієвих методів контролю в державному секторі є інвентаризація.

Інвентаризація запасів проводиться не менше одного разу на рік згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» № 996-XIV від 16 липня 1999 р. [1] Інвентаризація проводиться з метою забезпечення достовірності бухгалтерського обліку шляхом їх зіставлення з фактичною

наявністю майна.

Проведення інвентаризації є обов'язковим: перед складанням річної бухгалтерської звітності, при зміні матеріально відповідальних осіб (на день приймання-передавання справ), при встановленні фактів крадіжок або зловживань, псування цінностей (на день встановлення таких фактів), після пожежі або стихійного лиха (на день після закінчення явищ), у випадку ліквідації підприємства, згідно розпоряджень судових та слідчих органів, при передачі майна підприємства в оренду, при передачі підприємства з одного підприємства в інше, з одного розпорядження в інше (на встановлену дату передачі) [3].

Відповідальність за організацію інвентаризацій несе керівник підприємства, який повинен створити необхідні умови для її проведення у стислі строки, визначити об'єкти, кількість і терміни проведення інвентаризації, крім випадків, коли проведення інвентаризації є обов'язковим.

Запаси вносяться до інвентаризаційного опису по кожному окремому найменуванню [2]. При їх інвентаризації встановлюється фактична наявність сировини, матеріалів, палива, купованих комплектуючих виробів і напівфабрикатів, тари, запасних частин, малоцінних і швидкозношуваних предметів, готової продукції та інших матеріальних цінностей .

Інвентаризація запасів, як правило, здійснюється в порядку розташування цінностей у даному приміщенні. Під час інвентаризації не можна допускати безладного переходу від одного виду товарно-матеріальних цінностей до іншого. При зберіганні цінностей у різних ізольованих приміщеннях в однієї матеріально відповідальної особи інвентаризація здійснюється послідовно по місцях зберігання. Після перевірки цінностей вхід до приміщення опломбовується і комісія переходить для роботи в наступне приміщення.

У процесі інвентаризації визначається фактична наявність цінностей, виявляються відхилення від даних книг обліку і причини відхилень. Інвентаризаційні описи (акти) разом з висновками робочої комісії здають до бухгалтерії для виявлення кінцевих результатів. При цьому бухгалтерія складає звірювальну відомість, в якій послідовно виконуються такі розрахункові процедури: здійснюється взаємний залік лишків і нестач внаслідок пересортиці; здійснюється розрахунок природної нестачі; визначається кінцеві результати інвентаризації [3].

По завершенню інвентаризації запасів складають інвентаризаційний опис. Оформлені інвентаризаційні описи комісією передаються до бухгалтерії, де дані інвентаризації порівнюються з даними бухгалтерського обліку (лишки або нестачі, якщо вони мали місце). Запаси, по яких виявлено розходження з даними бухгалтерського обліку, записують в порівняльну відомість, а матеріально відповідальні особи повинні дати інвентаризаційній комісії письмові пояснення що до причин їх виникнення. Свої висновки і пропозиції щодо урегулювання інвентаризаційних різниць комісія оформлює протоколом і подає на затвердження керівнику установи.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16 лип. 1999 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : http://www.rada.gow.ua.
2. Методичні рекомендації з бухгалтерського облік запасів суб'єктів державного сектору, затверджені наказом МФУ № 11 від 23 січ. 2015 р.. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : http://www.rada.gow.ua.
3. Сопко В. В. Бухгалтерський облік: навч. посібник / Сопко В. В. – [3-тє вид., перероб. і доп.]. – К.: КНЕУ, 2004. – 578 с.

Божньова Т. А.
Науковий керівник – Шепель І. В., к.е.н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
м. Херсон

ШЛЯХИ ТА МЕТОДИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ

В сучасний період принципово змінилось концептуальне поняття суті бухгалтерського обліку, яке направлене на забезпечення обліковою інформацією не абстрактного користувача, а на задоволення специфічних потреб конкретних користувачів: зовнішніх (кредиторів і ін.) та внутрішніх (керівників різних рівнів управління). Переорганізація завдань та функцій бухгалтерського обліку повинна здійснюватись з однієї сторони, в інтересах зовнішніх споживачів інформації, з іншої сторони необхідно враховувати інтереси і внутрішніх споживачів облікової інформації, що містяться в наявності ефективного механізму рішення проблем, які виникають перед підприємством та впровадження для цього управлінської бухгалтерії, робочого плану рахунків, відповідної методології організації обліку, контролю та аналізу витрат по місцях виникнення і центрах відповідальності.

Одним із методів та шляхів удосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками, та облікової політики підприємства є удосконалення управлінського обліку. А саме головна увага в управлінні обліку повинна приділятись управлінню.

Управлінський облік на підприємстві організовується з метою виконання наступних функцій: інформаційної; комунікаційної; контрольної; прогнозної.

Для правильного відображення даних первинних документів в обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками необхідним є дотримання наступних обов'язкових правил:

а) чітке відокремлення бухгалтерських документів від небухгалтерських;

б) суворе дотримання порядку обробки документів.

Особливу увагу слід звертати на точність зазначення одиниць виміру та їх відповідність кількісним показникам. Види робіт та операції, методичні і технічні прийоми в сукупності визначають технологію обліку, контролю та аналізу, яка повинна бути організована як в часі, так і у просторі.

Першим об'єктом організації є технологічний процес обліку, контролю та аналізу. Складові технології бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками:

- документування господарських фактів-явищ та процесів,
- реєстрація господарських фактів-явищ та процесів в системі рахунків,
- формування результативної інформації.

В будь-якому технологічному процесі предмети праці перетворюються на готовий продукт. Предметами праці в обліковому, контрольному та аналітичному процесах є інформація (первинна або проміжна), яка підлягає переробці на результативну. Особливістю облікового процесу є те, що предмети його праці створюються безпосередньо в технологічному процесі як первинні документи - носії інформації.

Обробка інформації в обліковій системі - це проходження інформації протягом кожного облікового періоду через відповідні фази (цикли). Обробка інформації може забирати досить багато часу і чимало коштувати підприємству. Добре побудована система обліку забезпечує ефективне просування інформації від щоденно проведених операцій до інформації фінансових звітів, що складаються наприкінці облікового періоду. Обробка інформації може здійснюватися одним з трьох методів, до яких належать: ручний, механізований, комп'ютерний. Але найчастіше вона проводиться за допомогою комбінацій цих методів.

Правильна організація обліку розрахунків з постачальниками є важливою, оскільки від постачальників надходять послуги, які необхідні для нормальної життєдіяльності підприємства. Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками на належному рівні забезпечить своєчасне відвантаження товару, уникнення штрафних санкцій за недотримання договірних зобов'язань, а головне - вчасне отримання коштів за продукцію, тобто отримання доходу.

Список використаних джерел:

1. Лень В.С., Гливенко В.В. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 576 с.

2. Лень В.С. Управлінський облік: Навчальний посібник. - К.: Знання-Прес, 2003. - 287 с. (Вища освіта XXI століття)

3. Марчак Н.В. Бухгалтерський фінансовий облік: завдання, ситуації, тести: Навч. посіб. – Донецьк: ДонУЕП, 2004. – 277 с.

Братчук Ю.
Науковий керівник – Скрипник С. В., к.е.н., доцент,
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
м. Херсон

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ПОДАТКУ НА НЕРУХОМІСТЬ

Податок на нерухомість є дещо новим, оскільки фактично був введений з 2014 року, проте, не зважаючи на це, до системи його оподаткування вже були внесені зміни. Нерухомість, що підлягає оподаткуванню, розділена на дві

категорії: житлова та нежитлова.

Так, до об’єктів житлової нерухомості належать будівлі, віднесені відповідно до законодавства до житлового фонду (житловий будинок, прибудова до житлового будинку, квартира, котедж, кімнати у багатосімейних (комунальних) квартирах), дачні та садові будинки.

Об’єктами нежитлової нерухомості є будівлі, приміщення, що не віднесені відповідно до законодавства до житлового фонду. У нежитловій нерухомості виділяють:

- будівлі готельні – готелі, пансіонати, ресторани та бари, туристичні бази;
- будівлі офісні – будівлі фінансового обслуговування, будівлі для конторських та адміністративних цілей;
- будівлі торговельні – торгові центри, магазини, криті ринки, павільйони, їдальні, кафе, бази та склади підприємств торгівлі;
- гаражі та криті автомобільні стоянки;
- будівлі для публічних виступів;
- господарські (присадибні) будівлі - допоміжні приміщення, до яких належать сараї, гаражі, літні кухні, майстерні, вбиральні, котельні,
- інші будівлі.

Податок на нерухоме майно,відмінне від земельної ділянки, сплачують фізичні та юридичні особи, в тому числі нерезиденти, які є власниками об’єктів нежитлової нерухомості.

Не є об’єктом оподаткування зокрема об'єкти нежитлової нерухомості, які використовуються суб'єктами господарювання малого та середнього бізнесу, що провадять свою діяльність в малих архітектурних формах та на ринках (п. 266.2.2. статті 266 ПКУ); будівлі промисловості, зокрема виробничі корпуси, цехи, складські приміщення промислових підприємств; будівлі, споруди сільськогосподарських товаровиробників, призначені для використання безпосередньо у сільськогосподарській діяльності.

Крім того з 1 січня 2016 року не є об’єктом оподаткування об'єкти нерухомості, що перебувають у власності релігійних організацій, статути (положення) яких зареєстровано у встановленому законом порядку, та використовуються виключно для забезпечення їхньої статутної діяльності, включаючи ті, в яких здійснюють діяльність засновані такими релігійними організаціями добродійні заклади (притулки, інтернати, лікарні тощо), крім об'єктів нерухомості, в яких здійснюється виробнича та/або господарська діяльність; будівлі дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладів незалежно від форми власності та джерел фінансування, що використовуються для надання освітніх послуг .

Пропонується декілька варіантів обліку податку на нежитлову нерухомість:

1. Коригувати фінансовий результат на витрати з податку на нежитлову нерухомість. Тобто, включати податок на нежитлову нерухомість протягом року до бухгалтерських витрат (за нежитлові приміщення, безпосередньо задіяні у виробництві продукції, робіт, послуг – на Д-т рахунку 23

«Виробництво», за всі інші приміщення – на Д-т рахунку 92 « Адміністративні витрати»), а за підсумками звітного періоду з метою оподаткування збільшити на суму такого податку фінансовий результат (звівши нанівець витрати). А потім зменшити нарахований податок на прибуток через додаток ЗП до Декларації №897. Однак у зв'язку з відсутністю нормативних підстав для такого коригування в цього підходу практично не виявилося прихильників.

2. Розглядати податок на нежитлову нерухомість як частину податку на прибуток. Цей варіант одержав певну підтримку в бухгалтерських та експертних колах. В основі лежить судження, що обов'язок зараховувати податок на прибуток і податок на нежитлову нерухомість свідчить про те, що податок на нежитлову нерухомість, за своєю економічної суттю, можна вважати частиною податку на прибуток. За такого підходу нарахування податку на нежитлову нерухомість протягом року в бухгалтерських витратах не відображають. Його оплату до моменту нарахування податку на прибуток за звітний період визначають як аванс із податку на прибуток за дебетом субрахунку 641 «Розрахунки за податками». Розглянемо приклад.

Платник податку на прибуток – річник за 2018 рік нарахував: 5500 грн. щомісячних авансових внесків із податку на прибуток; 20000 грн. податку на нежитлову нерухомість; 30000 грн. податку на прибуток.

У цьому прикладі податок на прибуток, зменшений на щомісячні аванси, дорівнює 24500 грн. (30000 грн.-5500грн.). Ця сума перевищує нарахований податок на нежитлову нерухомість (20000 грн.). Кореспонденція рахунків у цьому випадку може мати такий вигляд (таблиця 1).

641/пп – субрахунок для обліку податку на прибуток .

641/пн – субрахунок для обліку податку на нежитлову нерухомість.

641/ппа – субрахунок для обліку щомісячних авансових внесків з податку на прибуток.

Таким чином, кредитове сальдо на кінець року за субрахунком 641/пп складе 4500 грн. Це податкове зобов'язання з податку на прибуток, що підлягає сплаті за підсумками звітного періоду згідно з ПКУ.

3. Зменшення податку на прибуток на податок на нежитлову нерухомість, за п.137.6 ПКУ, потрібно сприймати як податкову пільгу (ст.30 ПКУ).

Таблиця 1

Кореспонденція рахунків з нарахування податку на нежитлову нерухомість

№ з/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн
1	Нараховано податок на нежитлову нерухомість за 2018 рік	641/пп	641/пн	20000
2	Сплачено квартальні платежі з податку на нежитлову нерухомість	641/пн	311	20000
3	Сплачено щомісячні авансові внески з податку на прибуток	641/ппа	311	5500
4	Нараховано податок на прибуток за 2015 рік	98	641/пп	30000
5	Зараховано щомісячні аванси в зменшення податку на прибуток	641/пп	641/ппа	5500

У рамках цього підходу податок на нежитлову нерухомість одночасно зменшуватиме показник оподатковуваного прибутку (шляхом включення всієї суми цього податку до бухгалтерських витрат, Дт 23,92) і безпосередньо податок на прибуток, що підлягає сплаті до бюджету за підсумками звітного періоду.

Спочатку фахівці вважали цей підхід нелогічним і вельми ризикованим, деякі так вважають донині. Навіть попри те що своє слово сказав Мінфін. У листі від 18.08.15 його фахівці зауважили:

1) згідно з п.18 П(С)БО 16 податки включають до адмінвитрат, якщо вони не належать до виробничої собівартості продукції, робіт, послуг.

2) витрати, пов'язані зі сплатою податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, відображаються на відповідних рахунках витрат. Із цього випливає, що, на думку Мінфіну, спеціальний механізм зменшення податку на прибуток на податок на нежитлову нерухомість (п.137.6 ПКУ) ніяк не впливає на бухгалтерський облік останнього. З урахуванням того, що в р.III ПКУ з метою оподаткування не передбачено збільшувати фінансовий результат на суму податку на нежитлову нрухомість, цей підхід є вельми ліберальним. На таких самих принципах базується і бухгалтерський облік податку на об'єкти житлової нерухомості. Він теж рівноправно бере участь у розрахунку фінансового результату і, відповідно, об'єкта обкладення податком на прибуток.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17.

Бухтіярова А. І.
Науковий керівник – Круковська О. В., к. е. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ШАХРАЙСТВО В ПЛАТІЖНИХ СИСТЕМАХ

Шахрайство - заволодіння чужим майном або придбання права на майно шляхом обману чи зловживання довірою.

Сучасні тенденції бізнесу платіжних карток в Україні безперечно пов'язані із розвитком високих інформаційних технологій. Сьогодні, щоб придбати якийсь товар, пересічному громадянину не обов'язково виходити з дому і ходити по магазинам, достатньо витягнути із гаманця платіжну картку і мати доступ до всесвітньої павутини Internet. Але такий комфорт і зручність, мають й іншу сторону монети – це шахрайство з платіжними банківськими картками, від яких страждають саме клієнти банків. Шахрайські операції з платіжними пластиковими картками, як серйозна проблема, виникли у 90-х роках у країнах Західної Європи та Америки та були пов'язані з неправомірним використанням як кредитних, так і дебітних карток. Від шахрайства з платіжними картками насамперед страждають клієнти банків, які зазнають фінансових збитків, а також самі банки, втрачаючи не лише гроші, але і репутацію і, як наслідок, клієнтів та торговців, які зацікавленні розрахунку у безготівковій формі за

допомогою пластикових карток. Ця проблема постала у нашій країні із розвитком Системи масових електронних платежів. Згідно аналізу звітності в 2010 р. кількість банків-членів платіжних систем, які зазнали збитків, від карткових шахрайств склала 43 банки. Хоча кількість випадків шахрайства з платіжними картками систем Visa і MasterCard в Україну у 2010 році скоротилося в 13 разів, але середня сума збитків завданих однією шахрайською операцією зросла - з 323 грн. до 2174 грн. Тому існує нагальна необхідність у вирішенні цього питання, як із владної так і наукової сторони.

Найбільш поширеними схемами шахрайства з банківськими картами в 2008-2011 рр. є наступні:

1. Найпростіший спосіб. Шахраї блокують частину банкомату, яка видає гроші (частина кеша-диспенсера).Ви знімаєте гроші, а гроші не виходять. Нехороші слова в адресу зламаного банкомату, такі ж в адресу банківських працівників, з якими вранці ви плануєте посваритися. В стані надзвичайної роздратованості забираєте карту і вирушаєте шукати інший банкомат. Десь поряд знаходиться шахрай, що уважно спостерігав за вами, розблоковує банкомат і забирає гроші. В цьому випадку уважно оглянете кеш-диспенсер (зовнішню частину), і якщо жодних перешкод на дорозі купюр з банкомату у ваш гаманець не виявлено, можна сміливо йти сваритись з працівниками банківської праці.

Наступні способи будуть пов’язані з pin кодом який не так уж легко дізнатись.

2. Оголошення відомостей про пін-код самим тримачем карти. Наприклад може бути записом пін-коду на карті або якому-небудь носієві (аркуш паперу, записник, мобільний телефон), що зберігається разом з картою. Відповідно, якщо карта загублена або вкрадена (разом з сумкою, гаманцем), у шахрая виявляється і карта і персональний код.

3. «Ліванська петля». Як варіант підглядання із-за плеча. Для його вживання використовується невеликий відрізок фотоплівки, який складається навпіл, а краї загинаються під кутом в 90 градусів. Це пристосування вставляється в банкомат. «Родзинкою» є вирізаний на нижній стороні фотоплівки на певній відстані від краю невелика пелюстка, відігнута вгору по ходу карти. Плівка розташовується в картрідере так, щоб не заважати проведенню транзакції. Пелюстка, що відгинається, не дозволяє банкомату видати пластикову карту назад. Тобто, зробивши операцію, власник карти не може отримати її назад з банкомату. В цей час підходе "порадник", який рекомендує терміново йти і дзвонити в сервісну службу, наприклад. Власник карти уходе, а тим часом "порадник", що бачив як він набирав пін-код, витягує карту і знімає гроші.

4. Фальшиві банкомати. Шахраї розробляють і виробляють фальшиві банкомати, або переробляють старі, які виглядають як сучасні. Розміщуються банкомати в найбільш жвавих місцях. Після введення карти і пін-коди зазвичай на дисплеї фальшивого банкомату з'являється напис, що грошей в банкоматі немає або, що банкомат не справний. На той час шахраї вже скопіювали з магнітної смуги карти інформацію про рахунок даної особи і його

персональний ідентифікаційний номер.

5. Копіювання магнітної смуги (skimming). Даний вигляд шахрайства передбачає використання особливих видів пристроїв, що прочитують інформацію з магнітних смуг карт. Звичайно це спеціально виготовлені клавіатури, якими накривають ті, що існують. Законний тримач банківської карти проводить операцію з введенням персонального ідентифікаційного номера (ПІН), в цей час, додатково встановлений пристрій прочитує і записує інформацію на магнітній смузі. Тобто у зловмисників з'являється дані необхідні для подальшого виготовлення підробленої карти і її використання в своїх цілях.

6. Помилковий ПІН-ПАД. Тримачу карти може бути запропоновано ввести пін-код не в справжній ПІН-ПАД (пристрій для введення пін-коду), а в його імітацію, яка запам'ятає введений код. Такі помилкові пристрої інколи встановлюють поряд з прочитуючими датчиками, призначеними для проходу в приміщення з банкоматом з використанням як ідентифікатор (електронного ключа) банківської карти.

7. Фішинг (від англ. Phishing). У вільному перекладі «закидання вудки». Термін з'явився для позначення нових схем, в результаті яких шляхом обману стають доступні реквізити банківської карти і пін-код. Найчастіше використовується у вигляді розсилки через інтернет листів від імені банку або платіжної системи з проханням підтвердити вказану конфіденційну інформацію на сайті організації.

Шахрайство в платіжних системах України здебільшого можна пояснити тим, що банки-члени платіжних систем не приділяють достатньої уваги безпеці розрахунків та захисту інформації, не здійснюють належним чином моніторинг і відео нагляд за банкоматами та звичайно продовжують емітувати спеціальні платіжні засоби з магнітною смугою, які є недостатньо захищеними, на відміну від старт-карток Тому банкам потрібно дотримуватись встановлених рекомендацій щодо запобігання і протидії шахрайським операціям з використанням спеціальних платіжних засобів, а саме: приєднатися до захищеної міжбанківської системи, що забезпечує обміну інформацією про шахрайства «Exchange-online»; встановити відео спостереження на банкомати та терміналами самообслуговування; встановити антивірусне програмне забезпечення на банкомати; розмістити у доступному для клієнтів місці рекомендації щодо безпеки здійснення операцій з використанням платіжних карток; максимально прискорити процес переходу на використання смарт-карток та поступово обмежити обслуговування карток з магнітною смугою, тощо.

Список використаних джерел:

1. Шостко О.Ю., Мак А.О. Шахрайство з використанням електронних платіжних систем: схеми та шляхи запобігання // Журнал східноєвропейського права: електронне науково-практичне видання. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://easternlaw.com.ua/uk/kriminalne-pravota-ta-kriminologiya-kriminalno-vikonavche-pravo/shostko-o-yu-mak-a-o-shaxrajstvo-z-vikoristannyam-elektronnix-platizhnix-sistem-sxemi-ta-shlyaxi-zapobigannya

Васильєва Т. А.
Науковий керівник – Сакун А. Ж., к. е. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

УДОСКОНАЛЕННЯ ОПОДАТКУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Оподаткування сільськогосподарського виробництва вимагає особливих підходів, здатних враховувати специфіку галузі. Сучасний стан галузі, пов'язаний з ринковими перетвореннями, не дозволяє розглядати сільське господарство як конкурентну з іншими галузь економіки та об’єктивно вимагає від держави надання аграрній галузі різнопланової фінансової підтримки.

Одним з напрямів, що мінімізує негативний вплив ринкових перетворень на процес відтворення в аграрному секторі економіки має стати приведення фіскальних відносин між товаровиробником і державою у відповідність з специфікою здійснення сільськогосподарського виробництва. Гармонізація податкових відносин можлива на основі модифікації діючої підсистеми оподаткування сільськогосподарського виробництва. Метою модифікації має стати повернення до переважно прямого оподаткування доходів сільськогосподарських підприємств, побудованого так, щоб податкові вилучення не перешкоджали здійсненню простого і розширеного відтворення як за рахунок власних та залучених, так і асигнованих з бюджету коштів.

До сільськогосподарської продукції відносять товари, які виробляються в процесі економічної діяльності, що відповідає кодам видів економічної діяльності. Нині діюча для платників єдиного податку 4 групи для сільськогосподарських товаровиробників (раніше – ФСП) величина, що становить більш ніж 75 відсотків, не може бути визнана обґрунтованою, оскільки виходячи з досвіду господарювання у ринкових умовах розвинутих країн, зокрема США, «в последние годы только около 50% общего денежного дохода фермеров поступает от сельскохозяйственной деятельности» [1, с. 47]. Лише великі агроформування можуть забезпечити беззбиткову діяльність, отримуючи не менш ніж 75 відсотків доходів від реалізації сільськогосподарської продукції. Частка таких підприємств серед товаровиробників у США становить близько 30 відсотків, а забезпечують вони виробництво понад 90 відсотків товарної продукції. Основним джерелом доходу інших 70 відсотків господарств є дохід від несільськогосподарської діяльності, який, як правило, не покриває понесених збитків. Тому держава вимушена компенсувати їх податковими пільгами і бюджетними асигнуваннями. Так, до прикладу, в країнах ЄС державні асигнування на потреби сільського господарства в середньому становлять близько 25 відсотків валових доходів галузі [2, с. 62, 64; 183, с. 26-28].

Після уточнення суб’єктів спеціального режиму оподаткування мають бути модифіковані складові системи оподаткування: об’єкти оподаткування,

податкові ставки, строки сплати податків та порядок регулювання податкових зобов'язань і податкових боргів, які виникли внаслідок форс-мажорних обставин, що є характерними подіями при веденні сільського господарства.

Діючі у минулому спеціальні режими оподаткування ПДВ сільськогосподарських підприємств були спрямовані на трансформацію належного до сплати податку з поставок (реалізації) сільськогосподарської продукції та продуктів її переробки в бюджетну дотацію. Однак діючі режими не передбачали компенсації з бюджету переплаченого сільськогосподарськими підприємствами податку і не передбачають компенсації з бюджету вхідного ПДВ при поставках на експорт власно виробленої сільськогосподарської продукції і продуктів її переробки.

Зазначений режим оподаткування аграрної галузі знімає лише питання відшкодування ПДВ з експортних поставок, що здійснюються сільськогосподарськими підприємствами і не вирішує інших з вищевказаних проблем. Їх вирішення можливе за режиму оподаткування, який би передбачав сплату податку сільськогосподарськими підприємствами до бюджету, але за двома ставками: пониженою на сільськогосподарську продукцію, продукти її переробки і супутні виробництву такої продукції послуги та звичайною, якою оподатковується вся інша діяльність. Виходячи з досвіду країн ЄС та досліджень цього питання вченими країн СНД, величина пониженої ставки ПДВ знаходиться в межах від 5,5 до 10 відсотків [3, с. 33]. Щоб не ускладнювати процедуру обліку, складання податкових декларацій та контролю, доцільно встановити поряд з діючою базовою ставку ще й додаткову – для сільськогосподарської та рибницької продукції, вирощеної у внутрішніх водоймах, вітчизняного виробництва.

Щоб усунути вказані недоліки, вважаємо за доцільне:

по – перше, з метою уникнення діючої практики економічно необґрунтованого завищення об'єкта оподаткування виключити з бази оподаткування ПДВ загальнодержавних податків та зборів, що включаються до ціни товарів (послуг);

по – друге, оподаткування ПДВ торгівельно-посередницьких структур, при якій за базу оподаткування приймалася торгівельна націнка;

по – третє, по мірі досягнення належної якості бухгалтерського обліку та активізації податку на прибуток понизити базову ставку оподаткування на першому етапі до 17, а в перспективі – до 15 відсотків.

Стосовно податкового періоду і термінів сплати чи відшкодування податку, то оптимальним є календарний місяць плюс 20 днів на складання й подачу декларації та 20 днів на перерахування коштів і тридцять днів після подачі декларації на процедуру відшкодування з бюджету у випадку переплати (експортних поставок).

Список використаних джерел:

1. Обушенков Н. Г. Опыт создания интегрированных систем фермерской отчетности в США и странах Западной Европы: Обзорная информация. – М.:,

1987. – 56 с. (Препр. / Госагропром СССР. ВНИИТЭИагропрома).

2. Кириленко І. Г. Трансформація соціально-економічних перетворень в сільському господарстві України: проблеми, перспективи. – К.: ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2005. – 452 с.

3. Дем'яненко С., Зоря С. Система оподаткування сільського господарства України після 2004 року // Наукові матеріали. – К.: Інститут економічних досліджень та політичних консультацій в Україні. - 2002. - 40 с.

Ворона Т. Д.
Науковий керівник – Коваль С. В., к. е. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ПОДАТКИ В СТАРОДАВНІЙ ГРЕЦІЇ І РИМІ

Першу відому історикам податкову систему було створено ще в II тис. до н.е. на о. Кріт. Вже в той час на острові виникли перші державні утворення. Їх центрами були своєрідні явірцеві комплекси зі своєю системою палацового господарства.

Центром розвитку цього великого грецького світу до початку V ст. до н.е. був Балканський півострів, територія власне Греції. Тут на той час виокремилися два найзначніші міста-держави – Спарта й Афіни. Шляхи розвитку цих держав були різними. Спартанська громада мала аграрний, землеробський характер; торговельно-грошові відносини тут були розвинуті слабо.

В Афінах здавна існували літургії – особливі повинності, що накладалися тільки на багатих людей, які своїм коштом повинні були будувати військові кораблі, влаштовувати театральні видовища тощо. Найзначнішими і часто повторюваними були літургії, пов'язані з організацією свят: хорегія та гімнасіархія. Хорег повинен був набрати хор для виступу на святкових театральних змаганнях, забезпечити учасників костюмами та харчуванням на час репетицій та самого свята. Гімнасіархія полягала в організації гімнастичних змагань, наприклад перегонів зі смолоскипами, які проводилися п'ять разів на рік. Крім витрат на навчання учасників змагань, гімнасіархи повинні були піклуватися про освітлення та оформлення місця змагань.

Ще одним видом літургії була триєрархія. До обов'язків триєрарха входили турботи про належний стан бойового корабля-триєра і його облаштування. Щоб полегшити тягар цієї літургії, триєрарх звільнявся від усіх інших літургій та надзвичайних податків.

Коли Афінська держава переживала тяжкі часи, громадяни та метеки оподатковувалися тимчасовим і надзвичайним прямим податком, який мав назву ейсфора. Вперше його було введено в Афінах у 428-427 рр. до н.е. історики припускають, що це був податок на нерухома майно. У 428 р. загальний розмір прибутку від ейсфори до скарбниці становив 200 талантів.

В Стародавньому Римі мали поширення так звані трибутні податі, які ділилися на трибут громадян і трибут провінціалів. Громадянський трибут поширювався тільки на римських громадян. В республіканський період ця подать стягувалась з усієї вартості майна, в імперський період складалися цензові списки, куди заносились: нерухоме майно, раби, земельні наділи. Провінційний трибут стягувався з підкорених територій. Громадянський трибут був результатом правового обов'язку античного громадянина приходити на допомогу суспільству з усім своїм майном у випадку потреби.

В мирний час грошових податків громадяни не сплачували. Витрати на управління містом і державою були мінімальними, тому що виборні магістрати виконували свої обов'язки безкоштовно, навіть витрачаючи свої кошти. Це було почесно. Основною статтею витрат було будівництво громадських будівель. Ці витрати зазвичай покривались земельною орендою. Але в військовий час громадяни Риму оподатковувались у відповідності зі своїми прибутками.

В IV - III ст. до н. е. Римська держава розросталась, завойовуючи нові території. Відбувалися зміни і в податковій системі. В завойованих землях вводились місцеві податки та повинності. Як і в Римі, їх розмір залежав від розміру майна громадян. Визначення суми податку відбувалося кожні 5 років. Римські громадяни, які мешкали поза межами Риму, сплачували податки, як державні, так і місцеві.

У випадку успішних війн, податки зменшувались, а часом відмінялись зовсім. Необхідні кошти забезпечувалися контрибуцією із завойованих земель. Місцеві ж податки з тих, хто жив поза Римом, стягувались регулярно.

Пізніше Рим переріс в імперію, до складу якої входили провінції. Мешканці провінцій були підданими імперії, але не користувалися правами громадян. Вони повинні були спачувати податки, що свідчило про їх залежне становище. Єдиної податкової системи не існувало. Ті міста і землі, які чинили найбільший опір римським легіонам, після завоювання обкладались більш високими податками. Крім того римська адміністрація дуже часто зберігала систему оподаткування, яка склалася в даній місцевості до завоювання. Змінювався лише напрямок використання зібраних коштів. Так, наприклад, було в Сицилії, коли вона в 227 р. до н. е. стала провінцією Риму.

Головним джерелом прибутків в римських провінціях був земельний податок. В середньому його ставка складала 1/10 прибутків із земельного наділу, хоча використовувались і особливі форми оподаткування, наприклад, податок на кількість фруктових дерев, включаючи і виноградні лози. Оподатковувалась і інша власність: нерухоме майно, живий інвентар (раби, худоба), коштовності. Кожен житель провінції повинен був сплачувати єдину для всіх подушну подать.

Існували і непрямі податки, такі як податок з обороту по ставці 1%, особливий податок з обороту за торгівлю рабами - 4% і податок на звільнення рабів - 5% від їх вартості (ціни). У 6 р. н. е. імператор Октавіан Август ввів податок на спадщину - 5%. Податком зі спадщини

оподатковувались лише громадяни Риму. Податов мав цільовий характер. Одержані кошти направлялись на пенсійне утримання професійних воїнів.

Визначення суми податку проводилось кожні 5 років спеціальними чиновниками – цензорами. Цензор від імені держави давав на відкуп збір податків, спостерігав за надходженням податків з провінцій, за збиранням мита на митниці.

Громадяни Риму робили цензорам заяву про свій майновий стан і сімейне положення. Таким чином закладались основи декларації про прибутки. На податковому переписі були присутні претори, народні трибуни, та їхні помічники: присяжні оцінювачі, писарі, вістові. Довгий час в римських провінціях не існувало державних фінансових органів, які б могли професійно встановлювати та стягувати податки. Результатом цього була корупція, зловживання владою, а потім і економічна криза, яка набула найбільшого розмаху в I ст.до н. е.

Необхідність реорганізації фінансового господарства римської держави була однією з найважливіших задач, які вирішував імператор Октавіан Август (63 р. до н.е. - 14 р. н.е.). В усіх провінціях ним були створені фінансові установи, які здійснювали контроль за оподаткуванням. Була заново проведена оцінка податкового потенціалу провінцій з метою більш справедливого розроділу податків і збільшення їх сплати. Для цього були проведені обміри кожної міської общини з її земельними наділами. По кожному місту був складений кадастр, який містив в собі дані про землевласників. Потім здійснювався перепис майна громадян. Переписом керували намісники провінцій разом з прокураторами, які очолювали фінансові установи провінції. Кожний мешканець був зобов’язаний у визначений день пред’явити владі общини свою декларацію. Податкові документи зберігались в фінансовому органі і були базою для наступного перепису майнового стану (цензу).

Власник землі був зобов’язаний сам оцінити свої прибутки. Чиновник, який контролював проведення цензу, мав право зменшувати податок в тих випадках, коли в силу об’єктивних причин знижувалась продуктивність господарства. Так, якщо частина виноградних лоз загинула, або засохли маслини то вони в ценз не включались. Але якщо власник вирубував виноградні лози чи оливкові дерева, то йому приходилось надавати поважні причини, за якими він це робив. В іншому випадку вирублені дерева включались в ценз.

В основному в ті часи державні фінансові органи безпосередньо з громадян податки не збирали, це робили общини. Зате оцінку і визначення податкових надходжень з общин, контроль за терміном стягнення податків держава тримала в своїх руках.

Для забезпечення правильності показань платника податків заохочувався донос, допускався насильницький обмін майна вищого класу на майно нижчого класу. Це покарання застосовувалось за заниження вартості оподатковуваного майна. В Спарті - ілоти, основні платники податків, відповідали своїм життям за несвоєчасну сплату натурального оброку чи податі.

Податний перепис проводили за межами міста на Марсовому полі. В ньому брали участь глави сімей. Вартість майна оголошувалась під присягою. За ухилення від явки на податний перепис винному загрожували: продаж у рабство, ув'язнення або навіть смертна кара. Майно такої особи піддавали примусовій оцінці. Цікаво, що за свідченнями сучасників - випадків приховування громадянами своїх прибутків не було.

Список використаних джерел:

1. Степаненко С. В. Історія економіки та економічної думки: навч. посібник / С. В. Степаненко , С. Н. Антонюк, В. М. Фещенко , Н.О. Тимочко [за ред. проф. С. В. Степаненка]. – К. : КНЕУ, 2010. – 741с.

2. З історії виникнення податків. Сайт ДПА України в Чернівецькій області від 07.10.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.dpa.cv.ua/index.php/content/view/images/plugins/content/index.php?option=com _content&view=article&id=5083:2010-10-07-14-56-50&catid=379:2010-10-07-14-41- 19&Itemid=731

Городецька А.О.
Науковий керівник** – **Коваль С. В., к. е. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Формування стратегії розвитку підприємства досліджено досить докладно (36,94,95,97,98,101,118,119,120,126,190) і згідно загально визнаному підходу потребує вирішення наступних завдань:

- вибір оптимальної лінії поведінки на ринку готової продукції;
- вибір засобів конкурентної боротьби;
- формування та підтримання оптимальної структури потенціалу;
- потрібного для підтримки конкурентоспроможності;
- відповідних організаційно-технічних заходів розвитку.

Визначення джерел та засобів формування фінансових ресурсів для проведення заходів втілення потенціалу розвитку, згідно обраної фінансової стратегії, на екстенсивній або інтенсивній основі. Від того, яким чином вирішені вказані питання, може бути обраний тип загальної стратегії. Оскільки розглядається питання розвитку, серед інших типів найбільш важливою є функціональна стратегія. Функціональна стратегія — тип стратегії, що забезпечує орієнтацію на розвиток певних функціональних систем підприємства, що забезпечує досягнення мети шляхом врівноваження їх існуючого потенціалу. В залежності від галузевих особливостей підприємства та складу функціональних систем можуть розроблятися наступні види функціональної стратегії: маркетингова, виробнича, стратегія фінансування, впровадження НДДКР й ін.

Маркетингова стратегія — це стратегія, побудована з врахуванням ринкового впливу на типи, темпи, напрямки та масштаби розвитку підприємства. Маркетингова стратегія орієнтується, з одного боку, на вимоги ринку, з іншого — на рівень відповідності товару цим вимогам.

Стратегія НДДКР — це стратегія створення нової продукції певної конструкції за оптимальною технологією (за співвідношенням вартість - якість) з урахуванням вимог до її споживчих характеристик, яка обумовлює напрямок, темпи, масштаби розвитку та тип виробництва, які формуються.Стратегія НДДКР окремого підприємства базується на загальних досягненнях науково-технічного прогресу в усіх галузях науки та виробництва.

Виробнича стратегія ґрунтується на врахуванні обмежень, які накладає існуюча технічна база на можливості диверсифікації продукції, з урахуванням перспектив фінансово забезпеченого розвитку підприємства.

Фінансова стратегія підприємства - стратегія, яка будується на виборі джерел та оптимізації їх питомої ваги залежно від строків, цілей і масштабів заходів планованого розвитку та функціонування.

Сукупність стратегічних рішень у маркетинговій, технічній, соціальній і управлінській сферах, визначених та координованих у часі для досягнення певної мети, є основою проекту реалізації потенціалу розвитку підприємства, за умовою відповідного фінансування. Конкретний проект розвитку підприємства, ув'язаний за джерелами фінансування, уявляє собою інвестиційний проект. Основні напрямки інвестиційної діяльності підприємства залежать як від потреб розвитку, так і від умов фінансування. До них відносять:

- інвестиції на підтримку простого відтворення (в основному з амортизаційних сум із залученням додаткових коштів у випадку інфляції й знецінення нагромаджень);
- вкладення в капітальне будівництво;
- інвестиції на приріст та поповнення оборотних коштів;
- фінансування інноваційних розробок і НДДКР.

Вибір фінансово-інвестиційних стратегій повинен базуватися на: визначенні основних напрямків підприємницької активності в галузі, які підтримуються державою; оцінці потенційної ємності ринку; формуванні портфелю інвестиційних проектів; аналізі головних джерел одержання фінансових ресурсів — їхньої доступності, рівні ризику й ефективності використання.Проблема вибору джерела залучення коштів в умовах нестачі власних фінансових ресурсів є типовою для кризового стану економіки, коли підприємство вимушено звертатися до зовнішніх ресурсів і не отримує їх внаслідок цього самого кризового стану, оскільки зростає ризик неповернення вкладень і неефективного їх використання. Фінансово-інвестиційні стратегії можуть базуватись на ресурсній або цільовій основі. В деяких випадках, доцільніше виходити з мети і формувати витрати відповідно поетапних завдань її досягнення, після чого скоротити та відкоригувати програму відповідно ресурсам, які можуть бути для цього задіяні (у тому числі залучені кошти). Звичайно, формування стратегії реалізується шляхом ітерацій (наближення до

оптимуму шляхом послідовного зменшення відхилень), причому в ході цього процесу відбувається корегування вихідних варіантів згідно ресурсам та цілям.

Залежно від структури джерел фінансування діяльності й розвитку підприємства, а також від ефективності, цілей та масштабів інвестиційних проектів можна виділити наступні варіанти вибору стратегії :

- використання переважно власних коштів підприємства для інвестування обмеженого кола невеликих інвестиційних проектів.
- використання кількох джерел із можливого вибору. Вимагає значної попередньої підготовки, раціонально для великомасштабних проектів.
- фінансування з різних джерел на основі партнерських відносин в діяльності. Реалізується інтеграцією зусиль декількох підприємств (фірм, банків) у реалізації одного або декількох великих проектів.
- використання одного виду фінансових ресурсів з усіх можливих (наприклад, власних коштів) для реалізації одного стратегічного проекту.

Список використаних джерел:

1.Жилінська Л. О. Сутність і принципи стратегічного планування / Л. О. Жилінська // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2007. – № 3. – С. 79-83.

2.Наливайко А. Теорія стратегій підприємства. Сучасний стан та перспективи розвитку: Моногр. [Текст] – К.: КНЕУ, 2001. – 227 с.

3.Саєнко М. Г. Стратегія підприємства: Підручник. [Текст] – Тернопіль: «Економічна думка». – 2006. – 390 с.

4.Смолін І.В. Стратегічне планування розвитку організації : монографія [Текст] / І.В. Смолін. – К. : КНТЕУ, 2004.

Груненко Д. О.
Науковий керівник – Скрипник С. В., к. е. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ВПЛИВ ЕЛЕКТРОННОГО ДЕКЛАРУВАННЯ НАЗК НА БОРОТЬБУ З КОРУПЦІЄЮ

Впровадження електронного декларування є умовою для отримання безвізового режиму з державами шенгенської зони. Однак справжня мета нової системи – встановлення дійсного інструменту запобігання корупції. Факт прозорості будь-яких значних змін в майновому стані чиновників є потужним запобіжником, який повинен стримувати потенціальних корупціонерів. Електронна система декларування, за замислом, повинна бути максимально необтяжливою для порядних чиновників і разом з тим робити неможливим перебування на державній службі непорядних осіб.

Суб’єктами, на яких поширюється дія Закону України [1], є особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;

особи, які для цілей цього Закону прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування; особи, які постійно або тимчасово обіймають посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків, або спеціально уповноважені на виконання таких обов'язків у юридичних осіб приватного права незалежно від організаційно-правової форми, а також інші особи, які не є службовими особами та які виконують роботу або надають послуги відповідно до договору з підприємством, установою, організацією, - у випадках, передбачених цим Законом; кандидати у народні депутати України, кандидати на пост Президента України, кандидати в депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, районних, міських, районних у містах, сільських, селищних рад, кандидати на посади сільських, селищних, міських голів й старост та деякі физичні особи.

Суб'єкти декларування, відповідно до чинного законодавства, щорічно до 1 квітня мають заповнювати декларацію на офіційному веб-сайті Національного агентства з питань запобігання корупції (НАЗК) за минулий рік.

Існує чотири типи декларацій: щорічна декларація, що подається в період з 1 січня до 1 квітня (охоплює звітній рік, що передує року, в якому подається декларація); декларація суб'єкта, який припиняє діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, що подається не пізніше дня такого припинення (охоплює період, який не був охоплений деклараціями, раніше поданими таким суб'єктом декларування); декларація суб'єкта декларування, який припинив діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, що подається до 01 квітня року, наступного за звітним роком, у якому було припинено таку діяльність (охоплює звітний рік); декларація суб'єкта декларування, який є особою, що претендує на зайняття посад, зазначених у пункті 1, підпункті «а» пункту 2 частини першої статті 3 Закону «Про запобігання корупції», що подається до призначення або обрання особи на посаду (охоплює звітний рік).

У декларації зазначаються відомості про:

- особисті дані суб'єкта декларування та членів його сім'ї (призвище, ім'я, по батькові, зареєстроване місце проживання тощо);

- об'єкти нерухомості, що належать суб'єкту декларування та членам його сім'ї на праві приватної власності, включаючи спільну власність, або знаходяться у них в оренді чи на іншому праві користування;

- об'єкти незавершеного будівництва, об'єкти, не прийняті в експлуатацію або право власності на які не зареєстроване в установленому законом порядку;

- цінне рухоме майно, вартість якого перевищує 100 прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на 1 січня звітного року, що належить суб'єкту декларування або членам його сім'ї на праві приватної власності, у тому числі спільної власності;

- цінні папери, у тому числі акції, облігації, чеки, сертифікати, векселі, що належать суб'єкту декларування або членам його сім'ї, із відображенням відомостей стосовно виду цінного папера, його емітента, дати набуття цінних

паперів у власність, кількості та номінальної вартості цінних паперів;

- юридичні особи, кінцевим бенефіціарним власником (контролером) яких є суб'єкт декларування або члени його сім'ї;

- нематеріальні активи, що належать суб'єкту декларування або членам його сім'ї, у тому числі об'єкти інтелектуальної власності, що можуть бути оцінені в грошовому еквіваленті;

- отримані (нараховані) доходи, у тому числі доходи у вигляді заробітної плати (грошового забезпечення), отримані як за основним місцем роботи, так і за сумісництвом;

- гонорари, дивіденди, проценти, роялті, страхові виплати, благодійна допомога, пенсія, доходи від відчуження цінних паперів та корпоративних прав, подарунки та інші доходи;

- наявні грошові активи, у тому числі готівкові кошти, кошти, розміщені на банківських рахунках;

- внески до кредитних спілок та інших небанківських фінансових установ, фінансові зобов'язання;

- видатки та всі правочини, вчинені у звітному періоді, посаду чи роботу, що виконується або виконувалася за сумісництвом;

- входження суб'єкта декларування до керівних, ревізійних чи наглядових органів громадських об'єднань, благодійних організацій, саморегулівних чи самоврядних професійних об'єднань.

З метою виявлення в чинних нормативно-правових актах та проектах нормативно-правових актів факторів, що сприяють або можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень, розроблення рекомендацій стосовно їх усунення проводиться антикорупційна експертиза. Вона здійснюється Міністерством юстиції України, крім антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів, внесених на розгляд Верховної Ради України народними депутатами України, яка здійснюється комітетом Верховної Ради України, до предмета відання якого належить питання боротьби з корупцією. Антикорупційна експертиза нормативно-правових актів здійснюється Міністерством юстиції України згідно із затвердженим ним щорічним планом. Вказана експертиза здійснюється щодо законів України, актів Президента України та Кабінету Міністрів України. Результати антикорупційної експертизи чинних нормативно-правових актів у разі виявлення факторів, що сприяють або можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень, підлягають обов'язковому оприлюдненню на офіційному веб-сайті органу, який проводив відповідну експертизу.

За вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень особи, зазначені в частині першій статті 3 Закону «Про запобігання корупції», притягаються до кримінальної, адміністративної, цивільно-правової та дисциплінарної відповідальності у встановленому законом порядку.

У разі вчинення від імені та в інтересах юридичної особи її уповноваженою особою злочину самостійно або у співучасті до юридичної особи у випадках, визначених Кримінальним кодексом України,

застосовуються заходи кримінально-правового характеру. Збитки, шкода, завдані державі внаслідок вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, підлягають відшкодуванню особою, яка вчинила відповідне правопорушення, в установленому законом порядку. Кошти та інше майно, одержані внаслідок вчинення корупційного правопорушення, підлягають конфіскації або спеціальній конфіскації за рішенням суду в установленому законом порядку.

У підсумку необхідно зазначити, що впровадження системи електронного декларування значно спрощує процедуру запобігання корупції. Перехід від «паперового» до електронного декларування є свого роду технологічним проривом і кроком у майбутнє для органів виконавчої влади України.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про запобігання корупції»: за станом на 03 липня 2018 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – Київ: Парлам. вид-во, 2018. – 69 с.

2. Ахтирська Н.М. Електронне декларування: формування правової традиції наражається на корупційну ментальність [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.viche.info/journal/5279/.

3. Беззуб І. Впровадження електор. декларування доходів держпосадовців в Україні // І. Беззуб [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2051:vprovadzhennya-elektronnogo-deklaruvannya-dokhodiv-derzhposadovtsiv&catid=8&Itemid=350.

Драгота І.П.
Науковий керівник – Круковська О. В., к.е.н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м.Херсон

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ В РОЗДРІБНІЙ ТОРГІВЛІ

Роздрібна торгівля – це сфера підприємницької діяльності з реалізації товарів або надання послуг на підставі усного чи письмового договору купівлі-продажу безпосередньо кінцевим споживачам для їх власного некомерційного використання. Підприємства роздрібної торгівлі перебувають переважно на спрощеній системі оподаткування, яка передбачає зниження податкового навантаження та стимулювання малого підприємництва. Така система може застосовуватися як юридичними, так і фізичними особами, які повинні зареєструватися платниками єдиного податку за умови відповідності певним умовам.

Бухгалтерський облік і звітність в торгівлі здійснюються з дотриманням єдиних методологічних принципів, визначених Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», прийнятих Положень

(стандартів) бухгалтерського обліку, національного Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, законодавчих і нормативних активів з урахуванням специфіки діяльності торговельних підприємств.

Облік товарів в торговельних підприємствах України ведеться на рахунку 28 «Товари». На цьому рахунку ведеться облік руху товарно-матеріальних цінностей, придбаних для продажу без переробки, й одержання нового продукту за первісною вартістю, або за цінами реалізації. За дебетом рахунка відображається збільшення вартості придбаних (отриманих) товарів, за кредитом – зменшення вартості реалізованих (вибулих) товарів. Цей рахунок використовують в основному збутові, торговельні або заготівельні підприємства й організації, а також підприємства громадського харчування.

Товари в роздрібній торгівлі обліковуються за продажними цінами, а в оптово-збутових організаціях – за купівельними або продажними цінами. Тому розпорядчим документом керівника має бути встановлено, за якими цінами буде вестись облік товарів у звітному році. У разі обліку товарів за продажними цінами різниця між їх вартістю за купівельними і продажними цінами. Перша особливість обліку в торгівлі є те, що для обліку використовується 28 рахунок як основний. Ще однією особливістю в обліку торгівлі є те, що вся інформація про витрати сконцентрована на двох рахунках – це 92 рахунок «адміністративні витрати», і 93 «витрати на збут». [1]. Ціна реалізації товару складається з первісної вартості товарів, плюс торгової націнки. Торгова націнка фактично являє собою прибуток, який підприємство планує отримати від реалізації товару (певного виду).

До організації та ведення торговельної діяльності ставиться ряд специфічних вимог. Так, господарюючі суб'єкти можуть здійснювати торговельну діяльність лише після їх державної реєстрації як суб'єктів підприємництва. Торговельні приміщення необхідно обладнати згідно з вимогами охорони праці, протипожежної безпеки, захисту навколишнього середовища, санітарної безпеки тощо. Зовні на торговельному приміщенні повинна бути вивіска з позначенням назви підприємства, його власника, режиму роботи. У приміщенні необхідно обладнати «Куточок покупця», де розмістити «Книгу відгуків та пропозицій» і т. ін. Продавати товари можна лише при наявності документів, які засвідчують їх якість та безпечність. Заборонено продавати товари, що не мають відповідного товарного вигляду, з простроченим терміном придатності. На всі товари, виставлені для продажу у торговому залі, необхідно оформити цінники.

У сфері роздрібної торгівлі реалізація окремих видів товарів може здійснюватися лише за наявності спеціального дозволу – ліцензії. До таких товарів відносять: алкогольні напої, тютюнові вироби, лікарські засоби, зброя та боєприпаси до неї, особливо небезпечні хімічні речовини, наркотичні засоби, психотропні речовини, вироби з вмістом дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння, вибухові речовини та ін.

Для вирішення проблем організації обліку роздрібних підприємств доцільно використовувати відповідні методичні рекомендації, що дадуть

можливість бухгалтерії підприємства максимально автоматизувати процес обліку товарів в мережі роздрібної торгівлі. Для того щоб мінімізувати трудові витрати в обліку торгівлі, необхідно розробити сучасні програмні продукти, що дадуть змогу зменшити штат працівників бухгалтерії і, відповідно, витрати на заробітну плату, а також максимально автоматизувати бухгалтерський облік.

Удосконалення обліку операцій з продажу товарів сприятимуть більш повному та об'єктивному відображенню торгових операцій у бухгалтерському обліку підприємств роздрібної торгівлі, а саме від цього залежить ефективність та оперативність прийняття рішень щодо стратегії і тактики розвитку підприємства. Належно організований бухгалтерський облік реалізації товарів має важливе значення для підвищення ефективності роботи підприємств.

Список використаних джерел:

1. Маляревський Ю.Д. Облік у галузях виробництва і послуг: навч. посібн. / Ю.Д. Маляревський, М.С. Горяєва, Н.С. Пасенко та ін. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2012. – 616 с.

2. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.zakon.rada.

3. Бутинець Ф.Ф. та ін. Бухгалтерський фінансовий облік/ Ф.Ф. Бутинець. – Житомир: ПП «Рута», 2014. – 912 с.

Дяченко Т.А.
Науковий керівник – Коваль С.В., к.е.н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ІНВЕНТАРИЗАЦІЙ

Однією із центральних проблем, що безпосередньо стосуються здійснення інвентаризаційного процесу на підприємствах України, в тому числі й на сільськогосподарських, є забезпечення високої якості проведення інвентаризацій. Часто в практичній діяльності суб'єктів господарювання зустрічаються випадки необґрунтованого заниження значення інвентаризаційної роботи, неналежного, а часом і формального проведення інвентаризацій.

Передумовою вирішення даної проблеми є розробка ефективної методики оцінки якості інвентаризації. Така методика дозволить зацікавленим особам (власникам та керівникам підприємства, працівникам бухгалтерії, аудиторам та іншим) бути впевненими в надійності і точності результатів інвентаризації та використовувати в своїй роботі підтверджені інвентаризацією дані обліку і звітності.

Управління якістю інвентаризаційного процесу має кінцеву мету – визначення дійсного рівня інвентаризаційної роботи на підприємстві, виявлення недоліків в організації і проведенні інвентаризації на тому чи іншому її етапі. На нашу думку, ця мета може бути досягнута за рахунок створення і застосування методики кількісної

оцінки якості інвентаризації. Слід зауважити, що в економічній науці недостатньо вивченими залишаються питання діагностики ефективності проведених інвентаризацій, зокрема не існує загальноприйнятої методики визначення їх якості.

Наведемо критерії оцінки якості інвентаризації на кожному з етапів інвентаризації (табл. 1).

Враховуючи те, що окремі критерії в різній мірі впливають на якість конкретного етапу, то за допомогою методу експертних оцінок спочатку визначаємо нормативні коефіцієнти значимості кожного критерію (k_{ij}). Сума значень коефіцієнтів значимості критеріїв етапу (при дотриманні всіх критеріїв) дорівнює одиниці, тобто нормативному значенню рівня якості окремого етапу інвентаризації. Далі перевіряємо дотримання кожного критерію при проведенні інвентаризації, яка оцінюється.

На наступному кроці обчислюємо показник, що оцінює якість окремого етапу інвентаризації – комплексний коефіцієнт якості і-го етапу ($К_i$), який розраховується за формулою 1:

$$K_i = \sum_{j=1}^{n} k_{ij}, \qquad (1)$$

де k_{ij} – коефіцієнт значимості j-го критерію і-го етапу забезпечення якості інвентаризації;. n – кількість критеріїв і-го етапу; і – номер етапу; j – номер критерію.

Необхідно зауважити, що до розрахунків приймаємо лише коефіцієнти значимості критеріїв (k_{ij}), що виконуються.

Встановимо нормативні значення коефіцієнта якості і-го етапу ($К_i$). Методика розрахунку даного показника базується на визначенні дотримання критеріїв забезпечення якості інвентаризації. При цьому наведені критерії не є бажаними, виконання яких може відбуватися, а може і не відбуватися. Вони є обов'язковими і чітко регламентовані законодавчо-нормативними актами, які регулюють проведення інвентаризації. Враховуючи це, за допомогою методу експертних оцінок встановимо жорсткі нормативні межі коливання значень $К_i$:

$К_i$=1 – на і-ому етапі інвентаризація проведена на високому рівні, відповідно до вимог чинних законодавчо-нормативних актів;

$1>К_i \geq 0{,}9$ – на і-ому етапі інвентаризація проведена на належному рівні з незначними порушеннями вимог чинних законодавчо-нормативних актів;

$0{,}9>К_i \geq 0{,}8$ – на і-ому етапі інвентаризація проведена на допустимому рівні з певними порушеннями вимог чинних законодавчо-нормативних актів. При цьому необхідно обов'язково здійснити додаткову логічну перевірку порушень і дати відповідь – чи при цих порушеннях можна визнати результати інвентаризації достовірними.

$К_i<0{,}8$ – на і-ому етапі інвентаризація проведена на низькому рівні зі значними порушеннями вимог чинних законодавчо-нормативних актів; результати інвентаризації визнаються недійсними.

Отримавши комплексні коефіцієнти якості етапів, можемо розрахувати загальний коефіцієнт якості інвентаризації ($К_{заг}$). Оскільки важливість окремих етапів інвентаризації неоднакова, при розрахунку $К_{заг}$ необхідно використовувати встановлені в межах одиниці коефіцієнти значимості етапів.

Таблиця 1

Критерії оцінки якості інвентаризації

Етапи інвентаризації	Критерії оцінки якості інвентаризації	Коефіцієнт значимості критерію (k_{ij})
1) організаційно-підготовчий	1. Наявність плану-графіку проведення інвентаризації	0,1
	2. Наявність розпорядчого документу на створення постійно діючої інвентаризаційної комісії	0,1
	3. Наявність розпорядчого документу на створення робочої інвентаризаційної комісії	0,1
	4. Наявність розпорядчого документу на проведення інвентаризації	0,15
	5. Дотримання строків проведення інвентаризації	0,25
	6. Проведення інструктажу членів робочої інвентаризаційної комісії	0,05
	7. Не призначення головою робочої інвентаризаційної комісії одного і того ж працівника два роки підряд у тих самих матеріально відповідальних осіб	0,05
	8. Наявність складених перед початком інвентаризації розписок матеріально відповідальних осіб	0,2
2) технологічно-документальний	1. Проведення інвентаризації по всіх місцях зберігання і матеріально відповідальних особах	0,15
	2. Наявність візи представників інвентаризаційної комісії на прибуткових і видаткових документах, виписаних під час проведення інвентаризації	0,1
	3. Застосування типових форм інвентаризаційних документів	0,15
	4. Наявність на інвентаризаційних описах (актах інвентаризації) підписів і розписки матеріально відповідальної особи	0,2
	5. Наявність на інвентаризаційних описах (актах інвентаризації) підписів членів інвентаризаційної комісії	0,19
	6. Правильність заповнення в інвентаризаційних описах (актах інвентаризації) інших обов'язкових реквізитів	0,21
3) порівняльно-аналітичний	1. Наявність і правильність заповнення порівняльних відомостей по виявлених інвентаризаційних різницях	0,4
	2. Дотримання умов заліку лишків і нестач внаслідок пересортиці	0,15
	3. Правильність розрахунку шкоди, завданої винною особою	0,15
	4. Правильність розрахунку норм природного убутку	0,15
	5. Наявність у протоколах висновків і пропозицій щодо результатів інвентаризації	0,15
4) результативний (підсумковий)	1. Затвердження керівником підприємства у 5-денний термін протоколу інвентаризаційної комісії	0,35
	2. Правильність регулювання інвентаризаційних різниць у бухгалтерському обліку	0,45
	3. Відображення в обліку результатів інвентаризації у місяці закінчення інвентаризації	0,2

Кількісне вираження коефіцієнтів значимості етапів (g_i) встановлюється методом експертних оцінок:

1) організаційно-підготовчий – 0,22;

2) технологічно-документальний – 0,29;

3) порівняльно-аналітичний – 0,29;

4) результативний (підсумковий) – 0,2.

Сума значень g_i рівна одиниці, тобто нормативному значенні рівня якості інвентаризації. Виходячи з цього, загальний коефіцієнт якості інвентаризації ($К_{заг}$) знаходиться за формулою 2:

$$K_{заг} = \sum_{i=1}^{4} (K_i \times g_i), \qquad (2)$$

де g_i – коефіцієнт значимості і-го етапу.

Треба зауважити, що якщо на певному етапі $К_i<0,8$, то для розрахунку загального коефіцієнта якості інвентаризації ($К_{заг}$) його значення ($К_i$) прирівнюється до нуля.

За допомогою методу експертних оцінок визначимо можливі значення загального коефіцієнта якості інвентаризації ($К_{заг}$):

$К_{заг}=1$ – інвентаризація проведена у повній відповідності до вимог чинних законодавчо-нормативних актів;

$1>К_{заг} \geq 0,95$ – інвентаризація проведена на високому рівні з незначними порушеннями вимог чинних законодавчо-нормативних актів;

$0,95>К_{заг} \geq 0,85$ – інвентаризація проведена на належному рівні з певними порушеннями вимог чинних законодавчо-нормативних актів;

$К_{заг}<0,85$ – інвентаризація проведена на низькому рівні зі значними порушеннями вимог чинних законодавчо-нормативних актів; результати інвентаризації визнаються недійсними.

Для документального оформлення оцінки якості проведених на підприємстві інвентаризацій можемо запропонувати Відомість оцінки якості інвентаризації, яка розроблена на основі наведеної вище методики. Вона є важливою основою для прийняття керівництвом підприємства управлінських рішень, які стосуються інвентаризаційного процесу. Цей документ апробований в практичній діяльності сільськогосподарських підприємств Херсонської області, зокрема в СПП «Степове» Нововоронцовськогорайону.

Розроблена методика оцінки якості інвентаризації дозволяє зацікавленим особам робити висновки про реальний стан і ефективність інвентаризаційної роботи на підприємстві, визначати об’єктивність та достовірність конкретної інвентаризації, її відповідність законодавчо-нормативним актам. Це дає змогу бути впевненими в правильності отриманих результатів інвентаризації та використовувати їх при коригуванні й уточненні даних обліку і звітності.

Разом з цим за допомогою запропонованої методики можна виявити недоліки та порушення, які мають місце при проведенні інвентаризації на тому чи іншому її етапі. Це виступає визначальною основою для їх подальшого попередження та усунення. Дослідження та розробка методики оцінки якості інвентаризації має важливе як теоретичне, так і практичне значення, виступає передумовою подальших наукових розробок означеної проблеми.

Виходячи із важливості проблеми визначення ефективності

інвентаризаційного процесу, запропоновано методику оцінки якості інвентаризації, в основу якої закладена перевірка передумов забезпечення якості інвентаризації на кожному етапі інвентаризації і розрахунок коефіцієнтів якості окремого етапу інвентаризації та інвентаризації загалом. Ця методика дає можливість зацікавленим особам (власникам та керівникам підприємства, працівникам бухгалтерії, аудиторам та іншим) реально оцінити ефективність та об'єктивність проведеної інвентаризації, бути впевненими в надійності й точності її результатів, що є підставою для коригування даних бухгалтерського обліку та звітності. Для документального оформлення оцінки якості проведеної інвентаризації відповідно до вищенаведеної методики, розроблено форму Відомості оцінки якості інвентаризації.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Методики оцінки майна: постанова Кабінету Міністрів України № 1891 від 10.12.2003 р. (у редакції від 20.03.2019 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1891-2003-%D0%BF

Завгородня М.С.
Науковий керівник – Осадчук І.В., к.с.-г.н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ЯК ВАЖЛИВЕ ДЖЕРЕЛО ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

У сучасному світі на будь-якому підприємстві, в галузі чи державі єдина система обліку забезпечується трьома взаємопов'язаними видами обліку – оперативним, статистичним та бухгалтерським. Бухгалтерський облік є важливою складовою інформаційної системи підприємства. Саме він формує значну частину всієї економічної інформації, яка допомагає мати адекватне уявлення про фінансово-економічне становище підприємства та сприяє ефективному управлінню ним.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» бухгалтерський облік – це процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень. Головною ж метою ведення бухгалтерського обліку є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства[4].

Предметом бухгалтерського обліку є господарські засоби, джерела

формування та їх цільове призначення, господарські процеси, які проявляються під час виробництва продукції, витрати та результати господарської діяльності підприємства. Саме для управління діяльністю підприємства необхідно знати, які господарські засоби воно має, де вони розміщені та за допомогою яких джерел сформувалися[1, с.10–12].

Сьогодні Україна йде шляхом євроінтеграції, тому зростає роль і значення бухгалтерського обліку, адже збільшується потреба управління економічною діяльністю на всіх рівнях. Інформація стає продуктом обліку, який необхідний для прийняття управлінських рішень. Звідси виходить, що бухгалтерський облік є засобом та функцією управління підприємством. В свою чергу процес управління складається з певних етапів, а саме: планування – облік – аналіз – регулювання[3, с. 30–31].

Бухгалтерський облік як важлива складова управління підприємством виконує такі функції, як: інформаційна, контрольна, оціночна, аналітична, соціальна. Інформаційна функція полягає в тому, що бухгалтерський облік за допомогою власних прийомів формує та передає інформацію про наявність та рух господарських засобів, джерела їх утворення, а також господарські процеси та результати діяльності підприємства. За допомогою бухгалтерських звітів передається облікова інформація.

Сутністю контрольної функції є застосування способів документування, інвентаризації та поточної облікової реєстрації господарських операцій бухгалтером у процесі підписання документів, що можуть дозволяти чи забороняти здійснення певних операцій, контролювати ефективність використання ресурсів, виконання завдань бізнес-плану, кошторисів, нормативів та вимог підписаних контрактів.

Оціночна функція допомагає здійснювати вартісне вимірювання об’єктів бухгалтерського обліку, що сприяє визначенню фінансових результатів діяльності суб’єктів господарювання.

Суть аналітичної функції полягає в тому, що здійснюється економічний аналіз відхилень від планових завдань, попередніх періодів чи середньостатистичних даних по галузі за допомогою облікових даних з метою виявлення причин певного становища підприємства та розробки заходів щодо виправлення можливих негативних тенденцій.

Соціальна функція бухгалтерського обліку спрямована на вирішення глобальних проблем розвитку суспільства. Вона проявляється тоді, коли належним чином побудований облік є рушійною силою ефективного функціонування підприємства, а в кінцевому результаті економічне зростання внутрішнього виробника сприяє вирішенню соціальних проблем [3, с.30-32].

Також слід зазначити, що в сучасній нестабільній економічній ситуації в Україні, кожен підприємець прагне втриматися на ринку. І саме уміння користуватися інформацією як про свій бізнес, яку надає бухгалтерський облік, так і про зовнішні фактори, що мають певний вплив, є одним з важливих факторів, що впливає на утримання підприємства на ринку та можливого його подальшого розширення[1, с.91].

Отже, за допомогою бухгалтерського обліку зовнішні та внутрішні користувачі підприємства можуть отримати інформацію про наявні основні засоби підприємства, джерела їх формування, господарські операції, які відображають господарську діяльність фірми та допомагають в ефективному її управлінні. Завдяки цьому бухгалтерський облік є надійною інформаційною базою для управління діяльністю підприємства та сприяє прийняттю оперативних управлінських рішень.

Список використаних джерел:

1.Васюта-Беркут О. І. Теорія бухгалтерського обліку: навч. посіб. / О. І. Васюта- Беркут, Г. Ф. Шепітко, Н. О. Ромашевська; за заг. ред. В. Б. Захожая. – 2-ге вид., стереотип. – К.: МАУП, 2003. – 176 с.

2.Ганін В.І. Теоретичні основи бухгалтерського обліку: навчальний посібник / Ганін В.І., Синиця Т.В. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 336 с.

3.Садовська І.Б. Бухгалтерський облік: навч. посіб. / І.Б. Садовська, Т.В. Божидарнік, К.Є. Нагірська. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 688 с.

4.Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закону України : № 996-XIУ від 16.07.99 р.

Збарська Л. А.,
Науковий керівник – Романченко Ю. О., к.е.н., доцент
Полтавська державна аграрна акдемія,
м. Полтава

КОНТРОЛЬ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКОМ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Податок на доходи фізичних осіб є основним бюджетоутворюючим податком, який відіграє значну роль у перерозподілі доходів громадян та забезпеченні фіскальної достатності бюджету.

За допомогою даного податку держава має можливість впливати на рівень доходів і накопичень громадян, він є соціальним регулятором, так як перерозподіляє доходи кожного члена суспільства, під час його сплати формуються взаємозв'язки платників з державою, так як кожен з них стає учасником бюджетного процесу щодо формування доходів держави. Водночас з поданням чеків на отримання коштів для сплати належних працівникам сум за другу половину місяця подають до установ банків платіжні доручення на перерахування до бюджету отриманих сум податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) [3].

Роль ПДФО у суспільстві та на підприємстві є багатогранною, і це повинно бути відображено у проведенні контролю, що є актуальною темою дослідження.

Контроль розрахунків за ПДФО повинен враховувати зв'язок державних

функцій податку з формуванням його в установі. Проаналізувавши достовірність бухгалтерського балансу та звітності, перевіривши дотримання вимог чинного законодавства, контроль дає оцінку формування фонду заробітної плати, зв'язок його з продуктивністю праці для майбутньої безперервної діяльності підприємства та перспективності в формуванні частки державного бюджету з податку на доходи фізичних осіб. Податкові органи в процесі проведення державного контролю знаходять помилки та порушення при нарахуванні та сплаті ПДФО.

Основними завданнями дослідження даного напрямку є оцінка реальності визначення об'єкта оподаткування податку на доходи фізичних осіб; дотримання податкового законодавства по операціях, пов'язаних з визначенням оподатковуваного доходу для нарахування податку на доходи фізичних осіб й утримання податку на доходи фізичних осіб щодо кожного громадянина; встановлення впевненості в дотриманні чинного законодавства, правомірності, доцільності та обґрунтованості управлінських рішень відповідальних посадових осіб при здійсненні розрахункових операцій з бюджетом, розробці заходів з реалізації результатів контролю з метою попередження зловживань і порушень; аналіз зв'язку державних функцій податку з формуванням його на підприємстві; оцінка формування фонду заробітної плати, зв'язок його з продуктивністю праці для майбутньої безперервної діяльності підприємства та перспективності в формуванні частки державного бюджету з податку на доходи фізичних осіб; оцінка одержання податку на доходи фізичних осіб на майбутнє, його стабільності та перспектив збільшення.

Перевірка розрахунку податку на доходи фізичних осіб та співставлення з даними звітності здійснюється у декілька етапів. Так, варто перевірити правильність визначення об'єкта оподаткування. Для цього потрібно перевірити: наявність сум виплат, що не включаються до сукупного оподатковуваного доходу, перелік яких наведено у ст. 163-164 ПКУ [1]; включення до об'єкта оподаткування всіх оподатковуваних виплат як у грошовій, так і в натуральній формах, правильність зменшення оподатковуваного доходу відповідно до вимог ст. 166 ПКУ, наявність документів, які є підставою для надання пільг. Виявити та перевірити розрахунки з урахуванням соціальних пільг. Потім доцільно провести вибірку по перевірці правильності утримання податку на доходи фізичних осіб щодо кожного працівника. Слід перевірити, чи немає розбіжностей між даними синтетичного та аналітичного обліку, перевірити правильність відображення операцій по розрахунках з нарахування сум податку на доходи фізичних осіб щодо кожної фізичної особи у системі рахунків бухгалтерського обліку [2].

Підтвердити правильність нарахування та утримання податку на доходи фізичних осіб з виплачених сум, перевірити факти повернення працівникам сум прибуткового податку, причини такого повернення, кількість випадків та правомірність повернення.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України № 2755–VI від 2 груд. 2010 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua.
2. Романченко Ю. О. Фінансовий контроль в бюджетних та фінансових установах : [навч. посібник] / Ю. О. Романченко. – Полтава : ФОП Крюков, 2012. – 344 с.
3. Угровецъкий О. П. Система оподаткування в Україні : становлення, адміністрування, реформування : [монографія] / О. П. Угровецький. – Х. : Золота миля, 2009. – 326 с.

Карпенко Н.Г., к.е.н., доцент,
професор кафедри організації обліку та аудиту
Баклицька М.Р.
Полтавської державної аграрної академії,
м. Полтава

ЄДИНИЙ ПОДАТОК 2019 РОКУ: СУТНІСТЬ, НАРАХУВАННЯ, СПЛАТА

Досліджуване нами підприємство ДПДГ «Степне» являється сільськогосподарським підприємством, тому оподатковується Єдиним податком 4-ої групи. Для платників 4 групи єдиного податку починаючи з 2015 року збережені майже всі умови їх оподаткування, які раніше були передбачені для таких платників.

З початку 2019 року значних змін для 4-ї групи платників ЄП не відбулося, але деякі все-таки відбулися:

– з 01.01.2019 р. встановлено низку обмежень для сільськогосподарських товаровиробників, які не можуть перебувати на сплаті ЄП 4-ї групи (п. 291.5-1 ПКУ), але до нього теж вносяться зміни;

– пп. 291.5-1.2 ПКУ містить виняток: СГ може обрати четверту групу ЄП, якщо провадить діяльність з виробництва підакцизних товарів, але виключно виноматеріалів виноградних (коди згідно з УКТ ЗЕД 2204 29 – 2204 30), вироблених на підприємствах первинного виноробства для підприємств вторинного виноробства для виробництва готової продукції , але при цьому не конкретизувалось, яка саме це продукція.

– відбулися уточнення, до готової продукції тепер належать вино виноградне, вино плодово-ягідне та/або напої медові, вироблені та розлиті у споживчу тару малими виробництвами виноробної продукції з виноматеріалів виключно власного виробництва (не придбаних), отриманих шляхом переробки плодів, ягід, винограду, меду власного виробництва [1].

Індекс споживчих цін за 2015 та 2017 роки і далі вже до 2023-го року включно, що використовується для визначення величини коефіцієнта індексації нормативної грошової оцінки сільськогосподарських угідь (ріллі, сіножатей,

пасовищ і багаторічних насаджень) та/або земель водного фонду (внутрішніх водойм, озер, ставків, водосховищ) для цілей оподаткування єдиним податком четвертої групи, застосовується із значенням 100 відсотків [1].

Тож, платниками ЄП четвертої групи можуть сільськогосподарські товаровиробники (юридичні та фізичні особи-підприємці).

Щодо фізособи-підприємців, то вони отримали право бути єдинниками з 15.08.18 р. згідно із Законом від 10.07.18 р. № 2497-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законів України щодо стимулювання утворення та діяльності сімейних фермерських господарств». Серед юросіб – єдинниками четвертої групи можуть бути сільгосптоваровиробники незалежно від організаційно-правової форми, у яких дохід отриманий від реалізації с/г продукції власного виробництва та продуктів її переробки за попередній податковий (звітний) рік, становить не менше 75% загальної суми доходу за цей же період.

Сплачувати ЄП, перебуваючи у четвертій групі, без дотримання умови про 75%-кову частку сільгосптоваровиробництва мають право сільгосппідприємства, які в минулому звітному році зазнали форс-мажорних обставин (повінь, заморозки, пожежа, посуха, просідання та зсув ґрунту тощо). Для підтвердження наявності таких обставин підприємства повинні разом із податковою декларацією надати відповідне рішення обласних рад та перелік суб'єктів господарювання, які постраждали внаслідок указаних обставин (пп. 298.8.4 ПК). Обов'язковою умовою для єдинників четвертої групи є наявність у власності або користуванні сільгоспугідь (рілля, сіножаті, пасовища, багаторічні насадження) та/або земель водного фонду (внутрішні водойми, озера, ставки, водосховища).

Відповідно до ПКУ платники ЄП четвертої групи звільнені від обов'язку нарахування, сплати та подання звітності: із податку на прибуток підприємств (стосується юросіб); податку на майно (у частині земельного податку). Щоправда, вони повинні сплачувати земельний податок за ділянки, що не використовуються для ведення сільгосптоваровиробництва; рентної плати за спеціальне використання води. Інші податки та збори сільгоспвиробники-єдинники сплачують у загальному порядку [2].

Платники єдиного податку несуть відповідальність відповідно до ПКУ за правильність обчислення, своєчасність та повноту сплати сумм єдиного податку, а також за своєчасність подання податкових декларацій.

До платника єдиного податку застосовується відповідальність, зокрема, за:

- порушення при обчисленні податку;
- несвоєчасність сплати сумм єдиного податку;
- неповну сплату суми єдиного податку, що підлягає до сплати;
- порушення термінів подання податкових декларацій [2].

Єдинники четвертої групи сплачують ЄП до бюджета раз на квартал. ЄП перераховується до місцевого бюджету за місцем розташування земельної ділянки протягом 30 календарних днів після закінчення звітного кварталу. Розміри сплати з 01.01.2019 р. не змінилися.

Таким чином, контролюючи зміни в законодавстві та дотримуючись визначених правил розрахунку, сплати єдиного податку та подання звітності, платники ЄП забезпечують собі безпомилкову діяльність.

Список використаних джерел:

1. Зміни-2019 для фізосіб-«єдинників» [Електронний ресурс] // Дебет-Кредит. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: https://news.dtkt.ua/simple/common/52366.
2. Податковий кодекс України: Закон України №2755-VI від02.12.2010 р. [Електронний ресурс] // ВВР. − 2011. − №13-17. − ст.112 – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17.

Карпенко Н.Г., к.е.н., доцент,
професор кафедри організації обліку та аудиту
Герасименко Г. О.
Полтавської державної аграрної академії,
м. Полтава

ДОКУМЕНТУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З ОБЛІКУ ДОХОДІВ БЮЖЕТНИХ УСТАНОВ

Суцільне і безперервне спостереження за всіма господарськими операціями в бюджетній установі здійснюється за допомогою документування.

Документування є важливою ланкою в ланцюгу функціонування бухгалтерського обліку. Це початок і основа бухгалтерського обліку. Без належно оформленого документа не може бути бухгалтерського запису, від нього залежать повнота і достовірність облікової інформації для користувачів.

Бухгалтерський документ – письмове свідоцтво певної форми і змісту, яке містить відомості про господарську операцію і є доказом її здійснення. Спосіб оформлення господарських операцій документами називається документацією. Документація є важливим елементом методу бухгалтерського обліку, оскільки служить для первинного спостереження за господарськими операціями, і обов’язковою умовою для відображення їх в обліку.

Облік доходів сприяє виконанню ряду завдань господарської діяльності бюджетних установ та виконанню їх основних функцій. Головними завданнями обліку доходів є:

−правильне і своєчасне документальне оформлення операцій по надходженню та використанню доходів;

−відповідність сум асигнувань кошторисному призначенню (з урахуванням виконання плану розгортання мережі та укомплектування штатів і контингентів);

− правильність використання бюджетних коштів у часі;

−правильність використання бюджетних коштів за їх цільовим призначенням;

–контроль за раціональним використанням доходів та додержанням норм їх використання [1].

Для бюджетних установ основним фінансовим документом є кошторис, який підтверджує повноваження на отримання доходів та здійснення видатків, який визначає обсяг та напрями коштів для виконання відповідних функцій. Додатковими документами для підтвердження отриманого фінансування їх цільового використання є План помісячного використання коштів загального фонду, План використання коштів, довідки про зміни до кошторису, що вносяться протягом року [2].

Інформація про надходження та використання фінансування в бухгалтерії установи надходить випискою з реєстраційного рахунку, що знаходиться в територіальному відділенні Казначейства з підтверджуючими документами.

Для забезпечення діяльності та отримання доходів від реалізації продукції (робіт, послуг) бюджетна установа створює:

- наказ про види платних послуг, що надаються установою;
- наказ про встановлення плати за послуги та проведення розрахунків з контрагентами;
- калькуляції вартості платних послуг;
- кошторисні розрахунки за кожним видом платних послуг.

Для відображення в обліку доходів від обмінних операцій бюджетна установа використовує: договори про надання послуг, рахунки, акти виконаних робіт, акти прийому-передачі активів, що надійшли від благодійників, меценатів, розрахункові відомості, меморіальні ордери 3, 6 та 14.

Облік надходжень доходів бюджетних установ ведеться на синтетичних рахунках 23 «Рахунки в казначействі» у розрізі видів доходів та відповідних субрахунків [3]. По дебету рахунків 23 фіксуються суми грошових коштів, що були отримані у вигляді фінансування і плати за деякі послуги, по кредиту фіксуються факти використання вказаних грошових коштів чи повернення плати, тобто здійснені касові видатки.

Отже, отримання доходів бюджетними установами повинні бути оформлені відповідними документами з дотриманням вимог чинного законодавства.

Список використаних джерел:

1. Карпенко Н. Г. Звітність бюджетних установ : [навч. посіб.] / Карпенко Н. Г., Дорогань-Писаренко Л. О., Аранчій Я. С, Ліпський Р. В. – 2-ге вид., перер. та доп. – Полтава : РВВ ПДАА, 2018. – 262 с.

2. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету» № 57 від 28 січн. 2002 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : http://www.rada.gov.ua.

3. Наказ Міністерством фінансів України «План рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі» № 1203 від 31 груд. 2013 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua.

Кішканова Т. В.
Науковий керівник – Сакун А. Ж., к. е. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ ВИРОБНИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Широкий розвиток комп'ютерної техніки та посилення інформаційної та контрольної функцій обліку в сучасних умовах вимагають залучення комп'ютерної техніки для збирання, реєстрації та опрацювання облікової інформації, що сприятиме вирішенню завдань по покращенню забезпечення інформацією керівників підприємств.

Сучасні технічні засоби, застосовувані для автоматизованого бухгалтерського обліку, дозволяють по-новому підійти до формування облікової інформації, знизити трудомісткість її обробки, зменшити витрати часу на обчислення і розрахунки, створити умови для підвищення уніфікації форм первинних документів і методів обробки, прискорити документооборот, підвищити оперативність доступу бухгалтерського апарата до оброблюваної інформації.

Програмні продукти вирішують комплекс задач:

- ведення фінансового обліку і складання фінансової звітності;
- ведення фінансового та управлінського обліку для суб'єктів малого підприємництва;
- ведення окремих розділів обліку – основних засобів, заробітної плати тощо;
- створення інтегрованої системи обробки даних, включаючи ведення бухгалтерського обліку, контролю і економічного аналізу.

Наприклад, комплексна система автоматизації "Парус підприємство" складається із декількох модулів: "Адміністратор", "Бухгалтерія", "Реалізація і склад" та інші. Вона забезпечує автоматизацію збору та обробки бухгалтерської та іншої інформації підприємства.

На даний час в Україні використовується значна кількість програмних продуктів для автоматизації бухгалтерського обліку, найбільш розповсюдженими і популярними з яких є: "Фінанси - 2", "Парус", "БЕСТ", "Фінанси без проблем", "1С: Бухгалтерія" "Турбо - бухгалтер" та інші. Але сьогодні немає програми яка б задовольняла вимоги ведення бухгалтерського обліку в сільському господарстві, та його галузевим особливостям.

АРМ бухгалтера (АРМ Б) є масовим засобом автоматизації праці персоналу, зайнятого обліком, і являє собою функціональну спеціалізовану людино-машинну систему, що включає програмно-технічний комплекс, інформаційне й додаткове інструктивно-методологічне й організаційно-технологічне забезпечення. Вона надає обліковцю автоматизоване виконання операцій конкретної стадії облікового процесу.

АРМБ повинні ґрунтуватися на наступних основних принципах: персоніфікації обчислень і самонавчання облікових працівників, автоматизації професійних знань, автоматизації нових функцій, безпаперовій технології, раціональному сполученні розподіленої, децентралізованої і централізованої обробки облікової інформації.

Цільовою функцією обліку витрат на виробництво є виявлення й усунення недоліків організації виробництва і матеріально-технічного забезпечення, при цьому вона спрямована на максимальну економію матеріальних і трудових витрат та підвищення продуктивності праці.

Ми вважаємо, що сьогодні виникають передумови для створення універсальних комплексних програм, які нададуть можливість створювати трьохрівневу структуру АРМ бухгалтера, що є, на думку науковців, найбільш раціональною формою організації автоматизованого обліку на сільськогосподарських підприємствах [46].

На наш погляд, АРМБ найбільше раціонально розділити на три рівні:

-1 рівень –цех, відділи , ділянки;

-2 рівень - бухгалтерія, сектор обліку витрат на виробництво;

-3 рівень - управлінський склад.

Для розрахунку й формування витрат, що списуються на собівартість продукції по статтях витрат, а також для визначення незавершеного виробництва ми пропонуємо формувати Оборотну відомість по виробничих рахунках (рис.1).

Оборотна відомість по рахунку № за період_____

Структурний підрозділ	Основний рахунок			Незавершене виробництво на початок звітного періоду	Обороти по дебету за звітний період	Інше списання	Фактичні витрати на виробництво (гр. 5+6-7)	Незавершене виробництво на кінець звітного періоду	Нормативні витрати на готову продукцію	Відхилення від нормативних витрат
	Рахунок	Субрахунок	Код аналітичного обліку							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Рис. 1. Оборотна відомість по виробничих рахунках

На підставі даної відомості аналізується наявність незавершеного виробництва й динаміка за необхідний період. Також аналізуються відхилення витрат від нормативних величин і формуються пропозиції по удосконалюванню витрати засобів по статтях і напрямкам, що впливає на кінцеві фінансові результати.

Застосування ЕОМ в обліку витрат виробництва повинно забезпечувати достатню для щоденного управління оперативність даних, основану на високій швидкості обліку, можливість методологічно правильного рішення логічних задач, що виникають в процесі обліку і калькулювання, обробку інформації про витрати необмеженої кількості ділянок.

Список використаних джерел:

1. Павелчак-Данилюк О. Обгрунтування програмного забезпечення для автоматизації бухгалтерського обліку на підприємствах. Вісник Тернопільського національного технічного університету, 2014. № 1. С. 209-218

Келлер Ю. А.
Науковий керівник – Коваль С. В., к. е. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

УДОСКОНАЛЕННЯ ПОРЯДКУ РЕГУЛЮВАННЯ ПОДАТКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ І ПОДАТКОВИХ БОРГІВ.

При розробці пропозицій з удосконалення механізму реалізації збитків від несприятливих природно-кліматичних обставин пропонується методологічний підхід, в основу якого закладені три категорії подій, що призводять до виникнення даних обставин, виходячи з яких податковий орган за зверненням підприємств повинен визначати спосіб регулювання податкових зобов'язань і податкових боргів платників податків. Зазначені категорії наступні: 1) несприятливі природно-кліматичні умови; 2) природно-кліматичне лихо; 3) катастрофа (природний катаклізм).

По ступенях впливу на господарський процес пропонуються наступні класифікаційні ознаки:

- перша категорія подій за ступенем впливу на ведення сільськогосподарського виробництва спричиняє наслідки, які за умови поєднання дієвих фінансових заходів з боку підприємства та держави можуть бути ліквідовані в межах поточного бюджетного року. Наприклад, вимерзання озимих зернових культур до 50 відсотків від загальної площі озимого клину можна компенсувати пересівом цих площ ярими зерновими; загибель незначної частини (до 10 – 15%) основного стада теж практично можна компенсувати протягом виробничого циклу;
- друга категорія подій є природно-кліматичною подією, що завдає підприємству суттєвих збитків, які зумовлюють згортання або зупинку поточного сільськогосподарського виробничого циклу підприємства. Заходи по усуненню наслідків лиха, на відміну від несприятливих природно-кліматичних факторів, вимагають значних фінансових ресурсів, окупність яких очікується в наступних виробничих циклах. За умови напруженої діяльності підприємства і дієвих фінансових заходів з боку держави наслідки природно-кліматичного лиха можуть бути ліквідовані протягом двох-трьох бюджетних років;
- третя категорія подій є великим, раптовим природно-кліматичним лихом, подією, яка призводить до повного, або близького до повного, знищення оборотних активів і результатів праці, руйнує або знищує матеріальні необоротні активи підприємства, внаслідок чого настає повне припинення виробничого циклу, відновлення якого в попередніх масштабах є проблематичним. З боку держави необхідні надзвичайні фінансові заходи. У цій ситуації наслідки катастрофи на протязі бюджетного року можуть бути лише локалізовані, а в наступному – ліквідуватися протягом трьох-п'яти і більше бюджетних років.

При настанні природно-кліматичних подій, які відносяться до другої

категорії, такі фінансові заходи як реструктуризація податкових зобов’язань і податкового боргу втрачають свою дієвість, а при настанні природнокліматичних подій третьої категорії – взагалі втрачають будь який сенс.

Стосовно подій природно-кліматичного характеру першої і другої категорії, на період відновлення виробничого циклу варто запропонувати наступний порядок проведення розрахунків сільськогосподарських підприємств з бюджетом.

При відсутності у сільськогосподарського підприємства податкових боргів з інших, ніж єдиний податок 4 групи податкових зобов’язань, доцільно застосовувати економічний захід поєднання відстрочки з розстрочкою сум податкових зобов’язань, передбачений Порядком розстрочення та відстрочення податкових зобов'язань платників податків (Порядок № 378). У випадку подій природнокліматичного характеру другої категорії, коли через несприятливі погодні умови втрачено продукцію: весь урожай озимих, ярих чи технічних культур, чи сталася загибель тварин, знищення багаторічних насаджень тощо, або значну (понад 50 відсотків) її частину, даний захід відстрочки чи розстрочки у механізмі регулювання неефективний. При цьому постає потреба у визнанні податкових зобов’язань поточного бюджетного року з єдиного податку 4 групи безнадійним податковим боргом, а стосовно податкових зобов’язань з інших податків - в отриманні відстрочки і розстрочки на термін 12 місяців, строк розрахунків за якими припадав би на наступний бюджетний рік. В такому випадку, відповідно до підпункту 2.3 пункту 2 Порядку № 378, стосовно загальнодержавних податків і зборів (обов'язкових платежів), підприємству необхідно звертатися до контролюючих органів, а за узгодженням – до Міністерства фінансів України, а щодо місцевих податків і зборів – до місцевої державної інспекції після узгодження з фінансовим органом місцевого органу виконавчої влади, до бюджету якого зараховуються такі місцеві податки чи збори.

Такий варіант вирішення проблеми практично досить складно реалізувати, оскільки чинними нормативними документами не визначена конкретна процедура узгодження. Тому, у випадку подій природно-кліматичного характеру другої категорії, що ставлять річний цикл сільськогосподарських робіт на межу зупинки, необхідно законодавчо передбачити можливість надання до 1 серпня року, наступного за тим, у якому був зафіксований факт форс-мажору, відстрочок та розстрочок щодо термінів сплати податкових зобов’язань. Крім цього, щодо подовження термінів сплати податкових зобов’язань у випадку підтвердження факту настання обставин непереборної сили, необхідно надати можливість сільськогосподарським підприємствам поєднувати відстрочку з розстрочкою.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Порядку розстрочення (відстрочення) грошових зобов'язань платників податків: наказ Міністерства доходів і зборів України від 10 жовтня 2013 р. № 574. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1853-13

Кириченко Ю. О.
Науковий керівник – Коваль С. В., к. е. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ОБЛІКОВА РЕЄСТРАЦІЯ ТА ЇЇ ТЕХНІКА

Відповідно до статті 9 Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" обліково-економічна інформація, що міститься у прийнятих до обліку первинних документах, систематизується на рахунках бухгалтерського обліку шляхом занесення методом подвійного запису до регістрів синтетичного й аналітичного обліку з використанням типової кореспонденції рахунків. Господарські операції в облікові регістри записують тільки на підставі належно оформлених і опрацьованих документів чорнилом темного кольору або пастою кулькових ручок, машинними засобами, які б забезпечували збереження цих записів протягом тривалого часу і запобігали б внесенню несанкціонованих і непомітних виправлень.

Перенесення інформації із первинних документів в облікові регістри має здійснюватися в порядку надходження документів до місця опрацювання (бухгалтерія, обчислювальний центр) відповідно до затвердженого плану-графіка документообороту. Відповідальність за правильність реєстрації інформації в облікових регістрах несуть особи, які склали та підписали ці регістри відповідно до службових обов'язків кожного працівника. Записи господарських операцій мають бути відображені в облікових регістрах у тому звітному періоді, в якому їх було здійснено. У разі складання та зберігання регістрів бухгалтерського обліку на машинних носіях інформації підприємство зобов'язане за свій рахунок виготовити їх копії на паперових носіях на вимогу інших учасників господарських операцій, а також правоохоронних та інших відповідних органів у межах їхніх повноважень, передбачених законами. Підприємство має забезпечити запобігання несанкціонованому та непомітному виправленню записів у регістрах бухгалтерського обліку, а також належне їх зберігання протягом встановленого терміну. Головним архівним управлінням України встановлено у Переліку документальних матеріалів (п. 321—323), що облікові регістри зберігаються протягом трьох років за умови завершення перевірки державними податковими органами, дотримання податкового законодавства. Регістри бухгалтерського обліку можуть бути вилучені у підприємства тільки за рішенням відповідних органів, прийнятим у межах їхніх повноважень, передбачених законами. Посадова особа підприємства має право у присутності представників органів, які здійснюють вилучення, зняти копії регістрів, що вилучаються, при цьому обов'язково складати реєстр документів, що вилучаються. Порядок ведення облікових регістрів працівниками бухгалтерії і обчислювальних установок визначає головний бухгалтер. Він встановлює службові обов'язки кожного працівника і відповідальність за їх виконання. Записи в облікових регістрах можуть бути прості й копіювальні. Простими є

записи, які здійснюються тільки в одному примірнику (регістрі), наприклад, меморіальному ордері, Журналі-ордері тощо. Копіювальні записи застосовують у тому випадку, коли необхідно мати копію запису. Копіювальні записи можуть вестися в ручному чи машинному (автоматичному) режимах. При ручному способі записи здійснюють за допомогою копіювального паперу (наприклад, при виписці квитанцій, копій меморіальних ордерів у банку, при ведені Касової книги тощо). При використанні обчислювальної техніки (ПЕОМ) копіювання інформації здійснюється в автоматичному режимі.

Порядок відображення господарських операцій в облікових регістрах залежить від форми бухгалтерського обліку, що застосовується на підприємстві. Так, при меморіально-ордерній формі операції спочатку відображають у регістрах синтетичного обліку, а потім — аналітичного. При журнально-ордерній формі поточний облік операцій здійснюється одночасно в комбінованих регістрах хронологічного і систематичного обліку, а за окремими об'єктами обліку — також синтетичного й аналітичного обліку (наприклад, журнали-ордери та відомості за операціями розрахунків). При перенесенні інформації в обліковий регістр з документа, в останньому роблять відповідну відмітку, що засвідчує закінчення облікової процедури щодо документа і має контрольне значення. Наприкінці кожного місяця облікові регістри закривають. Ця процедура включає підрахунки підсумків за дебетом і кредитом та сальдо за кожним синтетичним і аналітичним рахунком. Підсумкову інформацію переносять у регістри, на основі яких складають звітність. Важливою при цьому є система контролю записів, яка ґрунтується, як правило, на взаємозв'язках і взаємоконтролі даних облікових регістрів. Так, загальний підсумок оборотів за синтетичними рахунками за звітний період, показаних в оборотній відомості за синтетичними рахунками, має збігатися з підсумком Журналу реєстрації операцій. У регістрах шахової форми, а це здебільшого журнали-ордери, загальний підсумок граф по горизонталі має збігатися з підсумком граф по вертикалі. Щодо контролю відповідності аналітичного обліку рахункам синтетичного обліку, то ця відповідність забезпечується за допомогою оборотних та сальдових відомостей. Сума записів за синтетичним рахунком має збігатися із підсумками оборотної відомості за його аналітичними рахунками. Якщо в регістрах бухгалтерського обліку поєднані дані синтетичного й аналітичного обліку (наприклад, у деяких журналах-ордерах і відомостях), то процедура контролю стає зайвою, оскільки підсумки аналітичних рахунків і синтетичного збігаються, тобто є однаковими. Перевіркою правильності облікових записів та виправленням допущених помилок завершується процедура облікової реєстрації. Зведені дані облікових регістрів використовують для складання звітності з метою здійснення контролю й економічного аналізу.

Список використаних джерел:

1. https://library.if.ua/book/46/3194.html
2. https://studopedia.su/10_54753_tehnika-oblikovoi-reiestratsii.html
3. https://www.google.com/search?q

Коваль С. В., к. е. н., доцент,
Вовченко Л. А.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ПРОБЛЕМИ ПРАКТИЧНОГО ЗАСТОСУВАННЯ ОБЛІКУ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ ТВАРИННИЦТВА

Біологічні активи як засоби виробництва сільськогосподарської продукції відіграють важливу соціально-економічну роль у забезпеченні розвитку економіки в цілому та аграрного сектора, зокрема. Тому розробка та впровадження стандарту, який регулює облік лише активів сільського господарства, є актуальними й обґрунтованими. Разом із тим, як свідчить практика, запроваджені П(С)БО 30 «Біологічні активи» нові методологічні засади бухгалтерського обліку викликали численні труднощі облікової роботи та не набули поширення у сільськогосподарських підприємствах країни. Однією з причин цього є недостатнє наукове дослідження та відсутність практичних роз'яснень щодо застосування окремих положень стандарту.

Відповідно до П(С)БО 30 «Біологічні активи», біологічний актив – це тварина або рослина, яка в процесі біологічних перетворень здатна давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи, а також приносити в інший спосіб економічні вигоди.

Основною проблемою обліку біологічних активів тваринництва, є їх оцінка, яку необхідно привести у відповідність з основними положеннями законодавчих актів і нормативних документів, що стосуються організації бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності. Так, придбані за грошові кошти біологічні активи тваринництва оцінюються за первісною вартістю, яка включає: ціну придбання за вирахуванням знижок, відповідно до договору з постачальником (продавцем), непрямих податків, крім випадків, якщо вони не відшкодовуються підприємству відповідно до чинного законодавства; суму ввізного мита; витрат на транспортування; інших витрат.

Безоплатно отримані біологічні активи тваринництва оцінюються за справедливою вартістю з урахуванням витрат, безпосередньо пов’язаних з доведенням їх до стану, у якому вони придатні для використання із запланованою ціллю. На справедливу вартість безоплатно отриманих довгострокових біологічних активів збільшується додатковий капітал, а поточних активів - інший операційний дохід.

Справедлива вартість біологічних активів внесених до статутного капіталу є погоджена засновниками (учасниками) підприємства вартість з урахуванням витрат, пов’язаних з доведенням їх до стану, у якому вони придатні для використання.

При обміні на неподібні біологічні активи такі активи оцінюються за справедливою вартістю переданого біологічного активу, збільшену (зменшену) на суму грошових коштів чи їх еквівалентів, що належить до сплати

(отримання) за обмінною операцією.

Проте, щодо оцінки біологічних активів існують розбіжності у чинних нормативних актах, адже на відміну від П(С)БО 30 у статті 4 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» визначено, що пріоритетною є оцінка біологічних активів, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання – принцип історичної (фактичної) собівартості. Крім того, на сьогоднішній день залишаються чинними Методичні рекомендації з обліку витрат та калькулювання собівартості сільськогосподарської продукції, якими передбачено облік прямих витрат на виробництво обліковувати на рахунку 23 «Виробництво» за аналітичними рахунками по кожному виду продукції, а облік накладних витрат - на окремих рахунках із їх розподілом на кожний вид продукції в кінці року. У зв'язку з цим, розглянемо порядок оцінки, оприбуткування в обліку додаткових біологічних активів і сільськогосподарської продукції та формування основних складових фінансового результату від первісного визнання - доходів та витрат.

Таким чином, при закритті рахунків обліку накладних витрат у кінці року, на момент оприбуткування продукції чи додаткових біологічних активів на дебеті рахунку 23 (за відповідним видом продукції) будуть сформовані не повні витрати на вирощування, що спричиняє неадекватне відображення доходів чи витрат від первісного визнання. Одночасне застосування Методичних рекомендацій з обліку витрат і калькулювання собівартості сільськогосподарської продукції, із П(С)БО 30, спричиняє протиріччя та невідповідності, які негативно впливають на повноту та достовірність відображення інформації у фінансовій звітності сільськогосподарських підприємств.

Отже, в обліку біологічних активів тваринництва поряд із проблемою оцінки, є потреба в розробці нових Методичних рекомендацій з обліку витрат у сільському господарстві, які передбачатимуть формування виробничих витрат у повному обсязі. Останнє дасть можливість, при первісному визнанні і оприбуткуванні біологічних активів, визначити фінансові результати від сільськогосподарського виробництва.

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV (редакція від 16.11.2018 р.). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14

2. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи»: Наказ Міністерства фінансів України 18 листопада 2005 р. № 790 (редакція від 05.01.2018 р.). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1456-05

Коваль С. В., к. е. н., доцент,
Донець Л. М.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ В УМОВАХ ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ

Розвиток інформаційних технологій бухгалтерського обліку за останні роки йде все наростаючими темпами. Постійно покращуються якісні характеристики програм, які пропонуються на ринку інформаційних послуг, збільшується не лише їх потужність, але і функціональне наповнення.

Однією із важливих умов ефективного управління господарюючим суб'єктом є грамотна організація бухгалтерського обліку, основне завдання якого полягає в забезпеченні керівництва підприємства інформацією для прийняття управлінських рішень. Сьогодні ефективне ведення бухгалтерського обліку важко уявити без застосування інформаційних технологій. Саме в умовах комп'ютеризації спрощуються облікові роботи, знижується їх трудомісткість, що в свою чергу підвищує як оперативність отримання необхідної інформації, так і її ефективність.

Вважаємо, що оптимальним є підхід, за якого підприємство купує готовий програмний продукт та замовляє весь комплекс послуг з його налагодження. Крім того, обираючи для підприємства бухгалтерські програмні продукти необхідно дотримуватися вимог різних категорій користувачів: керівництва підприємства, бухгалтерів, спеціалістів з інформаційних систем (рис. 1).

Рис. 1 Специфічні вимоги до бухгалтерських комп'ютерних програм

Отже, різні категорії працівників на підприємстві мають свої вимоги до бухгалтерських програм, однак є вимоги які мають задовольняти інформаційні потреби одночасно всіх користувачів програмного продукту.

При виборі програми одним з головних питань є питання про розміри підприємства. Вибір програмного забезпечення бухгалтерського обліку, яке не відповідає розмірам підприємства, призведе до значних фінансових втрат. Специфічні критерії вибору програмного забезпечення КСБО для підприємств різного розміру наведені в табл. 1

Таблиця 1

Вимоги, що висуваються до КСБО за розміром підприємств

Підприємство	*Основні критерії вибору програмного забезпечення КСБО*
Мале	Уніфікована форма подання даних
	Єдине програмне середовище
	Вбудовані програмно-орієнтовані інструментальні засоби
	Функціонування в одноранговій мережі або в мережі персональних комп'ютерів з виділеним сервером
	Наявність сертифікованих для впровадження системи дилерів фірми-виробника програмного забезпечення у власному регіоні
	Можливість простого комплексування зі стандартним офісним програмним забезпеченням інших виробників
Середнє	Побудова системи у вигляді повного функціонального набору спеціалізованих за ділянками обліку програмних модулів
	Можливість розвитку функцій системи за рахунок професійних засобів розробки
	Функціонування в мережі персональних комп'ютерів з виділеним сервером в архітектурі клієнт-сервер
	Функції розмежування прав доступу користувачів до даних
	Можливість комплексування з програмним забезпеченням інших виробників
Велике	Побудова системи у вигляді з повним набором функцій
	Можливість розвитку функцій системи за рахунок професійних засобів розробки
	Можливість функціонування і в неоднорідних мережах, значна незалежність у виборі користувачів апаратних засобів, операційних систем і СУБД
	Розвинуті функції розмежування прав доступу до даних і авторизації дій, що виконуються користувачем
	Розмежування функцій бухгалтерського, оперативно-технічного і статистичного обліку; взаємодія з підсистемами планування, аналізу, техніко-економічної підготовки виробництва
	Можливість комплексування з програмним забезпеченням інших виробників, у тому числі із програмним забезпеченням власної розробки
Корпорація	Відповідність перерахованим вимогам по відношенню до окремих підприємств і самостійних підрозділів корпорації
	Розвинуті засоби реплікації даних віддалених підрозділів

Як вже зазначалося, одна із найважливіших ділянок обліку – облік фінансових результатів діяльності підприємства. Правильно організований облік доходів і фінансових результатів, за видами продукції, за видами діяльності, місцями виникнення, тощо дає різним користувачам достатньо інформації для прийняття управлінських рішень.

Облік фінансових результатів в комп'ютерних програмах, як правило,

реалізований у складі компонентів, що автоматизують реалізацію та збут.

Нами, проведено дослідження комп'ютерних програм щодо їх можливості автоматизації реалізації та збуту за матеріалами періодичних видань щодо роботи з фінансовими результатами діяльності (табл 2).

Таблиця 2

Види програм які є найбільш пристосовані до роботи на аграрних підприємствах (за можливості управління фінансовими результатами діяльності)

Клас програм	*Прикладні програми*	*Базові аспекти вибору запропонованих програм*
Універсальні бухгалтерські програми	"Базовая настройка. Алеф 4.0", "КомТех-Windows", "Турбо Бухгалтер 6.7", "Бэст-ПРО", "БЭСТ-ОФИС", "ЛокОФФИС"	"ЛокОФФИС" – в розрізі оперативного управління реалізована можливість розрахунку доходності по замовленню клієнта
Універсальні програми і модулі	"Флагман: Сбыт и торговля", "Фрегат-Склад", "ЛокОФФИС", "ABACUS Professional – программный комплекс бухгалтерского учета"	В програмах реалізовані алгоритми розрахунку визначення доходів та фінансових результатів діяльності
Програми для галузевого обліку	"Фрегат-Производство", Корпоративная информационная система "Никос-Холдинг"	Програми адаптовані до використання на підприємствах молокопереробної промисловості
Корпоративні інформаційні системи	Інтегрована система "ЛокОФФИС", "ABACUS Financial – система управління підприємством (холдингом)", програмний комплекс "Домино", "АКСАПТА", "Флагман 5.5"	"АКСАПТА" – "ERP – рішення року" – 2001 в Західній Європі на ній працюють 50 підприємств Росії і більше 1500 фірм в світі
Фінансово-аналітичні програми	Програма "ИНЭК-АДП" (Аналіз виробничо-фінансової діяльності)	Здійснює факторний аналіз прибутку та комплексну оцінку фінансового стану підприємства
Комплексні системи автоматизації управління	"Галактика", "Флагман", "Парус 8 on Oracle", Scala, Platinum, "Галактика", БОСС, "Эталон", Symix SyteLine, J.D.Edwards, MFG Pro	"Галактика", "Флагман", "Парус 8 on Oracle" є переможцями в конкурсі "Бизнес-Софт'2001"

Отже, основною складовою в системі ведення облікового процесу є інформаційні програмні комплекси, які забезпечують найвищу ефективність управління підприємством в цілому, організацію облікового процесу та, зокрема, облік фінансових результатів діяльності.

Список використаних джерел:

1. Євдокимов В.В. Особливості впровадження комп'ютерних систем бухгалтерського обліку на великих підприємствах / В.В. Євдокимов // Міжнародний збірник наукових праць. - 2009. - № 1 (13). -[Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/ptmbo/2009_1/stat20.pdf

Коваль С. В., к. е. н., доцент
Житнюк І. В.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ОСОБЛИВОСТІ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ

Ефективна робота суб’єктів господарської діяльності в умовах ринкових відносин багато в чому залежить від організації системи внутрішньогосподарського контролю. Методи і форми економічного контролю, властиві командно-адміністративній системі, неспроможні задовольнити інформаційні потреби менеджерів та власників підприємств. Усе це вказує на актуальність впровадження на великих і середніх підприємствах внутрішнього аудиту.

Внутрішній аудит систематично контролює діяльність всіх об’єктів управління, виявляє причини відступу від стандартів, відхилення від цілей поставлених перед конкретним об’єктом, що сприяє оперативному усуненню виявлених порушень.

Метою аудиторської перевірки розрахункових операцій є формування думки про достовірність бухгалтерської звітності в частині показників, що відбивають зобов'язання за зовнішніми та внутрішніми розрахункових операціях, та про відповідність застосовуваної методики обліку та оподаткування чинним нормативним документам. В ході внутрішнього аудиту розрахункових операцій повинні бути вирішені наступні завдання:

- оцінка стану обліку та ефективності внутрішнього контролю та бухгалтерського обліку операцій з зовнішнім і внутрішнім розрахункам;
- перевірка правильності оформлення первинних документів з придбання товарно-матеріальних цінностей, отримання послуг, реалізації продукції, виконання робіт, надання послуг з метою підтвердження обгрунтованості виникнення кредиторської та дебіторської заборгованості;
- підтвердження своєчасності погашення та правильності відображення на

рахунках бухгалтерського обліку кредиторської та дебіторської заборгованості;

- перевірка організації аналітичного обліку операцій за зовнішніми та внутрішніми розрахунками;
- перевірка правильності обчислення бази оподаткування по кожному податку, збору і платежу, застосування податкових ставок і пільг, нарахування, повноту і своєчасність перерахування податкових платежів, складання податкової звітності;
- підтвердження достовірності вироблених нарахувань і виплат працівникам і відображення їх в обліку;
- встановлення законності та повноти утримань із заробітної плати та з інших виплат співробітникам на користь підприємства, бюджету, інших юридичних і фізичних осіб.

У ході перевірки аудитору необхідно отримати достатню впевненість в тому, що перераховані показники звітності не містять суттєвих помилок. Для збору доказів використовується інформаційна база, яка формується з різних джерел. Зовнішні розрахункові операції охоплюють розрахунки з постачальниками і підрядчиками, з покупцями і замовниками, за претензіями, з дебіторами і кредиторами, з бюджетом та з позабюджетних платежів. Від стану цих розрахунків багато в чому залежить платоспроможність організації, її фінансове становище і інвестиційна привабливість.

Проводячи аудит зовнішніх розрахункових операцій, аудитор знайомиться з: робочим планом рахунків; формою бухгалтерського обліку та переліком облікових регістрів, що складаються в організації; документообігом первинних документів, пов'язаних з урахуванням зовнішніх розрахункових операцій; переліком осіб, яким надано право підпису документів.

Внутрішні розрахункові операції охоплюють розрахунки із підзвітними особами, з персоналом з оплати праці та інших операціях, а також розрахунки із засновниками. Аудиторська перевірка внутрішніх розрахункових операцій передбачає уточнення попередньої оцінки стану обліку і внутрішнього контролю цих операцій, даної в процесі планування. При цьому з'ясовується порядок контролю за дотриманням законодавчих норм при наймі та звільненні персоналу; станом обліку та розподілом обов'язків з обліку і контролю спискового складу, робочого часу і виконаної роботи; дотриманням положень про оплату праці та ін.

Отже на наш погляд, доцільно в усіх галузях економіки, на кожному підприємстві запровадити систему внутрішнього аудиту позрахункових операцій з тим, щоб за цю роботу відповідала конкретна особа чи спеціальний відділ. Асигнування на утримання такої аудиторської служби слід здійснювати за рахунок виявлених внутрішнім аудитом резервів підвищення ефективності роботи підприємства, зниження собівартості й збільшення прибутків.

Основну увагу внутрішньому аудитору слід приділяти перевірці тих показників фінансово-господарської діяльності підприємства, які можуть позитивно вплинути на ефективність виробництва. Така перевірка має спрямовуватися на попередження (профілактику) відхилень від нормативно-

правових актів чи зловживань. Важливо також ретельно дослідити ті господарські операції, які мають бути документально оформлені й своєчасно відображені в облікових регістрах та у фінансовій звітності.

Внутрішньому аудиту доцільно забезпечити співпрацю з юрисконсультом з питань дотримання законів, положень (стандартів) бухгалтерського обліку, Плану рахунків та Інструкції про його застосування, Інструкції з інвентаризації, Положення про ведення касових операцій тощо.

Отже, внутрішній аудит контролює раціональне витрачення матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, дотримання законності господарських операцій, виявлення допущених зловживань чи порушень.

Список використаних джерел:

1. Пантелєєв В.П. Аудит. – Навчальний посібник. – К.: Видавничий дім “Професіонал”, 2008. – 400 с.

Коваль С. В., к. е. н., доцент,
Ільмієв Е. А.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ГНУЧКИХ БЕЗТАРИФНИХ СИСТЕМ ОПЛАТИ ПРАЦІ НА АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Специфіка праці в аграрному секторі виробництва полягає в тому, що при однакових її затратах можна отримати різні кінцеві результати, які залежать від таких основних факторів: погодно-кліматичних умов, родючості землі, сортів насіння, виду добрив. Все це обов’язково необхідно враховувати при застосуванні відповідних систем оплати праці.

Проте на сьогодні досить актуальною постає проблема запровадження гнучких безтарифних систем оплати праці поряд із функціонуючими. Таке запровадження обумовлюється моральним зносом тарифної системи, її неспроможністю відповідати вимогам сьогодення; непропорційному зростанню рівня продуктивності праці й заробітної плати; необхідністю акцентування уваги на стимулюючих виплатах працівникам залежно від індивідуальних результатів праці та ефективності роботи структурних підрозділів підприємства; значною плинністю кадрів.

Гнучкість таких систем оплати праці пояснюється їх здатністю трансформуватись й пристосовуватись і відповідності до планових завдань, прогнозних обсягів виробництва й реалізації, їх виконання. Безтарифність означає те, що основні параметри заробітної плати – ставки, оклади, тарифи, мінімальні заробітні плати мають встановлюватись залежно від кон’юнктури ринку праці в регіоні, пріоритетних цілей господарства, його кадрової політики.

Акцентуємо увагу на тому, що пропоновану систему оплати праці потрібно розглядати як варіант вдосконалення оплати праці, як синтез існуючих систем оплати праці.

Ставку потрібно визначати з урахуванням вартості працівника на ринку праці в певному регіоні, це своєрідна «плата за компетенцію». За методологією вченого Немордука Н.М., індивідуальну заробітну плату доцільно розраховувати як суму добутку кваліфікаційного рівня працівника, частки відпрацьованого часу, витрат на оплату праці, встановлених залежно від рівня товарообігу за попередні місяці й самих витрат на оплату праці, визначених як норматив у відсотках до приросту чистого прибутку підприємства, порівняно з попереднім кварталом.

Ставка повинна бути диференційованою залежно від погодинного внеску й змінного відрядного внеску. Потрібно обов'язково конкретизувати результативний показник – виконання особистих завдань або виконання завдань колективних (всім підрозділом). Для кожного працівника підприємства слід встановити величину мінімальної заробітної плати, яка буде виплачуватись незалежно від ступеня виконання планових завдань (оклад). Така плата має визначатися з урахуванням статусу робітника, його цінності на підприємстві. Як правило, мінімальну заробітну плату установлюють на рівні 50-70% ставки. Окрім цього, слід враховувати доплату за перевиконання особистих завдань.

Стосовно керівників підрозділів підприємства, зазначимо, що 70% їх заробітної плати має залежати від результатів роботи всього підрозділу, інші 30% - від результатів діяльності самого підприємства. Таким чином, можливе підвищення рівня колективної відповідальності працюючих за кінцеві результати діяльності господарства. Аналогічно, заробітна плата бухгалтерів, керівників окремих функціональних підрозділів встановлюється від фактично відпрацьованого часу, а частина ставки (20-30%) має залежати від роботи всього підрозділу, суміжних підрозділів, підприємства в цілому.

Для працівників відділу реалізації продукції аграрних підприємств, отримання відсотку від обсягу продаж не є вдалою мотивацією до підвищення продуктивності праці. Оцінювати їх внесок в результативність роботи господарства потрібно із врахуванням критеріїв: вміння зберегти зв'язки з постійними клієнтами; зниження дебіторської заборгованості; активний пошук нових клієнтів, партнерів.

Запровадження гнучких систем оплати праці розраховане на постійне планування, визначення пріоритетності завдань господарства. Економічною і дієвою є відрядно–регресивна система оплати праці, що пов'язує заробітну плату із кінцевим результатом праці й реалізується через змінний відсоток преміювання за перевиконання плану. Таким чином, виконується найголовніший економічний закон бюджетування фонду оплати праці: темп зростання продуктивності праці випереджає темп росту заробітної плати. При цьому на аграрних підприємствах має зберігатися діапазон зарплатної рентабельності, причиною якого є застосування різних систем оплати праці для окремих категорій працівників.

Використання принципу відрядно – преміальної системи оплати праці у випадку перевиконання плану для стимулювання виконання більшого обсягу робіт дозволяє знизити плинність кадрів, суттєво знизити залежність заробітної плати від зовнішніх факторів, на які працівник не може впливати, особливо в період спаду виробництва, зниження обсягу реалізації продукції.

Отже, запропоновані гнучкі безтарифні системи оплати праці - це не абсолютна відмова від існуючих систем оплати праці. Вони мають визначений спектр переваг, а тому їх практичне запровадження здатне підвищувати ефективність діяльності аграрних підприємств, зацікавлювати трудовий персонал у підвищенні результативності праці. Для цього заробітна плата як економічна категорія повинна неухильно відповідати принципам стабільності, законності джерел виплати, достатності, функціональності та відповідності економічним законам.

Список використаних джерел:

1. Войнаренко М. П. Проблеми оплати праці за умов ринкових відносин / М. П. Войнаренко // Вісник ХНУ. – 2006. – № 5. – Т. 1. – С. 12–14.

3. Осовий Г. В. Питання подальшого реформування системи оплати праці в Україні / Г. В. Осовий // Формування ринкової економіки. – 2005. – С 27-28. 4. Парфьонова І. І. Проблеми оплати праці в Україні / І. І. Парфьонова // ФінансиУкраїни. – 2000. – № 4. – С. 122-123.

Коваль С.В., к.е.н., доцент,
Шидейкіс Л. І.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТУ ПОТОЧНОЇ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

В даний час, коли Україну охоплює криза платежів, коли дебіторська заборгованість підприємств один одному досягла величезних сум, проведення аудиту дебіторської заборгованості має велику актуальність, оскільки це стимулює підприємство до більш ретельного і регулярного проведення інвентаризації дебіторської заборгованості, до активного проведення заходів щодо стягнення заборгованості з неплатників через арбітраж.

Дебіторська заборгованість істотно погіршує фінансовий стан підприємства, вона є іммобілізацією грошових засобів, відверненням їх з господарського обороту, що приводить до зниження темпів виробництва і результативних показників діяльності підприємства, оскільки прострочена дебіторська заборгованость, по якій закінчився термін позовної давності, підлягає віднесенню на збитки підприємства.

Одним з найважливіших показників, які характеризують фінансовий стан підприємства, є стан розрахунків з дебіторами і кредиторами. Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» визначаються методологічні основи формування бухгалтерського обліку і розкриття у фінансовій звітності підприємствами, установами, організаціями та іншими юридичними особами незалежно від форм власності (крім бюджетних організацій) інформації про дебіторську заборгованість, яку аудитор повинен використати у своїй роботі.

Завдання аудиту дебіторської заборгованості:

- установлення реальності дебіторської заборгованості та простроченої заборгованості (за якою минув строк позовної давності);
- перевірка правильності списання заборгованості, строк позовної давності якої минув;
- перевірка достовірності відображення в обліку дебіторської заборгованості залежно від прийнятого методу визначення реалізації;
- перевірка правильності та обгрунтованості списання заборгованості;
- дослідження правильності оформлення і відображення в обліку заборгованості за виданими авансами, пред'явленими претензіями.

Джерела інформації для перевірки дебіторської заборгованості:

- Реєстри синтетичного обліку і звітність (Баланс Ф-1, Головна книга).
- Реєстри синтетичного й аналітичного обліку розрахунків (журнал № 3 від 3.1-3.6 відповідних машинограм за автоматизованого обліку).

Важливим питанням є оцінка дебіторської заборгованості для відображення її в балансі підприємства. Згідно з П(С)БО 10 дебіторська заборгованість має відображатись у балансі за чистою реалізаційною вартістю, тобто за реальною сумою заборгованості, яку підприємство може мати.

Для аудиту важливо знати відсоток безнадійної дебіторської заборгованості, для того щоб перевірити інформацію про створення резерву сумнівних боргів. Згідно з принципом обережності підприємство повинно наприкінці року визначити суму безнадійних боргів і створити резерв для її погашення за рахунок витрат поточного року.

Особливу увагу аудитор має зосередити на контролі позовної давності заборгованості, що значиться на балансі як реальна, а насправді строки її стягнення через арбітраж чи суд адміністрацією підприємства пропущені, тому вона підлягає списанню на збитки. Аудитор мусить виявити причини безгосподарності, місце утворення збитків та винних за них осіб.

Завданням аудиту дебіторської заборгованості є перевірка реальності (правдивості) та правильності її оформлення, правильності визначення ймовірності повернення цієї заборгованості.

Перевіряється заборгованість у розрізі окремих покупців, замовників і дат виникнення заборгованості, термін утворення якої більше року. Така заборгованість (за наявності виправдовувальних документів) може бути віднесена до позареалізаційних витрат і списана на збитки як дебіторська заборгованість, за якою минув строк позовної давності, або за іншими боргами,

нереальними до стягнення за рішенням інвентаризаційної комісії.

Аудитору слід також звернути увагу на законність проведених операцій щодо кожної суми заборгованості, виявити строки і умови виникнення заборгованості, а також винних у цьому осіб.

Дебіторська заборгованість відображається у формі № 1 «Баланс» у складі активів. Активи підприємства - це ресурси, що контролюються підприємством, від використання яких очікується отримання економічних вигод у майбутньому. Звичайно економічна вигода від дебіторської заборгованості виражається в тому, що підприємство в результаті її погашення розраховує рано чи пізно отримати грошові кошти або їх еквіваленти. Відповідно дебіторську заборгованість можна визнати активом тільки тоді, коли існує ймовірність її погашення боржником. Якщо такої ймовірності немає, суму дебіторської заборгованості слід списати.

Документальне оформлення аудиторської перевірки складається з двох видів документації - робочої та підсумкової. Аудитор зобов'язаний вести документацію зі справ, які стосуються прийнятих рішень по результатах проведеної аудиторської перевірки і які в свою чергу будуть покладені в основу аудиторського висновку. По результатам аудиту дебіторської заборгованості у аудитора складається певне уявлення про достовірність бухгалтерської звітності. Проміжні висновки про те, що порядок розрахунків з дебіторами та кредиторами незадовільний, можуть стати основою для складання аудитором негативного висновку.

Список використаних джерел:

1. Бескоста Г.М. Розробка концептуальних основ забезпечення контролю якості аудиту дебіторської заборгованості / Г.М. Бескоста // Ефективна економіка. – 2013. – № 9. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2305.

Ковтун В.А., к. с.-г. н., доцент,
Іваненко Р.Я.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Умови господарювання аграрних підприємств мають однин із ключових пріоритетів їх діяльності це є нарощування чистого прибутку. Прибуток – це основна економічна категорія, пов'язана із діяльністю підприємства. Аналіз формування і розподілу прибутку залишається актуальним і потребує подальших досліджень окремих аспектів організації його аналізу його в сучасних аграрних підприємствах. Традиційно прибуток підприємства використовується на виплату дивідендів власникам, формування резервного капіталу, для розширеного відтворення діяльності.

Прибуток – найважливіший комплексний якісний показник ефективності діяльності підприємства, який у вартісній формі відображає кінцевий підсумок всіх сторін роботи: виробництва та реалізації продукції, використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів, наявних в його розпорядженні. Від його величини залежить стабільність фінансового стану підприємства, виконання зобов’язань перед бюджетом, кредиторами.

Прибуток як найважливіша категорія ринкових відносин виконує наступні функції: по-перше, прибуток є критерієм і показником ефективності діяльності підприємства; по-друге, прибуток має стимулюючу функцію; по-третє, прибуток є джерелом формування доходів бюджетів різних рівнів [1].

Прибуток підприємства – основний чинник його економічного та соціального розвитку. Першоосновою прибутку є фінансовий результат діяльності підприємства, під яким розуміють величину прибутку або збитку. Традиційно під прибутком розуміють перевищення доходів від діяльності над витратами. Управління прибутковою діяльності є першочерговим завданням для забезпечення ефективності господарювання підприємства, тому аналізу фінансових результатів та факторам їх формування приділяється велика увага.

До завдань аналізу фінансових результатів діяльності слід віднести: визначення можливостей одержання прибутку відповідно до наявного ресурсного потенціалу підприємства і тенденцій кон'юнктури ринку; систематичний контроль за процесом формування та розподілу прибутку; визначення впливу чинників на рівень прибутку; виявлення резервів збільшення прибутку і підвищення рівня рентабельності господарської діяльності.

Інформаційною базою для аналізу прибутку є: бізнес-план, фінансовий план, Баланс підприємства, Звіт про фінансові результати та їх використання за попередній та звітний періоди, Декларація про прибуток підприємства, матеріали маркетингових досліджень [2]

У процесі аналітичного дослідження формування і використання прибутку слід враховувати специфіку аграрної галузі: висока ймовірність неотримання прибутку в результаті зовнішніх обставин (епідемія, посуха, т.д.); частину прибутку необхідно спрямовувати на придбання та утримання основних засобів; формування прибутку відбувається залежно від періоду закінчення виробничого процесу; за частиною продукції не формуються фінансові результати, оскільки вона спрямовується на внутрішньогосподарське споживання, застосовується різний порядок формування і розподілу прибутку, залежно від особливостей організаційно-правових форм аграрних підприємств; значний вплив на процес формування прибутку мають природньо-кліматичні фактори [3].

Базою аналізу прибутку аграрних підприємств служить сума чистого прибутку зафіксована у балансі доходів і видатків, тобто у фінансовому звіті підприємства. Аналіз показників щодо одержання чистого прибутку необхідно аналізувати за його складовими частинами: прибутку від реалізації основної продукції, прибутку від іншої реалізації, прибутків або збитків від позареалізаційних операцій. Всі статті позареалізаційних доходів або витрат повинні аналізуватися з точки зору виявлення причин їх виникнення, чинників впливу на нього і можливих заходів, які можна здійснити для зменшення та повної ліквідації їх у майбутньому, що може суттєво підвищити рентабельність роботи підприємства [4].

При проведенні аналізу фінансових результатів діяльності аграрних підприємств розрізняють такі показники: чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); валовий прибуток (збиток); прибуток (збиток) від операційної діяльності; прибуток або збиток до оподаткування; чистий прибуток або збиток. Для підвищення ефективності економічного аналізу витрат, доходів та результатів діяльності підприємства необхідно обґрунтувати необхідність розробки моделі організації аналітичної роботи [5]

Необхідна модель націлена на більш чітку організацію процедури аналізу та визначення резервів збільшення доходів та зменшення витрат. Така організація аналітичної роботи структурована за етапами, кожен з яких передбачає постановку актуальних задач аналізу, систематизацію інформаційних джерел і узагальнення результатів кожного етапу. Зазвичай модель організації аналітичної роботи щодо витрат, доходів та фінансових результатів підприємства передбачає три стадії аналізу: планування, дослідження і підсумкова, у розрізі яких виділяють шість основних етапів. А саме, під час планування на першому етапі визначають мету та основні задачі аналізу, його об’єкт та суб’єкти; на другому етапі – засоби і способи проведення аналізу та призначення відповідальних осіб. В результаті реалізації даних заходів на підприємстві розробляють план та програму аналізу.

Стадія дослідження охоплює: третій етап – формування та систематизацію інформаційного забезпечення аналітичного дослідження; на четвертому етапі відбувається безпосередній аналіз показників витрат, доходів та фінансових результатів у розрізі видів діяльності; на п’ятому – визначається вплив

чинників на рівень кінцевих показників. Зовнішні чинники не залежать від діяльності підприємства, але можуть значно вплинути на величину прибутку, проте внутрішні чинники прямо залежать від організації роботи самого підприємства. Вони можуть впливати на формування прибутку підприємства як безпосередньо, так і опосередковано.

На підсумковій стадії шостий етап узагальнення результатів аналізу і на основі цього на сьомому етапі розробляють заходи, що сприяють підвищенню ефективності роботи підприємства шляхом виявлення резервів збільшення доходів та зменшення витрат [6].

Для підвищення ефективності управління формуванням і розподілом прибутку підприємства доцільно вирішувати завдання по зростанню обсягів діяльності підприємства, оптимізації витрат, підвищення продуктивності праці та ефективності використання його матеріально- технічної бази

Прибуток є однією з основних економічних категорій, пов'язаних із аграрного діяльністю підприємства. Значна роль цієї категорії визначається тим, що вона характеризує основну мету підприємницької діяльності любого виробничого підприємства.

Прибутковість підприємств за економічною сутністю пов'язана з отриманням прибутку та оцінюється різноманітними його зв'язками з показниками капіталу, витрат, доходів, які є головними орієнтирами і водночас критеріями стану та ефективності виробництва.

У процесі формування прибутку відображаються всі сторони виробничо-господарської діяльності підприємства: рівень використання земельних та трудових ресурсів, основних і оборотних коштів, технології, організації виробництва і праці.

Для підвищення ефективності аналізу показників фінансових результатів діяльності аграрних підприємств слід звертати увагу на чіткість і послідовність організації аналітичного дослідження, яка може бути структурована за етапами згідно вибраної обґрунтованої моделі

Список використаних джерел:

1. Куць Т. В., Герасимчук А. В., Федорчук Т. Ю., Особливості аналізу прибутку в сучасному аграрному підприємстві // Регіональна економіка та управління, 2018. №22. С. 57-60.

2. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства: Навч. пос. – К.: Вища школа, 2003. – 280 с.

3. Мних Є. В. Економічний аналіз: підручник / Є. В. Мних. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 472 с.

4. Костецький Я.І. Факторний аналіз прибутку аграрних підприємств [Електронний ресурс] / Я.І. Костецький. – Режим доступу до ресурсу: http://www. znptdau_2013_2(4)__22%20(5).pdf

5. Купалова Г.І. Теорія економічного аналізу / Г.І. Купалова. – К.: Знання, 2008. – 639с.

6. Гуріна Н.В. Організаційні аспекти аналізу витрат і доходів підприємств/ Н.В. Гуріна // Облік і фінанси. – 2013. – № 3(61). – С. 92 – 98.

Коробчук Ю. В.
Науковий керівник – Шепель І. В., к. е. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

На сьогодні в Україні однією з найактуальніших проблем є проблема достойного забезпечення населення якісними медичними послугами та підтримка його на достатньому для функціонування рівні. Медичне страхування поки що знаходиться лише на стадії формування та не існує чіткого уявлення про систему медичного страхування, яке має бути прозорим і зрозумілим громадськості. Впровадження загальнообов'язкового медичного страхування забезпечило б гарантування якісної медичної допомоги кожному громадянину, а також подальший розвиток добровільного медичного страхування.

За даними опитувань, що проводяться в Україні, доля громадян, застрахованих в системі добровільного медичного страхування, серед дорослого населення (16 років і старше) склала 4,5% в жовтні 2009 року і 4,7% в листопаді 2010 року. Для багатьох застрахованих страхувальниками виступають працедавці. Доля індивідуальних клієнтів за власною ініціативою, по оцінках більшості страхових компаній, поки незначна.

Існує ціла низка проблем, які стримують розвиток медичного страхування в Україні. Серед них можна виділити відсутність системи підготовки спеціалістів, низький рівень зарплат та надходжень премій, безвідповідальність страховиків перед страхувальниками, відсутність законодавства, яке б регулювало медичне страхування, недостатню інформованість населення щодо переваг і недоліків медичного страхування.

Основною проблемою, що постає у сфері медичного обслуговування є невідповідність існуючим потребам обсягів коштів, що спрямовуються на фінансування цієї галузі з офіційних джерел. На сьогодні діюча система медичного забезпечення в Україні перебуває в глибокій фінансовій кризі. Експерти вбачають причину її незадовільного стану в нерівномірному розподілі ресурсів у системі, низькому рівні розвитку надання первинної медичної допомоги, недосконалості законодавства, застарілій моделі медичної освіти.

Саме тому, запровадження в Україні обов'язкового медичного страхування потребує:

- законодавчого врегулювання кола платників страхових внесків і бази для їхнього нарахування ;
- здійснення низки заходів щодо оптимізації мережі лікувальних закладів з метою уникнення необґрунтованих витрат на утримання надлишкових приміщень та персоналу;

- забезпечення збалансованості обсягів послуг обов'язкового медичного страхування з його фінансуванням;

- узгодження стандартів медичного обслуговування згідно із світовим досвідом.

Вирішення всіх цих проблем потребує часу, фінансових ресурсів, відповідних фахівців. Держава повинна подбати про наявність відповідного законодавства, яке б захищало інтереси всіх суб'єктів ринку медичного страхування, а також розробити систему підготовки відповідних фахівців, запланувати у бюджеті витрати на підвищення зарплати медичним працівникам.

Разом з усіма проблемами Україна має багато можливостей та перспектив щодо розвитку системи медичного страхування.

Україна на сьогодні перебуває на стадії впровадження загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування. Згідно проведених економічних розрахунків ОМС дасть додатково до бюджетної частини фінансування 7,54 млрд. грн. у рік. Незважаючи на помітні переваги, його введення в Україні гальмується немає однорідного підходу до законопроекту про ОМС. Щодо ДМС, то популярність його з року в рік зростає. В даний час на ринку ДМС працюють близько 30 страхових компаній, середній рівень виплат становить більше 60%.

Отже, перспективна система медичного страхування повинна бути поділена на три частини:

1) перша частина - це планування мінімальних коштів в бюджеті, через які забезпечується надання безоплатної медичної доплати для всіх категорій населення;

2) друга частина пов’язана з введенням ОМС за рахунок коштів суб’єктів підприємницької діяльності, а також фізичних осіб;

3) третя частина - добровільне медичне страхування - передбачає придбання людиною страхового полісу за рахунок власних коштів.

Слід також звернути увагу на те, що сьогодні законодавчі акти по ДМС та ОМС не стикуються - існує різне тлумачення понять і термінів, тому доцільно було б уніфікувати та стандартизувати страхові поняття. Крім цього вже сьогодні необхідно прорахувати витрати на підготовку спеціалістів, які будуть працювати в системі ОМС.

Таким чином, для досягнення реальної цілісності української системи охорони здоров’я необхідний час та значні інвестиції. Оскільки система державного медичного соціального страхування є важливою і стратегічною для держави, то необхідно погодитись, що до її впровадження необхідно підійти зважено і конструктивно: розробити і у встановленому порядку затвердити закони та підзаконні акти про медичне страхування громадян; розробити положення про національний і територіальні Фонди медичного страхування і здійснити їх формування, а також захист прав пацієнта на отримання своєчасної і якісної медичної допомоги.

Список використаних джерел:

1. Болдова А. А., Мойко В. Й. Особливості медичного страхування в

Україні // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – № 2. – 2012. – С. 33–39.

2. Василенко П. Медичне страхування: реалії та проблеми / П. Василенко // Соціальне страхування. – 2008. – № 3. – С. 112–113.

Кривицька Є. О.
Науковий керівник – Шепель І. В., к. е. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

На сучасному перехідному періоді при різноманітті складних кризових економічних процесів і взаємовідносин між підприємствами, фінансовими інститутами, державами на внутрішньому і зовнішньому ринках гострою проблемою є ефективне вкладення (інвестування) капіталу з метою його збільшення.

Основною проблемою в інвестиційній сфері України є недостатність фінансових ресурсів та незначні можливості їх залучення. Через нерідко непродуману фінансову політику в Україні практично втрачено кошти приватних та інституційних інвесторів: ні домогосподарства, ні вітчизняні та іноземні інвестори – юридичні особи не поспішають вкладати свої кошти в реальну економіку. Нині першочергове завдання держави полягає в тому, щоб забезпечити стимулювання процесів нагромадження й ефективного використання інвестиційних ресурсів відповідно до перспектив інноваційного розвитку.

Підготовку та реалізацію заходів щодо поліпшення інвестиційного клімату і залучення іноземних інвестицій потрібно здійснювати у визначеній послідовності, тобто за такими етапами:

- дослідження інвестиційного потенціалу України;
- вибір пріоритетних галузей та технологій;
- розробка способів залучення інвестицій;
- реалізація розробленої політики та контроль за її виконанням [1].

Одним з головних передумов успішної інвестиційної діяльності є низький рівень інфляції та передбачуваність рівня цін в економіці. Для цього необхідні, по-перше, контроль за доходами та видатками бюджету, а по-друге, розв'язання проблем боргового тягаря. Також доцільно було б розробити механізм переливу фінансових ресурсів з галузей, де вони є у відносному надлишку, у галузі, де є потреба в капіталі [2].

Для економіки України, а також Херсонщини, сьогодні ми маємо кризу недовиробництва товарів групи «Б». Ринок заповнив імпорт. Натомість, ведуться розмови про будівництво мостів, про магістральні розв’язки, що

коштують міліарди гривень. До головних факторів, що стримують формування економічного середовища, сприятливого для залучення інвестицій, можна віднести також і невизначеність пріоритетів ринкового трансформування економіки та повільність процесів приватизації. Політика України як молодої незалежної держави щодо активізації процесу залучення інвестицій, перш за все, пов'язана з ринковим соціально-економічним трансформуванням суспільства. Отже, створення загальнополітичних, правових та інституціональних умов, сприятливих для інвестування, є одночасно як передумовою, так і результатом успішних реформ у нашій державі [3].

Важливо підвищити ефективність діяльності антимонопольних органів України, оскільки спостерігається тенденція до створення «регіональних монополій». Водночас укрупнення експортоорієнтованих компаній у металургійній та хімічній галузях дозволило б їм знизити витрати і посилити вплив на формування світової ціни на їх продукцію. Особливу увагу слід приділити захисту прав власності, у тому числі інтелектуальної. Україна є активним членом Світової організації інтелектуальної власності, але незважаючи на це наша держава залишається транзитним пунктом, місцем зберігання контрафактної продукції, що виробляється в Росії та інших країнах.

Підвищення конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості економіки Херсонської області повинно стати стратегічним завданням. На сьогоднішній день виконується програма щодо розвитку інвестиційної діяльності Херсонської області на період до 2015 року, яку передбачається забезпечити протягом 2011 - 2015 років. Будуть здійснені заходи, необхідні для вирішення найбільш актуальних питань в економічній, соціальній та комунальній сферах області. Розробка та реалізація інвестиційних проектів у рекреаційній, транспортній, енергетичній та комунальній сферах, які є пріоритетними для розвитку економіки області та створюють підґрунтя для вирішення питань зі стратегічних напрямків розвитку Херсонщини. Планується здійснити поліпшення інвестиційних можливостей області та створення відповідної системи залучення іноземного капіталу в її економіку. Надходження прямих іноземних інвестицій в економіку області за період з 2011 по 2015 роки очікується в розмірі 53,3 млн дол. США [4].

Отже, створення загальнополітичних, правових та інституціональних умов, сприятливих для інвестування, є одночасно як передумовою, так і результатом успішних реформ у нашій державі. Нинішня ситуація в Херсонській області підтверджує ту відому істину, що коли назріла потреба у загальних змінах, тоді часткові перетворення зовсім нічого не дають, а то й ведуть до негативних результатів. Пожвавлення економічної, у тому числі інвестиційної та інноваційної, діяльності і поліпшення на цій основі соціальних умов можливе тільки шляхом рішучих, комплексних, швидких, прозорих і послідовних ринкових реформ, вивільнять підприємницьку ініціативу, створять конкурентне середовище й нададуть економіці стимули ефективного розвитку.

Список використаних джерел:

1. Череп, А. В. Інвестиційна діяльність України: стан та шляхи активізації [Текст] / А. В. Череп, Г. І. Рурк // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2011. – № 3. – С. 48–52.

2. Інвестиційний клімат в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mfa.gov.ua/ua/about– ukraine/economic–cooperation/invest–climat.

3. Дані сайту Головного управління статистики у Херсонській області. Режим доступу: http://ks.ukrstat.gov.ua./

4. Український центр сприяння іноземному інвестуванню InvestUkraine. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://investukraine.com

Круковська О. В., к. е. н., доцент,
Афанасьєва Ю. І.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ ПОДАТКІВ

Однією з характерних рис оподаткування є його примусовість, саме тому, платник податку, у свідомості якого власні економічні інтереси переважають над загальнодержавними інтересами, різними шляхами намагається мінімізувати суму сплачуваних податків. Повна чи часткова несплата податків може здійснюватись як легально, тобто з використанням особливостей чинного законодавства, так и нелегально, тобто з порушенням норм закону.

Одним із засобів підвищення рівня рентабельності підприємства є жорстка економія на будь-яких витратах. У зв’язку із цим велика увага приділяється питанням економії на податках. Для цього використовують незаконні та законні заходи.

Проблема ухилення від податків в Україні набула масового характеру (по деяких оцінках 40-50 % ВВП перебуває в тіні, тобто не оподатковується). Але ця проблема існує і в економічно розвинутих країнах. Так, по оцінках західних економістів, від 5 до 15 % валового національного продукту в цих країних перебуває в тіні, а в Італії її розміри сягають 25-33 %. Тому цій проблемі приділяється дуже багато уваги. Вона вивчається економістами на макро- і мікрорівні з метою визначення ефективності податкової політики та кількісних характеристик ухилення від податків. Крім того, ця проблема також розглядається не лише в економічних, а й в правових, етичних, суспільно-політичних, соціально-психологічних аспектах. В 50-х роках минулого століття Г.Шмольдерс (ФРН) став засновником нового напряму знання – фіскальної психології, предметом якої оголосив податкове мислення людей, податкову етику.

Діяльність підприємства зі зниження оподаткування в рамках законодавства це податкове лавірування або мінімізація податків. Мінімізація

дозволяє збільшити доходи підприємства. Основним методом мінімізації є застосування різних "податкових схем". Для цього використовується нечіткість у термінах в податковому законодавстві, суперечності між різними законодавчими та нормативно-правовими актами.

Основою мінімізації податкових платежів є ефективна податкова політика підприємства, яка передбачає:

- оптимізацію фінансово-господарської діяльності за рахунок мінімізації податкових платежів до бюджету". Досягається шляхом співставлення різних варіантів застосування ставок та об'єктів оподаткування. Підприємство може самостійно регулювати об'єкти оподаткування, шляхом зменшення нарахування суми оплати праці

- використання податкових пільг (зменшення ставок податку, звільнення від сплати податку);

- використання особливостей оподаткування на різних територіях. При формуванні податкової політики підприємство обирає переваги оподаткування різних територій (офшорні зони). Оптимізація оподаткування в офшорних зонах досягається тим, що у більшості країн прибутковий податок вищий за корпоративний податок на прибуток. Реєстрація підприємства у країні, де є пільгове оподаткування, дає можливість віднесення підприємства і нерезидента до країни реєстрації підприємства, що дає можливість на пільгове оподаткування. Іншим способом є використання спеціальних економічних зон, на яких діє спеціальний правовий режим господарської діяльності і спеціальний порядок встановлення податкового режиму;

- використання системи податкового планування. З цією метою проводиться моделювання баз оподаткування податків (Н фот = Фонд оплати праці ставка податку пов'язаного з фондом оплати праці). При цьому треба проаналізувати варіанти зменшення чи збільшення бази оподаткування (фонд оплати праці) і порівняти з даними податкових платежів, які формуються за рахунок збільшеної чи зменшеної іншої бази оподаткування (прибуток).

Таким чином процеси ухилення мають наслідком остаточний перерозподіл коштів у державі, а тому їх треба враховувати під час досягнення певних цілей економічної та податкової політики.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI (у редакції від 01.03.2019 р.). URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17.

2. Волошенюк І. Є. Особливості формування податкової системи в Україні. *Становлення нової економіки в сучасних умовах: особливості та напрями*: тези наук. робіт учасн. Міжнар. наук.-практ. конф. для студ., асп. та молодих учених, м. Київ, 28–29 квіт. 2017 р. К.: Аналіт. центр «Нова економіка», 2017. С. 68–71.

3. Степанюк А. Х. Втілення міжнародних стандартів у практику діяльності кримінально-виконавчої системи України: монографія. Харків: Кроссроуд,

2007. 184 с.

4. Останін В. Боротьба із злочинністю в сфері оподаткування чи її імітація. Економіка. Фінанси. Право. 1999. № 1. С. 27–28.

5. Олійниченко В.В. Соціальна обумовленість звільнення від кримінальної відповідальності за ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) за ч. 4 ст. 212 КК України. Вісник Асоціації кримінального права України, 2017, № 2(9)). URL: http://nauka.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/12/06_Oliinychenko.pdf

Круковська О. В., к. е. н., доцент,
Дрешпак Р. О.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

РОЛЬ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ ФУНКЦІЙ

Зміни в Україні цивільно-правового середовища в умовах вступу до СОТ, потреби реформованої ринкової економіки, розширення під впливом ринку діапазону користувачів та їхніх вимог до якості звітності визначили необхідність критичного перегляду критеріїв формування звітної інформації та встановлення взаємозв'язку між суб'єктом і об'єктом управління через комунікативну функцію та реалізацію інформаційних запитів для прийняття виважених рішень з регулювання діяльності сільськогосподарських підприємств.

Саме потреби реформованої ринкової економіки визначили необхідність переосмислення критеріїв формування облікової і звітної інформації, більш чіткого визначення елементів бухгалтерської звітності, яка має відповідати міжнародним стандартам, а також встановлення взаємозв'язку між суб'єктом і об'єктом управління шляхом реалізації інформаційних запитів для прийняття виважених рішень з регулювання діяльності сільськогосподарських підприємств.

Розглядаючи роль і напрямки використання звітної інформації, можна стверджувати, що в умовах переходу до ринкової економіки функції бухгалтерського обліку на вітчизняних підприємствах уже не зводяться лише до ведення бухгалтерських рахунків. Бухгалтерський облік, як форма зворотного зв'язку з керованим об'єктом, дозволяє оцінити правильність прийнятих управлінських рішень. Відмічаючи надзвичайну важливість інформаційної функції звітності в умовах ринкового середовища, вважаємо за необхідне визначити суть інформаційного забезпечення. Загальновідомо, що в широкому розумінні інформаційне забезпечення можна визначити як надання інформаційних ресурсів в розпорядження якогось об'єкта чи суб'єкта.

Якість та цінність бухгалтерської інформації, що включається у звітність, обумовлюється сукупністю властивостей, притаманних саме бухгалтерській інформації. Всі властивості знаходяться в тісному взаємозв'язку,

взаємозалежності та взаємообумовленості. Визначення властивостей бухгалтерської інформації дозволяє диференціювати їх прояв в обліковому процесі. Отже, схематично дані властивості виглядатимуть таким чином (рис. 1).

Варто відзначити, що удосконалення вітчизняної звітності велось в основному в напрямку приведення її до вимог МСФЗ. На противагу цьому факту доречним, на наш погляд, є той факт, що на відміну від нашої практики в розвинених країнах існують різноманітні спеціалізовані організації як державні, так і громадські (асоціації, центри, комітети, спілки бухгалтерів), котрі проводять дослідження серед керівників корпорацій, (фірм), інших користувачів звітності з метою вивчення вимог до інформаційної місткості звітних показників.

Управлінська звітність на мікрорівні визначена як сукупність підсумкових показників, що являють собою результативну частину обліково-аналітичної інформації, регульованої завданнями управлінської діяльності в межах організації за форматом, обсягом, змістом і часовими параметрами, визначеними суб'єктом управління.

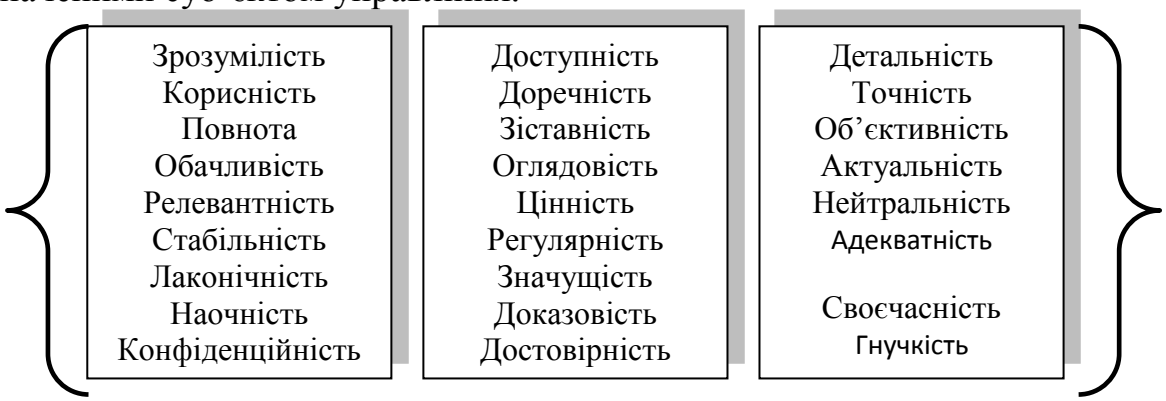

Рис. 1. Властивості бухгалтерської інформації

Міжнародні стандарти фінансової звітності встановлюють пріоритет потреб інвесторів перед іншими групами користувачів фінансової звітності. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» теж чітко вказує на пріоритет інвесторів, хоча це й носить декларативний характер.

Вважаємо, що інформаційне забезпечення – це особливий процес задоволення інформаційних запитів, котрий складається з підготовки та надання інформації користувачам у відповідності з їх об'єктивними потребами. Звідси, за логікою, витікає, що для більш чіткого розуміння інформаційного забезпечення необхідно визначити і такі поняття, як інформаційна потреба, інформаційний запит.

Виходячи з визначених інформаційних очікувань широкого кола користувачів, котрі потенційно можуть адресувати свої інформаційні запити системі звітної інформації сільськогосподарських підприємств, проведення декомпозиції бухгалтерської звітності та аналізу використання інформації з бухгалтерської звітності з метою її удосконалення необхідно проводити за наступними напрямками:

– дослідження економічного змісту та складу показників, включених у бухгалтерську звітність в порівняльному аспекті, що використовуються в управлінні господарством (позиціонування методики),

– порядку їх одержання (через формалізацію визначених інформаційних запитів) та взаємозв'язків (позиціонування цільової настанови та інформаційної місткості),

– процесу одержання інформації з бухгалтерської звітності та її аналітичної інтерпретації (позиціонування аналітичних властивостей основних форм).

Список використаних джерел:

1. Пуцентейло П.Р. Аналітичне забезпечення діяльності підприємства / П.Р. Пуцентейло // Сталий розвиток економіки. – 2015. – № 1. – С. 168-174.

2. Пуцентейло П.Р. Особливості функціонування аналітичного забезпечення підприємств / П.Р. Пуцентейло // Інноваційна економіка. – 2015. – №1. – С. 194-198.

Круковська О. В., к. е. н., доцент,
Кривенко А. А.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ЕКОНОМІЧНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ СУТНОСТІ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ЯК ОБ'ЄКТА ОБЛІКУ

Трансформація економіки України супроводжується об'єктивною необхідністю ринкових нововведень та адаптації їх до реалій економічного життя. Одним із таких нововведень стало масове створення акціонерних товариств.

За умов реформування відносин власності особливого значення набуває дослідження процесів фінансування господарської діяльності акціонерних товариств, оскільки основною вимогою ринкових відносин є фінансування підприємств. Основним джерелом, де акумулюється та систематизується необхідна інформація, є бухгалтерський облік. Він відображає процес формування власності, обсяг прав власників акціонерних товариств, розподіл результатів їх діяльності, тобто інформацію про формування та використання власного капіталу як фінансової основи діяльності акціонерних товариств. Тому на сучасному етапі розвитку ринкових відносин актуального значення набуває дослідження обліку власного капіталу сільськогосподарських товариств як нового об'єкта вітчизняної облікової системи.

Створення в Україні ринкової інфраструктури та трансформація бухгалтерського обліку відповідно до міжнародних стандартів зумовили необхідність дослідження існуючих підходів до трактування поняття «капітал».

Капітал є обов'язковим елементом ринкового господарства, однією з найважливіших категорій економічної науки.

Серед іноземних учених, які здійснили внесок в удосконалення обліку власного капіталу на різних історичних етапах, слід назвати таких: Ж. Андре, Н. де Анастасіо, В.Е. Ануфрієв, Л. Батардон, Ф. Беста, П. Герстнер, Ж.Б. Дюмарше, Н.А. Литньова, Ф. Ляйтнер, М.Ю. Медведєв, Л. Пачолі, В. Рігер, Ж. Ришар. Із вітчизняних науковців слід назвати: М.Д. Алексеєнко, Ф.Ф. Бутинець, М.М. Мосійчук, Н.Д. Прокопенко, Ф.Є. Поклонський, С.В. Пітель, Н.М. Ткаченко, В.В. Сопко та інші.

Найважливішими аспектами розкриття сутності капіталу є економічний, юридичний, обліковий. Економічна роль власного капіталу полягає в забезпеченні суб'єкта господарювання власними фінансовими ресурсами, необхідними для початку та продовження господарської діяльності. Такий підхід до розуміння статутного капіталу був виключений в адміністративно-командній економіці, у зв'язку з чим потребує розвитку в сучасній економіці. Юридичне значення капіталу полягає передусім в тому, що його розмір визначає межі мінімальної матеріальної відповідальності, які суб'єкт господарювання має за своїми зобов'язаннями.

Капітал, який відображається у бухгалтерському обліку, є сукупністю майнових засобів, що служать для господарських цілей, виражених у грошовій одиниці.

Кожне підприємство для здійснення бізнесу повинно мати економічні ресурси. Вони є активами підприємства. Якщо активи підприємства формуються тільки з власних джерел (власного капіталу), то має місце наступне балансове рівняння:

$$\text{Активи} = \text{Власний капітал} \qquad (1)$$

До дослідження принципу подвійності та основного балансового рівняння на Заході обґрунтовано три теоретичних підходи:

1) теорія пріоритету власника;
2) теорія пріоритету підприємства;
3) теорія виділених фондів.

Теорія пріоритету власника стосується переважно приватного бізнесу. У цьому випадку підприємець несе повну відповідальність перед кредиторами за боргами та зобов'язаннями, в тому числі й своїм власним майном. Теорія пріоритету підприємства орієнтована в основному на великі компанії (господарські товариства), майно яких відокремлене від їх власників.

За цією теорією підприємство за правилами обліку (згідно з принципом автономності) повинно розпоряджатися (володіти) всім майном і це слід відображати в звітності. Теорія виділених фондів стосується державних і муніципальних установ, що фінансуються власником. Згідно з цією теорією установа наділяється фондами, що використовуються для придбання потрібних активів.

В бухгалтерському обліку відсутнє єдине трактування поняття «капітал». Під капіталом розуміють:

1) вартість активів юридичної особи за мінусом суми боргових зобов'язань (чисту вартість активів);

2) сукупність різноманітних економічних, тобто грошових коштів і майнових засобів, які знаходяться в обороті на даному підприємстві;

3) сукупність всіх цінностей, вкладених в підприємство.

Дослідивши історичний аспект обліку статутного капіталу в різних країнах, виділено наступні основні проблеми які і на сьогоднішній день залишаються актуальними:

1) застосувати в обліку статичну або динамічну концепції обліку статутного капіталу. Тобто виникає проблема, в якій сумі відображати статутний капітал – в розмірі тільки оголошеного чи фактично внесеного статутного капіталу;

2) щодо тлумачення термінів статутний фонд і статутний капітал, то і зараз немає однозначної думки серед провідних вчених;

3) якщо вважати статутний капітал зобов'язанням перед власником, то тоді взагалі не можна казати про існування власного капіталу, як такого взагалі. Тому слід враховувати подвійну природу статутного (засновницького) капіталу, як частину власного капіталу підприємства, яка виражається в активах.

Список використаних джерел:

1. Боднарчук А.В. Сутність власного капіталу як об'єкта обліку та аналізу // Ефективна економіка. № 8, 2013. URL: www.irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe?

Круковська О. В., к. е. н., доцент,
Мулярчук І. В.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Необоротні активи відіграють важливу роль на рівні з трудовими ресурсами та предметами праці, вони є вирішальним фактором діяльності будь-якого підприємства. Актуальність даної теми полягає в тому, що ці активи відіграють основну роль в господарській діяльності господарюючого об'єкта, і від того на скільки ефективно вони використовуються залежить його фінансове становище в майбутньому. Тому організація ефективності використання необоротних активів на підприємстві є передумовою розвитку підприємства.

Необоротні активи є об'єктом вивчення багатьох провідних українських вчених-економістів, які визначають необоротні активи у теорії бухгалтерського обліку, надають їх класифікацію та види оцінки; розглядають організаційно-методичні аспекти їх обліку згідно з діючими вимогами нормативно-правових актів в Україні; досліджують особливості обліку таких активів.

Необоротні активи являють собою сукупність матеріально-речових і нематеріальних цінностей та об'єктів, які належать установі, забезпечуючи її функціонування, і мають очікуваний термін корисної дії чи експлуатації понад рік. Особливістю необоротних активів є багаторазове використання їх у процесі діяльності підприємств і збереження початкового зовнішнього вигляду (форми) впродовж тривалого періоду. Необоротні активи залежно від їхньої функціональної ролі (за видами) поділяють на основні засоби, інші необоротні матеріальні активи, нематеріальні активи, незавершене капітальне будівництво.

Проблеми обліку необоротних активів в умовах реформування економіки набувають особливої актуальності в зв'язку з потребою отримати інвесторами та іншими зацікавленими користувачами точної і достовірної інформації про стан і ефективність використання основних засобів. Система їх обліку, яка склалася, не задовольняє вимоги ринку, умови функціонування значно розширюють коло операцій, що проводяться з основними засобами: купівля-продаж, нарахування амортизації, страхування, приватизація, реалізація інвестиційних проектів.

Вивчення опублікованих наукових праць і діюча практика господарської діяльності підприємств свідчать про те, що в бухгалтерському обліку і аналізі ефективності оновлення основних засобів є цілий ряд принципово важливих проблем, які потребують нових досліджень.

Дослідження теоретичних положень та діючої практики бухгалтерського обліку основних засобів дозволило визначити ряд невирішених проблем, які гальмують процес управління виробництвом та знижують ефективність використання основних засобів. Серед них єдність економічної та бухгалтерської термінології, принципи оцінки основних засобів та нематеріальних активів, підвищення аналітичності та інформативності первинних документів з обліку основних засобів.

Більшість сільськогосподарських підприємств є платниками єдиного податку 4 групи, тому для нарахування амортизації по необоротних активах використовують прямолінійний метод.

Для підтримання основних засобів в робочому стані необхідно їх поліпшувати і проводити періодично ремонти. Останніми роками в переважній більшості аграрних підприємств Херсонської області не проводились ремонти та поліпшення необоротних активів.

У якості припущення по удосконаленню обліку необоротних активів у сучасних умовах господарювання слід зупинитися на таких моментах. Як правило, перелік необоротних активів аграрних підприємств досить суттєвий, тому виникають певні складності відносно їхнього обліку. Рішення цієї проблеми можна досягти за допомогою впровадження комплексної автоматизації роботи бухгалтерії, впровадження автоматизованого робочого місця бухгалтера. Цей прийом значно полегшить роботу бухгалтерії, прискорить обробку інформації, що у свою чергу дасть можливість оперативно застосовувати прийняті управлінські рішення по підвищенню ефективності виробництва та використання необоротних активів. Більшість комп’ютерних

програм автоматизації бухгалтерського обліку дозволяють формувати електронну базу необоротних активів. Вона має вигляд або довідників, або певних модулів. Така форма обліку основних засобів сільськогосподарського підприємства дозволяє миттєво отримати повну і точну інформацію по кожному з необоротних активів підприємства, визначити та застосовувати для кожного необоротного активу певний метод амортизації.

При нарахуванні зносу (амортизації) основних засобів використовувати методи передбачені П(С)БО 7. Розрахунок амортизаційних відрахувань проводити у Відомості нарахування амортизації основних засобів.

При обліку ремонтів основних засобів керуватися положеннями П(С)БО 7, яким передбачено: витрати на ремонт основних засобів відносити на витрати діяльності, а витрати на поліпшення основних засобів відносити у збільшення їх первісної вартості з наступним нарахуванням амортизації.

Значну увагу необхідно приділяти питанням контролю необоротних активів. Насамперед, це питання раціонального та ефективного використання основних засобів сільськогосподарських підприємств. Як варіант по удосконаленню аудиту необоротних активів, можна запропонувати керівництву аграрних підприємств проводити їх інвентаризацію не один раз на рік, як того вимагає нормативно-законодавча база, а частіше. Такий прийом надасть можливість здійснювати періодичний візуальний контроль за використанням основних засобів.

Список використаних джерел:

1. Іванова Н.А. Актуальні питання обліку і аудиту основних засобів / Н. А. Іванова., А. А. Славгородська, Л. В. Білявська // Зб. наук. праць Подільського ДАТУ затверд. постановами президії ВАК України – 2012. — С. 546-549

Круковська О. В., к. е. н., доцент,
Райська А. Ю.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ПРЕМІЮВАННЯ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Становлення та розвиток ринкових відносин сприяли децентралізації управління господарськими процесами, забезпеченню значного рівня самостійності підприємств в реалізації таких провідних функцій управління, як бухгалтерський облік та контроль. Зокрема, аграрні підприємства у відповідності до чинного законодавства формують політику заробітної плати на основі поєднання договірного та державного регулювання оплати праці найманих працівників, що створює передумови для об’єктивної оцінки трудового внеску та відповідної йому винагороди, реалізації основних функцій заробітної плати.

В першу чергу необхідно вибрати таку систему оплати праці, за якої б повніше реалізувались дві найголовніші її функції: відтворювальна та стимулююча. Багато в чому це залежить від рівня тарифних ставок. Тепер це компетенція адміністрації, трудового колективу підприємства. За складних фінансових умов склалась традиція опиратись в розрахунках на рівень мінімальної зарплати. Вірно, ставка першого розряду не повинна бути нижчою за встановлений мінімум. Але, якщо дозволяють фінансові можливості, краще обґрунтувати власний мінімум, значно вищий від встановленого державою. Це окупиться трудовою віддачею.

Сьогодні значного поширення набувають так звані безтарифні системи оплати праці. Це колективні системи, специфіка яких полягає в тому, щоб до мінімуму звести вплив елементів тарифної системи на нарахування та розподіл заробітку. Проте відомо, що доплата чи премія в кінці року сприймається робітником як невизначеність. Причина – несистематичність і різномірність цих виплат. Це обґрунтовано психологами: стимулюючий ефект оплати праці полягає не в обіцянках виплати в майбутньому, а в досвіді цих виплат в минулому підкріплення.

Реальними виступають поточні виплати. Це щоденні нарахування заробітку за виконані обсяги робіт. Вони практично однакові і за індивідуальної відрядної оплати, і за відрядного авансування за колективної оплати. Трактористи–машиністи традиційно одержують надбавки за класність (1–й клас – 20 відсотків, 2–й клас –10 відсотків) та за стаж: від 2 до 5 років – 8 відсотків; від 5 до 10 років – 10 відсотків; від10 до 15 років – 13 відсотків; понад 15 років – 16 відсотків. Ці надбавки можуть бути включені в розцінки відповідної категорії працівників і виплачуватись щомісяця.

Хоч власник може змінювати надбавки в бік збільшення, проте на практиці це не спостерігається. Трактористи також стимулюються за виконання окремих видів робіт, які адміністрація вважає досить важливими. Традиційно доплата встановлюється в розмірі 15–50 відсотків до тарифу. При цьому можлива диференціація розміру доплат в залежності від оцінки за якість роботи. Наприклад, міжрядний обробіток посівів цукрових буряків: задовільна якість – доплати немає; добра якість – доплата 15 відсотків; відмінна якість – доплата 30 відсотків.

Значне підвищення заробітку трактористів–машиністів передбачено на роботах по збиранню урожаю більшості сільськогосподарських культур. Дещо вищу матеріальну зацікавленість механізаторів на протязі всього терміну збирання культури забезпечує варіант, коли тарифні ставки (розцінки) підвищуються в залежності від рівня виконання сезонної норми, встановленої для конкретної збиральної машини (табл. 1).

Для спонукання механізаторів до збільшення строків роботи тракторів і комбайнів на підприємстві може бути встановлена доплата за кожну виконану нормо зміну в залежності від строку служби машини і її марки. Чим старіша і складніша машина – тим вища доплата.

Таблиця 1

Залежність розцінок від рівня виконання сезонної норми

Рівень виконання сезонної норми, відсотків	Підвищення розцінок, відсотки	
	1 рівень	2 рівень
до 25%	-	-
від 26% до 40%	15	25
від 41% до 60%	30	50
понад 60%	60	100

Наприклад, за збереження і хороше використання закріпленої за трактористами – машиністами техніки може бути встановлене преміювання в розмірі 40% від суми економії коштів, передбачених на ремонт. Ця премія нараховується за умови виконання міжремонтного строку роботи та встановленого річного обсягу робіт. Якщо ж машини зношені більш ніж на 80% – премія може бути збільшена до 60%. Можуть преміюватися трактористи і за економію пального та мастил проти встановлених нормативів витрат за умови дотримання агротехнічних вимог до якості робіт – в розмірі 70% економії.

Розмір місячного почасового авансу для працівників виробничого підрозділу може бути диференційований або єдиний. Колектив механізаторів при цьому повинен бути високо дисциплінований, згуртований, здатний самостійно розв’язувати проблеми, що виникають в роботі.

Вибір оптимальних підходів до розрахунку заробітку механізаторів сприяє підвищенню продуктивності та інтенсивності їх праці, поліпшенню умов її оплати. Особливості системи оплати праці можуть бути враховані під час побудови форм первинних документів.

Список використаних джерел:

1. Спесівцев А. Л. Формування системи мотивації та оплати праці в сільському господарстві / А. Л. Спесівцев // Продуктивність агропромислового виробництва. – 2011. – № 19. – С. 146–148.

2. Гордеюк А. О. Правове значення умов та показників преміювання / А. О. Гордеюк // Форум права. – 2009. – № 3. – С. 179–183

Кужельова Т. С.
Науковий керівник – Левченко З. М., к.е.н., доцент
Полтавська державна аграрна академія
м. Полтава

ДЕЯКІ АСПЕКТИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ЗА МСФЗ

Сучасна світова економічна система побудована таким чином, що майже всі країни взаємопов'язані між собою у багатьох аспектах і залежні одна від одної, це є підтвердженням того, що процесу глобалізації України у світову спільноту уникнути не можливо. Тому міжнародні стандарти ведення бухгалтерського обліку будуть впливати на ситуацію в Україні. Крім того, національні П(С)БО побудовані на основі МСФЗ (МСБО). Ці стандарти можуть принести в бухгалтерський облік як позитивні моменти, так і ті, яких краще уникати. З цією метою здійснимо огляд інформації, що розкривається в міжнародних стандартах з питань обліку основних засобів (табл. 1).

Таблиця 1

Питання, що стосуються основних засобів в міжнародних стандартах фінансової звітності

Джерело	Основні питання, що розглядаються
МСБО 16 «Основні засоби»	Визначення основних засобів, сутність та оцінка основних засобів, зменшення корисності та капітальний ремонт основних засобів, облік вибуття основних засобів, методи нарахування амортизації основних засобів
МСФЗ 5 «Непоточні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність»	Розглядає бухгалтерський облік активів, утримуваних для продажу
МСБО 17 «Оренда»	Визначення для орендарів і орендодавців відповідних облікових політик та розкриття інформації, які слід застосовувати до угод про оренду

В МСБО 16 «Основні засоби» [1] немає чіткого визначення поняття об'єкт основних засобів. Натомість підприємства можуть самостійно визначати одиницю обліку основних засобів (параграф 9 МСБО 16). Згідно з параграфом 13 МСБО 16 підприємство визнає в балансовій вартості об'єкта основних засобів собівартість замінюваної частини такого об'єкта, коли витрати понесені, якщо задовольняються критерії визнання. Такі частини зазвичай називають компонентами. Облік основних засобів у розрізі компонентів дозволяє ефективно обліковувати операції заміни їх частин, а також забезпечує більш достовірні показники амортизаційних витрат. Саме тому МСБО 16 фактично пропагує компонентну систему обліку основних засобів.

Говорячи про класифікацію основних засобів в МСФЗ 16 та П(С)БО 7 [2], слід відзначити відмінні риси (рис. 1), що також заважають ефективно застосовувати МСФЗ в частині обліку основних засобів на вітчизняних підприємствах різних організаційно-правових форм.

Рис. 1. Класифікація основних засобів за МСФЗ та П(С)БО

Важливим недоліком, що вносить певні непорозуміння в облік основних засобів є той факт, що МСБО 16 не уточнює, що є об'єктом основних засобів. Належність окремих видів майна до основних засобів визначається на підставі професійної думки бухгалтера з урахуванням конкретних обставин і умов використання об'єкта, а в окремих випадках методів нарахування амортизації.

В П(С)БО 7 «Основні засоби» детально уточнюються об’єкти основних засобів за встановленими групами, а ПКУ деталізуються мінімальні строки експлуатації об’єктів, що впливає на суму нарахованої амортизації. МСБО 16 не містить вичерпного переліку методів амортизації основних засобів, які слід використовувати для розрахунку [3].

Суттєві відмінності у бухгалтерському та податковому законодавстві спостерігаються і щодо переоцінки основних засобів. Якщо за міжнародним та національним стандартом суми переоцінки основних засобів впливають на фінансові результати діяльності, то в податковому законодавстві такі операції підлягають коригуванню з метою уникнення впливу на фінансовий результат.

В цілому слід зазначити, що процес переходу до використання МСФЗ в обліку основних засобів ще потребує удосконалення з огляду на суперечливі та недостатньо зрозумілі аспекти, особливо в частині застосування вітчизняного податкового законодавства.

Список використаних джерел:

1. Міжнародний стандарт фінансової звітності 16 «Основні засоби» від 01.01.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_014

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» № 92 від 27.04.2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00

3. Кучеренко Т. Є. МСБО 16 «Основні засоби» відповідно до національних

стандартів і податкового законодавства / Т. Є. Кучеренко // Збірник наукових праць Уманського НУС. – 2016. – Частина 2. – Випуск № 88. – С. 33-39.

Куліковський М. М.
Науковий керівник – Шепель І. В., к. е. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

РАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ПЕРВИННОГО ОБЛІКУ ВИТРАТ МАШИННО-ТРАКТОРНОГО ПАРКУ

В умовах господарської самостійності підприємств АПК ефективним засобом одержання достовірної оперативної інформації про економічну ефективність використання потенціалу сучасної техніки і створення банку облікових даних слугує налагоджена система обліку на всіх організаційних рівнях і виробничих ділянках.

Система первинної облікової документації є початковою ланкою в єдиній системі бухгалтерського обліку. Інформація, що міститься в первинних документах, є важливим джерелом даних для оперативного управління господарськими процесами, аналізу господарської діяльності й контролю за раціональним витрачанням матеріальних і грошових засобів, використанням трудових ресурсів. Особливо відчутна недосконаліть первинної документації по машинно-тракторному парку при проведенні оперативного аналізу, складанні поточної й річної звітності.

Облік витрат діяльності машинно-тракторного парку здійснюється в облікових листах тракториста-машиніста (ф. № 67, 67б), подорожніх листах трактора (ф. № 68), книжках бригадира з обліку праці і виконаних робіт (ф. № 65), книжках з обліку праці і виконаних робіт в механізованій ланці при акордно-преміальній оплаті праці з почасовим авансуванням (ф. № 65а), журналах обліку робіт і витрат (ф. № 37), накопичувальних відомостях обліку використання машинно-тракторного парку (ф. № 37а), облікових листах цілоденних (змінних) та внутрішньозмінних простоїв (ф. № 64а), відомостях простоїв машинно-тракторного парку (ф. № 251) та інших документах, на підставі яких в кінці місяця складається виробничий звіт по машинно-тракторному парку (ф. № 3б с.-г.). Побудову цих документів у цілому слід визнати вдалою. Але в сучасних умовах вони потребують удосконалення, оскільки мало пристосовані для автоматизованої обробки, значна частина їх показників систематично не заповнюється, проходить дублювання даних.

При розробці пропозицій з удосконалення форм первинних документів з обліку затрат праці, виконаних робіт і нарахування оплати праці необхідно вирішити питання про періодичність їх подання в бухгалтерію господарства. Обліковий лист тракториста-машиніста є документом багаторазового заповнення (розрахований на 10-15 днів). Його складають, як правило, в кінці

звітного періоду, коли через великий обсяг виконаних робіт не завжди можна перевірити достовірність зареєстрованих даних. До того ж застосування обчислювальної техніки в обліку дає можливість значно скоротити час обробки інформації і підвищити її оперативність без суттєвого збільшення затрат праці. Беручи до уваги важливість своєчасного подання інформації про використання трудових ресурсів для управління виробництвом, а також можливості сучасних технологій обробки інформації вважаємо, що документи з обліку праці і виконаних робіт повинні надходити до бухгалтерії кожні 5-7 днів.

Суттєві корективи у форми первинної документації та її зміст вносить впровадження в практику сільськогосподарського виробництва колективного підряду і матеріального стимулювання за кінцеві результати виробництва. Відносно обліку праці й оплати її результатів перевага методу в тому, що він дає можливість значно скоротити кількість даних і спростити багато форм первинних документів. В умовах колективного підряду немає потреби щоденно проводити трудомісткі розрахунки з визначення обсягу виконаних робіт, підрахунок відпрацьованого часу і заробітку кожного робітника окремо. Якщо бригада заключила з керівництвом господарства договір про колективну матеріальну відповідальність за кінцеві результати виробництва, то і заробітки їх будуть поставлені в пряму залежність від цих результатів. І чим більше зекономлять робітники праці і часу при виконанні окремих технологічних операцій, тим більшою буде їх оплата за кінцеві виробничі показники.

Подорожній лист трактора використовуються на більшості підприємств лише для оформлення виїзду, а виконання робіт записується в обліковий лист тракториста-машиніста. Це скорочує витрати часу тракториста для оформлення документа, бо не доводиться заповнювати зворотну сторону (ті ж самі дані відмічаються в обліковому листі тракториста-машиніста). На нашу думку, це є недоліком в організації первинного обліку, оскільки порушує встановлений порядок оформлення господарських операцій.

Враховуючи вищеназвані пропозиції і фактори, нами розроблена форма облікового листа тракториста-машиніста, яка поєднує в собі елементи облікового листа тракториста-машиніста та облікового листа внутрішньозмінних простоїв машинно-тракторного парку.

На нашу думку, накопичувальна відомість використання машинно-тракторного парку найбільш оптимальний регістр зведеного обліку, який дозволяє спростити облік витрат на експлуатацію машинно-тракторного парку, сконцентрувати і найбільш точно розподілити витрати на об’єкти калькулювання, підвищити оперативність контролю за своєчасним обліком їх величини і показників виробітку, складати розрахунки з визначення собівартості одиниці виконаних робіт без додаткових групувань і вибірок. При розгляді машинно-тракторного парку як невід’ємної частини основного виробництва облік всіх витрат, на наш погляд, слід здійснювати в уніфікованій накопичувальній відомості, доповнивши існуючу такими показниками: дні та години простоїв, витрати на ремонт.

Список використаних джерел:

1. Методичні рекомендації із планування, обліку та калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств, затверджені наказом Міністерства аграрної політики України від 18.05.01 р. № 132 [Електронний ресурс]. − Режим доступу: https://www.zakon-inormativ.info

Ларіна А. Ю.
Науковий керівник – Сакун А. Ж., к. е. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ОБУМОВЛЕНІСТЬ ПОТРЕБ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Правильна організація розрахункових взаємовідносин економічних агентів забезпечується дотриманням ними відповідних принципів розрахунків. Одним із негативних наслідків ринкових перетворень в Україні є виникнення та наявність умов, що сприяють порушенню таких принципів у сучасному економічному середовищі, а саме:

1. Порушення принципу самостійності відбувається при умові обмеження можливості господарюючих суб'єктів (зокрема, сільськогосподарських) у виборі ефективніших (в залежності від ситуації) форм розрахунків іншими контрагентами за рахунок монопольного становища останніх.
2. Порушення принципу строковості підтверджується фактом існування (та зростання) невиправданої дебіторської та кредиторської заборгованості підприємств.
3. Недотримання принципу ліквідності обумовлене дією двох попередніх чинників, а також недостатнім рівнем планування на підприємствах щодо надходження коштів на рахунки, їх списання, планування потреби у кредитах.
4. Відсутність системи контролю за виконанням договірних зобов'язань підприємств з боку державних та банківських установ. Все це вимагає розробки відповідних заходів щодо підвищення ефективності системи внутрішнього контролю на підприємствах. Ефективність запровадження таких заходів визначається рівнем організації бухгалтерського обліку на кожному окремому підприємстві.

Розрахункові операції у підприємницькому середовищі здійснюються за допомогою використання певних форм розрахунку. При вивченні властивостей існуючих в Україні форм розрахунків було виявлено ряд особливостей:

1) Форми розрахунків, які гарантують своєчасність одержання платежу (платіжне доручення, чек, акредитив) характеризуються вилученням коштів з господарського обороту платника, уповільненням товарообігу постачальника (при акредитивній формі розрахунків), появою додаткових витрат (витрати по

зберіганню продукції, поштові, телеграфні, телефонні послуги), збільшенням документообороту.

2) Форма розрахунків із застосуванням платіжних доручень використовується у випадку примусового списання коштів на підставі виконавчих документів, що видані судами, а також при договірному списанні коштів із рахунку платника за його дорученням на рахунок одержувача. Відповідно, особливості методики бухгалтерського обліку з використанням платіжних вимог визначаються предметом розрахунків.

3) Можливості ширшого використання чекової форми розрахунків в Україні обмежуються забороною індосаменту чеку в розрахунках між суб'єктами господарської діяльності.

4) Розрахунки в порядку планових платежів зводять до мінімуму розрив у часі між відвантаженням продукції та надходженням грошових коштів за неї, але вимагають високої тісноти зв'язку між учасниками розрахунків.

5) Виникнення специфічних форм розрахунків (залік взаємних зобов'язань) пов'язане з утворенням зустрічних потоків руху товарно-матеріальних цінностей. Особливістю сільськогосподарського виробництва є розрив робочого періоду і періоду витрат. Разом з тим у процесі виробничої діяльності сільськогосподарського підприємства виникає постійна і безперервна потреба у придбанні сировини і матеріалів промислових виробництв.

За таких умов склалася ситуація, що постачальники сировини, матеріалів та послуг для сільського господарства одночасно стали і покупцями сільськогосподарської продукції, і продавцями запасів промислових виробництв. Саме вони стали активними поширювачами невигідних товарообмінних операцій.

Отже, використання економічними агентами традиційних форм розрахунків в процесі обміну не вирішує проблем платіжних деформацій.

Використання фінансових інструментів в розрахунках надає підприємствам більш широкі можливості у прийнятті рішень щодо забезпечення своєчасного виконання зобов'язань. Однією з таких форм є вексель, але його частка у платіжному обороті підприємств досить низька. З точки зору бухгалтерського обліку проблема налагодження розрахунково-платіжних відносин повинна вирішуватися шляхом удосконалення та раціональної побудови системи обліку і контролю розрахунків. Відповідно до цього нами було визначено наступні напрямки удосконалення розрахунків як об'єкту обліку і контролю:

1) нормативне забезпечення розрахункових операцій;
2) методологічне забезпечення розрахункових операцій.

Підставою для здійснення розрахунків у підприємницькому середовищі є господарські договори, порядок укладання яких регулюється чинним законодавством.

Дослідження вчених-економістів-, а також особисті спостереження автора показали, що при нинішньому стані організації і постановки бухгалтерського обліку в сільськогосподарських формуваннях спостерігається значна нестача

інформації, а з іншого боку, частина інформації, що надається системою всього господарського обліку, є абсолютно безкорисною для управління підприємством.

Для усунення наявних недоліків необхідно змінити окремі показники обліку, характер і ступінь їх узагальнення, а головне, форми і способи їх подання користувачам. Форми подання інформації та періодичність їх отримання повинні визначатися у відповідності з вимогами управління.

Список використаних джерел:

1. Москалюк Г. О. Система внутрішнього контролю дебіторської та кредиторської заборгованості: напрямки удосконалення і розвитку [Електронний ресурс] / Г. О. Москалюк // Ефективна економіка. – Режим доступу : economy.nayka.com.ua›?op=1&z=1899 (дата звернення: 13.05.2017)

Литвин О. Ю., к.е.н., доцент
Опанасенко В. І.
Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ МЕТОДІВ ОЦІНКИ ВИБУТТЯ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

Оцінка запасів відіграє значну роль при формуванні облікової політики підприємства.

Дуже важливе значення має оцінка запасів при їх вибутті, оскільки саме тут виникають проблеми обрання варіанту, з урахуванням впливу оцінки на вартість продукції, що виготовляється, ціну готової продукції, попит споживачів і розмір прибутку, одержаного від реалізації продукції.

При відпуску запасів у виробництво, продажу та іншого вибутті згідно з п.16 П(С)БО 9 їх оцінка здійснюється за одним з наступних методів.

Метод ідентифікаційної собівартості відповідної одиниці продукції застосовується при списанні запасів, які не підлягають заміні іншими запасами, що є на підприємстві. Або запасів, які відпускаються для виконання спеціальних замовлень і проектів.

При застосуванні цього методу рух вартості запасів співпадає з їх фактичним рухом, тому вартість відпущених запасів та їх залишків обліковується за їх фактичною вартістю. Цей метод є особливо ефективним при використанні комп’ютерних технологій обліку запасів, пристроїв зчитування штрихових кодів при маркуванні товарів), коли кожна одиниця має специфічні, властиві тільки їй характеристики, тобто запаси є однорідними за своїми споживчими якостями. Проте, можливість застосування такого методу на практиці обмежена причинами різноманітності номенклатури та великої кількості однакових запасів. У результаті використання цього методу однакові запаси обліковуються за різною вартістю, що не завжди зручно. Залежно від того, який саме з однакових запасів використовуватиме підприємство, прибуток

буде змінюватися відповідно до первісної вартості кожного запасу.

Метод середньозваженої собівартості застосовується окремо для кожної сукупності взятих на облік запасів, однакових за призначенням і споживчими характеристиками.

Алгоритм розрахунку середньої вартості одиниці запасу протягом періоду визначається залежно від методу, що застосовується для обліку запасів. Середня вартість одиниці запасів може розглядатися як за звітний період (при періодичному обліку списання запасів), так і після кожного наступного надходження (при безперервнбому веденні обліку списання запасів).

Цей метод можна застосовувати для списання взаємозамінних запасів, при списанні яких не потрібно проводити ідентифікацію (на відміну від попереднього методу). Недоліком вказаного методу є складність визначення середньої ціни в умовах, коли виробничі запаси надходять або витрачаються щоденно.

Перевага методу оцінки за середньозваженою собівартістю полягає у тому, що оцінку вартості відпущених запасів та їх залишків можна отримати одразу в момент здійснення операції, що дає об'єктивну інформацію про вартість запасів і практично не дозволяє здійснювати маніпуляції з цифрами. Але це досягається за рахунок досить великого обсягу роботи. Крім того, оцінка залишків матеріалів і собівартості готової продукції не є абсолютно об'єктивною.

Якщо в періоді з дати останнього вибуття відбулося зростання цін порівняно з їх середнім рівнем, то оцінка запасів за цим методом при безперервному обліку дає меншу вартість вибуття запасів, ніж при періодичному, і навпаки.

Метод ФІФО найчастіше застосовується для таких видів запасів, як фрукти, овочі та інші продукти харчування, коли перші запаси, що надійшли, повинні реалізовуватися у першу чергу, щоб уникнути збитків від їх псування. При застосуванні цього методу рух вартості запасів у точності і не співпадає з їх рухом у натуральному вираженні, але наближається до нього, причому, чим частіше здійснюється придбання та витрачання запасів, тим ближчим є це наближення.

Перевага методу ФІФО полягає в його простоті, систематичності та об'єктивності, завдяки використанню цього методу не допускається маніпулювання даними в сторону штучного завищення або заниження вартості запасів, тобто сприяє запобіганню можливості маніпулювання прибутком, забезпечує відображення у балансі суми запасів, яка приблизно співпадає з поточною ринковою вартістю. Метод ФІФО виправдовує себе в умовах незначної інфляції. Застосування ж його в умовах високої інфляції призведе до завищення вартості матеріальних залишків, заниження собівартості готової продукції та, як наслідок, завищення результатів від реалізації.

При методі ЛІФО (першим відпускаються запаси, що надійшли останніми) оперують вартість останньої за закупкою одиниці запасу. Рух вартості запасів при застосуванні методу ЛІФО протилежний до руху вартості запасів при застосуванні методу ФІФО.

У світовій практиці передбачено існування методу ЛІФО. При

застосуванні методу ЛІФО запаси (за видами), поділяються на рівні групи, залежно від вартості одиниці даного запасу. Партія, що надійшла, відображається в обліку як самостійна партія, і залежить від тих, що вже відображені в обліку.

Перевага цього методу полягає в тому, що більш висока собівартість проданої продукції більшою мірою відповідає вартості поповнення запасів, необхідних для функціонування підприємства.

У періоди інфляції, із зростанням цін, метод ЛІФО показує найбільшу собівартість проданих запасів, оскільки відображає останні ціни, що постійно зростають. Він призводить до того, що вартість одиниці кінцевих запасів у собівартості проданої продукції занижена порівняно з купівельною ціною. Кінцеві залишки обліковуються за цінами запасів, що надійшли раніше. Виходячи з цього, прибуток виявляється заниженим. Хоча в умовах високої інфляції метод виправдовує себе тим, що вартість запасів, які списуються, буде максимально наближеною до поточних ринкових цін. Саме з цієї причини, на наш погляд, використання цього методу не передбачено П(С)БО 9 «Запаси».

Вибір методу оцінки є елементом облікової політики підприємства та не підлягає змінам без вагомих підстав. Постійне застосування підприємством обраної політики забезпечується завдяки дії принципу послідовності.

Отже, вибір оптимального методу оцінки запасів сприяє збільшенню оборотних коштів, залученню інвестицій, що в підсумку дає можливість отримати більші прибутки та покращити фінансовий стан підприємства.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» затверджено наказом Міністерства фінансів України № 246 від 20.10.1999 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : http: //www.rada.gov.ua.

Литвин О. Ю., к.е.н., доцент
Остапенко В. Ю.
Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава

МЕТОДИЧНІ ПРИЙОМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Теоретичною основою бухгалтерського обліку є загальна теорія економіки. Господарські факти (явища і процеси) вивчають у бухгалтерському обліку за економічними законами та категоріями. Метод обліку - це сукупність спеціальних прийомів, за допомогою яких вивчають його предмет. Метод бухгалтерського обліку повинен забезпечити повне, суцільне та об'єктивне відображення усіх господарських процесів, які відбуваються на підприємстві.

Вихідним моментом у побудові методу бухгалтерського обліку є подвійне відображення господарських фактів, яке випливає з їх подвійної характеристики (за складом і призначенням - з одного боку і джерелами їх формування - з іншого). Застосування методу двоїстості (подвійного запису) дає можливість отримати відомості про наявність і стан господарських засобів підприємства і джерел їх утворення на конкретний момент, оцінити результати ведення господарської діяльності підприємства, забезпечити постійне порівняння господарських засобів та їхніх джерел.

Отже, метод бухгалтерського обліку – це система прийомів, яка забезпечує суцільне, безперервне, взаємопов'язане та об'єктивне відображення (в узагальненому вигляді у грошових вимірниках) об'єктів бухгалтерського обліку, що має на меті отримання інформації для управління ними.

Метод бухгалтерського обліку складається з окремих специфічних методичних прийомів.

До методичних прийомів бухгалтерського обліку належать:

- документування;
- рахунки;
- інвентаризація;
- подвійний запис;
- оцінювання;
- бухгалтерський баланс;
- калькування;
- бухгалтерська звітність.

Документування – спосіб первинного відображення об'єктів бухгалтерського обліку (господарських засобів, коштів, джерел їх утворення та господарських процесів) у первинних бухгалтерських документах (рахунках, накладних, чеках, ордерах тощо).

Інвентаризація - це спосіб виявлення фактичної наявності і стану господарських засобів, коштів підприємства та джерел їх утворення на певну дату. Інвентаризація об'єктів обліку здійснюється через вимірювання, зважування, перерахунок, звірення. На основі даних інвентаризації роблять коригування облікових даних про наявність і стан об'єктів обліку, оскільки у процесі господарської діяльності можливі природна усушка, часткове псування та розкрадання майна підприємства.

Оцінювання - спосіб грошового вимірювання об'єктів бухгалтерського обліку. За допомогою оцінювання натуральні і трудові характеристики (вимірники) господарських засобів перераховують у вартісні. В бухгалтерському обліку оцінювання об'єктів обліку ґрунтується переважно на показникові фактичних витрат на їх створення чи придбання (історичної собівартості).

Калькулювання - це метод обчислення собівартості виготовлення одиниці товарно-матеріальних цінностей або одиниці виконаних робіт. Суть методу полягає у тому, що обґрунтовують, визначають і розподіляють витрати, які належать до того чи іншого об'єкта калькування (виробу, процесу, замовлення

тощо).

Рахунки - спосіб групування за певною системою фінансово-економічної інформації для її поточного відображення у бухгалтерському обліку і для здійснення контролю за господарськими процесами, станом господарських засобів та джерел їх формування. Подвійний запис - це подвійне відображення у бухгалтерському обліку кожної господарської операції: у дебеті одного чи декількох рахунків та одночасно у кредиті одного чи декількох рахунків на одну й ту саму суму.

Подвійний запис дає змогу здійснювати балансовий контроль бухгалтерської інформації, тобто контролювати правильність і законність використання господарських засобів і джерел їх формування.

Документація є обов'язковою умовою для відображення операцій в обліку. В процесі документування реалізується облікова політика стосовно основних засобів, методів нарахування амортизації і методик їх застосування. Надходять відомості про основні засоби отримані чи передані в оренду. При цьому контролюється правильність визначення орендної плати за основні засоби та відповідне її віднесення на доходи чи витрати у орендаря та орендодавця. Для потреб управління підприємством та ведення обліку документація являється не тільки засобом суцільного і безперервного спостереження і контролю за діяльністю підприємства. Вона має економічне та юридичне значення. Перше полягає в тому, що за допомогою документів здійснюється контроль та аналіз господарських операцій; друге – документ є письмовим доказом здійснення операції, підтверджує її законність. Це посилює його роль як правової основи управління та збереження власності підприємства. Обов'язковою умовою відображення господарських операцій в документах та на рахунках є їх вартісне вимірювання. Грошова оцінка є вираженням суті бухгалтерського обліку [2]. Вона будується на принципах реальності та однаковості. Реальність виражає об'єктивну необхідність грошового виразу активів та пасивів їх фактичній величині. Єдність оцінки передбачає встановлення однакових методів оцінки для однорідних груп цінностей.

Для посилення контролю за цим процесом використовується метод подвійного запису [1]. Це елемент методу бухгалтерського обліку, його методичний прийом, який забезпечує двоїстість відображення кожної господарської операції на рахунках. В зв'язку з тим, що кожна операція відображається за дебетом одного, та кредитом другого рахунку відповідно підсумок всіх записів по дебету має дорівнювати підсумку всіх записів по кредиту рахунків, що має дуже важливе контрольне значення. Важливе значення для підприємства має проведення інвентаризації [2], яка полягає у виявленні фактичної наявності, перевірці правил утримання та експлуатації основних засобів. Зазначимо, що проведення інвентаризації основних засобів має наступні особливості:

- обов'язковій перевірці підлягає наявність не тільки самих об'єктів основних засобів, але й технічної документації на них (технічного паспорта, умов експлуатації) [2];

- обов'язковій перевірці підлягають як власні основні засоби, так і ті, що

прийняті або здані в оренду, на зберігання або тимчасове користування [2];

- інвентаризація рухомих основних засобів, будівель, споруд та інших нерухомих об’єктів основних засобів може проводитись один раз на 3 роки, а бібліотечних фондів – один раз на 5 років [2].

Для того, щоб встановити фактичну наявність основних засобів, потрібно звірити дані бухгалтерського обліку і записи про рух основних засобів, провести огляд об’єктів (групи об’єктів), що підлягають інвентаризації, в натурі за місцем їх знаходження або експлуатації. Значимість застосування методу інвентаризації підкреслюється необхідністю оптимізації складу основних засобів [2].

Бухгалтерська звітність - сукупність способів і прийомів узагальнення даних поточного обліку і впорядкована система взаємопов'язаних економічних показників виробничо-господарської діяльності підприємства за звітний період.

Методичні прийоми бухгалтерського обліку взаємопов'язані, доповнюють один одного і в сукупності становлять єдине ціле – метод бухгалтерського обліку.

Список використаних джерел:

1. Назарбаєва І. Бухгалтерський облік, його значення і місце серед інших видів обліку / І. Назарбаєва // Бізнес. – 2008. – № 18. – С. 79 -81.

2. Сопко Т. М. Організація обліку : [навч. посіб.] / Т. М. Сопко. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 224 с.

Лисенко В. М.
Науковий керівник – Круковська О. В., к. е. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД В ОРГАНІЗАЦІЇ РОЗРАХУНКІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Розрахунки – це система взаємин між юридичними і фізичними особами, що виникають у момент практичного виконання юридично оформлених фінансових зобов'язань при здійсненні товарних і нетоварних операцій. Для того, щоб довести це, застосуємо системний підхід при дослідженні розрахунків.

Системний підхід – це напрямок методології соціально-наукового пізнання і соціальної практики, в основі якого лежить дослідження об'єктів як системи. Системний підхід узагальнює поняття системи та системного аналізу. Системний аналіз розуміють як основу методології:

а) вирішення складних проблем шляхом їхнього усвідомлення та упорядкування (структуризації);

б) дослідження будь-яких об’єктів через представлення їх як систем та аналізу цих систем.

“В системному аналізі передбачається, що будь-який об’єкт, прийнятий як первинний, може бути представлений як елемент (або підсистема) деякої системи більш високого рангу і як система відносно деякої сукупності підсистем більш низького рангу. Такому двоїстому стану елемента відповідають два підходи до його вивчення: макро- та мікропідхід.

На макропідході об’єктом вивчення та дослідження є конкретна система як частина системи більш високого рангу. На мікропідході об’єктами дослідження стають внутрішня структура й функції елементів самої конкретної системи.” Системному підходу притаманні такі основні принципи:

- кінцевої мети – абсолютний пріоритет кінцевої (глобальної) мети, тобто цілі створення і використання конкретної системи можливо розглядати тільки з урахуванням глобальних цілей надсистеми;
- єдності – розгляд системи як цілого і сукупності елементів;
- зв’язності – розгляд будь-якої частини разом із зв’язками, з оточенням;
- ієрархії – корисно враховувати ієрархію елементів і виконувати їхнє ранжирування у процесі дослідження;
- функціональності – спільний розгляд структури та функцій із пріоритетом функцій над структурою;
- розвитку – врахування змін системи, її здатність до розвитку, розширення, зміни елементів, накопичення інформації;
- децентралізації – поєднання рішень, які приймаються, та управління централізацією і децентралізацією;
- невизначеності – врахування факторів невизначеності та випадковості у системі.

Взявши за основу класифікацію систем Бєлогурова В.П., можна дати таку характеристику системі розрахунків:

1) за здатністю до змінення вона є динамічною – під впливом зовнішніх та внутрішніх чинників елементи системи розрахунків здатні переміщуватись, перегруповуватись, трансформуватись, не руйнуючи при цьому системи;
2) за умовами функціонування вона є імовірнісною – тобто це система, кінцевий стан якої можливо передбачити з певним ступенем імовірності;
3) за типом вона є соціальною – тобто системою, виникнення та цілісність якої визначається наявністю та взаємодією людей із спільністю конкретних цілей та інтересів;
4) за обсягом вона може бути і малою, і середньою, і великою в залежності від кількості її елементів та числа внутрішніх зв’язків;
5) за положенням в процесі взаємодії вона може бути як зовнішньою, так і внутрішньою в залежності від того з ким взаємодіє: з державою, з контрагентом, з філіалом, з робітником, з покупцем – фізичною особою і т.д.

Об'єктом системи розрахунків є фінансові зобов'язання, а також взаємини між суб'єктами системи розрахунків по їх погашенню.

Суб'єктами системи розрахунків виступають: постачальники товарів, робіт, послуг – одержувачі коштів; покупці товарів, робіт, послуг – платники коштів; банки й інші фінансово-кредитні установи – посередники з переказу коштів;

треті особи – гаранти при проведенні розрахунків. Механізм розрахунків, будучи елементом системи розрахунків, характеризується цілою низкою складових, тобто являє собою підсистему системи розрахунків.

Системі розрахунків, як і іншим системам, характерні наступні ознаки:

- являє собою цілісний комплекс взаємозалежних елементів;
- є підсистемою більш складної надсистеми;
- знаходиться в єдності і постійній взаємодії з навколишнім середовищем;
- має внутрішні (між частинами системи), і зовнішні (між системою і навколишнім середовищем) зв'язки;
- має ієрархічну структуру, обумовлену складом елементів, підсистем і їхніх зв'язків;
- володіє визначеними стійкими властивостями;
- знаходиться в постійній зміні, тобто розвивається й удосконалюється.

Таким чином, можна зробити висновок, що розрахунки дійсно є системою, тому що функціонують задля досягнення певної мети та являють собою сукупність підсистем, елементів і їхніх відносин, закономірно зв'язаних у єдине ціле.

Список використаних джерел:

1. Корягін М. В. Системний та процесний підходи до вивчення бухгалтерського обліку та його методології / М. В. Корягін // Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Економіка». – 2013. – Т. 21, вип. 7 (4). – С. 223 – 229 [Електронний ресурс]. – Режим досту

2. Яструбський М. Я. Розвиток обліку в Україні в контексті міжнародних інтеграційних процесів / М. Я. Яструбський // Вісник Національного університету «Львівська політехніка. – 2012. – № 721. – С. 269 – 274.

Левченко З. М., к.е.н., доцент,
професор кафедри організації обліку та контролю,
Рак К. О.
Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ ЗА РУХОМ ГРОШОВИХ КОШТІВ

В сучасних умовах високої фінансової нестабільності та реальної відсутності економічного розвитку національної економіки проблема фінансового забезпечення бюджетних установ набуває особливої актуальності та потребує розробки адекватних науково-прикладних підходів для забезпечення її раціонального вирішення.

Відповідно до основних засад здійснення державного фінансового

контролю в Україні віднедавна було скасовано державний фінансовий аудит діяльності бюджетних установ. Такий зовнішній контроль використання фінансових ресурсів був неефективним через значні витрати робочого часу та людських ресурсів, а також дублював завдання аудиту бюджетних програм та інспектування бюджетних установ. Очевидно, що посилюється роль внутрішнього аудиту бюджетних установ, спрямованого на оцінку ефективності використання фінансових ресурсів, планування та виконання бюджетних програм, повноти ведення бухгалтерського обліку та достовірності звітності бюджетних установ тощо. Вивчення українського досвіду державного фінансового контролю вказує на його роль як важливого елемента управління фінансовими ресурсами бюджетних установ та профілактики порушень фінансово-бюджетної дисципліни.

Основними завданнями контролю грошових коштів є: перевірка забезпечення збереження грошових коштів, своєчасного і повного їх оприбуткування та витрачання за цільовим призначенням; перевірка законності й господарської доцільності операцій з грошовими коштами і дотримання встановлених правил їх здійснення; забезпечення додержання встановленого ліміту залишку готівки в касі й термінів зберігання; забезпечити стягнення дебіторської та погашення кредиторської заборгованості у встановлені терміни; контроль сум коштів у дорозі.

Типові методи, які використовують для проведення контролю грошових коштів є порівняння, спостереження та аналіз, але одночасно використовуються прийоми фактичного (інвентаризація, перевірка наявності грошових коштів та документів у касі, перевірка приміщення, де зберігаються кошти) та документального контролю (зустрічна перевірка, перевірка документів за даними кореспондуючих рахунків, логічна й економічна перевірка) [1].

Наявність готівки, грошових коштів, грошових документів встановлюється інвентаризацією та оформляється актом інвентаризації. Інвентаризація грошових коштів перед складанням річної фінансової звітності проводиться за два місяці до дати балансу. Під час перевірок з'ясовуються структура підприємства, кількість відкритих поточних рахунків підприємства (підприємця) у банках, наявність у підприємства (підприємця) податкового боргу, результати раніше здійснених перевірок, дотримання ними порядку ведення операцій з грошовими коштами.

При інвентаризації коштів, що перебувають у дорозі, звіряються суми, що зазначені в рахунку, з даними квитанцій установи банку, поштового відділення, копій супровідних відомостей на здачу виручки інкасаторам банку. Інвентаризація коштів на розрахункових, поточних, валютних, реєстраційних та інших рахунках, на акредитивах проводиться шляхом звірки залишків сум за даними бухгалтерського обліку підприємства з даними виписок банку (казначейства) [2].

Ознаками відсутності чи недостатнього контролю за рухом грошових коштів є: відсутність на підприємстві налагодженої системи проведення раптових ревізій каси з повним перерахуванням готівки і перевіркою інших

цінностей, що знаходяться в касі; відсутність на підприємстві наказу керівника, що встановлює періодичність перевірок; наявність ознак формального проведення контролю; призначення в комісії з проведення інвентаризації постійно одних і тих самих осіб; надання права підпису прибуткових і видаткових ордерів іншим особам, крім головного бухгалтера і керівника підприємства; відсутність договору про повну матеріальну відповідальність з касиром [1].

Саме тому в кожній установі державного сектору повинні створюватися всі умови для ретельного контролю за оприбуткуванням та видачею грошових коштів. Для попередження негативних проявів з обліком грошових коштів необхідно затвердити документами організаційного характеру (наказ про облікову політику, графіки, інструкції, договори) основні прийоми контролю, що стосуються даного питання (терміни проведення перевірок, відповідальні особи, порядок руху документів, правила ведення документації з обліку грошових коштів та ін.). Також необхідно здійснювати постійні позапланові інвентаризації та створити дієву службу внутрішнього контролю.

Список використаних джерел:

1. Лігоненко Л. О. Управління грошовими потоками: [навч. посіб.] / Л. О. Лігоненко, Г. В. Ситник. – К.: КНТЕУ, 2009. – 255 с.

2. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань № 879 від 02 вер. 2014 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: http://www.rada.gov.ua.

Лобанова І. М.
Науковий керівник – Шепель І. В., к. е. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Фінансова звітність є невід'ємною складовою інформаційної системи АПК, що використовується з метою дієвого державного регулювання у сільському господарстві. Вона повинна надавати інформацію про показники господарювання підприємств, на підставі яких можна робити науково обґрунтовані висновки про досягнутий рівень розвитку галузі та приймати вивірені управлінські рішення на мікро- і макрорівнях.

Різного роду зміни за останні десятиліття, що відбувалися при формуванні звітності, призвели до хаотичності у її розвитку. В окремі періоди річні звіти подавались із значною кількістю розрізнених додатків, які не входили в основний річний звіт, але подавались одночасно з ним. Часто змінювалися

назви, нумерації форм, їх зміст, наявність довідок до них і порядок розміщення в річному звіті. Випадкове включення чи виключення окремих форм чи показників із звітності призвело до того, що звітність втратила аналітичність і цілісність. Таким чином реформування сільськогосподарськими підприємствами звітної інформації є важливою проблемою управління галуззю АПК на сучасному етапі розвитку. Тобто проблема впорядкування аналітичності та забезпечення цілісності звітності важлива як сама по собі, так і у зв'язку з ефективним функціонуванням галузі.

Одним із підходів до проблеми формування сучасної сільськогосподарської звітності є порівняльний аналіз її показників (табл. 1).

Таблиця 1

Порівняльний аналіз структури річних звітів сільськогосподарських підприємств за 1980-2010 рр.

Назва звітних форм	Наявність звітних форм, рік			
	1980	1990	2000	2010
Загальна кількість форм	18	16	9	8
У тому числі:				
1. Фінансова звітність	3	3	5	5
2. Звітність по виробництву продукції	4	4	3	-
3. Звіт по реалізації продукції	1	2	1	1
4. Звіт з наявності і руху основних засобів	7	4	-	1
5. Звіт з чисельності і оплати праці колгоспників	1	1	-	1
6. Звіт з основних показників по житловому і комунальному господарствах	1	1	-	-
7. Звіт з використання фондів економічного стимулювання і спеціального призначення	1	1	-	-

З проведеного аналізу можна зробити висновок, що у 1980 р. сільськогосподарські підприємства подавали річний звіт, у складі якого було 18 звітних форм. У 1990 р. відбулися незначні зміни у формуванні річного звіту, було виключено чотири форми: «Витрати кормів по видах худоби», «Підсумки інвентаризації», «Рух коштів фонду на капітальні вкладення і капітальний ремонт», «Виконання плану введення в дію потужностей основних фондів і плану капітальних вкладень» і введено дві нових: «Баланс продукції» та «Нестачі, крадіжки і псування товарно-матеріальних та інших цінностей».

У 2000-2010 роках відбулися кардинальні зміни, і в річному звіті залишилося лише дев'ять(вісім) форм, тобто кількість їх зменшилася удвічі.

У звітності за 2010 р. упущено багато важливої інформації, і навіть концептуальні її основи вимагають поліпшення та логічності. Суттєвим моментом нам вбачається те, що значного спрощення, а то й повного виключення зазнали такі показники, як трудові ресурси, соціальна сфера, виробництво валової продукції, структура реалізації за видами, розподіл прибутку за видами і каналами. Змінилися також терміни подання звітності. У 1980 р. місячні та квартальні бухгалтерські звіти подавали не пізніше 12 числа наступного за звітним періодом місяця, річні – не пізніше 20 січня за звітним роком, а розгляд і затвердження їх вищестоящою організацією проходив

протягом 15 днів. У 2010 р. і ці терміни подовжено: квартальна фінансова звітність має подаватися сільськогосподарськими підприємствами не пізніше 25 числа місяця, що настає за звітним кварталом, а річна – не пізніше 20 лютого наступного за звітним року.

До нерозв'язаних проблем звітності, крім програми спостережень, належать також центри узагальнення звітної інформації. Нині збором фінансової та статистичної звітності займаються органи державної статистики, які стежать за дотриманням відповідності та арифметичної збалансованості показників у цих формах.

Однією з найбільш значущих проблем стає забезпечення зіставності даних і недопущення викривлення показників, що має досягатися дотримуванням уніфікації форм статистичної звітності та їх розробкою за єдиною методологічною основою. Оскільки виробнича звітність узагальнюється на рівні Держкомстату України, вона є програмою державного спостереження за економічними зрушеннями в сільському господарстві, це ставить особливі вимоги до неї. При цьому вважаємо, що не слід копіювати зарубіжні зразки, адже вітчизняним розробкам притаманна глибина й ідентичність економічній ситуації.

Список використаних джерел:

1. Прокопенко О.М. Удосконалення форми і методів державного статистичного спостереження за економічними показниками сільськогосподарських підприємств. // Реформування обліку, звітності та аудиту в системі АПК України: стан та перспективи: Матер. ІІІ Міжнар. наук.–практик. конф. – К.: ННЦ ІАЕ. – 2006. С.114-116.

2. Про Концепцію побудови національної статистики України та Державну програму переходу на міжнародну систему обліку і статистики: Постанова Кабінету Міністрів України від 4.05.1993 р. N 326 // Ліга: еліт Закон Copyright: ІАЦ «Ліга». – 1993 – 2007.

Ломако К. П.
Науковий керівник – Сакун А. Ж., к. е. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ВНУТРІШНІЙ АУДИТ РУХУ ГРОШОВИХ КОШТІВ

В умовах ринкової економіки підприємства постійно підтримують фінансові взаємовідносини з іншими підприємствами, організаціями та робітниками підприємства і окремими особами. Тобто вони здійснюють як готівкові так і безготівкові розрахунки. Для цього кожне підприємство має касу для розрахунків готівкою і відкриті в установах банків розрахункові рахунки для безготівкового обігу, а також зберігання власних коштів.

На кожному підприємстві повинні створюватися всі умови для ретельного

контролю за оприбуткуванням, видачею та рухом грошових коштів. Це перш за все стосується внутрішнього і зовнішнього контролю.

Внутрішня нормативна база – облікова політика суб'єкта, різні методичні, інструкційні, розпорядчі документи з організації фінансово-господарської діяльності на конкретному підприємстві (накази, розпорядження, посадові інструкції тощо). Вони підлягають аналізу та зіставленню з чинною методологією.

При аудиті операцій з грошовими коштами, зокрема касової готівки, аудитор проводить перевірку в декілька етапів.

Перший етап аудиту перевірки касових операцій передбачає проведення раптової ревізії каси з повним поаркушним перерахунком усіх грошей та інших цінностей, що знаходяться у касі підприємства (векселів, зобов'язань). До початку перевірки наявність грошових коштів і інших цінностей касир повинен скласти касовий звіт. В нього включаються всі прибуткові і видаткові касові документи, які знаходяться в касі. Після перевірки грошей та інших цінностей в касі, складається відомість інвентаризації каси та обов'язково результати фіксуються в робочих документах аудитора.

Далі аудитор повинен вивчити питання своєчасності проведення інвентаризації каси, наявності випадків раптових інвентаризацій кас керівництвом підприємства. Згідно Положення про ведення касових операцій в національній валюті в Україні, в строки, установлені керівником підприємства, але не рідше одного разу в квартал, на кожному підприємстві повинна проводитись раптова інвентаризація (ревізія) каси поаркушним перерахунком всіх грошей, що є необхідним і важливим елементом внутрішньогосподарського контролю дотримання касової дисципліни.

Другим етапом є перевірка правильності заповнення касових документів та організації порядку ведення касових операцій. Перевіряючи порядок ведення касової книги, необхідно впевнитися, що підприємство має тільки одну касову книгу, яка має бути пронумерована, прошнурована і опечатана сургучною або мастиковою печаткою. Кількість аркушів у касовій книзі повинно бути засвідчено підписами керівника і головного бухгалтера. Перевіряється також правильність заповнення всіх реквізитів прибуткових і видаткових касових ордерів та платіжних (розрахунково - платіжних) відомостей. Неприпустимі будь-які виправлення, закреслювання і т. ін, також перевіряється проставлення потрібних дат, номерів сум, підстав для їх виписки, наявність підписів службових осіб і одержувачів коштів, печаток, штампів, підписів про отримання готівки, правильність оформлення депонованих сум тощо. Прибуткові касові ордери і квитанції до них, а також видаткові касові ордери мають бути заповнені таким чином, щоб забезпечувалося збереження цих записів протягом терміну зберігання документів. Обов'язково установлюється наявність у підприємства журналу реєстрації прибуткових і видаткових касових ордерів та книги обліку прийнятих та виданих касиром грошей (типові форми відповідно КО-3 і КО-5) і правильність їх ведення, а також правильність відображення в касових документах номерів кореспондуючих рахунків, відповідність між

кореспонденцією рахунків, внесених до касової книги та проставлених у касових ордерах, наявність потрібних виправдувальних документів, що додаються до касових ордерів (заяви, накладні, рахунки, довідки, тощо), і відміток про їх погашення.

Перевірка операцій з видачі готівки з каси проводиться на третьому етапі аудиту. Підприємства (підприємці), що мають поточні рахунки в установах банків, одержують готівку з цих рахунків в установах банку у межах наявних коштів і витрачають її виключно на цілі, які визначені в грошовому чеку та не суперечить чинному законодавству України. Підприємства мають право зберігати готівку в своїй касі, що одержана в установі банку для виплат, пов'язаних з оплатою праці, пенсій, стипендій, дивідендів (доходу), понад установлений ліміт каси протягом трьох робочих днів, включаючи день одержання готівки в установі банку. Цільове призначення цих коштів зазначається конкретним підприємством при заповненні грошового чека встановленої форми і не повинно суперечити чинному законодавству України. При перевірці цільового використання готівки використовуються банківські виписки, касові книги, звіти касира, видаткові касові ордери, журнали-ордери 1 за кредитом рахунку 301 «Готівка», книги обліку придбання товарів (робіт, послуг), а також документи, що підтверджують факт витрачання готівкових коштів за призначенням.

Перевіряючи касові операції, необхідно встановити їх законність, достовірність і господарську цілеспрямованість. При цьому старанно аналізуються повнота та своєчасність оприбуткування грошей в касу.

Методику проведення перевірки правильності оприбуткування грошових коштів в касу передбачає четвертий етап.

Повноту та своєчасність оприбуткування грошей в касу, отриманих з рахунків підприємства в банку, встановлюється шляхом зустрічної та взаємної перевірки даних виписок банка з розрахункових рахунків підприємства, корінці чекових книжок, прибуткових касових ордерів та записів в касовій книзі. При вивчені грошових операцій аудитору необхідно запросити із відповідного відділення банку справку про видані чекові книжки за весь вивчає мий період. Для того щоб не було ніяких сумнівів, що отримані із банківських рахунків грошові кошти оприбутковані своєчасно і повністю, необхідно перевірити записи в журналі-ордері №1 і касовій книзі з сумами на корінцях чекових книжок і в випсках банків.

Під час перевірки повного і своєчасного оприбуткування коштів, що надійшли до каси підприємства від здійснення господарської діяльності, записи в касовій книзі звіряються за сумами та строками з даними відповідних прибуткових касових ордерів (із залученням у разі потреби таких виправдувальних документів, як товарних і касових чеків, розрахункових квитанцій, квитанцій до прибуткових касових ордерів, рахунків-фактур, товарно-транспортних і податкових накладних тощо).

При встановлені випадків не оприбуткування грошей, виправлень, підчисток, розходжень в номерах чеків чи розриву між датами отримання

грошей по виписці банків та оприбуткування їх в касі слід вияснити причини. З цією метою беруться письмові пояснення з касира та головного бухгалтера підприємства. На п'ятому етапі аудитор перевіряє додержання підприємством встановленого ліміту залишку готівки в касі. Ліміт каси встановлюється підприємствам, які мають поточні рахунки в установах банків і здійснюють операції з готівкою. Такі підприємства можуть зберігати у своїй касі готівку на кінець дня в межах затвердженого ліміту каси.

Підприємства зобов'язані здавати готівкову виручку понад установлений ліміт каси в порядку і строки, визначені установою банку для зарахування на їх поточні рахунки. Якщо ліміт каси підприємству взагалі не встановлено, то вся наявна готівка (крім розміру одного неоподатковуваного мінімуму доходів громадян) в його касі на кінець дня має здаватися до банку (незалежно від причин, внаслідок яких ліміт каси не встановлено).

Під час перевірки дотримання підприємствами ліміту каси визначається встановлений установою банку або самостійно визначений підприємством (у випадках передбачених Інструкцією) ліміт каси, уточнюються за наявними копіями заявок-розрахунків та наказами (розпорядженням)суми самостійно доведеного підприємством ліміту каси своїм відокремленим підрозділам.

Для визначення понадлімітних залишків готівки в касі порівнюються записи про фактичні її залишки в касу за касовою книгою з установленим підприємству лімітом каси за кожний день незалежно від того, здійснювалися в цей день касові обороти (надходження і витрати готівки) чи ні. Якщо в період, що перевіряється, виявлено перевищення ліміту каси, то визначається, протягом якого часу (у днях) і які понадлімітні суми не здавалися в установлені строки до банку і з якої причини, а також загальна суми понадлімітних залишків. Останнім сьомим етапом перевірки є зіставлення даних первинних, аналітичних і синтетичних облікових документів з даними, відображеними у звітності підприємства, з метою встановлення їх відповідності. В разі виявлення аудитором порушень законодавства і інших документів, регламентуючим господарсько-фінансову діяльність і стан бухгалтерського обліку аудитор складає відомість.

Вивчення банківських операцій розпочинається із з'ясування аудитором питання, які рахунки відкриті підприємством в обслуговуючих установах банку. Перевірка наявності виписок з кожного банківського рахунку і ланцюжка перехідних залишків у них. Аудитори повинні впевнитись, що в бухгалтерії є в наявності всі виписки банку і за всіма рахунками. Разом з цим потрібно перевірити їх вірогідність.

Щоб впевнитись в наявності всіх виписок, необхідно звернути увагу не тільки на нумерацію сторінок, але й на дати. Вхідні й вихідні залишки слід звіряти не лише за виписками, але й за датами здійснення попередніх операцій. Це дає змогу виявити знищені банківські виписки за конкретний день. По кожній сумі, зазначеній в банківській виписці, повинні бути додані відповідні документи. Виписка банку повинна бути без помарок, підчисток і необгрунтованих виправлень.

Аудитор перевіряє також наявність усіх додатків та виписок, що засвідчують здійснення тієї чи іншої операції, платіжних доручень, платіжних вимог, заяв на акредитив. Якщо не вистачає додатків або якщо у виписках є помарки та виправлення, аудитор за погодженням з клієнтом бере в банку копії таких документів.

Звірка оборотів і залишків, відображених у виписках банку, із записами в облікових регістрах. Для цього підраховують обороти за виписками в банку в розрізі кожного рахунку за кожен місяць і ці дані порівнюють із записами в журналі № 1, відомості 1.2 та Головній книзі. Виписки банків контролюють за такою формулою:

$$\Sigma C' + \Sigma K - \Sigma Д = \Sigma C'', \text{ де}$$

С′ - залишок на початок дня;

К – кредитовий оборот;

Д – дебетовий оборот;

С″ – залишок на кінець дня.

Документи, які викликають сумнів, уважно перевіряються як за формою, так і за змістом. При цьому, як правило, необхідно провести за згодою замовника зустрічну перевірку і взаємний контроль операцій.

Після порівняння виписок банку з доданими до них первинними документами, встановлення правильності підрахунків сум оборотів, початкового і кінцевого сальдо, особливо ретельно перевіряється сутність господарських операцій, а саме: чи на законних підставах надійшла на відповідний рахунок або була списана та чи інша сума коштів. Для цього необхідно порівнювати дані бухгалтерського обліку, товарно-транспортні документи, журнал реєстрації дорожніх листів тощо.

Крім взаємної звірки та порівняння сум, що записані у відповідних документах, треба також пересвідчитись у реальності тієї чи іншої операції.

Список використаних джерел:

1. Бунда О. М., Єлісеєва С. Ю. Організаційні та методичні аспекти аудиту грошових коштів на підприємстві/ Економіка та управління підприємствами. Серія: «Економічні науки». Вісник КНУТД №4(89), 2015. С.11-20.

2. Сметанко О. В. Узагальнення результатів роботи служби внутрішнього аудиту / О. В. Сметанко // Економічні науки. – 2011. – №6 – С. 10-18.

Мармуль Л. О., д. е. н., професор,
Бадзян І. М.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ОРГАНІЗАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ ОПЕРАЦІЙ З ГРОШОВИМИ АКТИВАМИ ТА ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Господарська діяльність підприємства неможлива без застосування контролю, тобто без систематичного спостереження і перевірки фактів

господарського життя. В умовах формування і становлення нових соціально-економічних відносин з урахуванням існуючих організаційно-правових форм підприємницької діяльності виникають завдання створення ефективного внутрішньогосподарського контролю та вдосконалення його структури. Для встановлення методики внутрішнього контролю операцій з грошовими активами та дебіторської заборгованості визначимо мету і завдання такого контролю (рис. 1).

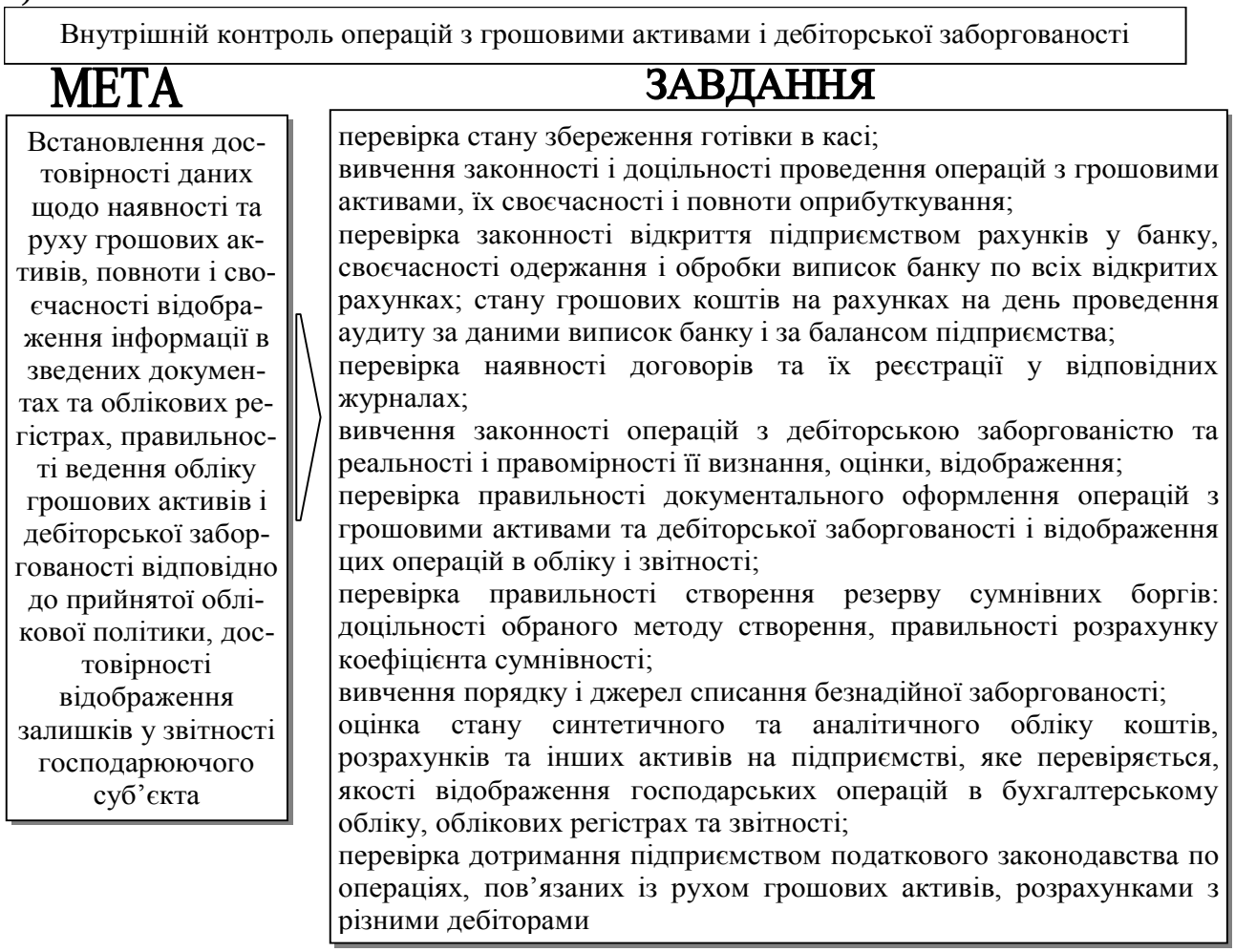

Рис. 1. Мета і завдання контролю операцій з грошовими активами та дебіторської заборгованості

Методику внутрішнього контролю операцій з грошовими активами та дебіторською заборгованістю необхідно поділяти на загальну (що ґрунтується на застосуванні єдиних правил, підходів, прийомів при вивченні операцій з грошовими активами та дебіторською заборгованістю на підприємствах будь-якої галузі економічної діяльності, містить обов'язкові для цих об'єктів аудиту способи, прийоми, техніку і тактику) та і часткову (що розробляє особливості аудиту вузьких місць, шляхом узагальнення практики виявлення нетипових порушень, включаючи способи їх здійснення). Також методика внутрішнього контролю складається з трьох рівнів: перший – об'єкти дослідження, другий – джерела одержання інформаці третій – способи вивчення операцій з грошовими

активами та дебіторською заборгованістю.

В процесі планування внутрішнього контролю важливим етапом є розробка програми проведення перевірки операцій з обліку грошових активів та дебіторської заборгованості, що визначає характер, терміни і обсяги запланованих прийомів і способів аудиту, необхідних для того, щоб здійснити загальний план аудиту. Від правильності і повноти складання програми залежить ефект всієї перевірки. Загальний план перевірки повинен визначити її цілі та масштаб, давати можливість контролювати роботу всередині групи контролерів, підвищувати ефективність внутрішнього контролю, допомагаючи наперед виявити прийоми і способи, у виконанні яких немає необхідності, визначати галузі, які повинні бути перевірені більш ретельно, і рахунки, для яких існує імовірність, що вони неправильні.

При перевірці розрахунків з використанням різних форм безготівкових розрахунків контролер повинен звернути увагу на наявність всіх виправдовуючих документів, а в ряді випадків – провести зустрічну перевірку в банку або в організації, з якої були здійснені розрахунки.

При розробці методики аудиту грошових активів та дебіторської заборгованості важливим є врахування досвіду і знання контролерів про ймовірні типові помилки. Доцільною є розробка перевіряючим до початку перевірки класифікатору можливих порушень і помилок, ймовірність виникнення яких на конкретному підприємстві є значною. Попереднє складання класифікатора допомагає ефективніше здійснювати перевірки

При проведенні перевірки в умовах комп'ютерної обробки даних аудитор повинен з'ясовувати питання про технічне, програмне і математичне забезпечення комп'ютерів, а також системи обробки інформації. Аудитор повинен визначити, як впливають на організацію та проведення аудиту використання системи комп'ютерної обробки даних у господарюючого суб'єкта.

Список використаних джерел:

1. Гуцаленко Л.В. Внутрішньогосподарський контроль : [навч. посіб.] / Л.В. Гуцаленко, М.М. Коцупатрий, У.О. Марчук. – К. : Центр учбової літератури, 2014. – 496 с.

2. Корінько М. Д. Внутрішньогосподарський контроль господарської діяльності підприємства / М. Д. Корінько. – К. : Вища школа, 2007. – 357 с.

Мармуль Л. О., д. е. н., професор,
Величко А. С.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИТРАТ У ВОДОПРОВІДНО – КАНАЛІЗАЙНОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Розвиток сфери водопостачання та водовідведення в Україні, як невід'ємна складова житлово-комунального господарства, знаходиться під впливом державного регулювання, що знаходиться у прямій залежності від його методів

та принципів.

Водопровідно-каналізаційні підприємства є складовою частиною житлово-комунального господарства міст і селищ, без яких неможливе їх існування та розвиток. Вони забезпечують населення, підприємства і організації питною водою та здійснюють відведення стоків з каналізаційних об'єктів. Оскільки ці підприємства є підгалуззю житлово-комунального господарства, а діюча система управління галузі знаходиться у процесі реформування, який проходить досить повільними темпами, то і проблеми розвитку є однотипними.

Особливе місце в діяльності водопровідно-каналізаційних підприємств посідають витрати, оскільки вони впливають не тільки на собівартість послуг та їх ціну, а й на обсяг одержаного прибутку і всю господарську діяльність підприємств загалом та на його функціонування в майбутньому. У порівнянні з іншими галузями економіки, ці підприємства мають відмінності у складі та структурі витрат, розрахунку нормативів і показників використання, що пов'язано зі специфікою технологічних процесів і фінансово-господарською діяльністю. Так, про ефективність використання ресурсів і рівень затрат на водопровідно-каналізаційні послуги свідчить показник собівартості послуг (рис.1).

Рис. 1. Собівартість водопровідно-каналізаційних послуг

Витрати на виконання робіт у вартісному вираженні формують собівартість. Цей показник є одним з найважливіших економічних показників.

Планування собівартості здійснюється підприємствами водопровідно-каналізаційного господарства та їх структурними підрозділами одночасно із розробкою загальних планів їх господарської діяльності. Вона характеризує в грошовому вираженні суму витрат на виробництво і реалізацію продукції. Собівартість містить у собі витрати минулої праці у вигляді поступового споживання засобів виробництва, у вигляді заробітної плати, а також поточних нарахувань на заробітну плату відповідно до чинного законодавства.

До собівартості робіт підприємств водопровідно-каналізаційного господарства включають усі витрати на підйом води, її очищення та доставку споживачам, а також на відведення стоків та їх очищення. Собівартість розраховується за видами технологічних процесів та за видами послуг –

водопостачання, каналізація з урахуванням витрат на обслуговування внутрішніх мереж.

Методологічні принципи формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття у фінансовій звітності визначаються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку (П(С)БО) 16 «Витрати». Під витратами розуміють зменшення економічних вигод внаслідок вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок внесків власників).

Для забезпечення обліку витрат підприємства передбачені два класи рахунків 8 та 9. На рахунку класу 9 обліковують витрати, які зменшують доходи звітного періоду, а рахунки 8 класу призначені для відображення витрат підприємства за економічними елементами. Вибір, за яким класом рахунків або одночасно за двома вести облік витрат, підприємство обирає самостійно.

Рахунки класу 9 «Витрати діяльності» застосовуються для узагальнення інформації про витрати звичайної діяльності та витрати на запобігання надзвичайним подіям і ліквідацію їх наслідків. За дебетом рахунків класу 9 відображаються суми витрат, а за кредитом списання суми витрат в кінці звітного року або щомісяця на рахунок 79 "Фінансові результати".

При застосуванні в обліку одночасно рахунків класів 8 та 9 , на рахунках класу 8 накопичується інформація про операційні витрати за елементами, яка використовується для заповнення ІІ розділу «Елементи операційних витрат» Звіту про фінансові результати.

Згідно з Інструкцією до застосування Плану рахунків рахунки класу 8 закриваються щомісячно в кореспонденції з дебетом наступних рахунків:

Дебет 23 “Виробництво”

Дебет 91 “Загальновиробничі витрати”

Дебет 92 “Адміністративні витрати”

Дебет 93 “Витрати на збут”

Дебет 94 “Інші операційні витрати”

Планування й облік витрат факторів виробництва в натуральній формі (кількість, маса, об’єм, довжина тощо) мають важливе значення для організації діяльності підприємства. Проте, для оцінки її результатів вирішальною є грошова оцінка, оскільки вона виражає вартість продукції (послуг).

Характерною рисою більшості комунальних підприємств є те, що вони не виробляють готової продукції, але їх виробнича діяльність спрямована на надання населенню тих або інших послуг (транспортних, санітарно-гігієнічних, санітарно-технічних тощо). Транспортування води займає значне місце в господарській діяльності підприємств водопостачання та водовідведення.

На підприємствах і в організаціях житлово-комунального господарства витрати, пов'язані з виробництвом і реалізацією робіт (послуг), групують за такими статтями: сировина і матеріали; паливо для технологічних цілей; електроенергія для використання в технологічному процесі; покупні ресурси (покупна вода; роботи і послуги виробничого характеру сторонніх організацій; поворотні відходи (вираховуються); витрати на оплату праці; витрати на соціальні потреби; витрати по

підготовці і освоєнню нових виробничих потужностей; витрати, пов'язані з експлуатацією машин і устаткування; загальновиробничі витрати.

Розрахунок витрат на сировину, матеріали, технологічне паливо та енергію в основному виробництві складається на основі даних про обсяги виробництва у плановому періоді, технічно обгрунтованих норм витрат матеріальних та енергетичних ресурсів на одиницю робіт (послуг), планового року з урахуванням змін у використанні техніки, технології та в організації виробництва.

Розрахунок витрат на покупні ресурси (вода і тепло, придбане у сторонніх організацій для підприємств і організацій водопровідного та теплового господарств) проводиться на підставі запланованих обсягів реалізації послуг, існуючих потужностей власного виробництва, тарифів на зазначені види матеріальних ресурсів та умов укладених договорів на їх поставку.

Витрати на оплату праці плануються відповідно до штатного розкладу, норм трудових витрат на проведення кожного виду робіт та нормативів обслуговування, тарифних ставок, відрядних розцінок, посадових окладів, надбавок і доплат, які передбачені чинним законодавством і колективним договором, а також до витрат на оплату праці позаштатних працівників.

Витрати на освоєння нових потужностей надання робіт (послуг) залежно від характеру виконуваних робіт або прямо відносять з рахунків заробітної плати, матеріалів на рахунок «Витрати майбутніх періодів», або попередньо враховуються на бухгалтерських рахунках виробництва з використанням відповідних документів, що випускаються для цього (перепланування, перестановка і налагодження машин та обладнання тощо), і з цих рахунків перераховуються на рахунок «Витрати майбутніх періодів».

Список використаних джерел:

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (із змінами та доповненнями)// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144 [Електронний ресурс].- Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 “Витрати”: затв. наказом Міністерства фінансів України від 31.12. 1999 р. № 318.

3. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський облік на підприємствах України з різними формами власності: Підручник. – К.: А.С.К., 1998. – 800 с.

Мармуль Л. О., д.е.н., професор,
Богданова Д. А.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
м. Херсон

ЗМІНИ У ГЛОБАЛЬНИХ ТЕНДЕНЦІЯХ ФОРМУВАННЯ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ ТА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Сільськогосподарське виробництво складається з двох відносно самостійних галузей – рослинництва та тваринництва, що зумовлює складності організації бухгалтерського обліку і контролю. Роль бухгалтерського обліку біологічних активів посилилась з набуттям чинності П (С) БО 30 «Біологічні активи». Завдяки цьому біологічні активи виокремлено в окремий об'єкт обліку та впроваджено методологічні засади їх обліку. Серед галузей тваринництва традиційною галуззю для України є вівчарство. Його потужний потенціал завжди був пов'язаний з виробництвом таких незамінних видів сировини, як вовна, смушки, шкури. Крім того, вівці дають м'ясо – цінний дієтичний продукт, а в деяких районах – і молоко для виробництва бринзи та сирів. До біологічних активів та сільськогосподарської продукції у вівчарстві віднесено: основне стадо овець, вовну, сперму, приплід, смушки, ягнят на час відлучення, молоко. Продуктами переробки на які не поширюється П (С) БО 30 є пряжа, бринза, різноманітні сорти сиру, кисломолочні продукти, м'ясопродукти. Враховуючи специфічні особливості галузі вівчарства, даний вид господарювання передбачає облік довгострокових і поточних біологічних активів, додаткових біологічних активів, сільськогосподарської продукції. Основне стадо овець належить до довгострокових біологічних активів. До нього належать продуктивні тварини (вівцематки, барани), які постійно надають сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи. Сільськогосподарська продукція поділяється на основну (вовна основного стада овець), супутню (молоко від основного стада овець) та побічну (гній). Об'єктом бухгалтерського обліку поточних біологічних активів у вівчарстві є молодняк овець на вирощуванні. Не включаються до складу поточних біологічних активів вівчарства – вівцематки, барани-плідники, валахи. Раціональна організація ведення бухгалтерського обліку продукції вівчарства повинна забезпечувати контроль за виконанням планів кількісних (кількість голів тварин, що поставлені на відгодівлю, і кількість центнерів приросту ваги тварин) і якісних показників відгодівлі, сприяти виявленню резервів підвищення ефективності відгодівельних операцій. Об'єктом бухгалтерського обліку біологічного перетворення біологічних активів вівчарства можуть бути види тварин (вівці) або однорідні групи біологічних активів, які складаються з певних статево-вікових (технологічних) груп (барани-плідники). Вівцематки, барани-плідники, барани-пробники, валахи придбані в інших господарствах, племінних об'єднаннях, оприбутковуються на підставі товарно-транспортних накладних і рахунків-фактур та за первісною вартістю, яка складається з витрат, фактично понесених

господарством для їх одержання. Тварини, що надійшли в порядку безоплатної передачі від інших підприємств як їх частина пайової участі, обліковується на підставі рахунків-фактур і «Товарно-транспортних накладних на відпуск-прийом тварин і птиці» (спеціалізована форма № 1 с.-г.). Операції з передачі в якості внеску до статутного капіталу та безоплатної передачі довгострокових біологічних активів відображаються записами

Первісна вартість безоплатно одержаних довгострокових біологічних активів дорівнює їх справедливій вартості з урахуванням витрат, безпосередньо пов'язаних з доведенням їх до стану, у якому вони придатні для використання. На справедливу вартість безоплатно отриманих біологічних активів збільшується додатковий капітал. При отриманні приплоду (ягнят) слід дотримуватись встановленого порядку його документального оформлення і оцінки з метою оприбуткування і визначення матеріально відповідальних осіб за подальше зберігання поголів'я тварин. Приплід з моменту народження визнається поточним біологічним активом та оприбутковується за справедливою вартістю. Підходи до оцінки приплоду можуть бути наступними.

При формуванні чи переведенні тварин до основного стада складають «Акт № __ приймання довгострокових біологічних активів тваринництва (формування основного стада)» (форма № ДБАСГ-2). Акт заповнює зоотехнік (завідувач фермою, бригадир) у день переведення тварин. Документ підписують і працівники, які передали і які прийняли тварин на подальше утримання. Належним чином оформлені Акти підписує керівник структурного підрозділу, завідувач фермою та використовують для обліку тварин в Книзі обліку руху тварин і птиці на фермі (форма № ПБАСГ-12) та для зоотехнічного обліку. В кінці місяця Акти разом зі Звітом про рух тварин і птиці на фермі (форма № ПБАСГ-13) передають до бухгалтерії господарства, де їх використовують для відображення операцій щодо руху тварин в реєстрах обліку. Отже, первісне визнанняпродукції вівчарства відображається в обліку в тому звітному періоді, у якому вона відокремлена від біологічного активу. «Акт на оприбуткування приплоду тварин» (форма № ПБАСГ-3) складається в двох екземплярах завідувачем ферми, зоотехніком або бригадиром безпосередньо в день отримання приплоду. Один екземпляр Акту передається до бухгалтерії підприємства на наступний день після його складання, де він є підтвердженням для оприбуткування приплоду в бухгалтерських регістрах. Другий екземпляр є підставою для здійснення записів в Книгу обліку руху тварин і птиці на фермі (форма № ПБАСГ-12) і в кінці місяця також надходить в бухгалтерію підприємства разом зі Звітом про рух тварин і птиці на фермі (форма № ПБАСГ-13). Дані актів, крім свого основного призначення – для обліку поголів'я тварин, – використовують також для нарахування заробітної плати робітникам ферм. Для документального оформлення вибуття тварин в результаті забою, прирізування і падежу використовують «Акт на вибуття поточних біологічних активів тваринництва (забій, прирізування і падіж)» (форма № ПБАСГ-6) та Обліковий лист забою і падежу тварин. Вибракування тварин із основного стада для відгодівлі та реалізації, без забою на підприємстві оформлюється «Актом №__ на списання

довгострокових біологічних активів тваринництва (вибракування тварин)» (форма № ДБАСГ-4). На кожен випадок забою тварин, переведених з відгодівлі, вимушеного прирізування, падежу або гибелі від стихійного лиха тварин, або з інших причин, комісія, призначена керівником підприємства, складає «Акт на вибуття поточних біологічних активів тваринництва (забій, прирізування і падіж)». Відправлення вовни на фабрики і заготівельні пункти оформляють Товарно-транспортну накладну на відправку-прийняття вовни (форма № 1-сг (вовна)). Відпуск продукції іншим (крім заготівельних і переробних) підприємствам оформляють Накладною на відпуск товарноматеріальних цінностей (форма № М-20) або типовою формою накладної (форма № 1-ТН). До справедливої вартості забитих тварин додають витрати з забою. Якщо такі витрати не можна прямо віднести, то їх попередньо обліковують як цехові витрати з наступним розподілом пропорційно живої маси забитих тварин. Шкури та іншу побічну продукцію оцінюють за встановленими цінами чи цінами можливої реалізації і віднімають від загальної суми витрат. Витрати (без вартості побічної продукції) ділять на масу одержаного м'яса і визначають собівартість одного центнера м'яса. Якщо відбувається сортування м'яса, то витрати можна розподілити між видами та сортами продукції пропорційно цін реалізації. Якщо шкура загиблої тварини має товарну цінність і може бути реалізована, в Акті вказується: «Шкіру знято і здано на склад за накладною №__». Коли з визначених причин її не використовують, то в документі вказують: «Труп утилізовано разом зі шкірою». Після затвердження Акту роблять записи про вибуття поголів'я в «Книзі обліку руху тварин і птиці на фермі» (форма № ПБАСГ-12) та разом зі Звітом про рух тварин і птиці на фермі (форма № ПБАСГ-13) подають у бухгалтерію підприємства. Галузь вівчарства має особливість, що одержану продукцію не тільки реалізують на сторону, а й у значній кількості споживають самим підприємством для повторення процесу виробництва і передають на переробку. При використанні продукції вівчарства всередині підприємства важливо вибрати відповідний метод її оцінки. Підхід має відповідати правилам ведення бухгалтерського обліку і вимогам ринкової економіки. Вивчені питання переробки вівчарської продукції на власних переробних потужностях чи на давальницьких умовах висвітлюють, що оприбуткування продукції з переробки здійснюється виходячи із фактичних витрат на її переробку та вартості сировини. Собівартість продукції виробництв, що здійснюють переробку лише власної продукції, розраховують діленням витрат на переробку та вартості переробленої продукції (без побічної продукції) на кількість одержаної основної продукції.

Враховуючи зміни в методології бухгалтерського обліку, важливим його завданням є облік витрат на біологічні перетворення. Враховуючи специфіку галузі вівчарства, облік витрат можна вести за такими статтями витрат: корми, засоби захисту тварин (біопрепарати, медикаменти тощо), витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, роботи та послуги, витрати на ремонт необоротних активів, інші витрати на утримання основних засобів, інші витрати (включають страхові платежі зі страхування будівель і споруд, довгострокових біологічних активів вівчарства, частину вартості літніх таборів для тварин),

непродуктивні витрати (в обліку), загальновиробничі витрати. Витрати на утримання стригального пункту, стриження овець, пакування, маркування вовни відносяться безпосередньо на собівартість вовни. Підводячи підсумок викладеному вище матеріалу, можна зробити наступний висновок, що правильна і раціональна організація ведення бухгалтерського обліку продукції вівчарства, повинна забезпечувати контроль за виконанням планів кількісних (кількість голів тварин, що поставлені на відгодівлю, кількість центнерів приросту маси тварин) та якісних показників відгодівлі, сприяти виявленню, використанню резервів підвищення ефективності відгодівельних операцій. Хочеться відмітити, що будь-які нововведення з питань бухгалтерського обліку не дадуть позитивних результатів, якщо бухгалтер вівчарського господарства не буде постійно замислюватись і не вдосконалюватиме свої знання в галузевому аспекті, оскільки знання біотехнічних особливостей росту овець у взаємозв'язку з обліковими даними надає широкі можливості для управління бізнесом.

Отже, основними завданнями організації обліку і контролю поточних біологічних активів у вівчарстві є: постійне забезпечення керівників і спеціалістів оперативною інформацією про наявність поголів'я тварин; своєчасне та правильне оформлення документів за операціями та забезпечення достовірних даних про всі зміни; контроль за збереженням тварин у місцях їх утримання і на всіх етапах їх руху; правильне обчислення первісної вартості тварин при їх надходженні та вибутті; визначення справедливої вартості поточних біологічних активів. Удосконалення форм первинних документів, що застосовуються у тваринництві, повинно проходити шляхом поєднання накопиченого передового досвіду, застосування форм первинного обліку з їх подальшим удосконаленням шляхом впровадження нових реквізитів та показників.

Список використаних джерел:

1. Бухгалтерський облік в сільському господарстві в первинних документах і проводках / за ред. М. Ф. Огійчука та В.М. Пархоменка. – Х. : Фактор, 2008. – 480 с. 2. Вівчарство України : наукове видання / В. М. Іовенко, П. І. Польська, О. Г. Антонець та ін. ; Укр. акад. аграр. наук, Ін-т тваринництва степових р-нів ім. М.Ф. Іванова "Асканія-Нова" – Нац. наук. селекц.-генет. центр з вівчарства, Нац. наук. селекційно-генетичний центр з вівчарства. – К. : Аграр. наука, 2006. – 616 с.

3. Гончаренко, Н. Визначення справедливої вартості біологічних активів з урахуванням цін активного ринку: методичні та інформаційні аспекти / Н. Гончаренко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – № 1. – С. 40–45.

4. Скрипан, М. Проблеми обліку біологічних активів та шляхи їхнього вирішення / М. Скрипан // Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна ідентичність і тенденції глобалізації : збірник тез доповідей П'ятої ювілейної міжнародної науково–практичної конференції молодих учених (ч. 2), (Тернопіль, 21–23 лютого 2008 р.) – Тернопіль : Економічна думка, 2008. – С. 490–493. 5

Мармуль Л. О., д. е. н., професор,
Дежифарова Н. В.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

МОДЕЛЬ КОНТРОЛЮ ПРОЦЕСУ ОТРИМАННЯ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА

Цільова функція кожного підприємства є відображенням його можливостей в розробці та реалізації стратегічних планів, постановці оперативних задач, оцінці отриманих результатів. Ефективність господарювання в даному аспекті буде залежати від збалансування таких чинників як економічне зростання, розвиток та прибуток. Економічне зростання передбачає збільшення обсягів виробництва та продажу. Розвиток відображує процес нових рішень в технології виробництва, пошук нових сегментів ринку, реструктуризацію організаційних форм господарювання та ін. Дохід ототожнюється не тільки з результатами фінансової діяльності, а і виступає ресурсом для досягнення економічного зростання та розвитку. У такому випадку модель ефективної діяльності буде системою оптимального планування та регулювання, в якій через реалізацію контрольної функції відбувається вплив на процес отримання доходу.

Об'єктивною необхідністю є визнання концептуального підходу у поєднанні цільової функції з механізмами внутрішніх процесів фінансово-господарського механізму підприємства [1, с. 17-23]. Основу такого підходу становлять взаємозв'язки між підсистемами обліку, планування та контролю з метою формування регуляторної функції як засобу стабілізації діяльності. В даному випадку результатом є розробка моделі, що задовольняє вимогам:

1. Підприємство описується чітко визначеною організаційною структурою, що відображує основні ланцюги інформаційних потоків по підпорядкованості та виконанню обов'язків;
2. Діяльність підприємства проводиться у відповідності до розробленої стратегії, що викладена у загальному фінансово-господарському плані з чітко визначеною метою та шляхами її досягнення.
3. Виконання плану передбачає розробку механізму фінансування шляхом створення бюджетів у відповідності з фінансовою ієрархією підприємства [2, с. 569.].
4. Система обліку на підприємстві адаптується у відповідності з рухом інформаційних потоків та видами діяльності і є джерелом даних про фактично отримані результати господарювання.
5. Контролювання відхилень планових та фактичних результатів здійснюється в контрольних точках обліку в чітко встановленому регламентно-часовому порядку.
6. За результатами виконання контролю приймається рішення про необхідність корегування поточних планів бюджетного розподілу.

Внутрішньогосподарська організація процесів на підприємстві є основою для створення фінансової структури, що має на меті закріплення відповідальності

організаційних підрозділів за проведенням фінансування конкретних господарських операцій запланованих бюджетним розподілом. Для виробничих підприємств найбільш оптимальним є виділення таких центрів фінансової відповідальності, як: центр доходу; центр витрат, центр прибутку, центр інвестицій [3, с. 37-38]. Тоді, загальна модель контролю буде відображувати взаємодію між блоками – центрами фінансової відповідальності.

Отримання доходу є одним із основних завдань інтегрованих в модель діяльності підприємства. При цьому побудова ефективної системи контролю за отриманими доходами дозволить керівництву не тільки отримувати поточні результати для подальших оцінок, а й використовувати їх в розробці стратегічних рішень. Загальна тенденція отриманого доходу на сільськогосподарських підприємствах має сезонні коливання. Тому, при побудові системи контролю отриманих доходів обов'язковим є прогнозування майбутніх надходжень на основі тенденцій сезонного характеру. Модель механізму контролю за отриманням доходів на сільськогосподарському підприємстві наведена на рис. 1.

Рис. 1. Модель механізму контролю за процесом отримання доходу на сільськогосподарському підприємстві

Модель відображує поетапність прийняття рішення при виконанні процедури контролю. На першому етапі (1-й блок моделі) здійснюється прогнозування можливих значень доходу. На другому етапі (2-й блок) проводиться розробка моделей імітації процесів прийняття рішень по процедурі контролю для конкретних видів діяльності підприємства. На третьому (3-й блок) проводиться накопичення фактичних даних з метою проведення четвертого етапу – подальшого порівняння з прогнозованими результатами. На п'ятому етапі корегуються прогнозні дані по фактичним результатам. На нашу думку такий підхід дозволить розширити горизонт прогнозних значень майбутнього доходу, що в свою чергу при процедурі контролю дозволить проведення коригувань в сторону оптимістичних та песимістичних рішень.

Алгоритм отримання прогнозних оцінок наступний:

1. За даними фінансової звітності формується інформаційна база отриманих доходів за попередні роки у розрізі місяців.

2. Проводиться попередня оцінка сезонних коливань з визначенням індексу сезонності по середніх значеннях місячних доходів.

3. По сформованій інформаційній базі проводиться розробка типових моделей: прогноз на основі середнього коефіцієнту росту, прогноз на основі середньої ковзної та прогноз за методом найменших квадратів.

4. За отриманими результатами формується ряд очікуваного доходу по: оптимістичному варіанту (найбільші значення); песимістичному варіанту (найменші значення) та середні очікувані (середні значення по всіх моделях).

Результатом процедури контролю по всіх видах діяльності на підприємстві мають бути поточні запити представлені у відповідності з регламентом перевірок та внутрішніх ревізій. При отриманні результатів контролю заключним етапом є виявлення величини відхилень регламентних оцінок по запитах з розрахованими прогнозованими значеннями. У разі істотних відхилень проводиться коригування прогнозних розрахунків та планів.

Формат контрольної звірки отриманих доходів будуть сприятиме надходженню оперативної інформації про доходи за видами діяльності, датою та термінами надходження, моментом визнання, категоріями клієнтів, видом оплати, каналами реалізації тощо, що в свою чергу буде впливати на прийняття позитивних управлінських рішень.

Список використаних джерел:

1. Дайле А. Практика контроллинга / [пер. с нем. / под ред. и с предисл. М.Л. Лукашевича, Е.Н. Тихоненковой]. – М.: Финансы и статистика, 2001. – 336 с.

2. Управлінський облік: підр. / Дон Р. Хенсен, Меріен М. Моувен, Небіл С. Еліас, Девід У. Сєнков. – пер. з англ. 5-го канад. вид. О.Григораша, О. Рахубовського, Н. Краснік та ін. Наук. ред. пер. Н.П. Краснік. – К.: Міленіум, 2002. – 974 с.

3. Контроллинг как инструмент управления предприятием / [Ананькина Е.А., Данилочкин С.В., Данилочкина Н.Г. и др.]; [под ред. Н.Г. Данилочкиной]. – М.: ЮНИТИ, 2002. – 297 с.

Мармуль Л. О., д. е. н., професор,
Єфремов М. Ю.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ВИМОГИ, РІВНІ ТА ЕТАПИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Одним із шляхів розвитку економіки сільського господарства є вдосконалення інформаційного забезпечення управління. Основою його виступає фінансовий облік як визначальна складова національної облікової системи, що регулюється державою. Проблеми фінансового обліку в агропромисловому виробництві набувають важливого методологічного і практичного значення. Пошуки шляхів подальшого розвитку облікового забезпечення управління агропромисловим виробництвом важливі й через збільшення повноважень облікових працівників щодо можливостей вибору варіантів, форм і методів обліку.

Організація бухгалтерського обліку для сільськогосподарських підприємств висвітлена в методичних рекомендаціях і є комплексом заходів керівника підприємства, спрямованим на забезпечення збору, реєстрації й узагальнення фактів господарської діяльності з метою отримання достовірної інформації для прийняття ефективних управлінських рішень.

Тобто процес організації передбачає цілеспрямоване створення, постійне впорядкування й удосконалення системи обліку на підприємстві для її відповідності потребам управління. Тому для забезпечення організації фінансового обліку підприємство самостійно обирає його структуру, форми, методи, технічні засоби, процедури тощо відповідно до вимог, які висуваються перед обліковим процесом (рис. 1).

Вимоги до організації фінансового обліку		
За якістю	За змістом	За побудовою
-своєчасність	-врахування нормативних вимог	-згідно з технологією та організацією виробництва
-документальна обгрунтованість	-відображення управлінських завдань	-відповідність процедур і способів обчислення
-врахування потреб управління	-охоплення процесу кругообороту	-врахування галузевих ознак
-зрозумілість	-повнота відображення засобів	-структура облікових робіт
-достовірність	-відстеження формування собівартості	-у взаємозв’язку з технічними засобами організації обліку
-порівнянність	-визначення фінансового стану	-форми й методи ведення

Рис. 1. Організація процесу фінансового обліку

Виходячи з цього, насамперед необхідно виявити межі етапів організації облікового процесу. Вони передбачають одночасне врахування двох складови: – організації технології бухгалтерського обліку й організації управління

бухгалтерським обліком. У цьому зв'язку прийнято виділяти такі рівні: методичний, технічний та організаційний (рис. 2).

Рівні організаційного процесу	Складові організації
Методичний – *вибір методу*	Забезпечення організації первинного документування *Встановлення порядку проведення інвентаризації* Вибір методу оцінки активів Визначення способу калькулювання Створення робочого плану рахунків Затвердження переліку проводок Визначення форми внутрішньої звітності
Технічний – *вибір форми*	Вибір способу обробки облікових даних Розробці облікових регістрів Встановлення порядку здійснення записів у регістрах і узагальнення даних
Організаційний – *організація бухгалтерії*	Вибір оптимальної системи централізації облікових даних; Визначення структури облікового апарату Встановлення норм праці та часу Навчання кадрів Організація робочих місць бухгалтерів Встановлення взаємозв'язків між підрозділами бухгалтерії Матеріальне, інформаційне й технічне забезпечення облікових працівників Організація архіву Мотивація праці Контроль

Рис. 2. Етапи організації обліку в підприємстві

Від взаємоузгодженості цих рівнів залежить розробленість системи бухгалтерського обліку на підприємстві, і визначення місця фінансового обліку в ній. Щодо особливостей організації фінансового обліку в агропромислових підприємствах, то вони підпорядковуються межі реформування обліку, тобто формування системи, адекватної новому типові господарських відносин в економіці.

Складовими структури організації обліку є положення про бухгалтерську службу, положення про головного бухгалтера, відповідальність осіб за організацію та ведення бухгалтерського обліку, графіки документообороту, посадові інструкції виконавців і МВО, технічне забезпечення обліку, наукова організація праці.

Підсумовуючи викладене, варто зазначити, що організація обліку залежить від обсягу облікових робіт, техніки організації й облікової політики підприємства. Отже, ключовим моментом є розроблення концепції облікової політики підприємства.

Список використаних джерел:

1. Гуцайлюк З.В. Реформування системи бухгалтерського обліку в Україні – елементи концепції / З.В. Гуцайлюк // Незалежний аудитор. – 2014. – № 2. – С. 20–28.

Нездойминога О. Є.
к.е.н., доцент
Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава

КОНТРОЛЬ ВАЛЮТНИХ ОПЕРАЦІЙ: ОСНОВНІ ЗМІНИ І НОВІ РЕАЛІЇ

Ще з 1993 року обіг валюти в Україні визначався декретом «Про систему валютного регулювання і контролю, що, нажаль містив багато радянських рудиментів, і потребував постійних змін та поправок, число яких досягло за ці роки понад 300.

В грудні 2016 року Національний банк України представив концепцію нової моделі валютного регулювання, а також дорожню карту із її запровадження, над якими працювала робоча група за участі експертів, залучених Європейською комісією, в рамках проекту EU-FINSTAR, що стало початком суттєвих змін в питанні здійснення регулювання валютного обігу, характерного для сучасного рівня розвитку економіки нашої країни. Але суттєві зміни прийшли в систему валютного регулювання та контролю за здійсненням валютних операцій з прийняттям Закону України «Про валюту та валютні операції» 21 червня 2018 р., дія якого розпочалася 07 лютого 2019 року.

Нове регулювання передбачає низку послаблень на валютному ринку, які полегшать ведення бізнесу та поліпшать інвестиційну привабливість України.

Загалом введені в дію за цим Законом більш як 20 послаблень контролю, серед яких можна виділити такі:

–вдвічі збільшується граничний строк здійснення розрахунків за експортно-імпортними контрактами – до 365 днів;

–скасовується валютний нагляд за експортно-імпортними операціями до 150 тис. грн;

–дозволяється вільне використання рахунків юридичних осіб за кордоном (крім операцій з переказів коштів з України на такі рахунки);

–скасовуються індивідуальні ліцензії на валютні операції – їх замінить система е-лімітів (2 млн євро/рік для юридичних осіб, 50 тис. євро/рік для фізичних осіб);

–скасовуються санкції у вигляді припинення зовнішньоекономічної діяльності за порушення строків розрахунків;

–скасовується обмеження на дострокове погашення зовнішніх зобов’язань;

–дозволяється укладання валютних форвардів для хеджування експортно-імпортних та боргових операцій;

–дозволяється здійснення операцій за рахунками юридичних осіб-нерезидентів у банках України;

–скасовується процедура реєстрації зовнішніх запозичень;

–дозволяється online-купівля іноземної валюти фізичними особами (в межах ліміту купівлі готівкової валюти – до 150 тис. грн/день в еквіваленті);

–дозволяється банкам продавати своїм клієнтам державні цінні папери,

номіновані в іноземній валюті, за іноземну валюту;

–дозволяється укладання банками валютних свопів з резидентами та нерезидентами;

–дозволяються безлімітні інвестиції банків в цінні папери інвестиційного класу;

–збільшується ліміт на перекази іноземної валюти за кордон без відкриття рахунку для фізичних осіб – з 15 до 150 тис. грн/рік;

–збільшується ліміт на купівлю банківських металів фізичними та юридичним особами з 3,21 тройської унції на тиждень (100 г) до еквіваленту 150 тис. грн/день (без обмежень для юридичних осіб, що ведуть діяльність, пов'язану з використанням банківських металів);

–дозволяється юридичним особам ввезення-вивезення банківських металів, якщо це передбачено їх статутом;

–дозволяється резидентам внесення платежів у іноземній валюті під час страхування життя;

–дозволяється здійснювати інвестиції та кредитувати резидентів з рахунку ЛОРО в гривнях банку-нерезидента;

–банкам-нерезидентам дозволяється купувати валюту на всю суму залишку в гривнях на рахунку ЛОРО;

–дозволяється купувати і накопичувати іноземну валюту на рахунку для виплат за зовнішніми запозиченнями;

–скасовується подвійний контроль за операціями з експорту продукції – валютний нагляд здійснюватиме лише той банк, який отримав інформацію про відповідну митну декларацію;

–дозволяється здійснення інвестицій в Україну не тільки у валютах першої, а й другої групи класифікатора валют;

–уніфіковано переміщення валютних цінностей через кордон [1].

В рамках нової системи валютного регулювання Національний банк також здійснює перехід від системи тотального валютного контролю за кожною операцією до валютного нагляду, побудованого за принципом «більше ризиків – більше уваги, менше ризиків – менше уваги» [2]

Від впроваджених змін банкіри в першу чергу очікують бачити стабілізацію ринку валютних коштів в Україні. Звичайно, нові валютні правила є вагомим «плюсом» для розвитку бізнесу в Україні, а фізичні особи відчують зміни не тільки у швидкості обслуговування валютних операцій, але й матимуть більше можливостей для їх проведення. Для банківських же установ такі зміни також значно полегшать організацію роботи з валютою.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про валюту та валютні операції» 21 червня 2018 р. № 2473-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19.

2. Офіційний сайт НБУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/

Новак Н.П.,
д. е. н., доцент
Херсонський державний аграрний університет,
м. Херсон

МОДЕЛІ ТА СКЛАДОВІ ФУНКЦІОНУВАННЯ АВТОМАТИЗОВАНИХ СИСТЕМ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

У результаті здійснення моніторингу ринку програмних продуктів для автоматизованих систем бухгалтерського обліку (АСБО) було виявлено, що найбільшого поширення у структурі їх використання набули недорогі інструментальні системи автоматизації обліку. Їх розповсюдження сприяло стрімкому зростанню вторинного бізнесу, пов’язаного з впровадженням і адаптацією інструментального програмного забезпечення (ПЗ) АСБО сторонніми фірмами, дилерами виробників ПЗ.

Бухгалтерський облік за умов застосування інформаційних технологій з позиції системного управління аграрними підприємствами є частиною інформаційної системи прямого та зворотного зв'язку [1, с. 99]. З огляду на це, а також через зміну роботи алгоритму інформації (наприклад, послідовність: первинний документ – реєстр аналітичного обліку – реєстр синтетичного обліку – звіт може буде змінена на будь-яку іншу: звіт – первинний документ – реєстр аналітичного обліку – реєстр синтетичного обліку в режимі реального часу тощо) виникає потреба розширення складу традиційних інформаційної, контрольної, управлінської та аналітичної функцій за допомогою його посилення функцією прямого та зворотного зв’язку. Її реалізація забезпечить усі рівні управління підприємством інформацією про фактичний стан керованого суб'єкта, а також про всі істотні відхилення від заданих параметрів.

Проведений аналіз трансформації найпоширеніших на практиці технологій ведення бухгалтерського обліку дав змогу сформулювати основні вимоги до побудови форми автоматизованого обліку [2, с. 86]. Це наукове узагальнення та спадкоємність основних тенденцій у розвитку попередніх форм обліку; мінімізація використання ручної праці в обліковому процесі; використання передових методів обліку; застосування раціональної технології у процесах обробки облікової інформації; орієнтація обробки облікових даних на одержання інформації для прийняття управлінських рішень.

Основною моделлю системи записів на рахунках бухгалтерського обліку, використовуваною в побудові АСБО, є розширене проведення, включення в запис, крім пари кореспондуючих рахунків, значення додаткового набору реквізитів, що уточнюють зміст відображеної операції. Сучасні автоматизовані системи використовують чотири типи моделей документообігу, які по-різному інтерпретують роль і місце документів у загальній технології функціонування програмної системи, а також їх взаємозв’язки із системою записів на рахунках.

Аналіз моделей документообігу дає змогу встановити раціональність застосування формальних моделей лише за орієнтації програмної системи на

підприємства з невеликим документообігом [3, с. 29]. При цьому є обов'язковим облік статусу записів на рахунках, відповідних документам, як проведених або відкладених. В побудові АСБО для аграрних підприємств із великим документообігом варто віддавати перевагу застосуванню повної моделі документообігу в системі організації облікової діяльності та управління нею.

Вона дозволяє відокремити дані бухгалтерського й оперативно-технічного обліку та завдяки цьому зменшити навантаження на бухгалтерський контур системи автоматизації управління [4, с. 22]. На основі дослідження сучасних підходів до формування функціональних складових АСБО вважаємо за необхідне включити в автоматизоване робоче місце бухгалтера три основні компоненти: навчальну систему, комплекс програмних продуктів з обробки інформації та сервісні засоби.

Для виконання завдань, пов'язаних з підготовкою та перепідготовкою кадрів, потрібно розробити й упровадити програмний комплекс, що дає змогу: створювати структуровані сховища даних; підтримувати традиційний і дистанційний навчальний процес працівників бухгалтерії та менеджерів усіх рівнів; створювати комунікаційну мережу всередині підприємства; оперативно контролювати й керувати навчальним процесом. Поєднання цих функцій в одному програмному продукті створює передумови для побудови комплексного інформаційно-освітнього простору у структурі підприємств агробізнесу на перспективу.

Список використаних джерел:

1. Муравський В.В. Завдання бухгалтера у повністю автоматизованій системі обліку. *Обліково-аналітичне забезпечення системи менеджменту підприємства*. Львівська політехніка. 2009. С. 99-100.

2. Ігнатенко М.М. Формування інформаційної безпеки підприємств і організацій в умовах автоматизації обліку та фінансової звітності. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2017. № 4 (40). С. 84-88.

3. Кузьмінський Ю.А. Оцінка ефективності впровадження інформаційних технологій у бухгалтерський облік. *Бухгалтерський облік і аудит*. №7. 2011. С.27-31.

4. Славкова О.П., Гаркуша С.А. Автоматизація обліково-аналітичних процедур отримання інформації. *Наукові праці Полтавської державної аграрної академії.* Т. 1. 2013. Вип. 2 (7). Полтава: ПДАА. С. 19-25.

Новак Н. П., д.е.н., доцент,
Стаднік А. В.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

АНАЛІЗ РИНКУ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПЕРСПЕКТИВ ЙОГО РОЗВИТКУ

Повноцінне функціонування ринкової економіки не можливе без розвинутих інститутів страхування, які мінімізують неминуче властиві ринку ризики та протиріччя. Нестійкість соціально - економічного становища в Україні, робить проблему розвитку сфери страхових послуг в галузі страхування життя дуже актуальною.

Актуальність зазначеної тематики полягає в тому, що формування вітчизняного ринку страхування життя має інституціональне значення для української економіки. Страхування життя виконує функцію накопичення грошових коштів, акумулює у цьому процесі інвестиційні ресурси суспільства та сприяє покращенню економічного стану країни.

Поширення страхування життя сприяє зменшенню соціальної напруги та навантаження на соціальний бюджет країни, накопичуючи досить великі страхові фонди їх тимчасово вільна частина може бути використана як джерело інвестицій в економіку, що сприяє стабілізації фінансового стану країни.

Формування вітчизняного ринку страхування життя має свої характерні особливості та не раз зазнавало серйозних труднощів. Однією з головних причин було те, що досить довгий час в Україні була відсутня правова база регулювання страхової діяльності. Її створення почалося лише у 1993 році. У 1996р. був прийнятий закон України «Про страхування», який одразу визначав страхування життя як окрему галузь, та в основному була створена певна нормативна база.

Ще однією проблемою, котра суттєво гальмувала розвиток ринку страхування життя в Україні, була недовіра населення до страхових компаній. Український страховий ринок відрізняється від західного насамперед тим, що там не було провалу державної системи соціального страхового забезпечення, масового банкрутства підприємств, гіперінфляції, яка з'їдає вкладені кошти людей.

Наступним важливим чинником, що впливає на розвиток ринку страхування життя, є низький рівень життя і заробітної плати населення. Якщо середньомісячна заробітна плата громадян становить незначну суму у порівнянні з тою, котру отримують громадяни у розвинених країнах, то збільшення обсягів страхування не спостерігатиметься. Суттєвого удару по динаміці розвитку вітчизняного ринку страхування життя завдала також світова фінансова криза 2008 – 2009 рр.

Однак на даному етапі можна спостерігати тенденцію до поступового збільшення обсягів "лайфового" виду страхування. Серед основних факторів

цього, безумовно, позитивного зрушення можна назвати вихід страхових компаній із кризової ситуації, податкові пільги на здійснення певних видів страхування життя.

Свою роль у відновлення ринку зіграло і поступове відновлення програм банківського кредитування. Збільшення збору "лайфових" компаній у 2011 році було зумовлене в основному відновленням банківського сектора.

Що стосується перспектив розвитку вітчизняного ринку страхування життя, то перспективним будуть корпоративне страхування і накопичувальне страхування. Також можливе те, що страхові компанії, котрі займаються убезпеченням життя, у найближчий період часу запустять нові програми, котрі передбачають страхування життя в золоті, а також схеми страхування життя через накопичувальне страхування.

Отже, актуальність питання розвитку страхового ринку України обумовлює необхідність розробки державної політики ефективного розвитку страхування в поєднанні з загальнонаціональними економічними пріоритетами. Аналіз же сучасного стану, тенденцій і проблем розвитку вітчизняного страхового ринку свідчить про певні здобутки та численні недоліки. Тому для поступального розвитку страхового ринку України необхідно :

- завершити розробку та затвердити національну концепцію розвитку страхової системи;
- підвищити добробут громадян і поліпшити стан корпоративних і державних фінансів;
- підвищити рівень капіталізації страхових компаній, їх фінансову стійкість, плато- і конкурентоспроможність та інвестиційну привабливість;
- розвивати сучасну інфраструктуру страхового ринку;
- підвищити прозорість страхового ринку, створити єдину базу даних, організувати роботу бюро страхових історій;
- підвищити страхову культуру населення та його довіру до страхових компаній.

Список використаних джерел:

1. Ткаченко Є.Ю. Сучасний ста та перспективи розвитку страхування життя в Україні / Є.Ю. Ткаченко, О.В. Яришко. – Вісник ЗДІА. – 2012. – № 2. – С. 144–148.

2. Страхування життя / Офіційний сайт страхової компанії «ІНГО Україна» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ingo.kiev.ua/ua/strakhovanie-zhizni.html.

3. Ринок страхування життя в Україні: життя ледве жевріє / Сайт інформаційного агентства “Finance.ua” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://news.finance.ua/ua/news/-/349965/rynok-strahuvannya-zhyttya-vukrayini-zhyttya-ledve-zhevriye.

Новак Н. П., д. е. н., доцент,
Гнатушак О. І.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ПОРЯДОК ЗНИЩЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКИХ ДОКУМЕНТІВ

У бухгалтерській роботі на підприємствах різних форм власності нагромаджується велика кількість облікових документів. Українське законодавство зобов'язує забезпечити схоронність даних документів за час діяльності підприємства.

Документи можна знищувати лише після спливу терміну їх зберігання. Знищення документів підприємцем при порушенні встановлених термінів їх зберігання є незаконним і карається згідно з чинним законодавством. Строки зберігання первинних документів визначаються у Переліку типових документів, що утворюються в діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, інших підприємств, установ та організацій із зазначенням термінів зберігання документів, затвердженому наказом Головного архівного управління при КМУ від 20.07.98 р. №41.

При впровадженні Податкового кодексу України потрібно знати новий порядок зберігання первинних бухгалтерських документів. У більшості випадків термін зберігання їх становить три роки за умови обов’язкової перевірки органами Державної податкової служби щодо дотримання податкового законодавства. У разі виникнення суперечок, спорів, слідчих і судових справ її зберігають до ухвалення остаточного рішення.

Щодо строків зберігання бухгалтерських документів у Податковому кодексі України виділено такі правила:

1. Документи потрібно зберігати 1095 днів (3 роки) із дня подання податкової звітності, для складення якої використовуються зазначені папери, а в разі її неподання – з передбаченого Податковим кодексом України граничного терміну подання такої звітності.

2. Строк давності для визначення грошових зобов’язань повинен бути не пізніше закінчення 1095 дня (3 роки), що настає за останнім днем граничного строку подання податкової декларації та граничного строку сплати грошових зобов’язань, нарахованих контролюючим органом, а якщо така податкова декларація була надана пізніше – за днем її фактичного подання. Крім того, грошове зобов’язання може бути нараховане або провадження в справі про стягнення такого податку може бути розпочате без дотримання вищевказаного строку давності, якщо:

- податкову декларацію за період, упродовж якого виникло податкове зобов’язання, не було подано;
- посадову особу платника податків (фізичну особу – платника податків) засуджено за ухиляння від сплати зазначеного грошового зобов’язання або в кримінальній справі винесено рішення про її закриття з нереабілітуючих підстав і воно набрало законної сили.

Норми строків збереження:

- для касових документів – 3 роки;
- для звітності – 10 років;
- для документації, що стосується заробітної плати працівників, – 75 років.

В практиці відбуваються випадки, коли податкова інспекція не перевірила приватних підприємців протягом 3-х років, тоді знищувати бухгалтерські документи не можливо.

Коли виникають випадки крадіжки або втрати первинної документації, звітності, митних декларацій, потрібно обов'язково:

1) письмово повідомити в Державну податкову службу за місцем обліку та в митний орган, який здійснив митне оформлення митної декларації у п'ятиденний строк із дня такої події

2) на відновлення документів у такому випадку відведено 90 днів із дня повідомлення.

Після закінчення трьох років, при позитивних результатах перевірки документів органами Державної податкової служби ми маємо право на їх знищення. Для цього складається й затверджується Акт про вилучення для знищення документів, не внесених до Національного архівного фонду. Акт повинні ухвалити:

- експертна комісія підприємства;
- експертно-перевірочна комісія державної архівної установи, у зоні комплектування якої вона знаходиться;
- керівник підприємства.

Складають Акт про знищення у двох примірниках після підготування описів справ тривалого (понад 10 років) зберігання та з особового складу. Тільки документи по особовому складу (кадрова документація, розрахунково-платіжна відомість) обов'язково передаються до архіву.

Акти (обидва примірники) разом з описами справ подають на розгляд експертної комісії підприємства. А вже схвалені такі документи віддають на погодження експертно-перевірочної комісії державної архівної установи. Потім їх повинен затвердити керівник. Лише після цього можна знищити (передати заготівельнику вторсировини чи спалити), про що в акті буде зроблено відповідні позначки.

Якщо підприємства або підприємці ліквідуються, реорганізовуються, об'єднуються, або їх визнано банкрутами, документи по заробітній платі працівників, що працювали на даних підприємствах у різні роки, обов'язково передаються до Архіву (Державний архів Херсонської області) та отримується довідка. Дана інформація з архіву потрібна буде при нарахуванні пенсій цим працівникам.

Список використаних джерел:

1. Про Національний архівний фонд та архівні установи: Закон України від 24.12.93 р. № 3814-XII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3814-12

Новак Н. П., д. е. н., доцент,
Іванченко К. Б.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ У СИСТЕМІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ

Світова економічна криза істотно вплинула на економіку аграрного сектору України та призвела до погіршення його соціально-економічного розвитку. Зниження темпів виробництва продукції і окупності витрат обумовило погіршення фінансової результативності аграрного виробництва. Об'єктивність рішень, передусім, залежить від наявності достовірної інформації про діяльність підприємства зокрема щодо витрат і доходів як основних складових фінансових результатів. Тому сучасний розвиток ринкових відносин та економічної співпраці між суб'єктами господарювання характеризується підвищенням вимог користувачів до якості інформаційного забезпечення. Це пов’язується і тим що якісні характеристики використаних інформаційних джерел впливають на економічну ефективність обґрунтування та прийняття рішень.

Однак існуюча практика формування інформації свідчить про відсутність цілісної системи відображення і визначення фінансових результатів, що не дає змоги об'єктивно їх оцінювати й передбачати. Результати реформування системи бухгалтерського обліку в Україні ще недостатньо якісні, а показники фінансової звітності не повною мірою придатні для прийняття рішень, не відповідають інформаційним потребам користувачів та якісним характеристикам звітної інформації. Для вирішення зазначених проблем фінансову звітність, як основу інформаційного забезпечення прийняття рішень, необхідно розвивати у напрямі покращення механізму інформаційного обміну між зацікавленими користувачами та підприємством. Саме тому актуальними є дослідження, спрямовані на удосконалення теоретичних та організаційно-методичних засад складання фінансової звітності для підвищення її інформативності та релевантності у процесі інформаційного забезпечення прийняття рішень.

Фінансова звітність становить основу інформаційного забезпечення зовнішніх користувачів. Реформування й удосконалення національної системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності здійснюється на основі застосування міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), впровадження яких покращило якість фінансової звітності в Україні. Метою подання фінансової звітності є надання інформації про діяльність підприємства для прийняття рішень зовнішніми користувачами. Користувачами фінансової звітності є фізичні та юридичні особи які приймають управлінські та стратегічні рішення. Зрозумілість та доречність фінансової звітності визначається її суттєвістю і придатністю для прогнозування. Зіставність досягаться на основі послідовності, історичної собівартості, періодичності, єдинного грошового вимірника. Однією з умов прийняття ефективних стратегічних рішень є досягнення компромісу між якісними характеристиками на користь достовірності.

Якість показників фінансової звітності не забезпечує користувачів інформацією придатною для прийняття ними ефективних управлінських рішень. Така ситуація обумовлена недосконалою системою нормативно-правового регулювання фінансової звітності, яка визначає низьку відповідальність підприємства за дотримання якісних характеристик звітної інформації.

Кризова ситуація, нестабільність і висока питома вага тіньової економіки, характерні для України, ускладнюють процес обґрунтування та вибору альтернатив у процесі прийняття рішень усіма користувачами фінансової звітності. Процес прийняття рішень на основі показників фінансової звітності ускладнюється ще й тим, що вони не відображають повною мірою об'єктивний фінансовий стан, результати діяльності та іншу важливу інформацію про діяльність підприємства, опрацьовуються з порушенням принципів підготовки фінансової звітності, не відповідають якісним характеристикам та вимогам зовнішніх користувачів до звітної інформації. Без достовірного інформаційно-аналітичного забезпечення ефективне управління господарською діяльністю підприємства, прийняття дієвих рішень зовнішніми користувачами фінансової звітності в таких умовах неможливе.

Аналіз фінансової звітності необхідно розглядати як процес перетворення даних фінансової звітності в аналітичну інформацію, необхідну для прийняття рішень. З урахуванням важливості та недостатньої розробленості системи документування процесу аналізу показників фінансової звітності і його результатів, необхідно розробити заходи з удосконалення організації аналізу фінансової звітності для обробки показників фінансової звітності. Що забезпечить необхідні умови для ефективного застосування обґрунтованих методів аналізу фінансової звітності у процесі інформаційно-аналітичного забезпечення прийняття рішень.

Для обґрунтування економічного аналізу як інструменту контролю показників фінансової звітності необхідно узгодити принципи економічного аналізу з системою фінансової звітності та інформаційними потребами користувачів. Що сприятиме підвищенню якості результатів аналізу фінансової звітності; забезпечить одержання достовірної звітно-аналітичної інформації користувачами і дозволить обґрунтувати та використати резерви підвищення ефективності прийняття рішень на основі фінансової звітності.

Список використаних джерел:

1. Варічева Р. Система обліку як складова інформаційного забезпечення економічного механізму виробничого управління: етапи розвитку, цілі та показники [Текст]/ Руслана Варічева // Економіст. – 2010. - №6: Ноосферна модель виробництва. – С. 61-64.

2. Веріга Г., Савро А. Проблемні аспекти трансформації фінансової звітності підприємств України відповідно до принципів МСФЗ. [Текст]/ Ганна Веріга, Анна Савро // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. - №9. – С. 19-25.

Новак Н. П., д. е. н., доцент,
Пітомець О. С.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ПІДВИЩЕННЯ АНАЛІТИЧНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Зміни, які відбуваються на сучасному етапі в бухгалтерському обліку і фінансовій звітності направлені, перш за все, на приведення її у відповідність з положеннями міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, що в значній мірі ускладнює підходи до проведення фінансового аналізу. При цьому, незважаючи на зміни в обліку, методика фінансового аналізу не змінюється. Відповідно система бухгалтерського обліку і звітності трансформується таким чином, щоб реально відповідати потребам її аналізу багаточисельними суб'єктами ринку.

Питання, якою бути бухгалтерській фінансовій звітності, щоб в достатній мірі задовольнити всі вимоги її користувачів, багатогранне і проблемне.

До основних причин, що заважають чіткому розумінню та ефективному використанню бухгалтерської фінансової звітності, можна віднести:

1) неузгодженість та тяжке сприйняття термінів, які регулюють складання звітності, основні поняття господарської діяльності іноді по-різному трактуються в теорії і на практиці;

2) деяка невідповідність розташування статей звітності.

В ринковому середовищі, де бухгалтерська фінансова звітність є об'єктом практичного спостереження, теоретичного аналізу і державного регулювання як для науковців, так і для практиків, рівень її аналітичності досить високий.

Вітчизняними науковцями в сфері бухгалтерського обліку було докладено немало зусиль, щоб підвищити аналітичні можливості бухгалтерської фінансової звітності. Впровадження на практиці національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, мало своєю метою, перш за все, ліквідацію інформаційного вакууму для користувачів бухгалтерської фінансової звітності. Складність цього процесу зумовлюється недостатньою розробкою окремих частин положень, їх неузгодженим характером. Ліквідація наслідків такого підходу повинна полягати, перш за все, в уточненні термінології і понять, які використовуються в обліковій практиці, та розкривають лише ті ознаки, що спостерігаються на поверхні економічних явищ і не висвітлюють їхньої сутності. При цьому реалізувати це можна шляхом проведення тлумачної експертизи термінів, що забезпечить недопущення необґрунтованого їх застосування в Положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку.

Основним важливим напрямком підвищення рівня аналітичності балансу має стати правильна побудова її форми таким чином, щоб максимально полегшити вивчення відображених в них господарських взаємозв'язків.

Використання користувачами форми звіту про фінансові результати в значній мірі визначає подальші напрямки аналізу фінансових результатів

підприємства. Вітчизняний та зарубіжний досвід, набутий на протязі багатьох років, показує, що порядок формування звітних даних про прибутки і збитки може бути достатньо різноманітним за формою і змістом. В міжнародній практиці при складанні звіту про прибутки і збитки передбачаються два варіанти розкриття витрат:

1) за їх суттю – затратний варіант; 2) за призначенням (функціями) – операційний варіант.

Згідно П(С)БО 3, методика складання звіту про фінансові результати передбачає представлення витрат за призначенням (функціями), додатково розкривши їх суть. Проведені дослідження основних статей цього звіту, які розкривають сутність економічних показників, що є складовими формування прибутку підприємства, показало, що обсяги, склад інформації та умови її формування надають значні можливості зовнішнім і внутрішнім користувачам приймати ефективні господарські рішення. Проте деякі запити все ще залишаються не реалізованими.

В діючій формі звіту про фінансові результати діяльність підприємства розкривається в розрізі трьох основних видів звичайної діяльності: операційної, інвестиційної та фінансової. Проте підсумкові показники, які відображують результати таких видів діяльності наведено окремо лише по операційній діяльності, тоді як фінансова та інвестиційна розкриваються загальним підсумком.

З метою підвищення аналітичності даної форми вважаємо необхідним виділити в розрізі звичайної діяльності окремими статтями підсумки фінансової, інвестиційної діяльності та окремою статтею розкривати підсумки надзвичайної діяльності окремо. В умовах ринкової економіки важливо не тільки одержати найбільший прибуток, а й ефективно його використати. Розвиток ринкових відносин супроводжується суттєвим розширенням прав підприємств у оперативному маневруванні прибутком, який надходить в їх розпорядження.

Якщо раніше розподіл прибутку підприємств був досить регульованим законодавством процесом, то на сьогодні підприємства самостійно (окрім відрахувань в бюджет) визначають шляхи розподілу отриманого прибутку. Нами пропонується ввести статті “Використання прибутку” з більш детальним поясненням цих сум в примітках та статті “Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)”, що дозволить тісніше ув’язати між собою баланс та звіт про фінансові результати.

Вказані вище зміни дозволять максимально наблизити діючу форму звіту про фінансові результати до вимог її користувачів та, відповідно, аналітичних процедур прийняття управлінських рішень.

Список використаних джерел:

1. Стельмащук А. М. Методичне забезпечення аналізу і прогнозування показників бухгалтерської фінансової звітності // Інноваційна економіка. Всеукраїнський науково-виробничий журнал [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/inek/2011_2/86.pdf

Осадчук І.В. - ***к.с-г.н., доцент***
Боліла С.Ю. - ***к.с-г.н., доцент***
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

УРАХУВАННЯ ІСТОРИЧНИХ АСПЕКТІВ СТАНОВЛЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ У ФОРМУВАННІ СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ АГРОБІЗНЕСУ

Будь-яка достовірна інформація про те, що відбувалося в нашій історії має величезну цінність, адже кожне нове покоління може досягти більшого ніж попередні, якщо не лише отримуватиме нові знання і набуватиме власного практичного досвіду, а й використовуватиме їхній досвід. Це стосується різних видів діяльності людини, у тому числі й управлінської. З'ясування особливостей управління сучасними вітчизняними агроформуваннями неможливе без попереднього вивчення історії розвитку індивідуально-селянського укладу життя українців, оскільки переважна їх частина генетично і фактично пов'язана з сільською культурою, відповідним укладом господарювання, є працівниками тих чи інших організацій.

Звернення до історичних джерел дає змогу прослідкувати логіку розвитку індивідуально-селянського укладу життя наших предків, виявити особливості їх традиційної життєдіяльності і, в першу чергу, визначити в ньому місце селянського господарства як інституту економічного життя українського селянства, що визначав його спосіб життя, який в різні історичні часи називався по різному, та форми господарювання на селі, які сформувалися на основі індивідуального селянського господарства.

Наразі на селі мирно співіснують різні форми ведення діяльності. Однак основою їх формування і функціонування завжди була і залишається наявність земельних угідь, придатних для виробництва продукції сільського господарства. Найбільш поширеною малою формою господарювання на селі сьогодні є особисте селянське господарство (ОСГ), а найбільш перспективною - сімейні фермерські господарства (сімейні ФГ). Їх специфічною особливістю є ведення господарської діяльності на землі.

В історії українського селянства завжди був присутній інститут, аналогом якому є сучасні ОСГ та сімейне ФГ. Однак у різні часи для його опису дослідники використовували різні поняття: «подвірниця», «подвірне володіння», «присадибне подвір'я», «присадибне господарство», «особистий наділ при садибі», «підсобне господарство», «селянський двір», «господарство, яке ведеться на присадибній землі».

Перші дрібні господарські формування з'явилися у бронзовому віці (2 тис. – 1 тис. рр. до н.е.) на території Степу, Лісостепу та Полісся. Часи існування Скіфської держави на територіях Причорномор'я, Подніпров'я, у межиріччі Дунаю, Дону, Лівобережних степах, Криму ознаменувалися розвитком індивідуального землеробства, перетворенням сім'ї на господарську одиницю,

появою дрібних сімейних господарства скіфів. Праетнос українців (середина V ст. – кінець VIII ст. н.е.), що мешкав у Подніпров'ї та Подунав'ї, увійшов у економічну історію України завдяки декільком важливим подіям і насамперед – появою приватної власності на землю, зародженням державності та феодальної системи, перетворенням ранньослов'янської сім'ї в господарську одиницю суспільства. Подальший розвиток державності та інститутів економічного життя селянства відбувався у державному об'єднанні Руська земля, з центром у Києві. Саме тоді з'явилися перші «селянські двори», в яких займалися землеробством, тваринництвом, сільськими промислами, домашньою промисловістю. Однак, набуття інститутом «селянського двору» юридичної сили відбулося набагато пізніше. З виникненням козацтва з'явилися перші господарства профермерського типу. Та мови про бурхливий розвиток на селі в ті часи дрібних індивідуальних господарств не може бути.

Історія розвитку управління в Україні не обмежується процесами, що відбуваються в сільському господарстві. Її слід досліджувати з урахуванням процесів, що відбувалися у промислах і ремеслах, у практиці управління, що застосовувалася щодо держав і державних об'єднань, які існували на землях України. І тут особливої уваги заслуговує розвиток управління у період з VIII ст. до часів розквіту Київської Русі. Розвиток її системи управління пройшов шлях від військової форми правління до цивільних форм, від централізованого управління до децентралізованого. В управлінні державою були представлені елементи трьох моделей управління: монархічної – князь, аристократичної – боярська рада, а також демократичної – віче (народні збори дорослого чоловічого населення). У часи посилення централізму та монархії віча занепадали, а в періоди послаблення князівської влади – відроджувалися. На політичні рішення київських князів у різні періоди більшою чи меншою мірою впливав дорадчий орган, який мав назву «боярська рада». Однак, на відміну від князя, повноцінним постійним органом влади з чітко визначеними функціями вона ніколи не була, до речі, як і віче. У господарському житті давньоруського суспільства на ранньофеодальному етапі поширення набуло сільське господарство та вотчинне ремісництво (всього існувало понад 60 видів ремесел), розвивалася торгівля, що зумовило становлення грошової системи, появу у XII ст. нової лічильної одиниці – м'яких хутряних грошей – гривні, пізніше - гривні у вигляді зливку срібла вагою 160–196 г, а потім, наприкінці XIII ст., карбованця – срібного зливка вагою ½ гривні.

У XIV–XVI ст. відбувалася еволюція феодальних відносин. На українських землях розгорталися процеси, що вимагали змін у практиці управління: стрімке зростання кількості великих феодальних латифундій, перетворення їх на фільварки – багатогалузеві господарські комплекси, зосереджені на виробництві та переробці сільськогосподарської продукції, що ґрунтувалися на постійній щотижневій панщині залежних селян, були чітко орієнтованими на товарно-грошові відносини; активізація урбанізації, що супроводжувалася поглибленням спеціалізації ремісництва (на кінець XVI ст. налічувалося до 270 ремісничих спеціальностей); виникнення цехів – фахових ремісничих об'єднань

зброярів, будівельників, шевців, аптекарів тощо, які мали свій статут, органи управління на чолі з виборними «цехмайстрами»; поява зародків мануфактурного виробництва; поширення ярмарків, що були першою ознакою становлення внутрішнього ринку; формування неоднорідної за складом соціальної піраміди міста: верхньою ланкою міщанства був патриціат – найбагатші й найвпливовіші купці та промисловці, середньою – бюргерство – цехові майстри і торговці середньої заможності, нижчою – міське поспольство (плебс) – ремісники, дрібні торгівці та селяни.

Велику роль у становленні управління і розвитку управлінської думки в Україні відіграла Києво-Могилянська академія, яку заснував у 1632 р. митрополит Петро Могила. В Академії навчалися майбутні українські єпископи та агрономи-організатори і економісти, які залишили відчутий слід у розвитку агрономічної й економічної культури Східної Європи. Цікавим з погляду подальшого розвитку управління в Україні було і створення військово-політичної організації «Запорізька Січ», у практиці управління якою використовувалося поєднання демократії й авторитаризму. На жаль, з часом демократія стала перетворюватися на охлократію, а пізніше поступово посилилися тенденції до переростання демократії в авторитаризм.

Отже, селянство як суспільний клас завжди відігравало вирішальну роль у формуванні та розвитку нашої держави. Будь-які зміни, що відбувалися в ній, насамперед, залежали від її продовольчої безпеки, яку, фактично, забезпечувало селянство, оскільки саме воно формувало продовольчі ресурси. Сьогодні українські селяни, як і багато століть тому, але вже разом з науковцями, шукають відповіді на запитання: яку стратегію агробізнесу обрати, щоб якісно, дешево і, водночас, з прибутком для себе нагодувати світ? Відповідь на ці запитання не може бути знайдена лише у площині «землеробство-селянин». Її слід шукати на перетині кількох наук, у тому числі й історії України, психології, економіки та менеджменту. Тільки так можна відповісти на питання щодо форми господарювання, яка здатна забезпечити низьку собівартість і великі обсяги виробництва сільськогосподарської продукції, а також щодо особливостей формування стратегій розвитку суб’єктів господарювання агробізнесу.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про фермерське господарство» щодо стимулювання створення та діяльності сімейних фермерських господарств» № 1067 – VIII від 31.03.2016 р. зі змінами від 10. 07. 2018. - URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1067-19.

2. Бойко О. Д. Історія України: Навч. посіб. 3-тє видання, виправлене і доповнене. – К.: Академвидав, 2006. – 688 с. (Альма-матер).

3. Куц В.А. Григорій Сковорода про роль праці у розвитку особистості. - URL: http://novyn.kpi.ua/2008-3/08_Kuc.pdf.

Пагул Д. М.
Науковий керівник – Сакун А. Ж., к.е.н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

Актуальною проблемою в економіці України є не залучення виробничих запасів і нарощування обсягів, а використання їх. Прискорення обороту виробничих запасів на один лише день дасть змогу, в цілому по країні господарству вивільнити значну частину коштів, зайняту у сфері обігу. Для цього потрібний дійовий економічний механізм впливу на ефективність використання виробничих запасів у державному секторі економіки. Ринкові відносини вимагають перегляду системи бухгалтерського обліку. На сьогодні одним з найбільш складних і суперечливих питань українського обліку є облік виробничих запасів.

Дослідженню актуальних проблем обліку виробничих запасів заборгованості присвячені роботи вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема, таких як Білуха М.Т., Бутинець Ф.Ф., Кужельний М.В, Мурашко В.М., Савицька Г.В., Петрова В.І., Стражева В.І., Сопко В.В. та інші.

Для здійснення виробничої діяльності підприємство повинно мати речові засоби виробництва, які являють собою певні матеріальні виробничі ресурси. Матеріальні ресурси є засобами виробництва, які включають засоби праці і предмети праці. Поняття матеріальних запасів слід відрізняти від поняття матеріальних ресурсів, яке є більш загальним ніж матеріальні або виробничі запаси. В теоретичному розумінні матеріальні запаси є предметами праці, які одноразово використовуються у виробничому процесі, свою вартість відразу переносять на готову продукцію.

В бухгалтерському обліку більшість предметів праці вважаються виробничими запасами. Але поняття матеріальні і виробничі запаси є дискусійним і трактується в літературних джерелах неоднозначно. Реформування обліку в Україні і прийняття національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку (П(С)БО), зокрема П(С)БО 9 "Запаси", призвело до появи нового бухгалтерського терміну "запаси". Згідно П(С)БО 9 запаси визнаються активами, якщо існує імовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з їх використанням та їх вартість може бути достовірно визначена. Порівняння цієї термінології визначення запасів з визначенням їх у міжнародному стандарті бухгалтерського обліку - МСБО 2 показує, що ці твердження мають аналогічний зміст. Аналіз концептуальних визначень термінології показує, що по суті виробничі запаси і матеріальні запаси стали визначатись в П(С)БО 9 запасами.

Гаджинський А.М. вважає, що матеріальні запаси - це вироби народного споживання та інші товари, які очікують вступ в процес особистого або виробничого споживання і знаходяться на різних стадіях виробництва і обороту

продукції виробничо-технічного призначення. Крім того до виробничих запасів він відносить сировину, матеріали, комплектуючі вироби, купівельні напівфабрикати, моторне паливо, запасні частини, малоцінні швидкозношувані предмети, включаючи ріжучий і вимірювальний інструмент, інвентар, спецодяг.

Беляєв Ю.Я. під запасами розуміє "предмети праці, які в процесі виробництва перетворюються в ті чи інші продукти, або готову продукцію, призначену для особистого чи виробничого споживання". Далі він пропонує "в більш широкому розумінні під запасами розуміти виробничі потужності і запасне устаткування, обслуговуючий персонал і транспортні засоби, готівку і бібліотечні фонди, рівень технічної і практичної підготовки спеціалістів, надійність технічних засобів і т.д. .

Так Саблук П.Т. під виробничими запасами розуміє запаси засобів виробництва, які знаходяться в складах суб′єкта господарювання і необхідні для забезпечення безперервного виробничого процесу, причому це лише ті предмети праці, які ще не задіяні у процесі виробництва і зберігають свою натурально-речову форму. Сучасні українські вчені та практики до товарно-матеріальних запасів (або матеріально-виробничих) відносять "товари, які були куплені підприємством і зберігаються на складі для наступної реалізації; готова продукція, напівфабрикати та незавершене виробництво; різні матеріали, що зберігаються на складі і призначені для переробки в процесі виробництва або для забезпечення виробничого процесу".

Безруких П.С. виробничі запаси характеризує як "різні речові елементи виробництва, які повністю споживаються в кожному циклі і всю свою вартість переносять на вартість виробленої продукції, виконаних робіт і наданих послуг". До виробничих запасів відносить сировину і основні матеріали, допоміжні матеріали, купівельні напівфабрикати, відходи (зворотні), паливо, тару і тарні матеріали, запасні частини, малоцінні швидкозношувані предмети.

Найбільш оптимальним, на нашу думку, є наступне визначення виробничих запасів. Виробничі запаси - це складова частина предметів праці, які приймають участь у виготовленні продукції, але безпосередньо ще не задіяні у виробничому процесі, споживаються протягом одного виробничого циклу і всю свою вартість переносять на вартість кінцевого продукту.

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.99 № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.zakon.rada.

2. Бутинець Ф.Ф. Організація бухгалтерського обліку. Підручник для студентів спеціальності «Облік та аудит». – 3-тє вид., перероб. І доп. – Житомир: ПП «Рута», 2002. 592с.

Панюшкін Є. А.
Науковий керівник – Пристемський О. С., к. е. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

Виникнення незалежного фінансового контролю в умовах роздержавлення власності, її приватизації, корпоратизації, акціонування зумовлено економічними потребами формування ринкових відносин в Україні.

Існують проблеми нормативно - правового характеру у сфері державного фінансового контролю. В цілому ці проблеми умовно можна розділити на дві групи. Перша стосується недоліків у законодавстві, друга - нормативно - правових актів, якими керуються у своїй діяльності суб'єкти господарювання, підконтрольні органам ДКРС.

Актуальність цього питання полягає і в тому, що державний фінансовий контроль є особливою сферою правового регулювання держави. У цій сфері існує чимало проблем, пов’язаних як зі слабкою нормативно-правовою базою, що регулює здійснення фінансового контролю в Україні, так і пов’язаних з недоліками в організації роботи органів фінансового контролю. При відсутності єдиної системи норм, що регулюють державний контроль фінансів, не буде ефективної діяльності органів, які його здійснюють, що само собою негативно позначається на фінансуванні різних галузей економіки, фінансового благополуччя населення, фінансово-господарської діяльності організацій та розвитку економіки держави в цілому.

Незаперечним є факт, що основна проблема - нагальна об'єктивна необхідність приведення Закону України «Про державну контрольно - ревізійну службу в Україні» у відповідність до правовідносин, що склалися на сучасному етапі розвитку держави.

Контрольними заходами, здійсненими органами Служби, встановлюються численні факти, коли бюджетні кошти використано за цільовим призначення, але незаконно, тобто з порушенням вимог законодавства або завищених розмірах. Однак Бюджетний кодекс не містить такого поняття як „ незаконне використання бюджетних ресурсів", отже - відсутній механізм відшкодування виявлених контрольними заходами збитків, а не заперечно, є те що чим досконаліше законодавство, чим довше діють його норми без змін, чим ґрунтовніше обізнані відповідні особи з нормативно-правовими актами, тим міцніше фінансова дисципліна.

В Україні розпочато процес становлення ефективної системи державного управління, вдосконалення організаційної структури та функціональної діяльності управлінських органів. В послані Президента України до Верховної Ради „Україна: поступ у 21 століття "наголошується, що „політика економічного зростання може стати результативною за умови істотного

посилення дієздатності держави, ефективного виконання нею своїх функцій".

На жаль, недосконале державне управління стало причиною багатьох негативних явищ: впровадження небезпечних для людей технологій, умисного приховування прибутків, „приватизація" державного і комунального майна, варварського ставлення до природи.

Зрозуміло, що обравши курс на побудову соціально орієнтованої ринкової економіки з різними формами власності, держава має надати важливого значення управлінню і контролю. Однак на практиці в Україні має місце певна недооцінка ролі контролю у фінансово - господарському бутті суспільства, внаслідок чого воно не має належної самокерованості та здатності оперативно впливати на процеси в світогосподарському середовищі. Така недооцінка контролю негативно позначається на економіці, яка є вирішальним чинником подолання кризових явищ у суспільстві. В той же час внаслідок відсутності законодавчо визначених повноважень ДКРС значно послабився контроль за збереженням і використання державної власності. Водночас досвід світової економіки показує, що в розвинутих країнах держава займає активну позицію в здійсненні контролю за роботою господарюючих структур. Найбільш жорстоко контролюється ефективність використання майна і коштів на державних підприємствах і в бюджетних установах. Разом з тим держава повинна регулювати роздержавлення та приватизацію з метою забезпечення максимальної ефективності цих процесів. Крім того, новими важливими завданнями державного регулювання, яке постає у після приватизаційний період, є підприємствами з часткою державної власності (змішані підприємства).

Список використаних джерел:

1. Горбачова Є. В. Система державного фінансового контролю: стан та необхідність реформування / Є.В. Горбачова // Управління розвитком. – 2011. – №2(99). – С. 112-114.

2. Зайцева Х.В. Державний фінансовий контроль: стан та перспективи розвитку / Х.В. Зайцева // Управління розвитком. – 2011. – №2(99). – С. 141-143.

3. Істоміна М. Ю. Проблеми розвитку державного фінансового контролю та напрями їх усунення // Управління розвитком. – 2011. – №2(99). – С. 139-141.

4. Коломоєць В.Г., Фурмат О.С. Перспективи розвитку державного фінансового контролю / В.Г. Коломоєць, О.С. Фурмат // Управління розвитком. – 2011. – №2(99). – С. 143-145.

5. Скоропад І.С., Пахолок Н.І. Державний фінансовий контроль в Україні: проблеми та шляхи реформування / І.С. Скоропад, Н.І. Пахолок // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. − Вип. 21.3. – С. 263-268.

6. Яртим І. А. Напрями реформування системи державного фінансового контролю / І.А. Яртим // Управління розвитком. – 2011. – №2(99). – С. 191-192

Пастух К.С.
Науковий керівник – Коваль С.В. к.е.н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Для правильної організації обліку основних засобів важливе значення має єдиний принцип їх оцінки, доцільність переоцінки, економічно обґрунтований вибір методу нарахування амортизації, а також своєчасно оброблена та систематизована інформація. В період переходу до повноцінної ринкової економіки вирішальним фактором успішного розвитку економіки України є автоматизація бухгалтерського обліку, точність і оперативність інформації.

За умов комп'ютерної технології передбачається вирішення таких задач з обліку основних засобів:

- формування і ведення картотеки по інвентарних номерах основних засобів, як регістрів аналітичного обліку в довіднику основні засоби;
- оприбуткування основних засобів, що надходять на підприємство;
- введення в експлуатацію основних засобів, що надійшли;
- нарахування зносу (амортизації) по основних засобах;
- вибуття основних засобів через реалізацію, ліквідацію і списання;
- формування регістрів аналітичного і синтетичного обліку основних засобів.

В комп'ютерній системі для формування і відображення операцій руху основних засобів передбачено відповідні шаблони електронних документів, а обліково-обчислювальні роботи виконуються автоматично на обчислювальних машинах з використанням програмного забезпечення. Деякі аспекти обліку основних засобів потребують перегляду та реформування, наприклад залишаються невирішеними протиріччя між податковим та бухгалтерським обліком щодо нарахування амортизації, щодо обліку безоплатно одержаних основних засобів, обліку поліпшення основних засобів, що призводить до виникнення різниць в обчисленні податку на прибуток.

Поява цієї проблеми викликана тим, що дані дві системи мають за мету протилежні інтереси щодо амортизаційних відрахувань. Згідно Податквого кодексу України амортизація розглядається як елемент розрахунку бази оподаткування податком на прибуток.

В обліково-аналітичній системі амортизація – це витрати, що формують собівартість реалізованої продукції.

У бухгалтерському обліку немає окремих облікових правил для невиробничих основних засобів. Навіть витрати на їх утримання, ремонти, модернізацію, поліпшення, а також амортизацію відносяться до різних витратних рахунків залежно від призначення невиробничих основних засобів. Наприклад, амортизація обладнання кухні та кімнати для приймання їжі у виробничому цеху відноситься до Дт 23, а амортизацію та витрати на

обслуговування кавоварки, що стоїть у бухгалтерії, буде віднесено до Дт 92. І лише коли невиробничий основний засіб використовується в інтересах всіх працівників або підприємства загалом, то амортизацію та витрати на його утримання доцільно відносити до субрахунку 949. На відміну від бухгалтерського обліку, ПКУ чітко розмежовує виробничі та невиробничі основні засоби.

У бухгалтерському обліку відображаються всі операції і всі витрати, пов'язані з придбанням і виготовленням основних засобів.

Первісна вартість невиробничих основних засобів та витрати на їх ремонт, реконструкцію, модернізацію або інші поліпшення зменшать фінансовий результат до оподаткування лише під час продажу об'єкта невиробничих ОЗ, але лише в межах доходу від такого продажу. Тобто збитки під час продажу об'єкта невиробничих основних засобів для цілей оподаткування не допускаються. Операція з ліквідації невиробничих основних засобів взагалі не включається до податкового обліку основних засобів.

Вхідний ПДВ за невиробничими основними засобами включається до складу податкового кредиту з ПДВ в будь-якому разі під час його придбання відповідно до п. 198.3 ПКУ (рядок 10.1 декларації з ПДВ). Але оскільки основний засіб визнається невиробничим вже в момент його придбання (а не введення в експлуатацію), то нарахувати податкові зобов'язання згідно з п. 198.5 ПКУ потрібно вже в цей момент, тобто в тому місяці, в якому його було придбано, а також здійснено проведення Дт 152 Кт 631

Спрощення обліку основних засобів, на нашу думку, можливе за умови застосування комп'ютерних бухгалтерських програм та прийняття на законодавчому рівні під час формування показників податкового обліку за основу даних бухгалтерського обліку, доцільного вдосконалення Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій, яке врахує особливості податкового обліку основних засобів для системного відображення операцій з ними.

Список використаних джерел:

1. Бондар О. Проблеми визнання основних засобів у бухгалтерському та податковому обліку // Бухгалтерський облік і аудит. – 2004. - № 3. – С.23-27. 2. Городянська Л.В. Особливості нарахування і використання амортизації в обліково-аналітичній та податковій системах // Актуальні проблеми економіки. — 2006.- №2(56). – С. 101-112.

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: затв. Наказом Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 р. № 92, зареєстр. в Міністерстві юстиції України 18 травня 2000 р. за № 288/4509. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00.

3. Податковий кодекс України Кодекс від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI (редакція станом на 10 вересня 2017 р.). URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17.

Пилипенко К. А.,
д.е.н., доцент кафедри організації обліку та аудиту
Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ГАЛУЗІ ТВАРИННИЦТВА: РЕГУЛЯТОРИ ТА ВАЖЕЛІ

Важливою теоретичною, методичною та практичною проблемою регулювання та підтримки підвищення конкурентоспроможності галузей тваринництва є встановлення співвідношення та взаємозв'язків між категоріями «регулятори» та «важелі», їх групування, обґрунтування принципів та алгоритму використання. Економічні регулятори як категорія є більш всеохоплюючими, ніж важелі. Крім останніх, вони включають інструменти, заходи та методи регулювання.

Якісні зміни в світовій економіці, пов'язані з глобалізацією ринку, інтеграцією виробничих процесів, нерівномірністю економічного розвитку, прискоренням темпів науково-технічного і технологічного прогресу ведуть до зростання ролі конкурентоспроможності вітчизняної продукції сільського господарства і ефективності її виробництва в сучасних умовах господарювання [1-3].

Забезпечення необхідного рівня конкурентоспроможності країни безпосередньо пов'язане з розвитком сільського господарства і, в першу чергу, з такою пріоритетною і стратегічно важливою галуззю, як зернова. Тому, проблема підвищення конкурентоспроможності аграрного виробництва на всіх рівнях формування і реалізації конкурентних переваг підприємств-виробників набуває все більшої актуальності.

Регулятори підвищення конкурентоспроможності галузей тваринництва відповідно до загальних засад їх групування можна розподілити на інституційні (закони, нормативно-законодавчі акти та ініціативи, інститути державно-приватного партнерства, державного управління та регулювання галузей тваринництва та їх конкурентоспроможності), організаційні (охоплюють важелі організації виробництва, бізнесових та операційних процесів, стратегії, та концепції розвитку галузей тваринництва, у т.ч. інноваційного та інвестиційного забезпечення, кооперування та інтеграції), фінансово-економічні (включають важелі оподаткування, ціни і ціноутворення, пільги і дотації, санкції, норми амортизації, кредитування, державне фінансування) [4].

Регулятори та важелі підвищення конкурентоспроможності галузей тваринництва можна класифікувати за терміном та часом або періодом здійснення, галузевими напрямами або напрямами впливу на окремі процеси та явища, характером дії (пряме та непряме регулювання), вартістю та ефективністю здійснення тощо. Вони групуються також у відповідності до величини та потужностей, форм організації суб'єктів господарювання, рівня спеціалізації або диверсифікації виробництва, стадій життєвого циклу

тваринницьких підприємств та галузей, обґрунтованих стратегій розвитку. Вплив на сукупність регуляторів та важелів здійснюють державна аграрна політика, рівень національної та галузевої продовольчої безпеки, інноваційно-інвестиційна привабливість, рівень модернізації тваринницьких галузей, їх експортний потенціал, управлінський рівень застосування.

Для ефективного розвитку формування конкурентоспроможної галузі велике значення має її інфраструктура. В умовах глобалізації застосування державно-регулятивної підсистеми, завдяки використанню відповідних інструментів направлене на захист вітчизняного товаровиробника, надання галузям тваринництва пріоритетних умов у цілому (рис. 1) [5].

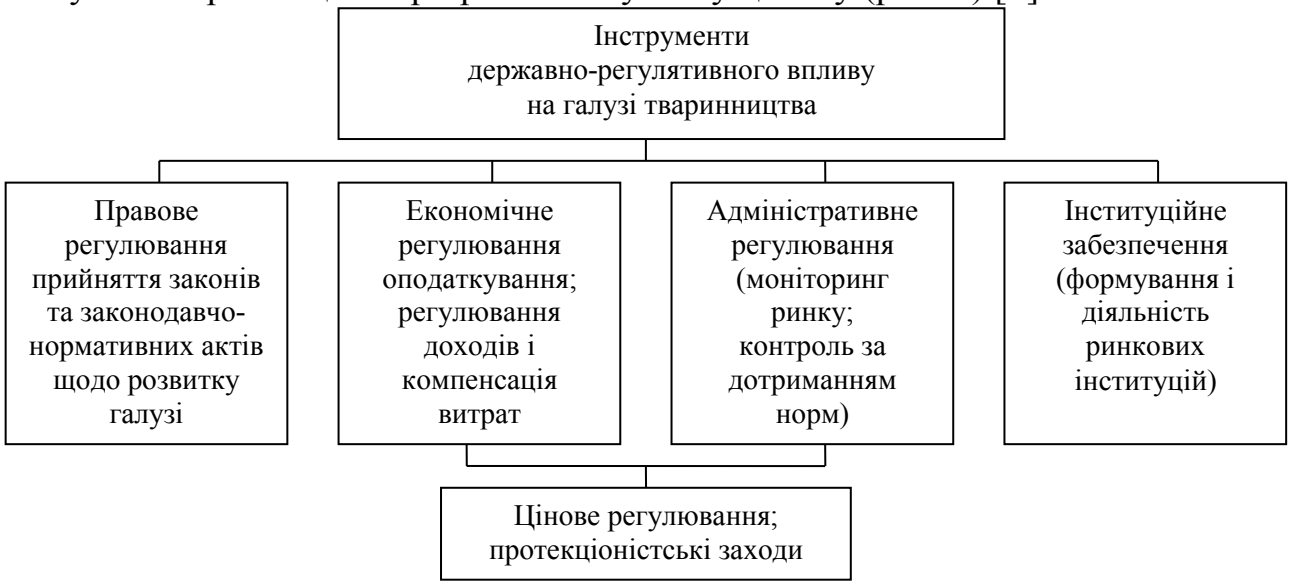

Рис. 1. Інструменти державно-регулятивного впливу на тваринницькі галузі

З метою стабілізації та розвитку тваринництва, становлення його як конкурентоспроможної галузі передбачається: проводити доплату товаровиробникам за продані ними кондиційне поголів'я великої рогатої худоби, свиней та птиці, молоко та вовну за наявне та приросте маточне поголів'я сільськогосподарських тварин; стимулювати закупівлю сільськогосподарськими підприємствами телиць і нетелів у племінних господарствах та за імпортом.

Важливою умовою стратегічного розвитку тваринництва є дієвість державної підтримки, основні напрями якої викладено в Державній цільовій програмі розвитку села на період до 2020 р. [6].

Слід зауважити, що державна програма надає пріоритет великомасштабному виробництву або обє'днаним кооперативам. За рахунок підтримки таких підприємств держава швидше наростить поголів'я, яке буде продуктивним та якісним. Саме такі господарства частіше мають достатній ресурсний потенціал, застосовують новітні технології та сприяють їх розвитку, вдосконалюють племінну базу та забезпечують стабільний розвиток тваринництва. Враховуючи обмеженість державного бюджету, державна

підтримка тваринництва сприяє стійкості виробництва продукції тваринництва, підвищенню його ефективності та конкурентоспроможності.

Використання організаційних регуляторів та важелів підвищення конкурентоспроможності тваринницьких галузей також потребує удосконалення. Вагомою проблемою залишається підготовка фахівців для галузі на інноваційній основі. Мова йде про розробку та впровадження магістерських програм у аграрних ВНЗ, навчання спеціалістів середньої кваліфікації у коледжах, залучення рядових працівників та їх мотивацію. При цьому практичний інтерес представляє як удосконалення існуючих професійно-освітніх програм, так і опанування нових – маркетолога, аналітика продовольчого та фінансового ринків, логіста, спеціаліста з інноваційно-інвестиційного проектування.

Список використаних джерел:

1. Грідін О.В. Державна підтримка зерновиробництва / О.В. Грідін // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства: Економічні науки. – Харків: ХНТУСГ. – 2010. – Вип. 98. – С. 197-204.
2. Дорофей Т.Ю. Формування конкурентоспроможності та якості ринку зерна в регіоні / Т.Ю. Дорофей // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – № 2, Т. 1. – С. 183-186.
3. Заїка С.О. Конкурентоспроможність та передумови інноваційного розвитку сільськогосподарських товаровиробників / С.О. Заїка // Збірник тез доповідей Шостої Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених «Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна ідентичність та тенденції глобалізації». – Тернопіль: Видавництво ТНЕУ «Економічна думка». Частина 1. – 2009. – С. 203-205.
4. Гринь В. І. Регулятори та важелі підвищення конкурентоспроможності галузей тваринництва в Україні: теорія та практика використання / В.І. Гринь, К.А. Пилипенко // Scientific journal of academic research «Black sea», economic science, ISSN: 1987-6521, E-ISSN: 2346-7541 Part A. December 2013. .– С. 73-78.
5. Пилипенко К. А. Інструменти державної підтримки та регулювання конкурентоспроможного розвитку галузі тваринництва / К. А. Пилипенко // Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції: «Проблеми обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю» (Полтава, 26 жовтня 2017 р.) – Полтава : ПДАА, 2017. – С. 84-86.
6. Про схвалення Концепції Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року» № 1437-р від 30 грудня 2015 р. https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/248907971.

Підковенко А. С.
Науковий керівник – Новак Н. П., д. е. н.,доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕХОДУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ НА МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Як відомо, Україна прагне стати членом Європейського Союзу. У зв'язку з цим у 2004 році було затверджено Закон України «Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Цим Законом було визначено обов'язковість безпосереднього застосування підприємствами Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), що були прийняті Радою з МСБО і включають: міжнародні стандарти фінансової звітності; міжнародні стандарти бухгалтерського обліку; тлумачення, розроблені Комітетом із тлумачень міжнародної фінансової звітності.

В Україні процес переходу на міжнародні стандарти супроводжується гострими дискусіями та різними підходами до вирішення цього питання. Проблема ведення обліку і звітності за МСФЗ стає дедалі актуальнішою для вітчизняних організацій. На Міжнародному конгресі національних регуляторних органів у сфері бухгалтерського обліку учасниками було підтримано і схвалено три підходи до шляхів переходу на МСФЗ, а саме: конвергенція національних стандартів до МСФЗ; розробка національних стандартів на основі МСФЗ; прийняття МСФЗ як національних стандартів.Україна обрала другий із запропонованих підходів.

Складаючи фінансову звітність за міжнародними стандартами вперше, керівники підприємств та бухгалтерські служби можуть стикнутися з рядом проблем основними з яких є наступні:

– відсутність кваліфікованих фахівців, які можуть розуміти і застосовувати МСФЗ. Причому мова йде не лише про підготовку звітності, а й про використання і розуміння її. Найбільш результативним методом навчання МСФЗ є навчання у процесі впровадження стандартів в конкретній компанії;

– виникнення додаткових витрат внаслідок потреби у придбанні нового програмного забезпечення, за допомогою якого складання звітності значно полегшило роботу персоналу та зменшило можливість допущення помилок;

– необхідність у зборі додаткової інформації, яку вимагають МСФЗ, включення до посадових обов'язків працівників підрозділів додаткових функцій;

– складність окремих стандартів. Найбільш важкі для сприйняття на сьогодні елементи МСФЗ – стандарти, присвячені відображенню у звітності фінансових інструментів, зокрема вкладень у цінні папери, похідних інструментів, дебіторської та кредиторської заборгованості.

Складність також полягає ще й у тому, що активи і зобов'язання мають бути оцінені за справедливою вартістю, що є складним завданням для

вітчизняних фахівців.

Основні переваги Міжнародних стандартів обліку:

- чітко визначає майновий стан власників підприємства;

- дозволяє здійснювати ефективний фінансовий аналіз підприємства щодо його ліквідності та платоспроможності;

- дає можливість реального прогнозу щодо майбутньої діяльності підприємства;

- фінансова звітність, яка підготовлена за МСБО, є доступною не тільки для фахівців, а й для широкого кола користувачів.

Основні передумови необхідності переходу на МСФЗ:

- розширення як вертикальних, так і горизонтальних господарських зв'язків призвело до активізації самостійності суб'єктів господарювання, яким для прийняття рішень необхідна якісна інформація, що повно та істинно відображає усі економічні процеси;

- активізація ролі грошей призвела до збільшення потреби на кредитні кошти, для отримання яких банки вимагають від суб'єктів господарювання надання фінансових документів, які б дали змогу провести фінансовий аналіз підприємства швидко, якісно і доступно;

- вихід українських підприємств на міжнародні фінансові ринки вимагає надання фінансової звітності відповідно до міжнародних стандартів;

- потреба в значних іноземних інвестиціях.

Отже, переваги складання фінансової звітності за міжнародними стандартами дійсно є і вони незаперечні для більшості користувачів фінансової звітності. МСФЗ можна розцінювати як інструмент глобалізації економіки і світових господарських зв'язків. Принципи, закладені в порядок формування звітності згідно МСФЗ, роблять її адекватнішою і здатною відобразити істинний майновий стан організації. У зв'язку з цим цінність МСФЗ важлива не тільки для іноземних, але й для національних інвесторів також. Це ще раз підтверджує необхідність і корисність процесу впровадження МСФЗ для всіх секторів економіки України. Підбиваючи підсумки, необхідно підкреслити, що перехід до МСФЗ – це процес, який може стати початком абсолютно нового життя бухгалтерського обліку в українській економіці. І мова в цьому випадку йде не про нову бухгалтерську методологію і навіть не про принцип пріоритету змісту над формою. Йдеться про абсолютно нове розуміння ролі бухгалтера в економічному житті суспільства й усвідомлення своєї відповідальності перед ним.

Проте для реального запровадження МСФЗ необхідно: внести відповідні зміни до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»; забезпечити фінансову підтримку процесу переходу на МСФЗ; організувати підготовку спеціалістів з МСФЗ у системі вищої освіти; створити реальний механізм контролю за дотриманням стандартів.

Список використаних джерел:

1. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами: практичний посібник / С. Ф. Голов, В. М.

Костюченко. – К. : Лібра, 2004. – 880 с
2. Міжнародні стандарти фінансової звітності. – 2011, 2013. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_010

Плахотя К. В.
Науковий керівник – Коваль С. В., к. е. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ У ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ

Реформування аграрного сектора вітчизняної економіки, передбачило зміну юридичного статусу певної частини колективних сільськогосподарських підприємств, які перетворились у різного роду товариства, приватні, фермерські та інші невеликі підприємства. Розвиток малого підприємництва, у складі якого особливе місце займають фермерські господарства – зріс.

Головним завданням трансформації бухгалтерського обліку, згідно з Програмою було приведення національної системи бухгалтерського обліку і звітності у відповідність до реалій ринкової економіки та міжнародних стандартів фінансової звітності. Крім того, встановлено з боку держави правила і процедури обробки інформації та складання фінансової звітності, тільки для зовнішніх користувачів, а безпосередньо суб'єктам підприємництва, дати змогу самостійно встановлювати межі та форми ведення обліку для внутрішніх потреб управління, включаючи ведення в окремій системі рахунків і регістрів обліку доходів, витрат, товарно-грошових потоків у потрібному самому підприємству аспекті деталізації та регламентації.

Питання організації бухгалтерського обліку у фермерському господарстві належить до компетенції його власника, тобто фермера, відповідно до законодавства та установчих документів [1, с.26]. Відтак, фермерам необхідне ґрунтовне знання бухгалтерського обліку. Знаючи як можна раціонально організувати ведення обліку, в цілому сприятиме успішному розвитку фермерських господарств.

В умовах фермерського господарства, на нашу думку, облік повинен бути максимально спрощений і скорочений. Але, при цьому слід пам'ятати, що таке спрощення і скорочення – можливе лише до певної межі, яка забезпечує виконання його інформаційної і контрольної функції.

Отже, облік у фермерських господарствах повинен бути організований таким чином, щоб забезпечити:

- точні дані про наявність та рух основних засобів, тварин, насіння, кормів, мінеральних добрив, паливо-мастильних матеріалів, отрутохімікатів, запасних частин, малоцінних та швидкозношуваних предметів, тощо на будь-яку дату;
- своєчасність проведення розрахунків з постачальниками та іншими

організаціями за придбані товарно-матеріальні цінності або надані послуги (виконані роботи), а по сплаті кредитів і податків;

- чітке і правдиве відображення витрат виробництва відповідно до Положень (стандартів) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», повне оприбуткування виробленої продукції, правильну її калькуляцію і оцінку у разі переробки та реалізації як основи для визначення балансового та оподатковуваного прибутку;

- контроль за дотриманням договірних зобов'язань щодо обсягів та строків реалізації сільськогосподарської продукції (продуктів переробки), її якості, реальність застосування реалізаційних цін, знижок і надбавок до них, повнотою оплати за реалізовану продукцію;

- правильне визначення балансового прибутку та обґрунтований його розподіл;

- складання та подання точної, повної, своєчасної звітності в передбачених обсягах і у встановленому порядку.

Організація обліку у фермерських господарствах передбачає знання та застосування специфічних категорій, методів і прийомів. Слід зазначити, що будь-які господарські операції, повинні бути відображені у певних вимірниках. З цією метою в обліку використовують наступні вимірники: натуральні, трудові, грошові. Коли мова йде про виконання роботи, кількість вирощеної продукції, площу сільськогосподарських угідь тощо – користуються натуральними вимірниками. Для обліку праці членів господарства, найманих і залучених осіб, використовують трудові вимірники (людино-день, людино-година). На їх основі, та з використанням натуральних вимірників, визначають рівень продуктивності праці при виробництві продукції сільського господарства.

Для чіткої організації бухгалтерського обліку в фермерських господарствах, необхідно забезпечити відображення кожної господарської операції у відповідних документах. Оскільки тільки бухгалтерський документ є письмовим доказом здійснення господарської операції. Бухгалтерські документи є розпорядженням на здійснення господарської операції, а після її виконання з відмітками та підписами осіб, які здійснили операцію, стають письмовим доказом її проведення.

Науковці поділяють фермерські господарства на такі види [2, с.9].:

- фермерські господарства в яких працюють власник та члени його родини застосовують вважаються дрібними;

- фермерські господарства з середньо обліковою чисельністю працюючих за звітний період – до 10 осіб включно, крім членів сім'ї і обсягом виручки за рік, що не перевищує 500 тис. грн. є малими;

- господарства, із середньо обліковою чисельністю працівників за звітний період – від 10 до 50 осіб та обсягом виручки від реалізації від 500 тис. грн. до 2,5 млн. грн. вважаються середніми;

- усі інші господарства відносяться до великих.

Відповідно до визначених видів фермерських господарства: дрібним

господарствам для ведення бухгалтерського обліку ним запропоновано використовувати просту форму обліку, без використання подвійного запису; малим – пропонується застосовувати спрощену форму обліку; середнім господарствам – пропонується вести облік за спрощеним Планом рахунків бухгалтерського обліку; для великих фермерських господарств – загальну форму ведення бухгалтерського обліку за повним Планом рахунків бухгалтерського обліку [3, с.237].

Відтак для мікрогосподарств для ведення бухгалтерського обліку ми пропонуємо застосовувати просту форму обліку. Основним регістром для обліку за цією формою є Журнал реєстрації господарських операцій. Всі господарські операції в ньому відображаються з дотриманням принципу подвійного запису.

Середнім фермерським господарствам – пропонуємо вести бухгалтерський облік за спрощеним Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій суб'єктів малого підприємництва і складають фінансову звітність відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва».

Великим фермерським господарствам бухгалтерський облік рекомендуємо вести з використанням звичайної форми обліку. Тобто, за Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій та відповідно до Методичних рекомендацій з організації та ведення бухгалтерського обліку за журнально-ордерною формою на підприємствах агропромислового комплексу.

Підсумовуючи вищевикладене, слід зазначити, що при визначенні виду фермерського господарства, окрім врахування кількості працівників та обсягу виручки (доходу) за рік можна орієнтуватися і на інші індивідуальні показники та умови розвитку господарства. Також врахувати, які галузі розвиватиметься і наскільки детальна потрібна про них інформація. Цим визначають структуру регістрів синтетичного і аналітичного обліку. Враховують також зручність форм регістрів, послідовність, періодичність і способи записів, економічну доцільність отримуваної інформації.

Список використаної літератури

1. Малишкін О.А. Організація бухгалтерського обліку в сільськогосподарських кооперативах/ Малишкін О.А.. – К.: Урожай, 1992. – 105 с.

2. Довбуш А.В. Вибір форми ведення бухгалтерського обліку для фермерських господарств/ Довбуш А.В.// Наукові записки. Збірник наукових праць кафедри економічного аналізу. Випуск 13. – Тернопіль: Видавництво „Економічна думка", 2004. – С. 9-13.

3. Огійчук М.Ф. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах/ Огійчук М.Ф. – К.: Вища школа, 2003. – 703 с.

4. Лень В.С. Щодо вибору форми бухгалтерського обліку в фермерських

господарствах / В.С. Лень, Д.В. Зоценко // Вісник Чернігівського державного технологічного університету. – 2014. – № 1. – С. 237-246.

5. Методичні рекомендації з організації та ведення бухгалтерського обліку в селянських (фермерських) господарствах № 189 від 02 липня 2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0751-99

Пілявський В.І.
Міжнародний університет бізнесу і права,
м. Херсон

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМ ПОТЕНЦІАЛОМ АГРОПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ОСНОВІ ПРОВАЙДИНГУ ІННОВАЦІЙ

Формування ринку землі, зростання ціни на робочу силу, на енергоносії та інші матеріальні засоби й ресурси призводять до зростання собівартості аграрної продукції. Ефективна аграрна політика у країні, отже, означає цінову лібералізацію на ринку ресурсів, що повинно привести до їх кращого розподілу. Але на практиці розбіжність та неузгодженість інтересів сільськогосподарських товаровиробників, переробників, торгівельників та виробників засобів для сільського господарства продовжує спричиняти нееквівалентність міжгалузевого обміну [1, с. 87].

У цьому контексті важливим є вирішення проблем ресурсозбереження з точки зору ефективного використання основних складових виробничого потенціалу підприємств агропромислового виробництва та впливу на динаміку виробничих витрат такого макроекономічного чинника, як ціновий паритет в умовах інфляції. Інтенсивний тип відтворення у сільськогосподарських підприємствах реалізується через додаткові вкладення [2, с. 167]. Їх не можна ототожнювати лише зі зростанням витрат, оскільки в процесі інтенсифікації відбувається якісне вдосконалення виробництва через використання досягнень науково-технічного прогресу, застосування новітніх засобів виробництва, інноваційних технологій, що забезпечують підвищення ефективності діяльності.

Удосконалення типів виробничої інтенсифікації та створення синергетичного ефекту нової якості передбачає раціональне поєднання фондозберігаючої та матеріало- і ресурсозберігаючої форм інтенсифікації, завдяки чому якісно зростає ефективність потенціалу аграрного й агропромислового виробництва. Ефективне використання ресурсів досягається за їх пропорційної збалансованості, структурних зрушень, які відповідають технологічним вимогам виробничого та інших бізнес-процесів агропромислових підприємств. З цією метою у країні було розроблено “Стратегію інноваційного розвитку України на 2010-2020 рр. в умовах

глобалізаційних викликів”.

Її положеннями визначаються правові, економічні й організаційні основи державного регулювання та розвитку інноваційної діяльності [3, с. 74]. У ній встановлюються форми стимулювання державою інноваційних процесів; передбачаються податкові амортизаційні та митні пільги з метою підтримки розвитку економіки країни інноваційним шляхом. У стратегії визначені заходи щодо регулювання відносин, пов’язаних з науковою та науково-технічною діяльністю, створенням умов для підвищення ефективності наукових досліджень і використання їхніх результатів у забезпеченні науково-технічного розвитку всіх сфер громадської життєдіяльності, у т.ч. агропромислового виробництва.

Отже, ефективність, стабілізація та подальший розвиток виробничого потенціалу агропромислових підприємств в значній мірі залежить від здатності управлінських структур, наукових установ і агроформувань впроваджувати інновації, зберігати свій кадровий потенціал, застосовувати ефективні важелі мотивації, стимулювання й ефективності реалізації виробничого потенціалу в цілому [4, с. 45]. Побудова такого механізму інноваційного провайдингу базується на теорії інноваційних перетворень, функціонуванні та розвитку наукомістких виробничо-економічних систем.

Список використаних джерел:

1. Ігнатенко М.М. Стратегії та механізми управління розвитком соціальної відповідальності суб’єктів господарювання аграрної сфери економіки: монографія. Херсон: Айлант, 2015. 470 с.

2. Гринчук. Ю.С. Удосконалення формування та використання виробничо-ресурсного потенціалу аграрних підприємств: монографія. Біла Церква: 2014. 390 с.

3. Ареф’єва О.В., Харчук Т.В. Економічні засади формування потенціалу підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2011. № 7. С. 71-76.

4. Мармуль Л.О., Петренко В.С. Стратегічне позиціонування підприємств з іноземними інвестиціями в аграрній сфері економіки. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. Бердянськ: Видавець Ткачук О.В., 2017. № 4 (40). С. 43-48.

Петровська С.І.
старший викладач кафедри економіки,
Національний транспортний університет

ДОСЛІДЖЕННЯ КРИТИЧНИХ ПОДІЙ ПРИ ПОЇЗДКАХ МІСТОМ ТРАНСПОРТОМ ЗАГАЛЬНОГО КОРИСТУВАННЯ І ПРИВАТНИМ АВТОМОБІЛЕМ

Найважливішою для соціуму критичною подією стала тиснява у міському транспорті (Impact Score = 0,98). Очевидно, що без суттєвого поліпшення якості поїздки за цим атрибутом, переключити водіїв на міський транспорт неможливо.

Наступна за важливістю проблема – відсутність транспортного засобу на маршруті (Impact Score = 0,84) – підтверджує тезу, що основа послуги з перевезень пасажирів у місті має надаватися з нулем дефектів.

Якщо частота спізнень через затор при поїздках міським транспортом буде значно меншою, ніж для приватного автомобіля, це буде додатковою мотивацією переключення водіїв. Так, наприклад, відбувається при виборі способу перетину р. Дніпро, коли людина віддає перевагу метрополітену, а не поїздкам через мости, що з'єднують правий і лівий береги. Для соціуму спізнення через затор виявилося третьою за важливістю критичною подією.

Четвертою стала неможливість скористатися послугою міського транспорту через відмову в посадці при заповненому салоні (Impact Score = 0,50). Особливої ваги така критична подія набуває на проміжних зупинках.

Критичні події, що супроводжують паркування автомобіля в Києві, виявилися порівняно з іншими мегаполісами світу не настільки важливими. Дається взнаки порушення засадничих принципів управління транспортною системою в контексті існування автомобіля в місті:

1. Кожен клапоть міської землі має власника. Несанкціоноване паркування є правопорушенням.
2. Паркування є платним. Плата зростає по мірі наближення місця паркування до центру міста.

Дотримання цих принципів дозволить створити потужні стимули переключення водіїв на користування міським транспортом.

Задля наочності приведем значення Impact Score критичних подій при поїздках містом на рис. 1.

Беручи до уваги рис. 1 можна зробити висновок, що для респондентів, думка яких досліджувалась, важливішою є сукупність критичних подій, що пов'язана з використанням міського транспорту. Критичні події, при поїздках автомобілем спричиняють менший вплив на реакцію аудиторії, яка досліджувалась.

Далі продовжимо аналіз результатів досліджень (табл. 2,), яке було присвячено вимірюванням в ланцюгу «якість – задоволення – інтенція до збільшення частоти користування міським транспортом».

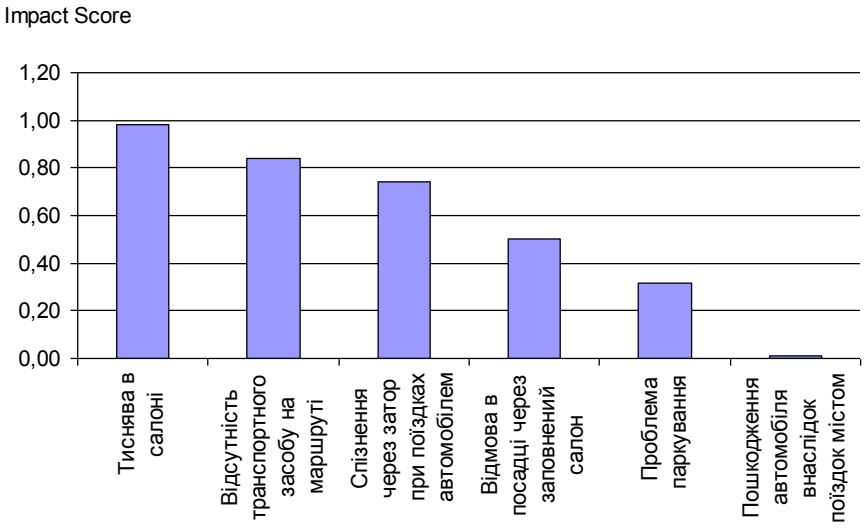

Рис. 1. Важливість критичних подій при поїздках містом транспортом загального користування і приватним автомобілем

У табл. 1 представлено оцінки атрибутів якості, процесу і результату поїздки містом приватним автомобілем, а в табл. 2 – транспортом загального користування. В інтерв'ю респондентів питали про думку щодо якості поїздок власним автомобілем та тим міським транспортом, яким доводиться користуватися найчастіше. Їхні відповіді оцінювалися за шкалою Лікерта та оцифровувалися за п'ятьма балами (від 1 – «Не погоджуюсь» до 5 – «Погоджуюсь»).

Таблиця 1

Оцінки атрибутів якості, процесу і результату поїздки містом приватним автомобілем

Напрям оцінювання якості поїздки містом	Атрибут якості	Оцінка, середні бали за шкалою Лікерта
Комфорт	Температура повітря	4,1
	Неприємний запах	3,6
	Зручність облаштування сидінь	3,8
	Можливість безпечно користуватись телефоном	2,4
	Можливість слухати музику	4,9
	Стан дорожнього покриття	1,9
Доступність	Щільність дорожньої мережі	3,5
	Відстань до і від парковки автомобіля	3,9
Процес поїздки	(нормована за максимумом величина)	0,70
Витрата часу	Тривалість поїздки	3,7
Надійність	Можливість спізнитися через затор	2,3
Безпека	Дорожньо-транспортні пригоди	2,1
Транспортна втома	Фізична втома	2,5
	Психологічна втома	3,7
Результат поїздки	(нормована за максимумом величина)	0,57
Загальна якість поїздки	(нормована за максимумом величина)	0,65

Всі тези-твердження в шкалі Лікерта формулювались як позитивні. Якість процесу і результату поїздок містом, а також загальна якість є сумами оцифрованих оцінок за відповідними атрибутами. З метою порівняння вони були нормовані за максимально можливою кількістю балів. Порівнювались оцінки якості, які давали водії і пасажири.

Таблиця 2

Оцінки атрибутів якості, процесу і результату поїздки містом транспортом загального користування

Напрям оцінювання якості поїздки містом	Атрибут якості	Оцінка, середні бали за шкалою Лікерта
1	2	3
Комфорт	Температура повітря	1,80
	Неприємний запах	2,40
	Зручність облаштування сидінь в салоні	2,90
	Зручність місць стояння	2,80
	Чистота в салоні	3,10
	Чистота місць очікування	1,70
	Можливість користуватись смартфоном	3,10
	Можливість слухати музику	2,90
	Привабливість інтер'єру	2,10
	Шум і вібрація	2,70
Доступність	Щільність маршрутної мережі	3,90
	Відстань до і від зупинки	3,70
Транспортна інформація	Читабельність розкладу	2,10
	Зрозумілість схем руху	3,70
	Зрозумілість об'яв про зупинку	2,70
Робота персоналу	Ввічливість персоналу	3,30
	Охайність персоналу	2,80
	Готовність персонала допомагати	4,20
Процес поїздки	(нормована за максимумом величина)	0,58
Витрата часу	Тривалість поїздки	3,30
	Інтервал руху	1,90
Надійність	Дотримання розкладу	1,30
Безпека	Зазіхання на безпеку особи пасажира та його майно	2,90
	Дорожньо-транспортні пригоди	4,10
Транспортна втома	Фізична втома	3,40
	Психологічна втома	2,70
Результат поїздки	(нормована за максимумом величина)	0,56
Загальна якість поїздки	(нормована за максимумом величина)	0,57

З приведених у табл. 1 і 2 результатів випливає, що найбільший внесок у комфорт поїздок автомобілем роблять можливість слухати музику, підтримувати бажану температуру повітря (кондиціонер і обігрівач) та зручність сидінь, а найменший – стан дорожнього покриття. Попри існування проблем з паркуванням в центрі Києва, відстані до паркування автомобіля водії

вважають прийнятними. На якість результату поїздки автомобілем найбільше впливає її невелика тривалість і зменшення фізичної втоми. Проте ризик ДТП, психологічна транспортна втома та затори є чинниками, що зменшують якість результату.

Список використаних джерел:

1. Черчилль Г. А. Маркетинговые исследования – СПб. : Питер, 2000. 752 с.
2. Сигел Эндрю. Практическая бизнес-статистика [Пер. с англ.] / Эндрю Ф. Сигел. – М. : Издательский дом «Вильямс», 2002. 1056 с.

Пругло О. М.
Науковий керівник – Ходаківська Л. О., к.е.н., доцент
Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ ЗА ВИПЛАТАМИ ПРАЦІВНИКАМ

На підприємствах у бухгалтерському обліку узагальнюється інформація про розрахунки з персоналом, який відноситься як до облікового, так і не облікового складу підприємства, – оплати праці (за всіма видами заробітної плати, премій, доплат тощо), а також розрахунки за неодержану персоналом у встановлений термін суму з оплати праці (розрахунки з депонентами). Після розрахункової обробки первинних документів з обліку виробітку, відпрацьованого часу та іншої вихідної інформації для розрахунків за виплатами працівникам, складаються розрахункові відомості, які узагальнюють статистичні дані по розрахунках з робітниками та службовцями [1].

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам» визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про виплати за роботи, виконані працівниками, та розкриття інформації про виплати працівникам підприємства у примітках до річної фінансової звітності [2].

Наступним етапом розрахункової роботи по розрахунках з робітниками та службовцями є формування даних синтетичного обліку розрахунків та звітності. Рахунок 66 «Розрахунки за виплатами працівникам» – пасивний, балансовий, розрахунковий. Він має такі субрахунки:

– 661 «Розрахунки за заробітною платою»;
– 662 «Розрахунки з депонентами»;
– 663 «Розрахунки за іншими виплатами».

На субрахунку 661 відображаються суми нарахованої заробітної плати працівникам підприємства, які належать як до облікового, так і до необлікового складу. На субрахунку 662 відображаються суми невиплаченої (депонованої) заробітної плати, які перераховуються з першого субрахунку, якщо працівник з будь-яких причин, в установлений термін, не одержав нарахованої йому суми.

На субрахунку 663 «Розрахунки за іншими виплатами» ведеться облік розрахунків за виплатами, що не належать до фонду оплати праці, зокрема, допомога по частковому безробіттю чи допомога по тимчасовій непрацездатності.

За кредитом субрахунку 661 відображаються суми нарахованої заробітної плати і виплати, які не входять до фонду оплати праці. За дебетом субрахунку 661 відображаються виплачені суми, включаючи вартість натуральної оплати, всі види утримань з оплати праці, депонування сум невиплаченої заробітної плати [3]. За рахунком 66 може бути розгорнутий залишок: кредитовий, який відображає заборгованість підприємства працівникам за заробітною платою, і дебетовий, який показує заборгованість працівників підприємства за заробітною платою.

Рахунок 65 «Розрахунки за страхуванням» має такі субрахунки:

– 651 «За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування»;

– 652 «За соціальним страхуванням»;

– 654 «За індивідуальним страхуванням»;

– 655 «За страхуванням майна».

На субрахунку 651 «За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування» ведеться облік розрахунків за єдиним внеском на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. На субрахунку 652 «За соціальним страхуванням» ведеться облік розрахунків із Фондом соціального страхування України за збором на обов'язкове соціальне страхування. Для обліку розрахунків з бюджетом за ПДФО на підприємстві використовують субрахунок 6411 «Розрахунки за ПДФО».

Типова кореспонденція рахунків з обліку розрахунків за виплатами працівникам наведена в табл. 1.

Таблиця 1

Типова кореспонденція рахунків з обліку розрахунків за виплатами працівникам

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
	дебет	кредит	
Нараховано заробітну плату електромонтеру Горошко С. О.	232	661	3900,90
Нараховано електромонтеру Горошко С. О. щомісячну премію	232	661	601,38
Нараховано електромонтеру Горошко С. О. премію до свят	232	661	161,02
Утримано з Горошко С. О. ПДФО	661	641	839,39
Утримано з Горошко С. О. військовий збір	661	642	69,95
Проведено нарахування на ФОП ЄСВ	232	651	1025,93
Перераховано ПДФО до бюджету	641	311	839,39
Перераховано військовий збір	642	311	69,95
Перераховано ЄСВ	651	311	1025,93
Виплачено заробітну плату електромонтеру Горошко С. О.	661	311	3753,96

На рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам» ведеться узагальнення інформації про розрахунки за виплатами працівникам. При

нарахуванні заробітної плати кредитується рахунок 661 «Розрахунки за заробітною платою» й дебетуються рахунки в залежності від видів виробництв (основного, допоміжного), де виконувались роботи, характер цих робіт, категорій робітників, а також від виду заробітної плати (основна, додаткова). За дебетом рахунку 661 відображається утримання із заробітної плати податків та платежів, що сплачуються працівниками підприємства.

Синтетичний облік нарахування оплати праці та інших виплат відображається за кредитом пасивного рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам». Синтетичний облік розрахунків за виплатами працівникам доцільно вести в Журналі-ордері 5-Б с.-г. Журнал-ордер відкривається на місяць. В ньому відображають нараховану заробітну плату та пов'язані з нею суми відрахувань на соціальні заходи та забезпечень майбутніх витрат. Крім того, в Журналі-ордері 5-Б с.-г. виділено окремий розподіл для відображення дебетових оборотів за рахунками 47, 65, 66. Підставою для відображення дебетових оборотів є «Розрахунково-платіжна відомість», або «Книга обліку розрахунків за виплатами працівникам».

Розподіл оплати праці та відрахувань на соціальні заходи за об'єктами обліку відображається у «Зведеній відомості нарахування та розподілу оплати праці та відрахувань з неї за об'єктами обліку». Ця відомість складається на підставі первинних документів з обліку праці, накопичувальних відомостей, журналу обліку витрат. У ній відображають кількість відпрацьованих людино-годин, суму нарахованої оплати праці та відрахувань з неї на соціальні заходи [1]. Відомість є підставою для записів у Звіти про витрати, Відомість аналітичного обліку за рахунком 65 «Розрахунки за страхуванням» і складання Журналу-ордеру 5-Б с.-г.

Розрахунки з працюючими при ручному способі обробки документів вносять у розрахункові відомості, або розрахунково-платіжні відомості. Розрахункові відомості з заробітної плати працюючих за місяць складаються із розділів «Нарахування заробітної плати», «Відраховано, передано, внесено, виплачено», «Належить на 1 число сума до виплати». Розрахунково-платіжні відомості виконують подвійну функцію: по-перше, за їх допомогою виконуються розрахунки з працюючими, по-друге, вони є формою аналітичного обліку по рахунку 66.

Для контролю за використанням фонду оплати праці і станом розрахунків з оплати праці з робітниками і службовцями складається «Зведена відомість за розрахунками з робітниками і службовцями». Ця відомість складається на підставі показників розрахунково-платіжних відомостей за звітний місяць. У відомості узагальнюються дані загалом по підприємству: про суму нарахованої оплати праці, суми оплати праці, виданої готівкою в поточному місяці, про розміри депонованої оплати праці, а також суми утримань по їх видам. За цією самою відомістю складають довідку про використання фонду оплати праці.

Аналітичний облік розрахунків з оплати праці ведеться за кожним окремим працівником, видами виплат і утримань в розрахунково-платіжних відомостях.

Список використаних джерел:

1. Ткаченко Н. А. Особливості документального оформлення операцій з обліку праці та її оплати / Н. А. Ткаченко // Облік і фінанси АПК. – 2014. – № 3. – С. 79-82.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам», затверджене наказом Міністерства фінансів України № 601 від 28 жовт. 2003 р. [Електронний ресурс] / Верховна рада України. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03.
3. Крупка Я. Д. Фінансовий облік : [підручник] / [Крупка Я. Д., Задорожний З. В., Микитюк Н. Я. та ін.] ; 3-тє вид. перероб. і допов. – Тернопіль: ТНЕУ, 2014. – 418 с.

Пристемський О.С., *к. е. н., доцент*
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

КОНЦЕПТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ДО МОДЕЛЮВАННЯ РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

У сучасних умовах розвиток сільського господарства повинен відбуватися відповідно до загальних світових тенденцій та враховувати трансформаційний вектор еволюції національної економіки країни, орієнтований на збереження фінансової безпеки. Відповідно, необхідно враховувати дані аспекти при обґрунтуванні та розробці моделі посилення фінансової безпеки розвитку сільського господарства, формування якої передбачає адаптацію аграрної, соціально-екологічної, фінансової, інвестиційно-інноваційної та зовнішньоекономічної політики.

Модель посилення фінансової безпеки розвитку сільського господарства має передбачати стратегічне управління, яке дозволяє ефективну адаптацію до мінливого зовнішнього середовища, попередження та нейтралізації небажаних ризиків та загроз, досягнення фінансових інтересів та довгострокового успіху суб'єктів господарювання сільського господарства в процесі забезпечення фінансової безпеки розвитку сільського господарства. Тому зважаючи на існуючий стан функціонування економічної системи країни зауважимо, що стратегія посилення фінансової безпеки розвитку сільського господарства в найбільш агрегованому вигляді включає чотири найважливіших складових, а саме: стратегію управління фінансовими ризиками; стратегію управління структурою капіталу; стратегію управління грошовими потоками та антикризову фінансову стратегію [1, с.23].

Особливість функціонування сільського господарства, яка пов’язана перш за все із сезонністю надходжень прибутку та потребою його рівномірного розподілу протягом всього фінансового циклу, викликає необхідність формування стратегії посилення фінансової безпеки розвитку сільського

господарства саме у поєднанні із всіма господарськими операціями, до яких включають постачання, реалізацію, виробництво, зберігання тощо. Модель посилення фінансової безпеки розвитку сільського господарства передбачає врахування можливих варіантів розвитку, прогнозування грошового потоку і скільки для цього необхідно витратити в поточному і найближчих періодах.

Іншою складовою ефективної стратегії посилення фінансової безпеки розвитку сільського господарства варто назвати стратегію управління структурою капіталу, яка орієнтована на встановлення оптимального поєднання необхідних класичних та альтернативних джерел фінансування. Процес формування капіталу підприємства вимагає дотримання наступних принципів: врахування перспектив розвитку сільського господарства; забезпечення відповідності між обсягом залученого капіталу та обсягами активів підприємства сільського господарства; забезпечення оптимальної структури капіталу; мінімізації витрат при формуванні капіталу з різних джерел; забезпечення високоефективного використання капіталу в процесі функціонування підприємства [2].

Антикризова стратегія виступає наступним важливим елементом загальної стратегії посилення фінансової безпеки розвитку сільського господарства. Нестабільність зовнішнього середовища вимагає відповідної реакції господарюючих суб'єктів сільського господарства на динаміку ринку та поведінку конкурентів, а також встановлення певного порядку дій для посилення фінансової безпеки розвитку сільського господарства.

Для подолання кризових явищ в системі антикризового управління виділяють наступні стратегії управління ризиками: – стратегія уникнення ризику; – стратегія прийняття ризику. У цьому випадку керівництво підприємства свідомо йде на ризик і розвиває бізнес доти, поки збитки від наслідків, що наступили ризиків не призведуть до непоправних втрат. Подібна стратегія також не є оптимальною в силу того, що ймовірний кінцевий результат - негативний прибуток - не співвідноситься з основною метою бізнесу. Досвід управління фінансовими ризиками інших країн засвідчив, що значна роль у посиленні фінансової безпеки розвитку сільського господарства належить системі страхування, яка діє в економічній системі. Формування та реалізація моделі посилення фінансової безпеки розвитку сільського господарства повинна здійснюватися у межах відповідної концепції, запровадження якої передбачає реалізацію ключових положень діючих державних цільових програм та стратегій розвитку.

Доведено, що модель посилення фінансової безпеки розвитку сільського господарства має базуватися на механізмі формування фінансової безпеки, який націлений перш за все на забезпечення таких елементів, як фінансова самодостатність, фінансова стійкість, фінансова надійність, фінансова незалежність та фінансова надійність.

Аналіз інших можливих джерел фінансування для посилення фінансової безпеки розвитку сільського господарства виявив, що високою ефективність користуються такі інструменти як акредитиви, банківські гарантії, овердрафт, товарний кредит і торгове фінансування, бартерні операції, кредити в іноземній

валюті від нерезидентів, лізинг тощо. Найбільш прийнятним для сільського господарства на нашу думку є лізинг, який дозволяє врахувати особливості господарської діяльності галузі [3]. Натомість перспективи використання IPO та венчурного фінансування відзначаються високою ефективністю.

Посилення фінансової безпеки розвитку сільського господарства повинно відбуватися у рамках зазначеної моделі через резерви посилення, які об'єднані за елементним складом (безпека державного захисту, боргова безпека сільського господарства, безпека фінансової платоспроможності, безпека фінансової незалежності, банківська безпека, безпека зовнішньоекономічної діяльності та безпека небанківського фінансового ринку) та відповідно до моделі управління фінансовою безпекою розвитку сільського господарства.

Зважаючи на сучасний стан економіки країни, вважаємо, що посилення фінансової безпеки розвитку сільського господарства може відбуватися за двома сценаріями: інерційним сценарієм (віддзеркалює існуючі тенденції розвитку країни та сільського господарства) та, відповідно до розробленої моделі, за сценарієм посилення фінансової безпеки [4].

Таким чином, орієнтуючись на вище зазначене вважаємо, що модель посилення фінансової безпеки розвитку сільського господарства завдяки запровадженню відповідних резервів та моделі управління, використовуючи запропоновану стратегію сприятиме: підвищенню фінансової ефективності діяльності сільського господарства, фінансовій незалежності сільськогосподарських підприємств, стабільності розвитку галузі; зміцненню конкурентоздатності сільського господарства країни; забезпеченню продовольчої безпеки; зростанню добробуту нації; посиленню зовнішньоекономічних зв'язків тощо.

Список використаних джерел:

1. Барашьян В. Ю. Системный поход к разработке стратегии обеспечения финансовой безопасности предприятия. Теоретические и прикладные аспекты современной науки. – 2014. – №5-5. – С. 20-24
2. Дем'яненко М.Я. Фінансові ресурси сільськогосподарських підприємств України: теорія і практика : монографія.– К. : ННЦ ІАЕ, 2010. – 190 с
3. Пристемський О.С. Аналіз індикаторів фінансової безпеки розвитку сільськогосподарського підприємства. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія "Міжнародні економічні відносини та світове господарство". - 2017, С.80-83.
4. Пристемський О.С., Танклевська Н.С. Основні принципи формування та забезпечення фінансової безпеки підприємств. Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. – Спецвипуск. – Полтава: ПДДА. – 2013. С. 41-46.

Пристемський О. С., к. е. н., доцент,
Вандер А. В.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

НЕОБХІДНІСТЬ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ВИТРАТ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

В ході подальшого розвитку ринкових відносин та в період реформування вітчизняної системи бухгалтерського обліку особливого значення набувають питання належного інформаційного забезпечення внутрішніх користувачів сільськогосподарських підприємств для ефективного управління виробничими процесами, створення власної конкурентної позиції та забезпечення стійкого фінансового становища на ринку. Це потребує докорінної зміни методів управління, підвищує вимоги до бухгалтерського обліку і зумовлює необхідність посилення інформаційної, контрольної, пізнавальної, прогностичної та його функцій у відповідності до потреб приймати завжди обґрунтовані рішення. Для задоволення цих вимог доцільним є створення в вітчизняних сільськогосподарських підприємствах системи управлінського обліку, яка буде забезпечувати одержання інформації, адекватної потребам внутрішніх користувачів підприємства в умовах ринкової економіки, що сприятиме ефективному управлінню витратами виробництва та собівартістю продукції, оптимізації результатів діяльності підприємства з досягненням високої якості та конкурентоспроможності готової продукції.

Необхідність досліджень з організації та методології управлінського обліку викликана тим, що потреби внутрішніх користувачів облікової інформації задовольняються в неповній мірі. На сучасному етапі ще недостатньо розроблені наукові положення управлінського обліку, не має практичного досвіду його організації в сільському господарстві, залишається дискусійним питання про місце його в загальній системі бухгалтерського обліку.

Виробництво продукції рослинництва являє собою складний процес, що пов’язаний з обліком об’ємної і різноманітної номенклатури витрат. Найбільш поширеним в обліковій практиці є групування витрат за елементами та статтями витрат.

Нами пропонується наступний перелік елементів витрат в рослинництві: насіння і посадковий матеріал; паливо-мастильні матеріали і енергія; інші матеріальні витрати; амортизація; витрати на оплату праці; відрахування на соціальні заходи; інші операційні витрати.

Дослідження показують, що вибір об’єктів обліку в рослинництві пов’язується із спеціалізацією підприємства та прийнятою технологією виробництва. В окремі об’єкти обліку виділяються культури (групи культур), види робіт по незавершеному виробництву, витрати, що підлягають розподілу. Регістри аналітичного обліку повинні в повному об’ємі і своєчасно відображати господарські операції, дозволяти проводити калькуляційні розрахунки для

ефективного управління процесами формування витрат і виходу продукції рослинництва.

Характерною особливістю рослинництва є те, що процес виробництва складається із певної послідовності технологічних операцій. Цей фактор зумовлює пріоритетне використання попроцесного методу обліку витрат в більшості досліджуваних господарств.

З наданням господарської самостійності сільськогосподарським підприємствам виникла необхідність формування власної облікової політики. Завдяки цьому стає можливим встановлення меж і форм ведення обліку для внутрішніх потреб, переорієнтація вітчизняної облікової теорії і практики на вирішення нових завдань, що стоять перед управлінським апаратом в умовах ринку, шляхом застосування нових підходів до одержання інформації про витрати та нових методів калькулювання собівартості продукції. Так, використання системи обліку змінних витрат дозволить оперативніше виконувати облікові роботи та підвищити аналітичність облікової інформації про витрати. Під поточний облік і контроль будуть підпадати лише витрати по кожній культурі, що знаходяться в залежності від об'єму виробництва та безпосередньо пов'язані з формуванням якісних характеристик продукції.

Важливою проблемою обліку виробництва є розподіл загальновиробничих витрат з врахуванням економічної доцільності та трудомісткості вибраного методу. В рослинницькій галузі можуть застосовуватись різні бази розподілу: пропорційно загальній сумі витрат (за винятком витрат на насіння), прямій оплаті праці та інші, а також за допомогою коефіцієнтів розподілу. Необхідною є максимальна локалізація витрат за структурними підрозділами, а також індивідуальний пошук підприємств найбільш прийнятної для використання в умовах сільськогосподарського виробництва бази розподілу.

При виборі методу управлінського обліку в рослинництві необхідно враховувати специфічні галузеві особливості (сезонність виробництва, територіальну розосередженість та ін). Пріоритетним при цьому повинна бути оцінка основної виробничої діяльності структурних підрозділів та оцінка ефективності вирощування сільськогосподарських культур.

Ефективності проведення обліково-аналітичних та контрольних заходів в рослинництві можна досягти лише за умови підвищення їх оперативності – організації обліку витрат за центрами відповідальності, тобто встановлення чіткої відповідальності конкретних осіб за понесені витрати і одержаний результат. Ефективність виділення центрів відповідальності буде прослідковуватись лише за умови підвищення оперативності збору, групування і обробки інформації, а також її передачі керівній ланці. Пропонуємо до впровадження в практику особливий різновид центру відповідальності – центр прибутку. Доцільність такого впровадження полягає у можливості децентралізації відповідальності за прибуток підприємства.

Список використаних джерел:

1. Бутинець Ф.Ф., Давидюк Т.В., Малюга Н.М., Чижевська Л.В. Бухгалтерський управлінський облік. Підручник/ За ред.Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ПП ”Рута”, 2002. – 480с.
2. Голов С.Ф. Управлінський облік. Підручник. – К.: Лібра, 2008. – 704 с.
3. Костякова А.А. Управлінський облік і проблеми класифікації витрат// Вісник Сумського національного аграрного університету. – 2007. – № 6-7. С.314-118
4. Николаева О.Е., Шишкова Т.В. Классический Управленческий учет. – М: ЛКИ, 2010. – 400 с.
5. Фінансовий та управлінський облік на сільськогосподарських підприємствах: Підручник/ М.Ф. Огійчук, В.Я. Плаксієнко, М.І. Беленкова та ін./ За ред. проф. М.Ф. Огійчука. – К.: Алеута, 2009. – 1056 с

Пристемський О. С., к.е.н., доцент,
Ладигіна Н. В.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО АУДИТУ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА

Забезпечення конкурентноспроможного розвитку підприємства значною мірою залежить від поведінки витрат та управління ними. В умовах швидких змін конкурентного середовища, зростання розміру підприємств, підвищення складності процесів управління у керівництва підприємства недостатньо інформації, необхідної для прийняття правильних управлінських рішень та забезпечення конкурентоспроможності. Тому виникає необхідність більше уваги приділяти контрою за витратами виробництва шляхом проведення аудиту. Здійснення якісного й ефективного аудиту витрат виробництва забезпечує прибутковість підприємства, інформаційну прозорість різних напрямів господарської діяльності та виживання в конкурентному середовищі. Знання методології аудиту витрат виробництва і уміння застосовувати його методику при дослідженні різних сторін господарської діяльності підприємства є одним з найважливіших елементів компетентності аудиторів. Необхідність вдосконалення і розвитку методології аудиту витрат виробництва пов’язана з об’єктивною необхідністю підвищення його якості, з метою повнішого задоволення інформаційної потреби в достовірній інформації про виробничу діяльність підприємства.

При проведенні аудиту витрат виробництва вивчаються процеси і явища, відображені документально і пов’язані з виробничою діяльністю підприємства. Якість аудиту залежить від того, наскільки ретельно проведена робота до початку аудиторської перевірки: увага до підбору клієнта, отримання

інформації про клієнта, встановлення і прийняття умов і зобов'язань підприємства і аудиторської фірми, планування аудиту.

При аудиторській перевірці, як правило, немає можливості перевірити всю документацію, пов'язану з бухгалтерським обліком витрат виробництва в силу вартісних і часових обмежень. Тому аудитори обмежуються вибіркою, використанням статистичної чи нестатистичної її методики. Проте при застосуванні вибіркової перевірки можуть бути невиявлені найбільш суттєві помилки. Як наслідок, одним з шляхів правильності застосування вибірки, на нашу думку, є правильний вибір залежно від мети аудиту системи показників, які відображають якісні і кількісні характеристики підприємства. Аудитор самостійно вибирає послідовність перевірки залежно від особливостей діяльності підприємства й умов договору. Аудитору важливо правильно оцінити систему внутрішнього контролю, бухгалтерського обліку, рівень суттєвості і аудиторський ризик. Аудитор повинен на підставі оцінки стану систем внутрішнього контролю і бухгалтерського обліку оцінити аудиторський ризик і розробити аудиторські процедури, що дозволять понизити його до прийнятно низького рівня.

Аудитор в ході перевірки з'ясовує такі питання: обґрунтованість списання понесених витрат на виробництво продукції; додержання підприємством норм, визначених П(С)БО 16 "Витрати"; обґрунтованість відображення витрат згідно класифікації видів діяльності; правильність оформлення операцій з обліку витрат виробництва і калькуляції собівартості та виходу продукції в первинних документах, регістрах аналітичного і синтетичного обліку; законність і достовірність формування загальновиробничих витрат, їх розподілу та відображення в обліку; достовірність незавершеного виробництва тощо.

При перевірці витрат виробництва аудитор має встановити правильність віднесення прямих витрат на продукцію та розподілу загальновиробничих витрат, обґрунтованість застосування з цією метою спеціальних методів. Для прийняття необхідних управлінських рішень витрати групують і розподіляють. Тому аудитору доцільно перевірити правильність їх розподілу за центрами відповідальності та продукцією.

Успіх підприємства залежить від своєчасної та достовірної інформації про формування собівартості, оскільки витрати на виробництво є базою для встановлення ціни продажу; інформація про собівартість знаходиться в основі прогнозування та управління виробництвом та використовується для вирішення великої кількості поточних оперативних завдань управління. Звідси особливу увагу при аудиті витрат виробництва варто приділити саме собівартості продукції. При цьому аудитору необхідно керуватися нормами МСА 540 "Аудит оціночних значень", мета якого – встановлення положень і надання рекомендацій щодо аудиторської перевірки облікових оцінок, що містяться у фінансових звітах. Саме правильність формування собівартості продукції виступає одним з основних оціночних показників, що визначає якість роботи підприємства.

Здійснюючи аудиторські процедури, аудитор визначає можливі помилки,

які виникають в ході перевірки. Щодо аудиту витрат виробництва, то типовими помилками є: невідповідність застосованого методу обліку витрат, зафіксованому в обліковій політиці; витрати підприємства не співставні з доходами; неправильна оцінка залишків незавершеного виробництва; неправильне розмежування витрат за звітними періодами; необґрунтоване включення в собівартість окремих видів витрат; порушення методології обліку. При цьому аудитор формує відповідні робочі документи, де зазначає знайдені помилки і їх вплив на достовірність бухгалтерської звітності. Свою незалежну думку аудитор висловлює в аудиторському висновку.

Отже, зниження витрат виробництва у сучасних умовах повинно розглядатися як стратегічний напрям розвитку підприємства, який має забезпечити конкурентоспроможність продукції, підвищити прибутковість діяльності. Аудит витрат виробництва є невід'ємною частиною загального аудиту підприємства, інструментом оперативного контролю прийнятих рішень, дієвим засобом запобігання неефективній господарській діяльності і виявленню внутрішньогосподарських резервів. Вдосконалення організаційних і методичних аспектів аудиту витрат виробництва пов'язане з поглибленням практики виконання аналітичних процедур на усіх етапах аудиту та визначення стандартизованих підходів до певних методів дослідження.

Список використаних джерел:

1. Іванова Н. А. Організація і методика аудиту : навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 216 с.
2. Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики: Видання 2006 року / [пер. з англ. О. В. Селезньов, О.Л.Ольховікова, О. В. Гик, Т. Ц. Шарашидзе, Л. Й. Юрківська, С. О. Куліков]. – К. : ТОВ ІАМЦ АУ«СТАТУС», 2006. – 1152 с.
3. П(С)БО 16 «Витрати» Затверджено наказ Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 р. N 318. [Електронний ресурс] : Режим доступу: http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO3.aspx.
4. Сиротюк Г. В. Аудит витрат виробництва сільськогосподарської продукції. – Матеріали III Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. «Ринкова трансформація економіки: стан, проблеми, перспективи». У двох томах. Т. 2. – Харків: ХНТУСГ, 2012. – С. 227-229.

Пристемський О.С., к.е.н., доцент,
Панаріна Н.В.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ У ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ

Сучасний стан аграрного виробництва є основою зростання економіки держави. Ринкові перетворення в економіці України зумовили виникнення поряд з державними, приватними, орендними підприємствами появу фермерських господарств. Останнім часом кількість фермерських господарств зростає, так за даними Держстату станом на 1 січня 2018 року, в Україні налічувалося 45035 фермерських господарств. Зростання фермерськихгосподарств посилює і потребу в своєчасному, досконалому та вичерпному обліку їх діяльності. Тому досить важливо визначити основні особливості ведення бухгалтерського обліку у фермерських господарствах.

Тема особливостей обліку у фермерських господарствах висвітлена у працях багатьох науковців, які займалися аналізом основних проблем та розробкою перспектив щодо його удосконалення. Зокрема, слід виділити: В.П. Горьового, М.Ф. Огійчука, С.П. Азізова, П.Т.Саблука, М.Я. Дем'яненка та ін.

Значення і необхідність обліку у фермерських господарствах обумовлюється, з одного боку, потребою в інформації про наявне в господарстві майно, обсяги виробництва продукції, доходи і витрати, а з іншого боку – зобов'язанням надання у державні установи інформації про результати фінансовогосподарської діяльності. Відповідно до Закону України «Про фермерське господарство» від 19.06.2003 року №973-І, фермерське господарство є формою підприємницької діяльності громадян із створенням юридичної особи, які виявили бажання виробляти товарну сільськогосподарську продукцію, займатися її переробкою та реалізацією з метою отримання прибутку на земельних ділянках, наданих їм для ведення фермерського господарства, відповідно до закону [2].

Облік у фермерських господарствах має свої особливості, серед яких варто виділити такі:

- по-перше, як правило, бухгалтерський облік у фермерському господарстві веде його голова (власник) або один із членів господарства, але зазначені особи не досить добре розуміються на обліку (в тому числі бухгалтерському). З огляду на це бухгалтерський облік у фермерському господарстві має бути максимально спрощеним.

- По-друге, фермерському господарству властиве здійснення окремих специфічних господарських операцій, які на інших підприємствах проводяться не часто: засновники фермерського господарства здебільшого вносять до складеного капіталу не майно, а лише права користування ним, зокрема права володіння та користування земельними ділянками, будівлями, спорудами, обладнанням, а також інші майнові права, які перебувають у власності членів фермерського господарства; членам господарства виплачується не заробітна плата, а певна

частка з отриманого господарством доходу. Таким чином, ці операції потрібно коректно відображати в бухгалтерському обліку.

- по-третє, фермерське господарство займається сільськогосподарською діяльністю. Отже, при веденні бухгалтерського обліку господарство повинно враховувати всю облікову сільськогосподарську специфіку.

Зазначені принципові особливості формують облікову специфіку, властиву саме фермерським господарствам. Усі інші, неспецифічні операції відображаються у загальновстановленому порядку. Наприклад, нарахування та виплата заробітної плати найманим працівникам, придбання та продаж товарів тощо. На цих операціях ми зупинятися не будемо. Отже при веденні бухгалтерського обліку господарство повинно враховувати всю облікову сільськогосподарську специфіку [1, с.21].

Облік у фермерських господарствах не може вестися за єдиною формою, оскільки вони відрізняються за розміром земельних угідь, спеціалізацією, виробничими засобами та обсягами виручки від реалізації, тому необхідно запровадити національні положення (стандарти), які б визначали особливості обліку для даних господарств залежно від їх особливостей.

Згідно з Методичними рекомендаціями з організації та ведення бухгалтерського обліку в селянських (фермерських) господарствах від 2.07.2001 р. № 190, бухгалтерський облік у фермерських господарствах ведуть за однією з наведених форм із урахуванням наступного:

1. Проста форма обліку (без використання подвійного запису) – застосовується у тих господарствах, в яких працюють власник (голова) та члени його родини (без залучення найманих працівників);

2. Спрощена форма обліку – застосовують ті господарства, в яких середня облікова чисельність працюючих за звітний період становить 10 осіб включно (без врахування членів сім'ї) і обсяг виручки за рік не менше 500 тис. грн.;

3. Господарства, що відповідають статусу малих підприємств – середня облікова чисельність осіб за звітний період від 10 до 50 осіб, обсяг виручки від реалізації від 500 тис. грн. до 2,5 млн. грн. – ведуть бухгалтерський облік за спрощеним Планом рахунків та складають фінансову звітність відповідно до П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»;

4. Інші господарства ведуть облік за звичайним Планом рахунків і відповідно до Методичних рекомендацій з організації та ведення бухгалтерського обліку за журнально-ордерною формою на підприємствах агропромислового комплексу .

На сьогодні найбільшого поширення набула проста та спрощена форми бухгалтерського обліку. Фермерським господарствам, які ведуть діяльність за простим технологічним процесом та відповідають критеріям віднесення підприємств до числа малих, доцільно використовувати спрощену форму бухгалтерського обліку. Основним регістром при цьому буде Журнал-Головна книга з використанням рахунків типового Плану, але кількість яких відповідає обсягу показників звітності.

Великі фермерські господарства можуть вести облік за меморіально-ордерною, журнальною або журнально-ордерною чи автоматизованою формах на

загальних підставах з використанням Плану рахунків та стандартів бухгалтерського обліку. При цьому головним регістром при меморіально-ордерній формі буде Журнал-головна та меморіальні ордери, а при журнально-ордерній – Головна книга, яка ведеться на основі журналів або журналів – ордерів [3, с.12].

На підставі даних опису майна складають вступний баланс. В Господарствах, які використовуватимуть просту форму обліку, вступний баланс складається за бажанням власника. В активі балансу відображають вартість основних засобів (первісна вартість за мінусом суми зносу), товарно-матеріальних цінностей і незавершеного виробництва; кошти, заборгованість Господарству (дебіторська заборгованість) тощо; в пасиві – джерела створення засобів, зокрема, власний капітал та заборгованість Господарства (кредиторська заборгованість): банку, юридичним та фізичним особам тощо. Власний капітал - це різниця між наявністю засобів (підсумок активу) і заборгованістю господарства [4, с.75].

У фермерському господарстві передбачаються і особливості обліку основних засобів, так як їх не багато, то і записи відповідно будуть не по кожній групі. Віднесення вартості основних засобів на витрати виробництва доцільно здійснювати щомісяця, виходячи з встановлених норм амортизації.

Згідно із національними П(С)БО справедливою вартістю є сума, за якою може бути здійснений обмін активу або оплата зобов'язання в результаті операцій між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами. Визначення справедливої вартості в обліку біологічних активів ґрунтується на застосуванні ринкових цін (цін активного ринку) на активи та сільськогосподарську продукцію.

Список використаних джерел:

1. Дерксен М.Ю. Оптимізація основних аспектів організації обліку у фермерських господарствах/ М.Ю. Дерксен// Управління розвитком. – 2011. - №7(104). – С.20-22.

2. Закон України «Про фермерське господарство» від19.06.2003 року №973-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1088.283.2.

3. Костенко В. Г. Особливості бухгалтерського обліку і фінансової звітності в фермерських господарствах/В. Г. Костенко // Економіка АПК.-№2.-2011.- С.12-14.

4. Пилявець В.М. Методичні підходи до здійснення контролю за станом бухгалтерського обліку на фермерських господарствах / В.М.Пилявець // Збірник наукових праць ВНАУ. Серія: Економічні науки. – 2010. - №5.- С. 74-78

Пристемський О. С., к. е. н., доцент,
Расторгуєва І. В.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Процеси реформування національної системи бухгалтерського обліку зумовлюють необхідність теоретичного переосмислення категорій витрат та собівартості, а також удосконалення методики обліку витрат виробництва, що сприятиме прийняттю ефективних управлінських рішень на мікро- і макрорівнях.

Облік витрат виробництва повинен забезпечити одержання достовірних даних, які необхідні для управління, контролю за дотриманням норм виробничого споживання засобів, предметів праці та живої праці з метою оцінки діяльності підприємства.

Надзвичайно важливого значення в контексті даної проблеми набуває застосування різних підходів щодо вартісної оцінки сільськогосподарських активів. Зміщення вектору в бік оцінки за справедливою вартістю, що відбувається в наслідок запровадження МСБО 41 «Сільське господарство» та П(С)БО 30 «Біологічні активи», пов’язано передусім із поглибленням глобалізації економіки та уніфікації методології бухгалтерського обліку в світовому масштабі.

В таких умовах традиційні підходи до обліку сільськогосподарського виробництва, зокрема обліку витрат та калькулювання собівартості, потребують змін з наданням переваги облікового забезпечення управління витратами внутрішньогосподарському (управлінському) обліку. При цьому важливо зберегти найцінніші надбання вітчизняної школи бухгалтерського обліку, а також забезпечити відповідність і співставність облікових даних, що формуються у фінансовому і управлінському обліку.

Глобалізація економіки вимагає змін найбільш традиційної інформаційної системи, якою є бухгалтерський облік. В умовах міжнародної стандартизації фінансової звітності, нерегламентований управлінський облік стає локомотивом розвитку бухгалтерської інформаційної системи, яка є ключовою в питаннях забезпечення конкурентоспроможності підприємств. З’ясовано, що управлінський облік повинен не лише оперативно і адекватно реагувати на запити управління, але й бути пристосованим до сприйняття новітніх технологій, забезпечувати поєднання бухгалтерського обліку з іншими функціями управління. Запропоновано комплексне визначення управлінського обліку, як системи збору, накопичення, інтерпретації, систематизації і надання інформації, в котрій інтегруються методи та прийоми різних галузей економічних знань, для задоволення запитів системи управління в процесі вибору альтернативних варіантів рішень.

Для обліку витрат та калькулювання собівартості сільськогосподарської продукції в умовах застосування галузевих стандартів запропоновано виділяти такі об'єкти обліку, як витрати на:

1) біологічні активи та їх групи;

2) сільськогосподарську продукцію;

3) сільськогосподарську діяльність, як технологічні процеси та місця виникнення витрат.

Це дозволить розробити підходи до раціональної організацію обліку витрат в сільськогосподарських підприємствах і забезпечити формування інформації з урахуванням біологічних особливостей сільськогосподарської діяльності. Нові методологічні підходи до обліку сільськогосподарської діяльності відкидають необхідність калькулювання собівартості сільськогосподарської продукції, її визначення на практиці залишається одним із головних завдань, що ставиться управлінням перед працівниками бухгалтерських служб. Враховуючи значення собівартості для ціноутворення, контролю, оцінки ефективності виробництва та інших цілей управління сільськогосподарським виробництвом, на підприємствах доцільно вести детальний облік витрат.

Практика застосування вимог національного П(С)БО 30 «Біологічні активи» засвідчила передчасність його запровадження в умовах сучасного стану розвитку аграрного сектору України. Проблема полягає, перш за все, в застосуванні оцінки біологічних активів і сільськогосподарської продукції за справедливою вартістю, як базової. Незважаючи на нормативне регламентування нових принципів обліку в сільському господарстві, що передбачені міжнародним та національним стандартами обліку щодо сільського господарства, є необхідність альтернативного застосування оцінки сільськогосподарських активів за собівартістю. Доцільно внести зміни до П(С)БО 30 «Біологічні активи» в частині використання, як альтернативного, методу оцінки сільськогосподарської продукції та біологічних активів за собівартістю (фактичними витратами виробництва) та включити питання вибору відповідного методу оцінки до методичної складової формування облікової політики підприємства.

Дослідження облікового забезпечення системи звітності засвідчують, що на сьогодні вона не становить єдиного цілого і не забезпечує необхідної інформації для різних рівнів управління, зокрема про витрати та результати виробництва. Так, у фінансовій звітності відсутня інформація про склад виробничої собівартості продукції сільського господарства. Із прийняттям П(С)БО 30 та складання форми 50-сг за даними бухгалтерського обліку. Запропоновано включити до складу Річного звіту сільськогосподарських підприємств таблиці, в яких наводиться інформація про собівартість продукції (витрати на біологічні перетворення), вартість оприбуткування продукції і результати сільськогосподарського виробництва з урахуванням вимог до розкриття інформації, що передбачені П(С)БО 30.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 р. № 318 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO16.aspx
2. Колісник Г.М. Економічна сутність і класифікація витрат у зв'язку з узагальненням на рахунках бухгалтерського обліку / Г.М. Колісник // Науковий вісник Ужгородського університету: Серія "Економіка". — 2010. — № 29 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http:/ /www.nbuv.gov.ua/portal/natural/Nvuu/Ekon/ 2010_29_1/statti
3. Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку: наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 627 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http:/ /zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1242-13
4. Штепа О.Ю. Особливості обліку затрат і калькулювання собівартості продукції рослинництва / О.Ю. Штепа // Матеріали конференції "Ключевые проблемы современной науки — 2013" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.rusnauka.com/12_KPSN_2013/ Economics.htm
5. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств, затверджені наказом Міністерства аграрної політики України від 18 травня 2001 року №132 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://buhgalter911.com/
6. Шандова Н.В. Створення ефективної системи управління витратами підприємства / Н.В. Шандова // Фінанси України. — 2011. — №7. — С. 98.

Пристемський О. С., к.е.н., доцент,
Сухорукова О. С.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЯКІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА

Впровадження ринкових механізмів господарювання, реформування економічних відносин, різноманітність форм власності, трансформаційні процеси в аграрній економіці зумовили формування нових інституційних одиниць, що беруть участь в господарському процесі, а відтак і використовують інформацію бухгалтерського обліку. Основу процесу прийняття управлінських рішень становить повна та достовірна інформація, що створює умови для формування системи обліку доходів сільськогосподарських підприємств і спроможна надати якісну та адекватну інформацію як внутрішнім, так і зовнішнім користувачам з метою задоволення потреб

управління підприємством, галуззю та державою в цілому.

Тому, аспект облікових проблем пов'язаний із необхідністю постійної адаптації до змін зовнішнього конкурентного середовища, в якому здійснюється виробнича діяльність, що потребує відображення в обліку не тільки фактів, які відбулися, а й складання прогнозів подальших змін як у інвестиційній, інноваційній діяльності, так і у сфері виробництва високотехнологічної продукції та використанні виробничого потенціалу.

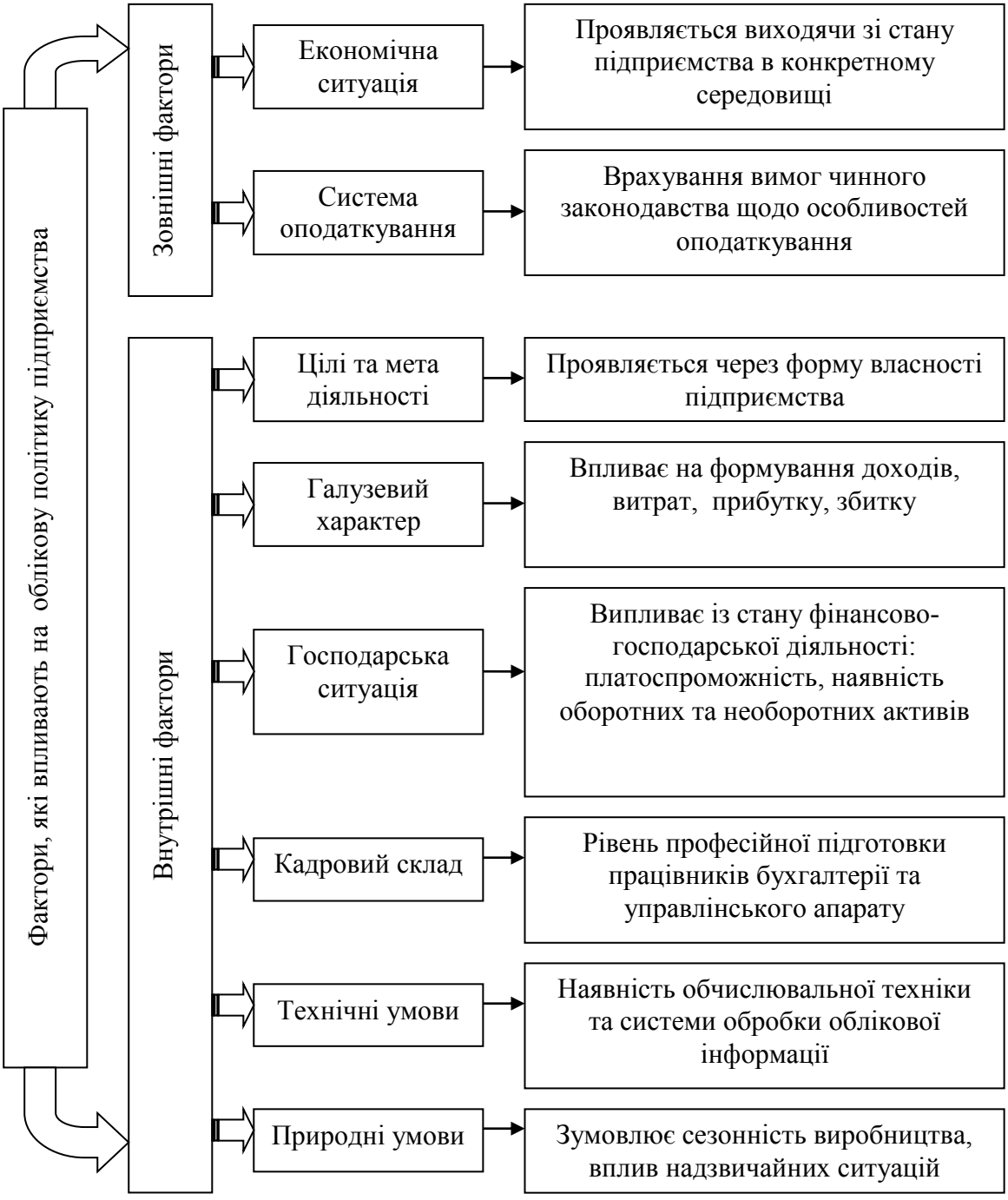

Рис. 1. Фактори, які впливають на формування облікової політики

Кожне підприємство має прийняти правила та методи, які надавали б найбільш об'єктивну, корисну та своєчасну інформацію про його діяльність з

метою задоволення потреб управління підприємством та представлення зовнішнім користувачам. Основою інформаційного забезпечення підприємства є бухгалтерський облік, з визначеними основними функціями :

1) Контрольна функція – полягає в простежені фактичного виконання планів, тобто визначення того, наскільки дія відповідає плану.

2) Інформаційна функція – бухгалтерський облік є основним джерелом інформації, яку використовують на різних рівнях управління, приймаючи відповідні управлінські рішення.

3) Забезпечення збереження майна – функція, яка сприяє посиленню відповідальності управлінського апарату та працівників підприємства.

4) Функція зворотного зв'язку – означає, що бухгалтерський облік формує та передає інформацію зворотного зв'язку, тобто інформацію про фактичні параметри розвитку об'єкта управління.

5) Аналітична функція полягає в процесі вивчення всієї системи прийняття рішень з метою її удосконалення. На цьому етапі важливо зрозуміти, чи було виконано поставлене завдання і що спричинило його невиконання: недоліки планування або контролю, неправильний вибір мети.

6) Планова функція – передбачає процес формування порядку дій, який включає постановку цілей, пошук шляхів їх досягнення і вибір найкращої альтернативи.

Вибір облікової політики залежить від особливостей діяльності конкретного підприємства. а й з ряду інших факторів (рис. 1).

На нашу думку, доцільно застосовувати не лише нормативно визначені принципи ведення бухгалтерського обліку, але й інші організаційно-управлінські принципи для кожного конкретного підприємства, з урахуванням внутрішніх та зовнішніх факторів у тісному їх взаємозв’язку.

Список використаних джерел:

Синиця Т.В. Актуальні проблеми формування облікової політики підприємств / Т.В. Синиця, І.В. Осьмірко // Бізнесінформ. – 2012. – № 12. – С. 201-203

Романішина В. В.
Науковий керівник – Скрипник С. В., к. е. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

АВТОМАТИЗАЦІЯ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ У АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Сучасний бухгалтер посідає одне з провідних місць в управлінні підприємством, оскільки займається не тільки веденням бухгалтерських рахунків, а й здійснює планування, аудит, оцінювання діяльності, розробку

управлінських рішень у господарській діяльності підприємства.

Задоволення інформаційних потреб управління – це головне призначення бухгалтерського обліку, але при ручному способі обробки даних використовується значно менший об’єм інформації, ніж той, який знаходиться в розпорядженні системи бухгалтерського обліку. Все це обумовлює збільшення інформаційного навантаження на бухгалтера і характеризує актуальність проблеми автоматизації управлінської діяльності на основі сучасних інформаційних технологій.

Широкого розповсюдження набуває програма «1С:Бухгалтерія 8.2», яка забезпечує рішення всіх задач, що стоять перед бухгалтерською службою підприємства, якщо до її повноважень повністю входить облік на підприємстві, включно з випискою первинних документів, обліком продажів і т.д. Крім того, інформацію про окремі види діяльності, торгові і виробничі операції, можуть вводити співробітники суміжних служб підприємства, що не є бухгалтерами. У останньому випадку за бухгалтерською службою залишається методичне керівництво і контроль за настройками інформаційної бази, що забезпечують автоматичне віддзеркалення документів в бухгалтерському і податковому обліку. Дане прикладне рішення також можна використовувати тільки для ведення бухгалтерського і податкового обліку, а завдання автоматизації інших служб, наприклад, відділу продажів, вирішувати спеціалізованими конфігураціями або іншими системами.

Комп'ютеризована форма обліку запасів допоможе: зробити їх оприбуткування своєчасним і повним; правильно документувати надходження й використання запасів; покращити контроль за їх зберіганням; додержуватись встановлених норм витрат запасів та їх використання за цільовим призначенням; правильно визначати повну собівартість придбаних запасів; правильно провести інвентаризацію й виявити запаси, що не використовуються в господарстві; контролювати відображення операцій по руху запасів в облікових регістрах.

Створена для сільськогосподарських підприємств конфігурація в програмі «1С: Підприємство - Бухгалтерський облік для України 7.7» забезпечує високий рівень адаптації програмного засобу як до особливостей суб'єкта господарювання, так і до змін в обліковій політиці та в діючому законодавстві.

В порівнянні з "1С:Бухгалтерією 7.7" "вісімка" має ряд переваг.

- реалізована можливість ведення обліку декількох організацій в єдиній інформаційній базі. Організації можуть використовувати загальні списки товарів, статей витрат, контрагентів і т.д.;

- поява в "1С:Бухгалтерії 8.2" партіонного обліку розширює область застосування типового рішення. Крім способу оцінки матеріально-виробничих запасів за середньою собівартістю, стає можливим застосування і таких способів, як ФІФО і ЛІФО, незалежно для бухгалтерського і податкового обліку і для кожної організації;

- реалізований аналітичний облік по місцях зберігання: кількісний і кількісно-сумовий;

- у новій версії 1С:Бухгалтерії 8.2 розширені можливості настройки типових операцій - засоби групового введення часто використовуваних бухгалтерських проводок;

- сучасний ергономічний інтерфейс 1С:бухгалтерії 8.2 робить доступними сервісні можливості 1С:Підприємства 8 навіть для невеликих організацій.

В програмі 1С:бухгалтерії 8.2 підтримуються наступні способи оцінки матеріально-виробничих запасів при їх вибутті: за середньою собівартістю; за собівартістю перших за часом придбання матеріально-виробничих запасів (спосіб ФІФО); за собівартістю останніх за часом придбання матеріально-виробничих запасів (спосіб ЛІФО).

По складах може вестися кількісно-сумовий облік і облік по партіях. Складський облік може бути відключений, якщо в ньому немає необхідності. Автоматизований облік операцій надходження і реалізації товарів і послуг. Для роздрібної торгівлі підтримуються технології роботи як з автоматизованими, так і неавтоматизованими торговими точками. Автоматизований облік комісійної торгівлі як відносно товарів, узятих на комісію, так і переданих для подальшої реалізації.

Враховуючи динаміку розвитку восьмого покоління системи програм 1С:Підприємство та їх можливостей в обліку запасів можна зробити висновок, що під час автоматизації обліку запасів програма 1С:Бухгалтерія 8.2 повинна стати стандартом автоматизації, що забезпечує потреби підприємств різних розмірів.

Список використаних джерел:

1. Івахненков С.В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту. Навчальний посібник. К: Знання-Прес, 2003. – 349 с.

2. Карпенко О.В. Нові підходи до контролю матеріальних запасів / О.В. Карпенко // Вісник ЖДТУ. – 2001 р. – № 15 – с. 103

3. Рапинець В.І. Облік виробничих запасів з використанням інформаційних технологій / В.І. Рапинець // матеріали міжнародної науково-практичної конференції [Створення інтелектуальної системи обліку для економіки України], (Тернопіль, 21- 22 листопада 2007 р.) – Т., 2007 – с. 502-504

4. Терещенко Л.О. Інформаційні системи і технології в обліку: Навч. посіб. / Терещенко Л.О., Матієнко-Зубенко І.І. – К.: КНЕУ, 2004. – 187 с. – Режим доступу: http://pulib.if.ua/part/6567

Романченко Ю. О., к.е.н., доцент,
Довгопола Т. А.
Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава

ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ В УСТАНОВАХ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ

Модернизація контролю в державному секторі передбачає адаптацію його до сучасних вимог міжнародної практики, усунення існуючих проблем, вдосконалення нормативно-правової бази, яка регламентує державний фінансовий контроль [3].

Зобов'язання розпорядників бюджетних коштів в особі їхніх керівників щодо організації та забезпечення здійснення внутрішнього контролю у своїх закладах та у підвідомчих бюджетних установах закріплені у ст. 26 Бюджетного кодексу України [1] вже понад сім років. Проте і дотепер більшість керівників не розуміють суті внутрішнього контролю та не усвідомлюють персональної відповідальності за його побудову.

Натомість здебільшого порушення та недоліки, які встановлюються за результатами заходів державного фінансового контролю, є, передусім, результатом слабкості системи внутрішнього контролю чи окремих її елементів.

Повноваження Державної аудиторської служби визначені у ст. 113 Бюджетного кодексу України, зокрема у її пп. 6 зазначено, що до повноважень з контролю за дотриманням бюджетного законодавства належить здійснення контролю за станом внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту в розпорядників бюджетних коштів.

Внутрішній контроль – це постійний управлінський процес, інструмент управління, що дає змогу керівництву забезпечити виконання завдань і функцій, покладених на установу. Основою внутрішнього контролю є відповідальність керівника за управління та розвиток установи загалом.

Наявні на сьогодні міжнародні стандарти та вказівки щодо організації державного внутрішнього фінансового контролю в державному секторі розробили Інститут внутрішніх аудиторів (IBA) та Міжнародна організація вищих органів фінансового контролю (INTOSAI).

Стандарти та вказівки щодо організації системи внутрішнього контролю в державному секторі базуються на Моделі COSO, яка була розроблена для приватного сектору і є найпоширенішою в управлінні підприємствами. На сьогодні відомі Модель COSO I та вже вдосконалена Модель COSO II. Перша Модель COSO (COSO I) містить п'ять взаємозалежних компонентів: середовище контролю, оцінка ризиків, заходи контролю, інформація та комунікація і моніторинг.

Вказівки щодо стандартів внутрішнього контролю, що базуються на моделі COSO, можуть використовувати як керівники урядових інституцій для побудови системи внутрішнього контролю, так й аудитори як інструмент для оцінки внутрішнього контролю.

Головним акцентом моделі COSO є надання керівнику рекомендацій щодо потреби визначення переліку подій (ризиків), які можуть впливати на досягнення стратегічних, тактичних та операційних цілей організації. Визначення пріортету цих подій дає змогу керівництву звернути додаткову увагу на ті ризики, що потребують відповідної реакції та вдосконалення наявних чи розробки нових заходів контролю. Тому модель COSO-ERM може розглядатися як злиття управління ризиками та внутрішнього контролю [2].

Починаючи з 2017 року, Державна аудиторська служба зобов'язана інформувати Мінфін як регулятора у сфері внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту про результати проведених заходів державного фінансового контролю (державний фінансовий аудит, інспектування) в частині дослідження стану внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їхніх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств та інших центральних органів виконавчої влади.

Таким чином, пошук причин допущених порушень та недоліків саме у недосконалості системи внутрішнього контролю допоможе державним аудиторам надавати якісні рекомендації за результатами заходів державного фінансового контролю, спрямовані на довготривалий економічний ефект - так звану «додаткову цінність» аудиторської діяльності, що отримує як установа, так і держава.

Список використаних джерел:

1. Бюджетний кодекс України № 2456 - VI від 08 лип. 2010 р. [Електронний ресурс] / Законодавство України. – Режим доступу : http:// www.nau.kiev.ua.
2. Гуцалюк О. Не варто боятися внутрішнього контролю / О. Гуцалюк // Фінансвий контроль. – 2018 - № 10 (153). – С. 36 – 38.
3. Романченко Ю. О. Фінансовий контроль в бюджетних та фінансових установах : [навч. посіб.] / Ю. О. Романченко. – Полтава : ФОП Крюков, 2012. – 344 с.

Рудік Н.М. к.с.-г.н., доцент,
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНОЇ СТРАТЕГІЇ В УМОВАХ РИНКУ

Сучасний світ це світ конкурентних відносин: між собою конкурують окремі компанії, групи компаній в межах країни та з різних країн і навіть самі країни. Представник неолібералізму В. Рьопке зазначав: ринкове господарство буде належним чином функціонувати як лад лише за умов розвитку конкуренції, що є головним завданням економічної політики ринкового господарського ладу, її необхідно дбайливо захищати з допомогою юридичних

та інституціональних заходів [6]. Учений стверджував, що обмеження конкуренції означає порушення принципів результативності, від яких залежить ринкове господарство — соціальний господарський лад. Отже, визначальною умовою розвитку ринкових відносин є формування конкурентного середовища, яке є рушієм розвитку національної економіки за інноваційною моделлю [5].

Формування конкурентного середовища є складний та довготривалий процес, який змінюється під впливом різноманітних чинників. Значну роль у цьому процесі відіграє держава.

Американський професор М. Портер зазначає, що держава має виступати у ролі каталізатора і шукача нового; вона повинна надихати чи, навіть, підштовхувати компанії до посилення своїх бажань і руху до більш високого рівня конкуренції [4].

Роль держави у функціонуванні конкурентного середовища реалізується шляхом послідовної конкурентної політики що змінюється під дією численних факторів. Натепер економічна наука розглядає дві найбільш поширені концепції конкурентної політики держави. Одна ґрунтується на пануванні ринку, відповідно закон дозволяє підприємцям займати монопольне становище на ринку, але не допускає зловживання із застосуванням ринкової влади. Держава забезпечує контроль за дотриманням суб'єктами господарювання встановлених правил поведінки на ринку.

Друга концепція конкурентної політики базується на владі над ринком, коли визначається частка на ринку підприємницьких структур та структура ринку, наявні бар'єри входу на ринок.

Європейські країни, до проявів монополізму, вважають за краще застосовувати правило розумного підходу, згідно з яким, порушенням вважається не сама монополізація, а зловживання монопольним становищем.

Представник німецького неолібералізму В. Ойкен у своїй праці "Основні принципи економічної політики" писав, що економічна політика конкурентного ладу орієнтована на таке упорядкування ринків, яке б дозволяло раціонально об'єднувати в єдине ціле всі складові економічного процесу [3].

Конкурентне середовище — це результат взаємодії чинників та умов, які створюють необхідне оточення для досягнення суб'єктами господарювання конкурентних переваг. Його формують політика органів державної влади, дії та поведінка суб'єктів господарювання на ринку, діяльність цільових асоціацій та об'єднань.

Здобуття суб'єктами господарювання конкурентних переваг, які вирізняють їх серед конкурентів на певному ринку (відмінні економічні, технічні, організаційні характеристики суб'єкта господарювання) дозволяють йому суттєво покращити основні показники діяльності і визначається та забезпечується конкурентною стратегією як комплексом заходів, спрямованих на їх формування.

Суб'єкти господарювання не просто ведуть боротьбу зі своїми конкурентами, а намагаються послідовно реалізовувати сукупність розроблених заходів для досягнення певних конкурентних переваг тобто формують стратегії.

В економічній літературі конкурентні стратегії ще називають діловими стратегіями, бізнес-стратегіями, базовими стратегіями.

Розробка конкурентної стратегії передбачає врахування чинників, що характеризують стан виду діяльності та конкуренцію у ньому, а також конкурентні можливості фірми, її ринкову позицію, забезпечуючи суб'єкта господарювання, конкурентними перевагами, можливістю отримати фінансові вигоди та переваги на ринку.

Особливістю формування конкурентної переваги суб'єкта господарювання є забезпечення йому унікальної конкурентної позиції та можливості високого прибутку у межах цільового ринку, але водночас перевага має бути не лише сформованою, але й стійкою протягом тривалого часу та повинна бути складною для копіювання з боку конкурентів. Якщо конкурентна перевага легко копіюється конкурентами, то вона перестає бути такою і перетворюється на необхідну характерну рису певної продукції.

Концепції конкурентних стратегій для новоутворених галузей, глобальних галузей, фрагментованих та занепадаючих галузей розробив Майкл Портер. Він також виділив три потенційно успішні загальні стратегії конкуренції: найменші сукупні витрати; диференціація; зосередження [4]. Стратегія конкуренції «найменші сукупні витрати», полягає у створенні ефективних виробничих потужностей, зменшенні витрат на енергоносії, контролі за накладними витратами і мінімізації витрат на сервіс, дизайн, рекламу тощо. Диференціація продукту, як стратегія, полягає у створенні та реалізації унікального, особливого товару за рахунок формування нового дизайну чи розробки марки, розширення дилерської мережі, застосування прогресивних технологій. Стратегія «зосередження» полягає в якнайкращому обслуговуванні цільової аудиторії і увага підприємця зосереджена на конкретній групі покупців, при задоволенні потреб якої фірма досягає менших витрат. Ця стратегія часто вимагає вибору між прибутковістю та обсягом збуту.

Основні типи стратегій конкурентної боротьби: віолентну ("силову"), патієнтну (нішеву), коммутантну (пристосовувальну), експлерентну (піонерську) виділив А. Юданов [1].

Базові стратегії конкуренції були виділені Азоєвим: стратегія зменшення витрат продукції; стратегія диференціації; стратегія сегментування; стратегія впровадження нововведень; стратегія моментального реагування на потреби ринку[1, с. 68].

Під міжнародною конкурентною стратегією розуміють загальні риси стійких елементів стратегій національних компаній на світовому ринку, що формуються на основі схожості зовнішніх умов і виявляються у зовнішньоекономічній, промисловій та науково-технічній політиці настільки, наскільки ці стратегії дають прибуток [4]. Виділяють такі міжнародні конкурентні стратегії: науково-технічного лідерства; динамічного надолужування; олігополістичні.

Отже конкурентні стратегії, орієнтовані на різні умови економічного конкурентного середовища та потребують урахуванням конкурентної політики

держави. Проблемою в Україні є "новий монополізм", пов'язаний із нерівними можливостями у сфері доступу до державних ресурсів інформації та політичної влади[1].

Особливістю заявленої конкурентної політики України є: мінімізація втручання держави на конкурентних ринках; захист малого і середнього підприємництва; вдосконалення контролю за економічною конкуренцією; вдосконалення системи державної допомоги; гармонізація промислової та конкурентної політики; сприяння зниженню бар'єрів вступу на ринки олігопольного типу; створення загальнодоступної системи інформації про ціни, обсяги попиту і пропозиції тощо.

Список використаних джерел:

1. Борисенко З. М. Основи конкурентної політики: Підручник. - К.: Таксон, 2004. - 704 с.

2. Маршалл А. Принципы экономической науки: Пер. с англ. - М.: Прогресс, 1993. - Т. 1. - 416 с.

4. Ойкен В. Основные принципы экономической политики: Пер. с нем. / Под общ. ред. Л. И. Цедилина - М.: Прогресс, 1995. - 496 с.

5. Портер М. Конкуренція: Учеб. пособ.: Пер. с англ. - М.: Вильяме, 2001. - 495 с.

6. Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004—2015 рр.) "Шляхи Європейської інтеґрації" / А. С. Гальчинський, В. М. Геєць та ін. / К.: ІВЦ Держкомстату України, 2004. — 416 с.

7. Теория хозяйственного порядка: "Фрайбургская школа" и немецкий неолиберализм / Пер. с нем.; Сост., предисл. и общ. ред. В. Гутника. - М.: Экономика, 2002. — 482 с.

Рунчева Н.В.,
Бритвєнко А.С.
Бердянський університет менеджменту і бізнесу,
м. Бердянськ

ІНТЕГРАЦІЙНІ ЧИННИКИ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Усередині регіональних процесів з'являються початки нових міжнародних ієрархічних структур, внутрішньорегіональна інтеграція аграрних підприємств очікувано перетинається з міждержавною, транскордонною, що й виявляє поле вивчення для нового напрямку у науці. Як показує практика, їх інтеграція у своєму розвитку може бути як стихійною, так і керованою. Головне, на що звертають увагу вчені регіонознавці – утримання від протиставлення цих тенденцій. Існує концепція нової моделі світу, моделі третього тисячоліття, яка заснована на тісному переплетенні глобалізації та інтеграції з одного погляду, та регулюванні їх процесів, − з іншого [1, с. 37]. Спочатку інтеграційні процеси виникають, як відомо, стихійно, між господарськими підприємствами,

культурними, громадянськими чи іншими організаціями розміщених поруч регіонів, і якийсь час функціонують самостійно, без втручання ззовні. Однак, як тільки їх діяльність починає приносити будь-які відчутні економічні результати, органи влади намагаються надати цій взаємодії регульованій форми. Істотно, що можливість інтеграції, поява спільних інтересів є значно більшими при існуванні однакових або схожих цінностей та ментальних устремлінь, так званої малої «культурної дистанції». Стосовно України, цю тезу можна транспонувати на досить складні взаємини східних і західних регіонів, що безумовно, ускладнює виникнення спільних проектів. Однак, підсумовуючи особливості процесів, в руслі яких протікає інтеграція аграрних підприємств, можна виділити дві основні ознаки [2, с. 25]: умови і фактори інтеграції, інакше − середовище, тло, в яких виникає інтеграція, її рушійні сили. Вважається доведеним також, що внутрішньодержавні інтеграційні процеси супроводжує успіх у випадку здійснення, насамперед, «соціальної інтеграції», перетворення розрізнених соціальних груп, які мають утворити одну спільноту в узгоджену соціальну систему з загальними цілями. Якщо ж така система не створена, існує дисонанс інтересів, а передумов для інтеграції фактично не існує. Спроби створення інтеграційних об'єднань, використовуючи тільки економічну складову, або волю одного економічного партнера-підприємства чи особи, зазвичай не приносять очікуваних успішних результатів. Необхідна консолідація інтересів, соціальних і виробничо- та еколого-економічних всіх учасників; добровільна, а не примусово нав'язана. Подальший успіх інтеграційних проектів залежить від збалансованості рушійних сил і факторів інтеграції, тобто від збалансованості об'єктивного (ними є умови) й суб'єктивного чинників.

Існують три індикатори, якими можна виміряти ступінь готовності аграрних підприємств до інтеграції: рівень усвідомленої участі всіх членів і структур суспільства в інтеграційному процесі; розуміння необхідності пожертвувати чим-небудь властивим для успіху спільної справи; необхідність подолання можливого спротиву. Пошук балансу інтересів має відбуватися, на нашу думку також на трьох рівнях: інституційному, соціальному, виробничо- та еколого-економічному. Перший містить в собі державні, професійні, культурно-етнічні, соціальні інститути; другий ототожнюється з соціальною діяльністю, демографією, трудовими ресурсами, інтелектуальним капіталом та їх розвитком; третій – з виробництвом, фінансами, екологією. Європейський досвід підприємницької інтеграції, як більш давній, підтверджує ці теоретичні викладки. Він свідчить, що, поки в результаті консенсусу і балансу не сформуються нові якості суспільства, яке інтегрується, а також політичної системи, не відбудеться демократизація всіх основних державних структур і суспільного життя, важко очікувати швидкий і безболісний процес регіональної та підприємницької інтеграції.

Список використаних джерел:

1. Богдан О. І., Михайлюк С. О. Дослідження інтересів підприємства щодо його економічної безпеки / О.І. Богдан, С.О. Михайлюк // Вісник економічної науки України — 2009. — № 1(15). — С. 36-38.

2. Городня, Т. А. Аспекти оцінки економічної безпеки підприємств / Т. А. Городня // Економіко-правовий часопис. — Львів, 2010. — Вип. 1. — С. 23–28.

Савчук М. М.
Науковий керівник – Коваль С. В., к. е. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ УСТАНОВ

Фінансово-кредитна система на нинішньому етапі трансформаційного періоду набирає принципово нових рис. Міжнародний досвід свідчить про те, що економічне зростання і забезпечення ефективних умов для розвитку приватного сектора, поліпшення соціального захисту та добробуту можливі лише за умов ефективного розвитку банківської системи як одного з головних елементів ринкової економіки. Упродовж останніх років у банківській системі України тривав процес становлення та подальшого її розвитку, розширення мережі універсальних банківських послуг, якості обслуговування, упровадження нових та удосконалення традиційних банківських технологій, що притаманно фінансово-кредитній системі Європи й відповідає міжнародним стандартам загалом.

Підвищення ефективності діяльності є однією з основних цілей усіх без винятку банківських установ, а особливо для тих, які мають у своєму складі розгалужену мережу філій та відділень. Ця обставина вказує на те, наскільки актуальною для банків є проблема підвищення ефективності їх діяльності. Перед кожною установою банку постає завдання зниження витрат і підвищення доходів, як у поточному, так і в майбутньому періодах.

Організаційна структура банку виступає важливою складовою успішного функціонування установи банку на ринку. Кожна установа банку повинна функціонувати як єдиний взаємоузгоджений механізм, у якому всі його складові повинні підтримувати та доповнювати одна одну, що, у свою чергу, здатне забезпечити ефективне функціонування банківської установи. На нашу думку, банківським установам доцільно періодично здійснювати «інвентаризацію» функціональних структурних підрозділів щодо виявлення:

- підрозділів, функції яких для банку є більше не потрібними;
- підрозділи, які виконують дублюючі функції;
- підрозділи, які виконують подібні функції (претендують на реорганізацію);
- підрозділи, які не справляються з покладеними на них обов’язками через

надмірну завантаженість або ж виконання невластивих (чужих) функцій.

На наш погляд, підвищення ефективності діяльності банку загалом може бути досягнуто за рахунок реалізації певних заходів (рис. 1).

Для підвищення ефективності діяльності необхідно проаналізувати та максимально удосконалити структуру внутрішнього документообігу. Враховуючи те, що всі внутрішні документи банку можна віднести до регламентованих і нерегламентованих, у цьому напрямі треба визначити: необхідність конкретних документів при виконанні визначених операцій.

Заходи щодо оптимізації документообігу і зниження витрат часу на підготовку та опрацювання документації є найбільш важливими при роботі банку зі своїми клієнтами.

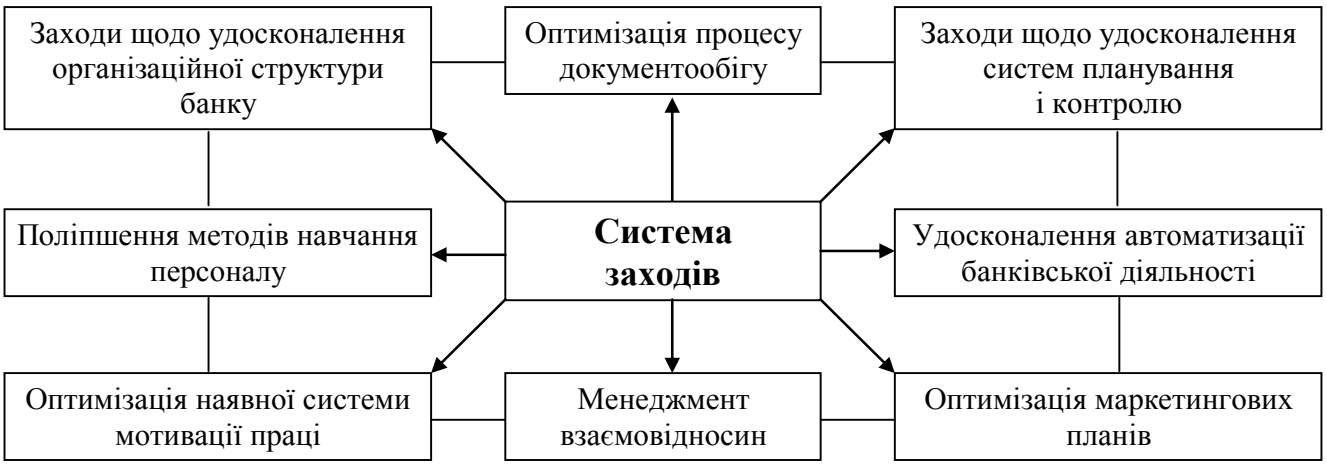

Рис. 1. Система заходів для підвищення ефективності діяльності банку

Це дозволить звільнити спеціалістів для здійснення більш ґрунтовного спілкування з клієнтами, підвищити рівень задоволеності клієнтів обслуговуванням банку та скоротити витрати, пов’язані з оформленням документації. Що ж стосується заходів з удосконалення систем планування і контролю, то слід зазначити, що існує низка моментів, які б могли вплинути на ефективність роботи банку. У процесі аналізу систем планування і контролю в банку треба приділити увагу таким питанням:

- визначення рівня поінформованості керівників середньої ланки та працівників підрозділів про завдання, цілі і плани банку загалом і безпосередньо кожного структурного підрозділу, а також про результати своєї роботи. Недостатній рівень інформованості пересоналу призводить, з одного боку, до зайвих часових та фінансових витрат, пов’язаних із вибором напрямів і методів діяльності, а з іншого – до зниження заінтересованості в роботі та рівня задоволення роботою, а це – до зниження ефективності роботи банку;

- визначення способу здійснення процесу контролю, за допомогою яких процедур і на які підрозділи вони розповсюджуються, а також рівня відповідальності контролю.

Банки, з метою забезпечення ефективності діяльності, будуть змушені дотримуватися принципу диверсифікації та здійснення всіх видів банківських операцій, характерних для універсальних банків. Прояв загальної тенденції до

універсалізації в українській економіці викликаний тим, що універсальні банки мають ширші можливості розвитку в умовах нестабільної економічної ситуації.

Список використаної літератури

1. Галайко Н. Р. Теоретичні підходи до визначення суті ефективності банківської діяльності / Н. Р. Галайко // Сучасні наукові дослідження – 2003 : метеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. Том 21.– Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2006. – С. 3–5. (том 21).

Сакун А.Ж., к.е.н.,доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ФОРМУВАННЯ СТАНДАРТНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ АВТОМАТИЗОВАНИХ СИСТЕМ ОБЛІКУ

Аналіз бухгалтерського обліку з використанням різноманітних варіантів організаційної форми експлуатації ЕОМ показує, що необхідне докорінне реформування організаційних, методологічних і методичних підходів у бухгалтерському обліку та контролі.

Найгострішими проблемами реформування бухгалтерського обліку з використанням сучасних інформаційних систем, на наш погляд, є такі:

- удосконалення плану рахунків бухгалтерського обліку, інтегрованого з міжнародною практикою бухгалтерського обліку та фінансової звітності;
- розробка національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, що

регламентують облік і контроль у середовищі електронної обробки інформації;

- нове організаційне та методичне забезпечення на технічній базі ПЕОМ і мережі АРМБ діалогово-атоматизованої форми бухгалтерського обліку;
- автоматизація формування документів первинного обліку на машинних носіях;
- розробка типових проектних рішень (ТПР) для технологічного забезпечення

автоматизованого розв'язання завдань обліку за допомогою ПЕОМ і мережі автоматизованих робочих місць бухгалтерів (АРМБ);

- розробка загальногалузевих методичних матеріалів зі створення та впровадження інформаційних систем автоматизованої обробки облікової інформації в інформаційній системі управління підприємством.

Формування стандартних інформаційних автоматизованих систем обліку зумовить розробку впровадження національних ТПР.

На сучасному етапі автоматизація бухгалтерського обліку переважно розвивається за рахунок раціоналізації існуючої технології обробки облікової

інформації і зниження її трудомісткості, однак можливості такої автоматизації дуже обмежені. Це пояснюється тим, що існуюча методологія й організація обліку та контролю формувалися для ведення обліку вручну. Існує певна невідповідність між потужностями ЕОМ, які застосовуються в практиці обліку та контролю. ЕОМ полегшують працю бухгалтера, але нічого нового не вносять у її зміст, оскільки для цього потрібні підвищення ролі обліку й аудиту в управлінні, зміни і подальший розвиток методології обліку й аудиту, вдосконалення їх організації з метою досягнення максимальної відповідності потребам управління.

Основні методологічні аспекти організації автоматизації бухгалтерського обліку та контролю на базі АРМБ повинні забезпечити єдиний підхід до розробки окремих елементів і функціонування їх як єдиної системи. Важливим методологічним принципом організації автоматизованої обробки інформації є машинне формування первинних даних з одночасним формуванням їх на машинному носії [1,197].

Розглянемо нові підходи, які, на наш погляд, у методологічному аспекті повніше відповідають основним принципам сучасного рівня розвитку бухгалтерського обліку за умов ринкової економіки. Вважаємо, що при формуванні первинних документів в автоматизованій системі обліку та контролю необхідно виконувати наступні умови: відображення первинної інформації на машинному носії; надання машинному носію юридичної сили первинного документа; забезпечення можливості подальшого використання (обробки і зберігання) первинної інформації; забезпечення вірогідності первинної інформації та надійності роботи системи; використання сучасних засобів формування первинних даних.

Подальший розвиток засобів обробки інформації сприяв використанню ЕОМ в автоматизованому процесі обробки облікової інформації. Однак організація збирання і реєстрації первинної облікової інформації загалом залишається такою ж, як і при механізованій обробці інформації. Основні причини цього - жорсткі вимоги до форми й умов документування первинної облікової інформації, що ускладнюють безпосереднє використання машинних носіїв як виправданих документів, нетрадиційних методів і засобів документування інформації, а також освоєння персоналом, котрий збирає та реєструє первинну облікову інформацію. Нині вдосконалення методів, засобів документування і підготовки первинної інформації є особливо актуальним у зв'язку із застосуванням АРМБ [2, 515].

Сучасні технічні і програмні засоби реєстрації, формування та передача первинної інформації дають нові можливості задовольнити вимоги методології бухгалтерського обліку та забезпечити порядок документування облікової інформації, полегшують процес адаптації облікового персоналу до нових методів і засобів документування облікової інформації, підвищують вірогідність та оперативність одержуваної первинної інформації, знижують трудомісткість документування і підготовки первинної облікової інформації. Одним із найважливіших завдань автоматизації бухгалтерського обліку є

конкретизація вимог методології з позицій використання нових методів і засобів документування та підготовки первинної інформації [3].

Виділимо чотири напрямки вдосконалення процесів документування та підготовки первинної інформації. До першого належать засоби, які забезпечують удосконалення методів і способів традиційного порядку оформлення первинних документів, а тому можуть бути використані в межах існуючого методологічного й організаційного забезпечення.

До другого напрямку належать засоби, що припускають зміни традиційного порядку документування і підготовки первинної інформації, насамперед використання як первинного виправданого документа машиночитаного носія. Реалізація цих засобів потребує розширення і зміни нормативних документів, які регламентують порядок, методи і способи документування, а також процес подальшого використання первинної облікової інформації. Третій напрямок охоплює способи, що дають змогу формувати первинну інформацію на основі стандартних штрихів, які характеризують кількісні та якісні характеристики об'єктів. При підрахуванні цих штрихів на місці використання основних засобів формуються відповідні записи на машинних носіях. Внутрішні штрихові коди основних засобів розробляються на підприємстві та прикріплюються на кожному об'єкті. При проведенні інвентаризації або при рухові основних засобів за допомогою лічильного пристрою проводиться облік їх на місцях експлуатації.

До четвертого напрямку належать способи автоматизованого формування сигналів про зміни стану виробництва. Основною характеристикою цієї системи первинного обліку є використання інформації, яка акумулюється в гнучких автоматизованих комплексах (ГАК).

Первинна облікова інформація формується автоматичним шляхом у розрахунку показників вимірювального приладу, який встановлюють у певних точках технологічного ланцюжка процесу виробництва продукції.

Методологія бухгалтерського обліку, на наш погляд, повинна визначати такі вимоги до організації процесу документування первинної облікової інформації: повна реєстрація всієї зібраної первинної облікової інформації; документування всієї зареєстрованої первинної облікової інформації; належне оформлення носія, який надає йому сили юридичного виправданого документа; правильність і вірогідність зареєстрованої первинної інформації; можливість перевірки у встановленому порядку виконання зазначених вимог. З погляду цих вимог дуже важливі подальші характеристики процесу документування первинної облікової інформації: властивості носія, що використовується як первинний документ; умови реєстрації первинної інформації в документі; умови формування і передачі первинного документа; склад інформації первинного документа.

Як первинний документ може застосовуватися носій, що забезпечує можливість фіксації первинної інформації в установленому місці реєстрації її способом, доступним і зручним обліковому персоналу, а також збереження інформації в тому ж вигляді, в якому вона була зареєстрована протягом

установленого терміну без спеціальних засобів захисту і відновлення. Умови реєстрації первинної інформації в документі повинні забезпечувати персональну відповідальність облікових працівників за правомірність кожного первинного документа і вірогідність первинної інформації, що міститься у ньому.

Список використаних джерел:

1. Ніколашин А. О. Розрахунок економічної ефективності використання бухгалтерської комп'ютерної системи в сільськогосподарських підприємствах // Облік і фінанси АПК. - № 8 - 2007. - С. 47.

2. Івахненко С. В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту: Навч. посібник. - К.: Знання-Прес, 2008. - 349 с.

3. Організація бухгалтерського обліку: Навч. посібник для студентів вузів спеціальності 7.050106 "облік і аудит" / Ф. Ф. Бутинець, М. М. Шигун, С. М. Шулепова. - 2-е вид., доп. І перероб. -Житомир: ЖІТІ, 2001.- 576 с.

Сакун А.Ж., к.е.н.,доцент
Бєлка В.О.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ВПЛИВ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ ПІДПРИЄМСТВА

За ринкових умов господарювання дуже важливого значення набуває економічна безпека всіх суб'єктів підприємницької та інших видів діяльності. На даному етапі економіка України характеризується різноманітністю формально рівноправних форм власності й умов ведення господарства, у яких здобуває все більшу гостроту проблема правового й організаційного забезпечення економічної безпеки підприємницької діяльності.

Система економічної безпеки підприємницької діяльності повинна гармонійно взаємодіяти з економічною безпекою держави. У цій системі кожен вищий рівень управління зобов'язаний забезпечувати нижчому рівню відповідну економічну безпеку. В державному законодавстві економічні аспекти безпеки підприємницької діяльності, нажаль, і на цей час не розроблені концептуально. Це змушує підприємців самостійно вирішувати питання безпеки свого бізнесу. Стан стійкості підприємства і його здатність до розвитку досягається шляхом дій адміністрації і колективу підприємства та реалізацією системи заходів правового, економічного, організаційного, інженерно – технічного, соціально – психологічного характеру при ефективному використанні ресурсів і запобіганні погроз в даний час і в майбутньому. Рівень економічної безпеки підприємства залежить від того, наскільки ефективно керівництво і спеціалісти (менеджери, маркетологи) будуть спроможні

уникнути можливих загроз і ліквідувати шкідливі наслідки окремих негативних складових зовнішнього та внутрішнього середовища. Це можливо за допомогою інформації, яка міститься в фінансовому, управлінському та податковому видах обліку. Дані одного виду обліку використовуються в інших видах обліку. Всі види обліку є взаємопов'язаними і формують єдину облікову систему підприємства, яка дозволяє більш об'єктивно оцінювати результати комерційної діяльності, комплексно виявляти невикористані резерви, мобілізувати їх для підвищення економічної ефективності виробництва в майбутніх планових періодах, досягати повної відповідності матеріального і морального стимулювання за результатами праці і якості роботи, прогнозувати показники господарської діяльності, науково обґрунтовувати бізнес – плани, оцінювати очікуваний рівень їх виконання, узагальнювати інформацію для прийняття рішень на всіх рівнях управління підприємницькою структурою.

Джерела інформації фінансового, управлінського та податкового обліку, насамперед, повинні мати високий ступень вірогідності та бути релевантними. Тільки тоді вони зможуть реально оцінити стан стійкості і здатності підприємства до розвитку. Правильна підготовка інформації для ухвалення рішень на всіх рівнях управління приводить до бажаного рівня економічної безпеки підприємства та держави в цілому. Нажаль, ступень свободи конкретного підприємства у формуванні облікової політики законодавчо обмежений державною регламентацією бухгалтерського обліку у вигляді переліку методик і облікових процедур, серед яких передбачаються допустимі альтернативні варіанти. Підприємство має можливість вибору конкретних способів оцінки, калькулювання, складу бухгалтерських рахунків, форм ведення бухгалтерського обліку тощо. Облікова система окремих підприємств цілком залежить від державної політики: якщо в державі централізоване регулювання обліку, то облікова політика підприємств відсутня.

Державна політика в сфері обліку – явище складне та багатогранне. Це, в першу чергу, зумовлено винятковим значенням і роллю держави в загальній політичній системі суспільства.

Відокремленість на підприємствах функцій володіння та управління можуть викликати ситуацію, коли менеджери дотримуються власної лінії поведінки, яка передбачає максимальне збільшення власного добробуту за мінімального ризику. Тому, навіть якщо власники ставлять за мету досягнення максимального прибутку, вони не завжди можуть примусити керівництво підприємства діяти лише в їх інтересах. У такому випадку саме правильно побудована система обліку на підприємстві зможе забезпечити захист інтересів власника.

Стратегію обліку, як сукупного елементу економічної безпеки підприємства, відрізняють довгостроковість і впровадження нововведень. Основне завдання, яке вирішує стратегія обліку, - забезпечення впровадження досягнень науки та змін до організації обліку, розподілу праці обліковців та ресурсів, адаптації обліку до змін внутрішнього та зовнішнього середовища, внутрішньої системи управління і передбачення майбутніх змін у діяльності

фірми. Стратегія обліку постійно розвивається тому, завжди знаходиться щось нове, на що необхідно реагувати, і в результаті цього відкриваються нові стратегічні облікові напрями, а значить і нові напрями удосконалення економічної безпеки підприємства.

Стратегія обліку повинна об'єднати в собі заплановану і продуману лінію поведінки суб'єктів облікової системи, усунути негативні тенденції, які є наслідком недостатнього захисту державою економічних інтересів підприємництва, створити механізм державного управління і регулювання, а також можливість швидкого реагування на все незаплановане нове.

Список використаних джерел

1. Білоусова І.А. Облікова політика в Україні: теоретичні засади формування та практика застосування: монографія / Білоусова І.А., Барановська Т.В.. - Житомир: ЖДТУ, 2003. – 258 с.

2. Сакун А. Ж. Бінарна природа економічних конфліктів у контексті економічної безпеки суб’єктів господарювання / А. Ж. Сакун, Л. Л. Марчук // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2017. – Том 27. – № 3. – С. 261-265. – ISSN 1993-0259.

Сакун А.Ж., к.е.н., доцент,
Івченко О.С.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ОБЛІК ТА МЕХАНІЗМИ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ

У процесі функціонування підприємства і організації купують необхідні необоротні й оборотні засоби, реалізують вироблену продукцію, вносять платежі до державного бюджету та в інші органи фінансово-кредитної системи, розраховуються зі своїми працівниками. Коли підприємства купують матеріальні цінності, оплачують виконані роботи і надані послуги, то на цій стадії виникають розрахункові операції з постачальниками і підрядниками.

Здійснюючи виробництво, підприємства одержують готову продукцію, реалізують її покупцям, з якими також виникають розрахунки. Протягом періоду від моменту відвантаження продукції до моменту надходження платежу засоби підприємства знаходяться у вигляді дебіторської заборгованості. Таким чином, ведення розрахункових операцій здійснюється безперервно. Оскільки, чим швидше відбувається процес розрахунків, тим ефективніше працюють підприємства. Важливу роль у цьому відіграє правильна організація обліку розрахункових операцій, а саме обліку дебіторської заборгованості, які мають здійснюватись з урахуванням діючих

законодавчо-нормативних актів і практики роботи сільськогосподарських підприємств.[2, 28-32]

Отже, значне місце посідає вивчення обліку та механізмів управління дебіторською заборгованістю. Адже, саме від ефективності обліку та управління розрахунками на підприємстві в більшості і залежить його фінансовий стан.

Дебіторська політика підприємства повинна бути побудована таким чином, щоб не допустити випадків несплати заборгованостями покупцями з одного боку, а з іншого - залучити нових покупців. Залучення нових покупців можливе шляхом впровадження знижок, збільшення строків сплати тощо. Будь-яке підприємство залежить від своїх дебіторів. Вони в значній мірі впливають на результати господарської діяльності підприємства.

Дану проблему обліку дебіторської заборгованості вивчають як зарубіжні вчені, так і вітчизняні науковці: Т.Лагода, С.Самсонова, М.Білик, О.Дерев'янко, Т.Басюк, Н.Матицина, Н.Новікова, О.Павленко та інші. Ними подаються різні пропозиції щодо вдосконалення обліку дебіторської заборгованості. Але це питання залишається відкритим і потребує подальшого дослідження.

Традиційна класифікація дебіторської заборгованості передбачає її розподіл за правовим критерієм на строкову або прострочену. До строкової відноситься дебіторська заборгованість, строк погашення якої ще не настав або становить менше одного місяця і яка пов'язана з нормальними строками розрахунків, визначеними в угодах. Простроченою є заборгованість з порушенням договірних термінів, або заборгованість, що пов'язана з помилками в оформленні розрахункових документів. Окремо необхідно виділити безнадійну дебіторську заборгованість - рахунки, які покупці не оплатили. Такі борги списуються на збитки по закінченні строку позовної давності. [3, 51]

Розмір дебіторської заборгованості визначається багатьма факторами, які поділяються на зовнішні та внутрішні.

Зовнішні фактори практично не залежать від діяльності підприємств і їх вплив дуже складно визначити. Внутрішні - залежать від того, наскільки фінансовий менеджер володіє навичками управління дебіторською заборгованістю.

Послаблення розрахункових умов, що збільшує дебіторську заборгованість покупців, має свої переваги і недоліки. Так, з одного боку це зростання обсягу продажу товарів та прибутку, а з іншого збільшення суми безнадійних боргів та додаткові фінансові витрати через наявність на балансі дебіторської заборгованості.

Тому для вдосконалення обліку дебіторської заборгованості ми пропонуємо скористатися західним методом, наданню гнучкої системи численних знижок покупцеві, використовуючи міжнародні стандарти обліку.

Знижки, надавані покупцеві, можна поділити на дві великі групи:

1) торговельні знижки (trade discounts) - це процентні знижки від базової (основний) ціни. При продажі із знижкою рахунок виставляється на чисту суму

(базова ціна за винятком знижки) і відповідно дебіторською заборгованістю виступає чиста сума.

2) знижки за оплату в строк (знижки сконто) - це знижки залежно від строку оплати (cash discounts, sales discounts). Ці знижки пропонуємо з метою змусити покупця оплатити рахунок до закінчення застереженого строку платежу. Таким чином, продавець може вимагати оплатити рахунки протягом 60 днів. Однак при оплаті протягом 10 днів покупцеві надається 5%-ная знижка. Такі умови позначаються як «5/10, чистих 60» (5/10,net 60) або «5/10, п/60».[5]

Також пропонуємо два методи відображення цих знижок у бухгалтерському обліку. 1) Валовый метод. Суть його полягає в наступному: продаж і дебіторська заборгованість записуються на загальну (валову), без знижки суму виставленого рахунку. Знижки будуть відображатися тільки в тому випадку, коли оплата зроблена протягом періоду дії знижки. 2) Чистий метод, суть якого полягає в наступному: при первісному продажі дебіторська заборгованість записується за винятком знижок, тобто чисті суми, а в ситуації, коли покупець не використовує знижки, з'являється кредитовий рахунок «Загублені (упущені) знижки за оплату в строк».

Проблема оцінки дебіторської заборгованості виникає в момент складання фінансової звітності. Для визначення чистої вартості реалізації необхідно оцінити, яка чиста сума грошей, яку можна одержати в результаті погашення дебіторської заборгованості по рахунках. Слід зазначити, що ця сума, як правило, відрізняється від юридично належної величини на суму безнадійної заборгованості.[6] Наявність безнадійного боргу являє собою втрату виторгу від продажу, або збиток, що вимагає відповідного зниження величини дебіторської заборгованості по рахунках (баланс) і зменшення прибутку (звіт про прибутки й збитки).

Пропонуємо два підходи, або методи списання безнадійних боргів.

Перший метод – метод прямого списання. Відповідно до цього методу, не робиться ніяких попередніх оцінок або записів безнадійних боргів. Вони відображуються в той момент, коли точно з'ясовується, що даний рахунок не буде оплачений.

Другий – метод нарахування резерву – ґрунтується на застосуванні двох варіантів розрахунку. У першому випадку, виходячи з досвіду минулих років, розраховують частку (відсоток) безнадійних боргів у загальному обсязі продажів (або в обсязі продажів певним покупцям) і застосовують цей відсоток (множать) до величини продажів поточного року (продажів певним покупцям), одержуючи в такий спосіб величину резерву на покриття безнадійних боргів і витрат, що списуються відповідно, поточного року.

У другому випадку на основі досвіду минулих років розраховується відсоток безнадійних боргів у загальному обсязі дебіторської заборгованості по рахунках, що застосовується (множиться) до величини дебіторської заборгованості по рахунках поточного року.

Отже, питання дебіторської заборгованості є актуальним у наш час, а тому потребує постійного вдосконалення та уточнення.

Список використаних джерел:

1. Горянська Л.В. Особливості організації обліку дебіторської заборгованості на підприємстві //Бухгалтерський облік і аудит. – 2007. - №6. – С. 9-16.

2. Коблянська О.І. Методологічні аспекти обліку та аудиту дебіторської заборгованості //Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. - 2005. - №77-78. – С.28-34.3. Матицина Н. Дебіторська заборгованість: нові облікові підходи //Економіст. - 2005. - №11. – С.50-52.

4. Матицина Н. Основні засади регулювання розрахункових відносин через управління дебіторською заборгованістю // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. - №12. –С. 38-42.

5. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності

6. Сопко В.В.,Завгородній В.П. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: Підручник. – К., 2004. 412с.

Сакун А. Ж., к.е.н., доцент,
Карпова А. В.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Облікова політика - це фундамент, на якому базується бухгалтерський облік підприємства. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" визначає облікову політику як сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності.

Згідно з визначенням, облікова політика підприємства базується на основних принципах обліку та звітності. Під принципами бухгалтерського обліку слід розуміти правила, якими необхідно керуватися при вимірюванні, оцінці й реєстрації господарських операцій і при відображенні їх результатів у фінансовій звітності. Тобто слід дотримуватись таких принципів:

1) законність - обрані методичні прийоми, способи та процедури ведення бухгалтерського обліку не повинні суперечити чинному законодавству та нормативним документам;

2) адекватність - облікова політика підприємства має відповідати особливостям умов його діяльності;

3) єдність - облікова політика має бути єдиною для суб'єкта господарювання незалежно від кількості його підрозділів, філій або дочірніх підприємств.

Облікова політика на міждержавному і державному рівнях має обов'язковий характер та формується на загальних засадах ведення бухгалтерського обліку. На підприємстві формують власну облікову політику, враховуючи конкретну

ситуацію його діяльності. Ступінь свободи підприємства у формуванні облікової політики обмежений державою шляхом прийняття законів, положень, постанов та інших нормативних документів, у яких є допустимі варіанти альтернативних рішень здійснення облікових процедур.

Облікова політика є інструментом бухгалтерського обліку, який готується підприємством самостійно, виходячи із діючих нормативних документів. Облікову політику на підприємстві формує головний бухгалтер за дорученням і контролем керівника підприємства або спеціально створена комісія.

Головне призначення облікової політики - установити найвигідніші для конкретного підприємства методи обліку та на їх підставі скласти фінансову звітність, що відповідає встановленим П(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" якісним характеристикам.

Згідно з П(С)БО 6 "Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах" облікову політику можна змінити, тільки якщо:

1) змінюються статутні вимоги;

2) змінюються вимоги органу, який затверджує П(С)БО;

3) зміни облікової політики забезпечать більш достовірне відображення подій або господарських операцій у бухгалтерському обліку і фінансовій звітності підприємства.

Документом, в якому фіксуються положення облікової політики, є наказ або розпорядження керівника підприємства, який складається на кожний наступний звітний рік. Складання наказу, що затверджує на поточний рік прийняту методологію бухгалтерського обліку та його організацію вимагається Законом України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні".

Наказ про облікову політику - це документ внутрішнього користування, який підписують особи, що мають право першого та другого підпису. При складанні наказу, крім факторів нормативно-правового характеру, необхідно також враховувати: юридичний статус підприємства, галузеву специфіку підприємства, наявність кваліфікованих бухгалтерських кадрів та ін. Сам наказ має повно відображати особливості організації та ведення бухгалтерського обліку і складання звітності на підприємстві. Зокрема, цей документ визначає:

- методи оцінки вибуття запасів;
- періодичність визначення середньозваженої собівартості одиниці запасів;
- порядок обліку та розподілу транспортно-заготівельних витрат, ведення окремого субрахунку для обліку ТЗВ;
- методи амортизації основних засобів, інших необоротних матеріальних активів та нематеріальних активів;
- підходи до переоцінки оборотних активів, періодичності зарахування сум дооцінки необоротних активів до нерозподіленого прибутку;
- метод розрахунків резерву сумнівних боргів;
- перелік створюваних забезпечень майбутніх витрат і платежів;
- порядок виплат за рахунок прибутку, оцінки ступеня завершеності операцій з надання послуг;
- сегменти діяльності, пріоритетний вид сегмента, основи ціноутворення у

внутрішньогосподарських розрахунках;

- перелік і склад змінних і постійних загальновиробничих витрат, бази їх розподілу;
- перелік і склад статей калькулювання виробничої собівартості продукції, робіт чи послуг;
- дату визначення придбаних у результаті систематичних операцій фінансових активів;
- кількісні критерії та якісні ознаки істотності інформації про господарські операції, події і статті фінансової звітності;
- періодичність і об'єкти проведення інвентаризацій;
- підходи до віднесення витрат, пов'язаних з поліпшенням об'єктів основних засобів, до первісної вартості або витрат звітного періоду.

Не слід плутати зміну облікової політики зі зміною визначення облікових оцінок. Наприклад, зміну характеру діяльності підприємства, застосування нових видів сировини й матеріалів спричиняє не зміна облікової політики, а її встановлення. У цьому випадку мають справу не зі зміною облікової політики, а зі зміною облікових оцінок. Облікова оцінка - це попередня оцінка, яка використовується підприємством з метою розподілу витрат і доходів між відповідними звітними періодами. Вона може бути переглянута, якщо змінюються обставини, на яких вона ґрунтувалася, або отримано додаткову інформацію. Підприємство повинне розкривати зміст і суму змін в облікових оцінках, які мають істотний вплив на поточний період або, як очікується, істотно впливатимуть на подальші періоди.

Отже, облікова політика є важливим інструментом організації бухгалтерського обліку і фінансової звітності. Саме з розробки облікової системи підприємства починається його ефективна та раціональна організація бухгалтерського обліку.

Список використаних джерел:

1. Фінансовий облік: Навчальний посібник / Л.К. Сук, П.Л. Сук. - К.: Знання, 2016.

2. Закон України від 05.10.2017 "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні".

3. Фінансовий облік: Навчальний посібник / Бабіч В. В., Сагова С. В. - К.: КНЕУ, 2006.

4. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. - К.: Знання, 2004.

5. Бухгалтерський облік / Облікова політика: сутність, принципи та методи [Електронний ресурс]. - Режим доступу до ресурсу: http://ru.osvita.ua

6. Вісник. Офіційно про податки / Облікова політика підприємства. - 2016. - Режим доступу до ресурсу: http://www.visnuk.com.ua

Сакун А.Ж., к.е.н.,доцент
Міхнова Н.В.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

СТВОРЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ МОДЕЛІ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ

Зростає роль розрахунків як важливих об’єктів обліку і контролю підприємницької діяльності. Проблемними питаннями залишаються питання обліку договірних зобов’язань і прав; порядку нарахування резерву сумнівних боргів та списання безнадійної заборгованості; створення умов покращення облікової інформації розрахункових операцій. Одним із ймовірних шляхів зміцнення фінансового становища підприємств є контроль за фактичним станом розрахунків з дебіторами і кредиторами.

Насамперед, розрахунки – це система взаємин між юридичними і фізичними особами, що виникають у момент практичного виконання юридично оформлених фінансових зобов'язань при здійсненні товарних і нетоварних операцій. Форма розрахунку – це спосіб виконання зобов’язань, що характеризується сукупністю елементів, здатних вплинути на облікове відображення господарської операції. Спосіб оплати передбачає дотримання певних умов при визначенні строків розрахунку. На практиці досить часто розрахунки за товарними операціями не співпадають за часом їх здійснення. Внаслідок чого виникає дебіторська і кредиторська заборгованості.

Аналіз фінансового стану сільськогосподарських підприємств Херсонської області вказує на низький рівень фінансової стійкості досліджуваних підприємств. «Непривабливість» сільськогосподарських підприємств для постачальників товаро- матеріальних цінностей та кредиторів пояснюється негативною характеристикою показників їх платоспроможності і ліквідності. Тому важливим питанням є дослідження поведінки економічних агентів, причини виникнення невиправданої кредиторської та дебіторської заборгованостей, удосконалення обліку і аудиту розрахунків з метою одержання своєчасної та достовірної інформації для підсилення управлінського впливу на дотримання економічними агентами розрахункової дисципліни.

Насамперед, поточна заборгованість - це зобов’язання, які будуть погашені протягом операційного циклу підприємства або повинні бути погашені протягом дванадцяти місяців, починаючи з дати балансу. Стан розрахунків з дебіторами на вітчизняних сільськогосподарських підприємствах є досить напруженим, призводячи до значних сум заборгованості і до тривалих строків її погашення. У господарській практиці часто трапляються випадки своєчасного невиконання дебіторами своїх зобов'язань. Інколи частина боргів залишається взагалі неповерненою.

Передумовою розробки політики управління дебіторською заборгованістю на майбутній період є проведення аналізу стану її формування та ефективності. [2, с.25] Проте розширення конкурентного середовища змушує підприємства з

метою збільшення обсягів реалізації та прибутку надавати покупцям товарний кредит, наслідком якого стає зменшення оборотних виробничих фондів і збільшення дебіторської заборгованості. У такій ситуації необхідно оптимізувати обсяг дебіторської заборгованості та розробити ефективну кредитну політику, основними складовими якої є: період кредитування, стандарти кредитування, система дисконтів, політика інкасації, моніторинг погашення заборгованості.

Існування дебіторської заборгованості спричинює знецінення вартості простроченої дебіторської заборгованості внаслідок інфляції. Такі втрати спричиняють викривлення даних про фактичне становище підприємства та ліквідність його засобів.

Обліковані суми втрат економічної вигоди є підставою для визначення розміру санкцій при порушенні умов договору економічними агентами. Зростання втрат економічної вигоди сільськогосподарських підприємств зумовлюється також існуванням проблеми невідпрацьованого документообороту операцій з реалізації продукції.

Знецінення вартості дебіторської заборгованості в майбутньому є підставою недоодержання доходу сільськогосподарськими підприємствами.

Згідно з П(С)БО 10 “Дебіторська заборгованість”, дебіторська заборгованість відображається у балансі за чистою реалізаційною вартістю (за вирахуванням резерву сумнівних боргів). Але у ході досліджень виявленно, що більшість підприємств не здійснюють обчислення величини резерву сумнівних боргів. [4]

При дослідженні методів обчислення величини резерву сумнівних боргів, на наш погляд, найбільш зручним для облікових цілей є метод визначення величини резерву сумнівних боргів на основі класифікації дебіторської заборгованості. На нашу думку, списувати сумнівну заборгованість з балансу потрібно лише тоді, коли вона перетворилась на безнадійну, оскільки діючий План рахунків призначений відображати за дебетом рахунку 38 списання не безнадійної, а сумнівної заборгованості.

Основою організації обліку господарюючих суб’єктів є розробка ефективної облікової політики шляхом майстерного використання можливих прийомів і способів відображення фактів господарського життя. Відповідно, облікова політика повинна сприяти створенню умов максимізації управлінських можливостей обліку.

З метою поліпшення організації обліку дебіторської і кредиторської заборгованостей доцільно розробляти графіки документообороту за операціями розрахунків, в якому враховані особливості створення, передавання, отримання електронних документів, а також використання електронного цифрового підпису.

Доцільно застосовувати підприємствам щодо своїх дебіторів політику інкасації – стягнення заборгованості. Розробка політики інкасації дебіторської заборгованості передбачає встановлення на підприємстві певної системи процедур, пов'язаних з справлянням боргу. До цих процедур можуть відноситися письмові попередження, телефонні розмови з головними

менеджерами підприємства-покупця, подання позову до господарського суду. У системі цих процедур можуть бути застосовані спеціальні методи прискорення інкасації – факторинг, облік векселів, форфейтинг. [1, с.121]

В умовах формування і становлення нових соціально-економічних відносин актуальним є створення ефективного внутрішнього аудиту. Постійне впорядкування і вдосконалення системи внутрішнього аудиту дасть змогу забезпечити керівництво інформацією про стан розрахунків для прийняття управлінських рішень і складання звітності.

При створенні цієї служби, на нашу думку, слід врахувати економічну ефективність і фінансові можливості підприємства. Доцільно було б розробити «Положення про організацію системи внутрішнього аудиту», затвердити Посадову інструкцію внутрішнього аудитора, що дасть змогу чітко визначити його функціональні обов’язки та надасть можливість доступу до будь-якої необхідної йому інформації.

Запровадження служби внутрішнього аудиту значно полегшить роботу бухгалтера, дасть змогу контролювати операції з обліку кредиторської та дебіторської заборгованостей, визначати характер, терміни і обсяги цих розрахунків.

Отже, створення ефективної моделі обліку розрахункових операцій дозволить уникнути ризиків неплатоспроможності і зниження показників ліквідності внаслідок отримання об'єктивної та своєчасної інформації для прийняття оптимальних управлінських рішень. Запропоновані заходи щодо удосконалення обліку розрахунків не виходять за межі загальноприйнятих облікових концепцій, а тому можуть бути втілені в практику діяльності аграрних підприємств.

Список використаних джерел:

1. Басюк Т.П. Реструктиризація дебіторської заборгованості підприємства /Т.П.Басюк //Фінанси України. – 2004. – № 12. – С. 115–123.

2. Білик М.Д. Управління дебіторською заборгованістю підприємств /М.Д.Білик //Фінанси України. – 2003. – № 12. – С. 24–36.

3. Городнянська, Л. Особливості організації обліку дебіторської заборгованості на підприємстві [Текст] / Л. Городнянська. - //Бух. облік і аудит. - 2007. - № 6. - С. 9-16. Рубрики: Облік заборгованості, зобов’язань.

4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», затверджений наказом МФУ від 08.10.1999 р. № 237, зі змінами і доповненнями.

5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов’язання», затверджений наказом МФУ від 31.01.2000 р. № 20, зі змінами і доповненнями.

Сакун А.Ж., к.е.н.,доцент
Паладій А.Є.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

Розвиток ринкових відносин, впровадження різноманітних форм власності, реформування економічних відносин в Україні висувають нові вимоги до бухгалтерського обліку, як до способу контролю за веденням господарської діяльності підприємств.

Важливим фактором розвитку виробництва є стабільна забезпеченість підприємства матеріальними ресурсами та їх ефективне використання. Враховуючи те, що витрати сировини, матеріалів, палива, напівфабрикатів у більшості підприємств займають 80–90% серед всіх витрат на виробництво нової продукції, то головним завданням є визначення забезпеченості підприємства різними видами матеріальних ресурсів та пошук резервів раціонального їх використання. [1] З одного боку, сформовані виробничі запаси забезпечують постійність, безперервність та ритмічність діяльності підприємства, гарантують його економічну безпеку, а з іншого – виробничі запаси на рівні великих промислових підприємств потребують великих капіталовкладень. Тому, від організації та ведення обліку виробничих запасів залежить точність визначення прибутку підприємства, його фінансовий стан, конкурентоспроможність на ринку та в цілому ефективність роботи підприємства. Правильна організація надходження або ж вибуття запасів сприяє раціональному процесу виробництва на всіх стадіях обробки і випуску готової продукції виробничого підприємства.

Згідно П(с)БО-9 «Запаси» - це активи, які утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності; перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва; утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємства [2].

Практика показує,що процес обліку використання виробничих запасів все ж таки є трудомісткою ділянкою. Тому не дивно, що на багатьох підприємствах спостерігаються певні недоліки, а на деяких – запущеність обліку, що призводить до великих втрат запасів. Все це зайвий раз підтверджує, що до цього часу залишаються невирішеними багато важливих питань, пов’язаних з розробкою науково обґрунтованої системи обліку використання виробничих запасів. На нашу думку, аналізуючи в цілому діяльність деяких підприємств з обліку виробничих запасів, можна виокремити наступні негативні аспекти:

- складність визначення справедливої (ринкової та неринкової) вартості запасів, що полягає у використанні підприємствами бартерного обміну, більше того, обміну на неподібні активи;

- низький рівень оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємств;

- невідповідний рівень контролю та оперативного регулювання процесів утворення запасів;

- обмеженість контролю використання виробничих запасів тощо.

Однією із важливих проблемних питань обліку виробничих запасів є значна трудомісткість заповнення та обробки первинних і зведених документів. Документи на надходження і витрати матеріалів, які передаються у бухгалтерію, потребують повсякденної обробки і відображення в тих чи інших облікових регістрах. При цьому, для своєчасного відображення і контролю за наявністю і рухом виробничих запасів на підприємстві є доцільним складати і затверджувати графік документообігу та чітко його дотримуватися. [3]

Вирішення цих проблем потребує оновлення системи отримання інформації про виробничі запаси, використання нетрадиційних для вітчизняної облікової практики підходів щодо ефективного їх використання та оптимізації результатів діяльності підприємства через застосування принципів і методів бухгалтерського обліку. Саме тому можна виділити наступні напрямки вдосконалення управління виробничими запасами на підприємствах:

- підвищення оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємств, яке забезпечується запровадженням інформаційних технологій обробки економічної інформації;

- удосконалення системи автоматизації обліково–аналітичних робіт в управлінні виробничими запасами та обґрунтування раціональних методів проведення інвентаризації виробничих запасів, оскільки успішне функціонування підприємств залежить, перш за все, не тільки від вдосконалення внутрішньогосподарської діяльності взагалі, а і від того, наскільки розвинута система автоматизації їхньої діяльності;

- узгодження механізмів бухгалтерського і податкового обліку виробничих запасів;

- обґрунтування системи обліку матеріальних витрат на освоєння нової техніки і технології виробництва;

- чітка організація обліково–контрольних процедур руху запасів підприємств (застосування прийомів обліку за центрами відповідальності, заходів контролю та оперативного регулювання процесів утворення запасів).

Крім самого обліку важливе значення має питання перевірки, тобто ревізії запасів на підприємстві. Оскільки перевірка стану і кількості запасів на складах є важливою інформацією для діяльності підприємства. Всередині складів матеріали повинні розміщуватися по секціях, потім – за типом, сортом, розмірами у штабелях, на стелажах і на полицях з таким розрахунком, щоб забезпечити можливість швидкого їх приймання, відпускання і перевірки наявності. [4] Бухгалтер на підприємстві повинен самостійно вирішити, як організувати аналітичний облік виробничих запасів та їх оцінку залежно від конкретних умов діяльності підприємства і ведення бухгалтерського обліку. Завдання бухгалтера – обрати такий спосіб організації обліку запасів, який

найбільшою мірою відповідає умовам діяльності підприємства.

Також, щоб не мати проблем із законодавством у сфері оподаткування та достовірно і правильно розраховувати собівартість, пропонується поряд з веденням обліку запасів на підприємстві користуватися послугами незалежної оцінки. Для полегшення роботи з обліку виробничих запасів необхідно обирати той метод вибуття запасів, який найбільше підходить для певної галузі. Про аналізувавши вище наведені проблеми та шляхи покращення обліку виробничих запасів, можна стверджувати, що реалізація перелічених напрямів удосконалення обліку запасів підприємством призведе до значного підвищення результативності його фінансово–економічної діяльності. Вирішення комплексу суперечливих та дискусійних питань обліково–аналітичного управління виробничими запасами є актуальним для більшості підприємств і досі потребує подальших досліджень.

Список використаної літератури:

1. Про затвердження положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [Електронний ресурс]//Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246 / Міністерство фінансів України. – Режим доступу: http://zakon2.rada. gov.ua/laws/show/z0860-99.

2. Артеменко Н.В Виробничі запаси: особливості обліку та методичні засади проведення аудиту/ Артеменко Н.В //. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://economyandsociety.in.ua/

3.Подік І.І.Шляхи вдосконалення обліку виробничих запасів та їх ефективного використання / Подік І.І. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://ir.nusta.edu.ua/

4.Шляхи удосконалення оцінки в бухгалтерському обліку: Теорія, практика, перспективи /За ред. Н.М. Малюга. – Житомир: ЖІТІ, 2007. – 384 с.

Сакун А. Ж., к. е. н., доцент,
Якушев В. О.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ФОРМИ ДОКУМЕНТАЛЬНОГО ОФОРМЛЕННЯ РУХУ ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Питання, пов'язані з випуском, обігом та погашенням електронних грошей регулює Закон України «Про платіжні системи і переказ коштів в Україні» [2], а також Положення про електронні гроші в Україні [3]. Один з основних документів, використовуваних у системі електронних грошей, — це договір з емітентом про надання послуг за операціями з електронними грошима. У ньому говориться про процедуру обміну електронних грошей на традиційну валюту, а також про нюанси погашення електронних грошей. Як відомо, електронні

гроші - це одиниці вартості, що зберігаються на електронному пристрої і приймаються як засіб платежу відмінними від емітента особами, а також вони — грошові зобов'язання емітента [1]. Проте, існують протиріччя: з одного боку електронні гроші — засіб платежу, а з іншого — зобов'язання, яке має бути виконане в традиційних грошах.

За своєю суттю електронні гроші мало чим відрізняються від звичайних: ними можна розрахуватися за товари, роботи, послуги. При цьому покупці можуть перетворювати «живі» гроші на електронні, а продавці здійснювати зворотну операцію. Причому робити це все дозволено в зручному режимі «онлайн». Проте матеріально електронні гроші начебто і не існують — навіть за великого бажання в кишеню їх не покладеш, приємний шелест купюр не почуєш. Умовну класифікацію електронних грошей приведемо в табл. 1.

Таблиця 1

Класифікація електронних грошей

№ п/п	Класифікація електронних грошей	Види електронних грошей	Приклад
1	За способом носія	1) на базі карт (card based), що вимагають установки додаткового програмного забезпечення для управління електронним гаманцем	Visa Cash, Mondex, НСМЭП, Maxi, MoneXy
		2) на базі мереж (network based), які мають веб-сервер-інтерфейс для управління електронним гаманцем	WebMoney, Яндекс. Деньги, PayPal
2	Після вираження в	1) фіатні (обов'язково виражені в державній валюті)	PayPal, НСМЭП
		2) нефіатні (одиниці вартості недержавних платіжних систем)	WebMoney, Яндекс. Гроші,

Електронні гроші дозволено випускати виключно банкам і лише в гривнях [2]. Крім того, емітенти і агенти по обмінних операціях мають право здійснювати обмінні операції виключно для користувачів і з електронними грошима платіжних систем, випускають які по правилах систем електронних грошей, погодженим з НБУ, або по правилах платіжних систем/систем електронних грошей, створених також НБУ [3].

До використання електронних грошей відносять програму «Maxi Card» (Макси). Так, клієнт отримує в користування картку і проводить операції в системі електронних грошей. Таким чином, можна розрахуватися за товар або послугу з підприємством, що уклало договір з програмою Максі. За цією програмою, клієнт має право нагромаджувати або витрачати «Maxi Бонуси» (відповідно, поповнюючи Макси-картку або розраховуючись нею). На наш погляд, за своєю суттю Maxi Card, дуже умовно підпадає під визначення електронних грошей. Вона швидше буде програмою лояльності для клієнтів, але правила роботи з НБУ узгоджені та електронні гроші відносяться до цієї програми.

Слідкуючою програмою до використання електронних грошей відносять МопеХу. Цей більш універсальний платіжний інструмент, яким також

дозволено розраховуватися за товари і послуги. Поповнити гаманець або зробити передоплату можна за допомогою платіжного терміналу, карток Visa, авторизованих точок прийому платежів, автоматичних обмінних пунктів. Всі операції, пов'язані з авторизацією або виведенням грошових коштів, підтверджує динамічний sms-пароль, який відправляють на мобільний клієнта. В той же час, прикріпивши стікер МопеХу до мобільного телефону і скориставшись технологією NFC (Near Field Communication), можна взагалі виробити розрахунок безконтактним способом.

Відзначимо, що активно пересувається на цьому ринку ще і Національна система масових електронних платежів, носієм інформації в якій є смарт-картка і внутрідержавна небанківська платіжна система «Глобалмані», які разом з визначеними банками названі в когорті тих, хто має право здійснювати випуск електронних грошей згідно з чинним законодавством. Безперечний факт — цифрові гроші, як і звичайні хрусткі купюри і дзвінкі монети, мають цінність. Для одних вони — ознака статусу, для інших — засіб існування, для когось — свобода вибору.

Використання електронних грошей досить нове поняття і на даному етапі знаходиться на стадії розвитку. Причини цьому є, на нашу думку, як недостатність законодавчої і бази, так і наявність усього двох систем е-грошей, правила яких погоджені НБУ. Водночас зручність, швидкість і надійність таких розрахунків приваблює все більше клієнтів. Тим паче, що оформити такі відносини документально не так і складно.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про електронний цифровий підпис» від 22.05.03р. № 852-IV. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/852-15/stru

2. Закон України «Про платіжні системи і переказ коштів в Україні» від 05.04.01 р. № 2346 [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14

3. Положення про електронні гроші в Україні, затверджене постановою НБУ від 04.11.2010 р. № 481. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0688-08

Самайчук С.І., к.е.н., доцент,
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

МЕТОДИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Для забезпечення стійкого розвитку підприємства важливо мати об’єктивну інформацію щодо його фінансового стану, необхідну як самому підприємству для визначення потреби у додаткових джерелах фінансування. запобігання фінансових

проблем, здатних призвести їх до банкрутства, так і органам законодавчої та виконавчої влади для вироблення адекватної державної фінансової політики.

Для оцінки фінансового стану підприємства з позиції короткострокового часу використовуються показники ліквідності і платоспроможності. Ліквідність і платоспроможність не тотожні, хоча й дуже близькі поняття, причому ліквідність є більш місткою категорією, ніж платоспроможність.

Платоспроможність підприємства характеризується його можливістю і здатністю своєчасно й повністю виконувати свої фінансові зобов'язання перед внутрішніми та зовнішніми партнерами, а також державою. Оцінка платоспроможності необхідна не тільки для підприємства з метою аналізу й прогнозування його подальшої фінансової діяльності, а й для його зовнішніх партнерів і потенційних інвесторів.

Під ліквідністю підприємства розуміють його здатність покривати свої зобов'язання активами, строк перетворення яких у грошову форму відповідає строку погашення зобов'язань. Наслідками низького рівня ліквідності є неспроможність підприємства швидко розраховуватися за допомогою наявного на балансі майна за своїми зобов'язаннями, що призводить до зниження дохідності, неплатежів і банкрутства. Залежно від рівня ліквідності активи підприємства поділяються на такі групи:

1. Найбільш ліквідні активи (А1) –це суми за всіма статтями коштів, та їх еквівалентів, які можна використати для здійснення поточних розрахунків негайно. Сюди включають також короткострокові фінансові вкладення, цінні папери, які можна прирівняти до грошей (це рядки 1160, 1165 другого розділу активу балансу).

2. Активи, що швидко реалізуються (А2) – це активи, що потребують певного періоду часу для їх перетворення на гроші. У цю групу включають дебіторську заборгованість (рядки 1125, 1130, 1135, 1155 другого розділу активу балансу). Ліквідність цих активів є різною і залежить від суб'єктивних та об'єктивних факторів: кваліфікації фінансових працівників, платоспроможності платників, умов видачі кредитів покупцям тощо.

3. Активи, що реалізуються повільно (А3) – це статті другого розділу активу балансу, які включають запаси та інші оборотні активи (рядки 1100, 1110, 1170, 1190).

4. Активи, що важко реалізуються (А4) – це активи, які передбачено використовувати в господарській діяльності протягом тривалого періоду. У цю групу включають статті першого розділу активу балансу «Необоротні активи» (рядок 1095) та «Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття» (рядок 1200).

Пасиви балансу відповідно до зростання строків погашення зобов'язань групуються наступним чином:

1. Негайні пасиви (П1) – це кредиторська заборгованість (рядки 1615, 1620, 1625, 1630, 1635, 1640, 1645, 1650, 1690), розрахунки за дивідендами, своєчасно не погашені кредити (за даними додатку до балансу).

2. Короткострокові пасиви (П2) – це короткострокові кредити банків (рядок

1600), векселі видані (рядок 1605), поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями (рядок 1610).

3. Довгострокові пасиви (П3) – це довгострокові зобов'язання, що знаходяться у другому розділі пасиву балансу «Довгострокові зобов'язання і забезпечення» (рядок 1500, 1510, 1515).

4. Постійні пасиви (П4) – це статті першого розділу пасиву балансу «Власний капітал» (рядок 1495), а також рядки 1520, 1525, 1660, 1665, 1700.

Для визначення ліквідності балансу необхідно порівняти підсумки за кожною групою активу і пасиву балансу. Баланс вважається ліквідним, якщо виконуються такі умови:

$$А_1 \geq П_1,\ А_2 \geq П_2,\ А_3 \geq П_3,\ А_4 \leq П_4$$

Якщо виконуються перші три нерівності, тобто поточні активи перевищують зовнішні зобов'язання, то обов'язково виконується остання нерівність. Це означає наявність у підприємства власних оборотних коштів, тобто дотримується мінімальна умова фінансової його стійкості.

Традиційно для оцінки ліквідності підприємства використовують наступні показники:

- коефіцієнт абсолютної ліквідності $К_{АЛ}$ – визначається відношенням найбільш ліквідних активів ($А_1$) до поточної кредиторської заборгованості підприємства ($П_1 + П_2$)

$$К_{АЛ} = \frac{А_1}{П_1 + П_2} \qquad (1)$$

Цей коефіцієнт є найбільш жорстким критерієм платоспроможності й ліквідності підприємства і показує, яку частину короткострокової заборгованості воно може погасити в поточний момент або найближчим часом. Теоретично достатнім вважається, якщо $К_{АЛ}$ 0,2-0,35. Це означає, що підприємство на 20-35% може в поточний момент погасити всі свої короткострокові борги і платоспроможність його є нормальною. Такий показник ще називають коефіцієнтом платоспроможності;

- коефіцієнт швидкої (проміжної) ліквідності, або коефіцієнт кислотного тесту ($К_{ШЛ}$) – обчислюється відношенням суми грошових коштів, короткострокових фінансових вкладень і дебіторської заборгованості ($А_1 + А_2$) до поточної кредиторської заборгованості ($П_1 + П_2$):

$$К_{ШЛ} = \frac{А_1 + А_2}{П_1 + П_2} \qquad (2)$$

Коефіцієнт допомагає оцінити можливість погашення підприємством кредиторських зобов'язань у разі його критичного стану. Теоретичне найнижче значення цього показника – 1, найвище – 2. За світовим досвідом, цей показник має наближатися до 1;

- коефіцієнт покриття ($К_П$) (загальний коефіцієнт ліквідності, коефіцієнт поточної ліквідності) – узагальнюючий показник ліквідності. Розраховується відношенням поточних активів ($А_1 + А_2 + А_3$) до поточних зобов'язань ($П_1 + П_2$):

$$К_П = \frac{А_1 + А_2 + А_3}{П_1 + П_2} \qquad (3)$$

Показник вимірює загальну ліквідність і показує, якою мірою поточні кредиторські зобов'язання забезпечуються поточними активами, тобто скільки грошових одиниць поточних активів припадає на одну грошову одиницю поточних зобов'язань. Теоретичне значення цього показника – 1,5-2,5. За світовим досвідом це співвідношення має бути >2.

У разі проведення дослідження ліквідності підприємства за даними показниками не слід обмежуватися лише їх розрахунками і порівняннями в динаміці або з аналогічними підприємствами, оскільки аналіз буде неповним. Ці коефіцієнти являють собою відносні величини і протягом часу можуть не змінюватися, або змінюватися незначно, тоді як суттєві зміни можуть бути в складових чисельника і знаменника. Тому подібне дослідження доцільно доповнювати факторним аналізом [1].

Як відомо, коефіцієнт загальної ліквідності, або коефіцієнт покриття дорівнює відношенню поточних активів до поточних пасивів. Якщо доповнити розрахунок прибутком від операційної діяльності (*ПОД*) отримаємо мультиплікативну факторну модель:

$$K_{П} = \frac{A_1 + A_2 + A_3}{П_1 + П_2} = \frac{A_1 + A_2 + A_3}{ПОД} \times \frac{ПОД}{П_1 + П_2} = X_1 \times X_2 \qquad (4)$$

де X_1 – показник, який відображує вартість поточних активів, що припадає на 1 грн. прибутку;

X_2 – показник, який відображує здатність підприємства погасити свої борги за рахунок результатів своєї діяльності. Він характеризує стійкість фінансів.

Важливим етапом аналізу є формування висновків, інтерпретація показників ліквідності. Тому такі показники досліджуються в динаміці, порівняно з іншими аналогічними господарствами, із середніми по групі одно типових господарств.

Список використаних джерел:

1. Гончар В.Г. Порівняння фінансової стійкості підприємства на основі найбільш поширених показників / В.Г. Гончар // Економіка та держава. – 2015. - №10. – С.87- 92.

Сидоренко Г. В.
Науковий керівник — Шепель І. В., к.е.н.,доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м.Херсон

МОДЕЛІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

З прийняттям Податкового кодексу України та впровадженням національних стандартів бухгалтерського обліку на підприємствах виникла проблема щодо співвідношення бухгалтерського та податкового обліку. На сьогодні в Україні підприємства зобов'язані вести бухгалтерський облік для звітування перед органами статистики, засновниками та іншими користувачами

інформації та податковий облік для розрахунку суми податків. Паралельне існування бухгалтерського і податкового обліку виходить з різних завдань, які перед ними ставляться.

Основне завдання податкового обліку – сформувати базу оподаткування суб'єктів господарювання з урахуванням лише суспільно визнаних витрат. У фінансовому аспекті це означає, що держава не хоче витрачати свою (задекларовану) частку доходу в прибутках підприємств внаслідок непродуктивних дій платника податку як суб'єкта господарювання. Крім цього, держава може, залежно від економічної доцільності впливати на розмір оподаткованого прибутку й іншим способом, зокрема через амортизацію, змінюючи як механізм її обчислення, так і норми амортизаційних відрахувань [1]. Таким чином, держава має потребу в податковому обліку, який виконує специфічні функції, котрі не в змозі виконувати інший облік. Тому податковий облік не може входити в будь-який інший вид обліку та бути замінений.

За результатами вивчення світового досвіду можна визначити наступні моделі зв'язку між бухгалтерським і податковим обліком:

- податковий облік відсутній як самостійний напрямок облікової роботи, а показники для оподаткування формуються в межах бухгалтерського обліку і відображаються у фінансовій звітності;

- повне домінування податкових норм над бухгалтерськими;

- податковий і бухгалтерський облік представляють собою самостійні напрямки облікової роботи, що включають різні об'єкти обліку, відокремлені методики реєстрації й узагальнення інформації, а також окремі облікові регістри та форми звітності [2].

Зміст першої моделі полягає в тому, що відмінності між бухгалтерським та податковим обліком не на стільки суттєві, щоб впроваджувати спеціальні облікові регістри. Тому об'єкт оподаткування визначається в два етапи. Спочатку обчислюється за методологією бухгалтерського обліку фінансовий результат суб'єкта оподаткування, а потім згідно із законодавчими актами він коригується і визначається об'єкт оподаткування.

Отже, при застосуванні цієї моделі бухгалтерський облік несе основне облікове навантаження щодо визначення фінансового результату. На податковий облік покладаються лише заключні, розрахункові операції з визначення об'єкта оподаткування податкового зобов'язання. Таку модель співвідношення податкового і бухгалтерського обліку застосовують у Німеччині, Бельгії, Іспанії, Італії, Швеції та деяких інших країнах.

За другою моделлю бухгалтерський облік повністю підпорядковано принципам податкового законодавства. Держава отримує можливість прямого утручання у формування бази для оподаткування, а на підприємстві бухгалтерський облік спрямований тільки для розрахунку податків. Ця модель використовується в таких державах, як Аргентина, Бразилія, Перу, Уругвай, Болівія, Чилі та інших.

Третя модель передбачає незалежне існування бухгалтерського і податкового обліку. Тобто податковий облік набуває більшої самостійності, він

вже має свої специфічні категорії, порядок ведення та визначення об'єкта оподаткування, які регламентуються податковим законодавством.

Звідси податковий облік ведеться паралельно з бухгалтерським обліком і кореспондує з ним тільки на рівні первинних документів та відображення податкових зобов'язань у бухгалтерському балансі. Таку модель застосовують у США, Англії, Австрії, Канаді, Нідерландах та інших країнах. [3].

Одночасне ведення бухгалтерського та податкового обліків має ряд недоліків. По-перше, здійснюється дублювання багатьох операцій, що веде до збільшення загальної трудомісткості облікової роботи. По-друге, формування показників у податковому і бухгалтерському обліку істотно відрізняється, тому ускладнюється розуміння як технології одержання результатів, так і їх економічного змісту. По-третє, розглядаючи ситуацію на макрорівні, бачимо, що наявність значної й досить складної податкової звітності потребує відповідного штату працівників податкових органів, який з кожним роком збільшується, отже – зростає сума коштів на його утримання.

Головна причина такого співвідношення бухгалтерського та податкового обліку полягає в тому, що бухгалтерський облік повністю орієнтований на інформаційні запити широкого кола інвесторів і кредиторів, що зумовлено достатньо розвинутим ринком цінних паперів, і він зовсім не враховує податкові інтереси держави.

Список використаних джерел

1. Дем'яненко М.Я. Про співвідношення бухгалтерського і податкового обліку // Облік і фінанси АПК. – 2004. – №1 – С.10–17.
2. Виговська Н.Г. Удосконалення обліку амортизації: стан, проблеми, перспективи. – Житомир. ЖІТІ, 1998. – 340 с.
3. Моссаковський В. Інтеграція обліку в сучасних умовах // Вістник ЖІТІ. – Економічні науки. – 1999. - №9. – С.16–25.

Сімоненко Т.Г.
Науковий керівник — Круковська О. В.,к.е.н.,доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м.Херсон

ОСОБЛИВОСТІ ПОДАТКОВИХ СИСТЕМ КРАЇН З РИНКОВОЮ ЕКОНОМІКОЮ

Податки є частиною фінансової системи як на макро-, так і на мікрорівні. Вони виконують фіскальну, розподільчу та соціальну функції. При виконанні розподільчої функції першочергове значення має стимулюючий напрямок, який набуває все більшого значення в економічній політиці різних країн світу.[1]

Податки мають досить високу питому вагу в дохідній частині бюджету будь-якої держави, тому що вони є основним джерелом його наповнення. В усіх країнах світу витрати держави плануються виходячи з

дохідної частини, тобто з кількості зібраних податків. Якщо при плануванні з'являється дефіцит бюджету, уряд при введенні нових податків, обов'язкових зборів та платежів повинен передбачати можливі негативні наслідки насамперед для населення і підприємців.[1]

Сучасні податкові системи розвинених країн є відображенням процесу демократизації та цивілізованих взаємовідносин держави і платників податків. Еволюція податкових систем визначається: по-перше, пошуком і реалізацією більш ефективних форм перерозподілу ВВП в інтересах як платників податків, так і всього суспільства; подруге, інтеграцією податкових систем розвинених країн в умовах глобалізаційних процесів і формування єдиного світового соціально-економічного співпростору.[2]

На сьогодні реалізується тенденція щодо збільшення частки ВВП, яка перерозподіляється через податки. Статистичні дані по країнах з розвиненою ринковою економікою показують, що протягом тривалого історичного періоду темпи росту податків випереджають темпи росту ВВП.[2]

В структурі податкових надходжень країн з розвиненою ринковою економікою переважають податки на доходи, прибутки та приріст капіталу і внутрішні податки на товари та послуги. Ці дві групи займають від 78,5 (Швеція) до 100 (Німеччина) відсотків загальної суми податкових надходжень. Але якщо в США, Канаді, Австралії, Японії, Бельгії, Італії, Іспанії, Великобританії, Франції переважають податки на доходи, прибутки та приріст капіталу, то в Швеції, Норвегії, Швейцарії, Португалії, Фінляндії, Данії, Німеччині та Нідерландах – внутрішні податки на товари та послуги; в Австрії зазначені дві групи займають однакову питому вагу у податкових надходженнях. Основними податками в країнах з розвиненою ринковою економікою є податки на доходи фізичних та юридичних осіб, загальний податок на продаж, оборот або податок на додану вартість та акцизні податки.[3]

Податкові системи розвинених країн світу надзвичайно гнучкі. Наприклад, у США та Великобританії платник податку може самостійно вибирати такий варіант оподаткування, приміром прибутковий податок з фізичних осіб, який для нього є найефективнішим. Це уможливлює зменшення кількості платників, які бажають перейти у тіньовий сектор економіки або ухиляються від сплати податків.[4]

Важливе значення для формування податкової системи країни має її ефективність. Податок не повинен суттєво впливати на прийняття економічних рішень, але якщо це відбувається, то вплив має бути мінімальним. Більшість податкових систем світу побудовані таким чином, що не дозволяють вільно трактувати різні положення, з одного боку, платниками податків, а з іншого — податковими органами.[4]

Значна увага в податкових системах різних країн світу приділяється розмежуванню рівнів компетенції при стягненні податкових платежів. Насамперед це стосується компетенції загальнодержавних та місцевих органів самоврядування. Так, у більшості країн світу досить чітко визначається

кількість податків, які стягуються у державний, а які у місцевий бюджети. Як правило, сума податкових платежів, що надходять у місцеві бюджети, невелика, і їх не вистачає для покриття всіх витрат.[4]

Податкове законодавство різних країн світу визначає дві категорії платників податків — резиденти та нерезиденти. До резидентів належать юридичні особи, які зареєстровані в цій країні, мають розрахунковий рахунок і здійснюють у ній свою основну господарську діяльність. Нерезиденти — це юридичні або фізичні особи, які не мають постійного місця проживання в цій країні, але здійснюють тут свою господарсько-фінансову діяльність. Компанії-нерезиденти особливо розповсюджені в країнах Західної Європи, де відбувається постійне пересування капіталу з однієї країни в іншу, а також міграція населення.[4]

Важливою характеристикою сучасних податкових систем розвинутих країн є їхня структура, дослідження якої почнемо з аналізу співвідношення прямих та непрямих податків. Це співвідношення має певні особливості в різних країнах. Так, у США, Японії, Канаді, Англії переважають прямі податки. У Франції – непрямі, 56,6%: податки на споживання, акцизи, внески підприємців у фонди соціального страхування. Німеччина, Італія мають досить урівноважену структуру податків (частка непрямих податків у Німеччині – 45,2%, в Італії – 48,9%).[5]

Наступним важливим аспектом структури податкових систем розвинутих країн є структура прямих податків, яка характеризується певними закономірностями, а саме – залежністю співвідношення між податком на прибуток корпорацій і особистим прибутковим податком від структури національного доходу.[5]

В країнах з розвинутою ринковою економікою у створеному національному доході переважають індивідуальні доходи. Тому частка особистого прибуткового податку значно вища. Податок на прибуток корпорацій не має великого фіскального значення. Його питома вага у податкових надходженнях більшості розвинутих країн порівняно низька. Винятком можна вважати лише Японію, де податки на прибуток, що отримуються на всіх бюджетних рівнях і під різною назвою, становлять 21,5% і відрізняються від частки особистого прибуткового податку всього на 5,3 процентного пункту.[5]

Підсумовуючи результати аналізу формування податкових систем у різних країнах та визначаючи їх значення для України, можна дійти основного висновку, що проблема вдосконалення податкових систем постала не лише перед країнами з перехідною економікою, а й перед розвинутими державами. Вона об’єктивна й визначається необхідністю державного втручання в процес формування виробничих відносин і зміни тенденцій економічного розвитку. [5]

Список використаної літератури:

1.Брант М., Шаповал С. Бизнес в Украине и за ее пределами. — К.: Видавничий центр "Просвіта", 1997.

2.Величко О., Дмитренко І. Іноземний досвід реформування податкової системи // Економіст. — 1998. — № 7-9. — С. 120-123.

3.Гридчина М. В., Вдовиченко Н. И., Калина А. В. Налоговая система Украины: Учеб. пособие. — К.: МАУП, 2000.

4.Дернберг Р. Л. Международное налогообложение / Пер. с англ. — М.: ЮНИТИ, 1997.

5.Налоговые системы зарубежных стран / Под ред. В. Г. Князева и Д. Г. Черника. — М.: ЮНИТИ, 1997.

Селіванова О. І.
Науковий керівник – Скрипник С. В., к. е. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ОБЛІК ВИТРАТ МОЛОЧНОГО СКОТАРСТВА: УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ

Важливим кроком у переході України до нової системи обліку і звітності став поділ єдиної системи господарського обліку на складові. Особливої ролі набуває управлінський облік, як комплексна система обліку, планування, контролю, аналізу інформації про доходи і витрати.

Своєчасне надходження об'єктивної інформації є підставою до прийняття ефективного управлінського рішення. При цьому, «ступінь інформаційного забезпечення керівників усіх рівнів управління підприємством визначається здатністю бухгалтерів-аналітиків використовувати методи калькулювання собівартості продукції і управління витратами, планування і бюджетування».

Дослідженню питань формування облікової й економічної інформації у найбільш оптимальній для виробництва формі присвячені праці багатьох вчених: О.С. Бородкіна, Ф.Ф. Бутинця, Б.І.Валуєва, С.Ф.Голова, М.В. Кужельного, В.Б. Моссаковського, В.В. Сопка, М.Г. Чумаченка та інших. Ними визначено, що застосування на практиці нових підходів і методів обліку у взаємозв'язку з аналізом, варіативними оцінками, контролем та плануванням дає змогу ефективно вирішувати проблеми управління. Проте залишаються невирішеними питання щодо сфери застосування рівнів облікової системи та її поділ на види відповідно до потреб управління, а також методичні аспекти обліку собівартості продукції.

В рамках обґрунтування єдиного методологічного підходу до обліку собівартості продукції, необхідно визначити її місце в системі управління витратами, а також вирішити різні методичні і практичні проблеми організації управління витратами з метою надання управлінському персоналу даних для прийняття ефективних управлінських рішень.

В сучасних умовах визначення собівартості продукції відноситься до прерогативи управлінського обліку, оскільки фінансовий облік спрямований на оцінку активів підприємства з метою продажу і не завжди достовірно відображає показники ефективності виробництва, які, до того ж, стають

комерційною таємницею.

У Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» вказано, що управлінський облік – це система обробки та підготовки інформації про діяльність підприємства для внутрішніх користувачів у процесі управління підприємством. Міжнародна федерація бухгалтерів вважає, що управлінський облік – це процес виявлення, вимірювання, накопичення, аналізу, підготовки, інтерпретації та передачі інформації, що використовується управлінською ланкою для планування, оцінки і контролю усередині організації та забезпечення відповідного підзвітного використання ресурсів. З цього слідує, що управлінський облік є складовою системи управління, що надає важливу інформацію для:

– визначення стратегії та планування майбутніх операцій підприємства;
– контролю за його поточною діяльністю;
– оптимізації використання ресурсів;
– оцінки ефективності діяльності;
– зниження ризиків у процесі прийняття рішень.

Управлінський облік не має жорсткої нормативної регламентації, а носить тільки рекомендований характер. Це вибір підприємства для конкретних внутрішніх потреб управління. Тому основна мета управлінського обліку – забезпечення досягнення стратегічних цілей. Якщо система управлінського обліку цього не забезпечує, підприємство даремно витрачаємо кошти на організацію управлінського обліку на підприємстві.

Існує поширена думка, що управлінський облік є підсистемою бухгалтерського обліку. Але так як на чисто облікову інформації в управлінському обліку припадає лише 30% інформації, не можна однозначно вважати, що «традиційна система бухгалтерського обліку має «вузькі місця», що унеможливлює отримання інформації, необхідної для стратегічного управління», бо вона для цього і не призначена. Вона є базою, фундаментом, який дозволяє визначати витрати, а маневрувати ними в тому чи іншому напрямі – завдання інших інформаційних складових.

Список використаної літератури:

1.Уланчук В.С. Удосконалення первинно обліку в аграрних підприємствах [Електронний ресурс]/ В.С. Уланчук, Н.В.Оляднічук– Режим доступу: http://magazine.faaf.org.ua/udoskonalennya-pervinnogo-obliku-v-agrarnih-pidpriemstvahvimoga-sogodennya.html

Семенюк Ю. О.,
Науковий керівник – Левченко З. М., к.е.н., доцент
Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава

АУДИТ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ

Можливість підприємства здійснювати розрахунки з покупцями замовниками в результаті господарської діяльності є можливим показником його фінансової стійкості. Жодне підприємство не може існувати, не здійснюючи розрахунків з покупцями і замовниками в результаті своєї діяльності. В процесі фінансово – господарської діяльності підприємства ця заборгованість неминуча і має перебувати у рамках допустимих значень. Саме тому аудитору необхідно приділити особливу увагу розрахункам з покупцями.

Запорукою якісного аудиту дебіторської заборгованості, втім як і інших аспектів аудиторської перевірки, є правильно проведене його попереднє планування, вибір адекватної стратегії та складання детального плану даного сектору аудиту. Важливою є програма аудиторської перевірки та вибору аудиторських процедур, доречних в кожному конкретному випадку аудиту заборгованостей.

Перед початком аудиторського дослідження розрахунків з покупцями та замовниками аудитор повинен визначитися з джерелами інформації (первинні документи; облікові регістри; акти та довідки попередньої перевірки, аудиторські висновки та інша документація, що узагальнює результати контролю; головна книга; фінансова звітність підприємства), методичними прийомами (документальні, розрахунково-аналітичні), які він буде використовувати в процесі аудиту.

Запорукою якісного аудиту дебіторської заборгованості, втім як і інших аспектів аудиторської перевірки, є правильно проведене його попереднє планування, вибір адекватної стратегії та складання детального плану даного сектору аудиту.

Заплановане аудиторське дослідження розрахунків з покупцями та замовниками за вказаними інформаційними джерелами має передбачати перевірку на предмет: перевірки дотримання порядку документального відображення виникнення дебіторської заборгованості; підтвердження наявності внутрішнього контролю за відсутністю викривлення даних при відображенні показників на рахунках бухгалтерського обліку та фінансової звітності; перевірка наявності інвентаризації розрахунків відповідно до облікової політики підприємства та вимог законодавства; перевірка наявності простроченої дебіторської заборгованості (в межах терміну позовної давності) та стан нарахування можливих санкцій за несвоєчасне погашення такої заборгованості; перевірка своєчасності списання безнадійної дебіторської заборгованості; достовірності дебіторської заборгованості за наявними на підприємстві документами, результати зустрічних звірок з питань

підтвердження заборгованості; відповідності сплаченої вартості за товари, роботи та послуги умовам укладених договорів тощо.

Перевірку розрахункових операцій досліджуваного підприємства рекомендовано проводити у певній послідовності:

1. Організація підготовчої роботи аудитора та оцінювання стану обліку та внутрішнього контролю.
2. Перевірка стану розрахункової дисципліни підприємства, виконання угод.
3. Перевірка відповідності даних синтетичного та аналітичного обліків показникам фінансової звітності.
4. Підготовка аудиторського висновку та ознайомлення з ним керівництва клієнта, передача документації, яка передбачена договором.

При збиранні загальних відомостей щодо обліку дебіторської заборгованості аудитору потрібно визначити мінімальний перелік інформації, яка може бути надана клієнтом або отримана самим аудитором у ході опитування, спостереження, документальної перевірки при підготовці аудиту. О. Петрик [3] пропонує наступний перелік інформації, що належить до отримання при перевірці дебіторської заборгованості: перелік видів або категорій продукції, що реалізується в кредит; кількість та адреси центрів (пунктів) по відвантаженню товарів; характеристика клієнтів; список основних покупців; обсяг реалізації та виставлених рахунків; торгівельна та фінансова політика підприємства; загальна схема системи виставлення рахунків. Запропонований перелік не є уніфікованим.

Після підписання договору на проведення аудиту важливим моментом є оцінка надійності системи внутрішнього контролю. Цього вимагають Міжнародні стандарти аудиту. Стан внутрішнього контролю слід врахувати при складанні плану і програми аудиту. Правильність визначення кількості, виду та обсягу аудиторських процедур залежить від правильної оцінки системи внутрішнього контролю [1].

Реальність балансу може бути забезпечена тільки в результаті ретельної перевірки (інвентаризації) всіх його статей. Тому аудитору доцільно починати перевірку стану розрахунків з аналізу матеріалів інвентаризації розрахунків. В акті результатів інвентаризації розрахунків слід вказати назви інвентаризованих рахунків, записати суми неузгодженої і простроченої дебіторської заборгованості та безнадійних боргів, прикласти довідку із зазначенням суми заборгованості, за що числиться, з якого часу і на підставі яких документів. Так, аналіз матеріалів інвентаризації розрахунків дає можливість аудитору зосередити увагу на більш ретельній перевірці розрахунків, за якими встановлено різні розходження.

Аудит розрахункових операцій слід починати з аналізу правильності оплати за відвантажені матеріальні цінності, а також повноти списання відвантажених цінностей. Так, слід встановити, чи правильно відображені за статтями балансу відповідні залишки заборгованості. Для цього порівнюють залишки за кожним видом розрахунків на одну і ту ж дату за даними

аналітичного обліку з залишками по синтетичному рахунку 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками», Головною книгою і балансом. При наявності розбіжностей необхідно перевірити реальність і документальну обґрунтованість заборгованості по кожному покупцю або замовнику.

Кожна сума дебіторської заборгованості на окремих рахунках розглядається з погляду виникнення боргу, причини і давності створення заборгованості, реальності її одержання. Під час аудиту дебіторської заборгованості розрізняють такі її категорії: поточну (або нормальну); неоплачену в строк; заборгованість з терміном давності, що минув; спірну; безнадійну.

Під час перевірки розрахунків з покупцями встановлюють, чи укладені договори поставки продукції, чи правильно вираховуються суми, належні підприємству за прийняту покупцем продукцію. Перевіряють повноту і своєчасність розрахунків покупців за прийняту ними продукцію. З цією метою проводять інвентаризацію розрахунків, висилають копії картки аналітичного обліку розрахунків при розрахунках з іногородніми покупцями. Підприємство-дебітор повертає картку протягом 10 днів з дня отримання. З покупцями з цього ж міста складається акт звірки.

Таким чином, основною метою проведення аудиту розрахунків з покупцями і замовниками є встановлення правильності ведення цих розрахунків за отримані товарно-матеріальні цінності,прийняті виконані роботи й надані послуги. Аудиторська перевірка складається з окремих послідовних етапів, а отримана в ході перевірки інформація повинна бути задокументована у вигляді робочих документів.

Список використаних джерел:

1. Гуцаленко, Л. В. Контроль дебіторської заборгованості: організація і методика здійснення *[*Електронний ресурс*]* / Л. В. Гуцаленко, І. С. Слободянюк // Економічні науки. – Серія «Облік і фінанси». – Випуск 8 (29). – Ч. 2. – 2011. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/en_oif/2011_8_2/35.pdf. – Національна бібліотека ім. Вернадського.

2. Кулаковська Л. П. Організація і методика аудиту [Текст] / Л. П. Кулаковська, Ю. В. Піча. – К. : Каравела, 2004. – 567 с.

3. Петрик. О. Аудит дебіторської заборгованості відповідно до національних нормативів аудиту та П(С)БО / О. Петрик // Бухгалтерський облік і аудит. – 2007. – № 7. – С. 10-19.

Середа О. Ю.
Науковий керівник – Коваль С. В., к. е. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВИХ РИНКІВ В УКРАЇНІ У ПОСТКРИЗОВИЙ ПЕРІОД

Сьогодні на перший план у системі державотворення виходять ідеї запровадження нової парадигми державного управління в умовах посткризового управління економікою та розробки превентивних заходів щодо недопущення повторення масштабних негативних наслідків кризи в Україні. Особливої уваги потребують фінансові ринки як каталізатори негативних явищ у економіці, що передбачає концентрацію зусиль органів державного управління в напрямі розробки нової концепції та досягнення практичної результативності регулювання саме в цьому секторі економіки. У зв'язку з цим метою статті є окреслення напрямів державної політики регулювання фінансових ринків в Україні в умовах глобалізаційних змін державного управління фінансами.

Про масштаби кризових явищ та їх поширення останнім часом свідчать дані, зібрані та проаналізовані експертами МВФ. За період 1970-2007 рр. нараховано 124 системні банківські кризи, 208 валютних криз, 63 епізоди дефолту. У 55 % банківська криза поєднувалась з валютною, а в 11%- із борговою кризою. Середні втрати від системної банківської кризи як девіації від тренду ВВП становили близько 20 % ВВП протягом 4-х років від початку кризи. Криза 2007-2009 коштувала світу близько 50 трлн. дол. США. О скільки кризові явища є вкрай небезпечними для світової економіки, їх попередження має бути поставлене на рівень державної політики.

Для передбачення напрямів державного регулювання фінансового сектору економіки виділимо основні фактори й тенденції в державній фінансовій політиці розвинутих країн світу,що призвели або могли призвести до кризи.

По-перше, у докризовий період, час активації глобалізаційних процесів,спостерігалося зменшення ролі національних урядів у процесах регулювання фінансових ринків. Це великою мірою було пов'язане із глобалізацією фінансової науки, яка іноді не відповідала характеру стратегічних реформ урядів.

По-друге,за останні роки кардинально змінилася парадигма державного управління фінансовими ринками, десятиліттями не змінюваний порядок дій порушився, в деяких країнах радикальним чином. Зокрема, в США 1999 р. були скасовані норми закону Гласса-Стігла, які діяли понад 60 років. Цей законодавчий акт відмежовував інвестиційну, традиційно більш ризикову, діяльність банків від консервативнішої депозитно-позикової.

По-третє,поширювалася теорія державного менеджменту та її принципи. Так, у низці країн запроваджені нові інституції(приміром в США - Рада з фінансової безпеки) або змінена ідеологія існуючих із запровадження підходів

менеджменту.

По-четверте, останніми роками уряди країн(незалежно від регіону і ступеня розвиненості економіки) виконують завдання регулювання фінансових ринків в умовах значного зниження довіри до державних інститутів. Зокрема, за результатами опитування щодо економічної ситуації у світі в Vl кварталі 2010 р. серед експертів у сфері фінансів 28 проти 14 % у минулому періоді вважають, що відновлення глобальної економіки - на межі припинення. Також збільшилася частка тих, хто дав негативну оцінку антикризовим діям урядів їхніх країн, - 38 проти 33%.

На світовому ринку й далі спостерігається регіоналізація державного управління фінансовими ринками, створення наднаціональних органів, застосування екстериторіального підходу до деяких правових норм. Особливо яскраво ці тенденції проявляються в Європі, де прийнято рішення щодо введення нових європейських наддержавних органів, які в першу чергу повинні займатися попередженням виникнення проблем у фінансовій системі європейських країн.

Враховуючи даний перелік факторів і тенденцій у системі державного управління фінансовими ринками, надалі стратегія і тактика фінансового поля України матиме такі особливості: робота державних органів управління фінансами повинна бути спрямована на створення стабілізації функціонування фінансових ринків; слід активізувати роботу щодо формування перешкод збільшенню масштабів інтелектуальних злочинів; важливою умовою є інформатизація сфери регулювання роботи фінансових ринків; треба оптимізувати взаємодію зі світовими й регіональними фінансовими організаціями; фінансова система має бути збалансованою в напрямі розподілу власності; доцільно поставити на належну основу постійний моніторинг тенденцій на європейському і світовому фінансових ринках,відстежувати зміни в законодавстві на національному і наднаціональному рівнях.

Державне регулювання фінансових ринків повинне базуватися на новій доктрині використання стратегічних підходів і технологій проектного і ризик-менеджменту, моніторингу та контролі всього фінансового ринку як єдиного цілого.

Список використаних джерел:

1. Сьомченков, О. А. Необхідність та шляхи реформування механізму державного регулювання фінансового ринку [Електронний ресурс] / О. А. Сьомченков, А. В. Кузьменко. — Режим доступу: \www/URL: http://intkonf.org/ken-somchenkov-oakuzmenko-av-neobhidnist-ta-shlyahi-reformuvannya-mehanizmuderzhavnogo-regulyuvannya-finansovogo-rinku/

2. Бондаренко, Є. П. Механізми державного регулювання ринку фінансових послуг [Електронний ресурс] / Є. П. Бондаренко. — Режим доступу: \www/URL: http://lib.uabs.edu.ua/ library/Visnik/Numbers/2_29_2010/29_02_04.pdf

3. Крилова, А.О. Формування фінансової системи України в умовах трансформаційної економіки [Текст] / А. О. Крилова. Архангельськ: КИРА, 2010. 111 с

Скрипник С. В., к. е. н., доцент,
Сидоренко О. В.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

АВТОМАТИЗАЦІЯ ОБЛІКУ І АУДИТУ РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ

Головною метою впровадження автоматизації обліку на підприємстві є забезпечення керівництва необхідною інформацією для прийняття обґрунтованих рішень при виборі альтернативних варіантів використання обмежених ресурсів. Деякі підприємства також використовують не фінансову інформацію. Тоді створюється економічна інформаційна система, яка складається із взаємопов'язаних підсистем, які забезпечують управлінський апарат необхідною інформацією (табл. 1).

Таблиця 1

Основні відмінності організації обліку при комп'ютеризованому та без комп'ютерному способах обробки облікової інформації

Елементи організації бухгалтерського обліку	*Способи ведення облікових записів*	
	Безкомп'ютерний	Комп'ютеризований
Застосування обчислювальної техніки в бухгалтерському обліку	Механізація окремих ділянок облікових робіт	Вирішення завдання комп'ютеризації бухгалтерського обліку під час системної комп'ютеризації господарської діяльності підприємства.
Зв'язок управління та бухгалтерського обліку	Обробка облікових даних відокремлюється від процесу управління. Управлінці використовують готові зведені дані	Обліковий процес не виділяється із загального процесу управління. Управлінці використовують оперативні облікові дані.
Регламентація роботи облікового апарату	Посадові інструкції, поло-ження про бухгалтерію, накази та розпорядження керівництва, плани та графіки роботи бухгалтерії, схеми документообігу	Праця персоналу організовується відповідно до технології, передбаченої в комп'ютеризованій системі бухгалтерського обліку.

Обробка облікових даних відокремлюється від процесу управління. Управлінці використовують готові зведені дані. Обліковий процес не виділяється із загального процесу управління. Управлінці використовують оперативні облікові дані, рекламації роботи облікового апарату, Посадові інструкції, положення про бухгалтерію, накази та розпорядження керівництва, плани та графіки роботи бухгалтерії, схеми документообороту.

Нині існує величезна різноманітність програм комп'ютерного забезпечення обліку. Найбільш повною є класифікація, яка склалася при проведенні конкурсів програмного забезпечення в межах країн СНД. Серед них виділяють:

- універсальні бухгалтерські системи (міді-бухгалтерія) представлена

такими програмами, як "Турбо Бухгалтер 8", "1-С:Бухгалтерія", "Босс - Бухгалтер", "ГРАН-БУХ", "Баланс-1+" та іншими.

- комплекси пов'язаних АРМ- "Парус", "Best-4",GRIMO, "Тектон" тощо.

- управлінські системи - "Галактика", "Текон", Platinum, SPFIL та багато інших.

Перед кожним підприємством, яке бажає комп'ютеризувати облік стоїть проблема правильного вибору програмного забезпечення, оскільки воно є досить дорогим. Загальними критеріями вибору програмного забезпечення щодо підприємств різних типів є:

- функціональна повнота;

- принцип адаптації до особливостей облікової роботи ;

- можливість інтеграції з діловими програмними забезпеченнями власних розробок або інших виробників тощо.

Питання про розміри підприємства при виборі програми є одним з головних, бо вибір програмного забезпечення бухгалтерського обліку, яке не відповідає розмірам підприємства, призведе до фінансових втрат. Доведено, що середнє або велике підприємство не зможе комп'ютеризувати облік за допомогою програмного забезпечення, призначеного для малих за розміром підприємств.

Відомо, що традиційно в основі роботи бухгалтерів лежав принцип організації обліку за окремими обліковими завданнями (або ділянками): облік основних засобів, нематеріальних активів, виробничих запасів тощо. При комп'ютеризації обліку перелік облікових завдань залишається незмінним, але для збереження і перетворення інформації, формування результативних даних здійснюється в єдиній інформаційній базі. Використання комп’ютерної техніки призвело до якісно нових тенденцій в побудові структури облікового апарату. Однією з характерних відмінностей є використання автоматизованих робочих місць бухгалтера. Під ними традиційно розуміють професійно-орієнтований програмно-апаратний комплекс, що забезпечує вирішення завдань користувача безпосередньо на його робочому місці. Сучасні програмні продукти, такі як "1-С:Бухгалтерія", дозволяють будувати структуру бухгалтерії. АРМ - це реалізація правил ведення обліку за допомогою функцій програми і прав доступу користувача до баз даних, вони не потребують додаткового апаратного забезпечення, внаслідок чого витрати від зміни інформаційної технології зводяться до мінімуму, а набір необхідних працівнику програмних функцій може змінюватись.

При комп’ютеризації обліку перелік облікових завдань на всіх підприємствах залишається незмінним, але відмінність є у побудові структури бухгалтерії та спеціалізації підприємства-замовника, тієї чи іншої бухгалтерської програми. Запропоновано, для покращення ведення обліку розрахунків по товарних операціях, ведення спеціальних звітів по договорах, з врахуванням дати початку і закінчення договору.

Список використаних джерел:

1. Муравський В. Відмова від первинного документування як чинник інтеграції повністю автоматизованої системи обліку // Бухгалтерський облік і аудит. – 2008. - №10. – С. 35-42.
2. Терещенко Л.О. Інформаційні системи і технології в обліку. Навч. посіб. / Л.О. Терещенко, І.І. Матієнко-Зубенко. – К.: КНЕУ, 2004. — 187 с.

Скрипник С. В., к. е. н., доцент,
Кузьменко В. В.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

РОЗВИТОК РОЗРАХУНКІВ ЯК ФОРМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ВІДНОСИН ОБМІНУ ДІЯЛЬНОСТІ

Криза неплатежів, погіршення платоспроможності сільськогосподарського виробника, недостатнє залучення та використання можливих джерел фінансування не дозволяє подолати негаразди в економіці. Щоб налагодити стан економічних відносин, потрібно створити стійкий механізм розрахунків, який передбачає використання готівкових та безготівкових розрахунків.

Входження в ринок продиктоване інтересами людини, мета його створити соціально-орієнтовану економіку, повернути виробництво до запитів споживача. Йдеться про створення системи аграрної економіки з використанням різних форм власності, способів господарювання, організаційних форм управління, спільним рушійним механізмом яким повинен бути госпрозрахунок. Формується система господарських і комерційних відносин, в якій такі найважливіші напрями: внутрішньо-господарський розрахунок; взаємовідносини підприємств з державою (через систему податків, дотацій, пільг); госпрозрахункові, комерційні взаємовід-носини підприємств.

Функції організації міжгалузевого госпрозрахунку аналогічні до функцій внутрішньогосподарського розрахунку – планування, договірне регулювання, облік, контроль і аналіз. Два види взаємовідносин підприємств в агропромисловому комплексі:

1) наскрізні економічні відносини – між партнерами по обміну діяльністю складаються послідовно, адекватно технологічної послідовності їхньої участі у виробництві кінцевого продукту. Наскрізні взаємовідносини підприємств складаються у сфері виробництві, заготівель, переробки й реалізації продукції.

2) суть підрядних економічних взаємовідносин в тому, що в госпрозрахунковій системі підприємств визначається центральна ланка (госпрозрахунковий центр).

В основі виникнення вільних ринкових взаємовідносин підприємств лежать передумови ринкової економіки: 1) максимальна свобода господарської

діяльності підприємств. 2) повна відповідальність підприємств, працівників за результати економічної діяльності. 3) конкуренція підприємств товаровиробників; 4) вільне ціноутворення. 5) відмова держави від участі в управлінні господарською діяльністю підприємств. 6) охоплення ринковими відносинами більшості сфер суспільства при збереженні неринкового сектора в тих видах діяльності, які не можуть бути підпорядковані виключно комерційним інтересам. 7) відкритість економіки, її інтеграція в систему світових господарських зв'язків.

Господарські зв'язки - необхідна умова діяльності підприємств, так як вони забезпечують безперервність постачання, безперервність процесу виробництва і своєчасність відвантаження і реалізації продукції. Вивченням питання здійснення та налагодження розрахунків з постачальниками та підрядчиками за отримані цінності чи послуги та особливостей їх обліку присвячена наукова робота, з приводу доцільності цих зв`язків та застосування тієї чи іншої форми розрахунків. Найбільша кількість проблемних питань щодо зобов'язань виникає при обліку розрахунків і перша з них: в чому ж полягає основне завдання обліку розрахункових операцій (табл. 1).

Таблиця 1.

Мета розрахункових операцій та їх обліку у зарубіжній і вітчизняній практиці

Правові джерела	Мета розрахунків по угодах в економічних та правових виданнях
Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів	В міжнародних контрактах купівлі-продажу головною умовою є перехід права власності на товар від продавця до покупця
Розрахунки за документарними зовнішньоторговими угодами	Документарні форми розрахунків забезпечують обмін товаророзпорядчих документів (що дають право власності) на гроші
Міжнародні економічні відносини	Платіжний баланс охоплює всі операції, які пов'язані з юридичним переходом права власності на цінності від резидентів до нерезидентів
Бухгалтерські джерела	Мета відображення розрахункових операцій в бухгалтерському обліку
Основи фінансового обліку	Головним питанням обліку операцій по придбанню та продажу є перехід права власності
Принципи бухгалтерського обліку	Традиційно бухгалтерія дотримується правила, за яким господарська операція повинна бути зареєстрована на момент переходу права власності

На підставі узагальненої в таблиці інформації можна зробити висновок, що основним завданням бухгалтерського обліку розрахункових операцій в ринкових умовах є перехід права власності на товар. Чітке визначення та облік останнього потрібні для виконання двох основних завдань бухгалтерського обліку: виявлення фінансового результату та оцінки стану і обсягу майна підприємства. Вони виконуються завдяки правильному відображенню реалізації та надходження цінностей через ідентифікацію моменту здійснення

операції, її вартості, структури цінностей .

Список використаної літератури:

1. Національний Банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://bank.gov.ua/control/uk/ publish/article?art_id=41706735

2. Сергєєва О.С. Вплив інформаційних технологій в управлінні грошовими потоками банку / О.С. Сергєєва // Економічний часопис – XXI. – 2013. – № 3–4(2). – с. 39–42.

Скрипник С. В., к. е. н., доцент,
Лейчонок З. М.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ПОБУДОВА ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ГРОШОВИХ АКТИВІВ ТА ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Сьогодні, коли в питаннях бухгалтерського обліку на перший план висувається професійне судження бухгалтерів (в минулому залишається жорстке централізоване регулювання держави), питання формування та обґрунтування облікової політики є беззаперечно актуальними, проте в Україні вони майже не висвітлені. Але бухгалтерський облік на підприємстві починається саме з розробки облікової політики. Як зазначають А.Я. Фрідланд та Л.С. Ханамірова, Ретельно продумана облікова політика визначає ефективність бухгалтерського обліку на підприємстві [1, с. 3].

На нашу думку, облікова політика – це інструмент організації обліку на конкретному підприємстві, який включає сукупність способів та процедур ведення обліку, що були обрані, виходячи із встановлених вимог та особливостей діяльності підприємства.

Облікова політика підприємства є тим важливим засобом, завдяки якому існує можливість розумного поєднання державного регулювання і власної ініціативи підприємства щодо ведення бухгалтерського обліку. Більшість сучасних авторів погоджуються з тим, що розробка способів і правил відображення тих чи інших операцій в обліку стає функцією не держави, а самого господарюючого суб'єкта [2, с. 7].

Розглядаючи проблеми облікової політики щодо обліку грошових активів та дебіторської заборгованості необхідно, по-перше, визначити основні терміни (зокрема, об'єкт і елемент облікової політики); по-друге, встановити ті фактори, які будуть впливати на формування облікової політики на кожному конкретному підприємстві (відповідно, в частині грошових активів та дебіторської заборгованості).

Щодо першого, будемо виходити з наступних позицій: під *об'єктом*

облікової політики розуміються об'єкти, щодо яких законодавством передбачено декілька варіантів ведення і організації обліку, які обираються підприємством залежно від умов і специфіки діяльності; *елемент облікової політики* – обраний спосіб або процедура організації та ведення обліку щодо конкретного об'єкту. Щодо другого, на вибір положень облікової політики впливають різноманітні фактори, характеристика яких наведена табл. 1.

Таблиця 1

Вплив факторів на формування облікової політики

Фактор	*По відношенню до грошових активів та дебіторської заборгованості*
Галузь	Прямого зв'язку не визначено, проте конкретно від галузі залежать обсяги дебіторської заборгованості.
Вид діяльності (операційна, інвестиційна, фінансова)	Вибір виду дебіторської заборгованості
Форма власності	Форма власності визначає джерело фінансування діяльності, порядок розподіл отриманих прибутків та ризиків
Організаційно-правова форма здійснення бізнесу	Подання деякої інформації вимагає розробки та складання відповідних звітів, які затверджуються в наказі про облікову політику
Система оподаткування	В залежності від переліку податків та зборів, які сплачує підприємство, в обліку будуть формуватись дані про відповідні бази оподаткування, буде відрізнятись перелік форм податкової звітності, обиратись методи податкових розрахунків. За допомогою вибору резерву сумнівних боргів підприємство може впливати на розмір собівартості продукції, тим самим впливаючи на розмір прибутку та податку на прибуток
Рівень свободи дій (можливість самостійного прийняття рішень з питань ціноутворення, вибору партнерів)	Від рівня економічної сміливості та підприємницької ініціативи залежить можливість підприємства розширяти сферу своєї діяльності, виходу на міжнародні ринки, що в свою чергу буде впливати на формування тих чи інших аспектів облікової політики. Наприклад, якщо інвестор нерезидент, то облік повинен бути більш орієнтованим на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку
Стратегія фінансово-господарського розвитку	Суб'єкти, які займаються формуванням облікової політики повинні бути ознайомлені з поточними планами керівництва
Наявність матеріальної бази	Впливає на потенційну можливість вибору комп'ютерної форми обліку, автоматизації окремих ділянок облікових робіт, зокрема, ведення обліку грошових активів та дебіторської заборгованості, використання можливостей програмного забезпечення для досягнення оперативності та аналітичності інформації
Система інформаційного забезпечення підприємства	Включає наявність відокремленого підрозділу чи спеціаліста в обов'язки якого входить створення інформаційної бази
Рівень кваліфікації бухгалтерських кадрів	Впливає на організацію роботи облікового апарату, визначає структуру та розподіл функціональних обов'язків працівників бухгалтерії. Відповідно до грошових активів та дебіторської заборгованості він буде визначати можливість відокремлення функцій щодо обліку розрахунків і доручення їх окремим (одному, двом чи більше) співробітникам

Фактор	*По відношенню до грошових активів та дебіторської заборгованості*
Обсяги діяльності, середньоспискова чисельність	Визначатимуть структуру бухгалтерії, можливість і необхідність доручення окремому працівнику (або службі) ведення обліку розрахунків
Система матеріальної зацікавленості працівників	В основному впливає на створення відповідних резервів для забезпечення матеріального заохочення. По відношенню до грошових активів та дебіторської заборгованості впливу на вибір облікової політики немає

Можливі два підходи до побудови наказу про облікову політику підприємства. Для підприємств, господарська діяльність яких є досить стабільною, не передбачаються зміни технологічних процесів, освоєння нових видів продукції, можна регламентувати розширений варіант, для інших – скорочений. Для з'ясування місця такого об'єкта як грошові активи та дебіторська заборгованість та окремих пов'язаних з ними елементів облікової політики в системі внутрішньогосподарської документації розглянемо питання побудови Наказу про облікову політику підприємства.

Враховуючи вищесказане, пропонуємо наступну побудову наказу про облікову політику:

Преамбула. Зазначаються основні відомості про підприємство (назва підприємства, форма власності, організаційно-правова форма, чисельність працівників тощо).

Розділ 1. Організація роботи бухгалтерської служби. Регламентується порядок організації роботи облікового апарату (форма організації бухгалтерської служби, права та обов'язки головного бухгалтера, взаємодія з іншими підрозділами тощо).

Розділ 2. Методика відображення в обліку його об'єктів. За окремими напрямками обліку наводяться обрані варіанти методики обліку.

Розділ 3. Організаційно-технічні аспекти. Розкриваються основні організаційно-технічні аспекти облікової політики: вибір форми обліку, робочий план рахунків, порядок організації документообігу, проведення інвентаризації, організація системи внутрішньогосподарського контролю тощо.

Щодо національних стандартів, то, на перший погляд, щодо обліку дебіторської заборгованості та грошових активів визначено лише одну альтернативу: вибір підприємством методу нарахування резерву сумнівних боргів. Проте, як показали дослідження, в Наказі про облікову політику повинно бути відображено дещо більше обов'язкових елементів [3, с. 11].

При формуванні облікової політики слід не тільки просто врахувати вимоги чинного законодавства щодо вибору певних альтернативних форм. Бухгалтерський облік покликаний в максимальній мірі задовольнити інтереси різних верств користувачів облікової інформації. Одним із найважливіших напрямів управління дебіторською заборгованістю є "оцінка результатів кредитної політики на основі даних бухгалтерського обліку, так як вона безпосередньо впливає на величину дебіторської заборгованості" [4, с. 25].

Тому з метою досягнення завдань, що лежать в основі реформування

системи обліку та складання фінансової звітності за МСФЗ, при розробці форм бухгалтерського обліку доцільно застосовувати таку організацію аналітичного обліку розрахунків, використовувати такі регістри і складати таким чином первинні документи, що дали б змогу в кінці звітного періоду складати фінансову звітність з максимальною достовірністю.

Список використаних джерел:

1. Фридланд А.Я., Ханамирова Л.С. Учетная политика предприятия. – М.: "Издательство ПРИОР", – 1999. – 96 с.
2. Ефремова А.А. Учетная политика предприятия: содержание и формирование. – М.: Книжный мир, 2000. – 478 с.
3. Петров А.М. Бухгалтерский учет, управление и контроль за дебиторской задолженностью. / Бухгалтерский учет в издательстве и полиграфии. – 2002. - № 5 (41). – С. 8-12.
4. Проблеми оцінки та списання дебіторської заборгованості: вітчизняний та міжнародний досвід / С.Л. Береза // Вісник ЖІТІ, 2002. – № 18 / Економічні науки. – С. 24-31.

Скрипник С. В., к. е. н., доцент,
Логінова А. О.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В УКРАЇНІ ДО ВИМОГ МСФЗ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Процес інтеграції України до європейської спільноти є досить складним та довгим, але вже сьогодні українські господарські суб'єкти працюють за правилами, що диктує єврорінок та сучасні економічні відносини.

Це висуває нові завдання перед національним бухгалтерським обліком і вимагає прийняття системних заходів, що спрямовані на забезпечення високого рівня надійності, порівнянності та достовірності фінансової інформації. Багато вітчизняних підприємств ведуть облік та складають звітність не лише за національними вимогами та правилами, а й у відповідності до міжнародних стандартів. Міжнародні стандарти фінансової звітності (далі – МСФЗ), зараз все частіше застосовуються у всьому світі. Поширення МСФЗ пояснюється тим, що фінансова звітність повинна бути зрозумілою і достовірною та забезпечувати повну інформацію про фінансовий стан компанії, тому більшість міжнародних організацій зацікавлені у її впровадженні. Розроблені в Україні національні стандарти мають відмінності з міжнародними, що призводить до необхідності

вивчення, розуміння та їх застосування.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Протягом останніх років вітчизняні вчені економісти у своїх працях задаються питанням впровадження МСФЗ в Україні, розглядають способи застосування міжнародних стандартів на практиці та прогнозують, у зв’язку з цим, розвиток країни в цілому. Цілі статті. Метою статті є вивчення сучасного стану розвитку фінансової звітності в Україні та дослідження основних напрямків її трансформації відповідно до вимог міжнародних стандартів фінансової звітності.

Викладення основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. У сучасних умовах економічної глобалізації, практично, перед кожною українською компанією постає питанням міжнародної співпраці. Закупівля сировини та обладнання за кордоном, а також експорт власної продукції потребують формування довгострокових партнерських відносин між представниками різних країн світу. Необхідною умовою успішної реалізації таких проектів є можливість отримання повної, а головне, зрозумілої для всіх інформації про господарську діяльність кожного з учасників. Законодавство кожної країни має свої особливості розкриття фінансової інформації. Тому, з метою сприяння розвитку міжнародної торгівлі були розроблені Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ).

У зв'язку з активізацією євроінтеграційних процесів в Україні, розвитком міжнародного співробітництва, участю у сфері відносин міжнародного розподілу та виробничій кооперації, залученням іноземних інвестицій в економіку України, виходом вітчизняних підприємств на міжнародні ринки капіталу необхідне подальше реформування системи бухгалтерського обліку та впровадження методології поширення інформації з економічних питань згідно з міжнародними стандартами для забезпечення відкритості, прозорості та зіставлення показників фінансової звітності суб'єктів господарювання.

Для успішного впровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності, необхідно в першу чергу реалізувати наступні, найбільш важливі пункти: призначити відповідальних за адаптацію і впровадження стандартів, визначити перелік суб'єктів, які зобов'язані надавати звітність за МСФЗ, спланувати заходи по навчанню кадрів.

МСФЗ почали розроблятися з 1973 року Комітетом з міжнародних стандартів (згодом перетвореного в Раду з МСФЗ). Міжнародні стандарти фінансової звітності включають в себе:

- Міжнародні стандарти фінансової звітності (International Financial Reporting Standards);
- Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (International Accounting Standards);
- Інтерпретації, розроблені Комітетом (Радою) з Міжнародних стандартів фінансової звітності (International Financial Reporting Interpretations Committee of the IASB) [1].

Мета введення цих стандартів – забезпечити порівнянність і зрозумілість

для міжнародних інвесторів звітів суб'єктів господарської діяльності різних країн світу. Стандарти мають певну гнучкість, що дозволяє враховувати особливості національних економік, вони містять лише загальні принципи і підходи до відображення операцій і розкриття інформації. При цьому стандарти постійно допрацьовуються і доповнюються, враховуючи зміни на світових ринках.

Адаптація українського законодавства, у тому числі нормативної бази у сфері обліку, належить до зовнішньо-політичних зобов'язань України. МСФЗ є загальновизнаними у світі. За результатами дослідження, проведеного в межах Проекту USAID «Розвиток фінансового сектора» (FINREP) для Міністерства фінансів України, серед 49 країн, а саме США, Канади, Японії, Австралії, майже, всіх країн ЄС, та країн, що входили до колишнього Радянського Союзу (за винятком України); 40 країн вимагають їх застосування, ще 9 країн запровадили частковий перехід [2]. Таким чином, сьогодні в багатьох країнах світу МСФЗ стали частиною національного законодавства.

Україна зробила перші кроки по переходу на МСФЗ у 1998 році, коли Постановою КМУ від 28.10.1998 № 1706 була затверджена Програма реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів. Проте Стратегію впровадження МСФЗ, яка містила перелік заходів та терміни їх впровадження, було затверджено лише у 2007 році. Зокрема, Стратегія мала на меті гармонізувати фінансову звітність вітчизняних суб'єктів господарювання, посилити захист прав інвесторів та підвищити рівень їх довіри[3].

Однак, аналізуючи нинішній стан впровадження міжнародних стандартів, можна стверджувати, що завдання не було виконано у повній мірі.

Відповідальними за впровадження МСФЗ в Україні є Міністерство фінансів та Міністерство юстиції України, а також інші державні органи (зокрема НБУ), які можуть долучати до процесу інших осіб (профільні організації).

Поширенню міжнародних стандартів сприяло відкриття інформаційного інтернет-ресурсу (http://msfz.minfin.gov.ua), присвяченого питанням застосування МСФЗ.

Банки стали першими, хто запровадив МСФЗ в Україні. У статті 41 Закону України «Про Національний банк України» вказано, що НБУ встановлює обов'язкові для банківської системи стандарти та правила ведення бухгалтерського обліку та фінансової звітності, що відповідають вимогам законів України та МСФЗ. При цьому Інструкція № 480 від 27.12.2007 р. «Про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України» розроблена НБУ вже відповідно до вимог МСФЗ.

У травні 2011 р. український парламент прийняв зміни до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», де, починаючи з 1 січня 2012 року, було передбачено обов'язкове складання публічними акціонерними товариствами, банками та страховиками, а також підприємствами, які проводять господарську діяльність за видами, визначеними

КМУ, фінансової та консолідованої фінансової звітності згідно МСФЗ.

МСФЗ передбачає велику кількість приміток, що детально розкривають суть операцій. Наприклад, в ПСБО відсутній звіт, що розкриває інформацію в розрізі сегментів бізнесу, немає вимог про розкриття інформації про суми невикористаних кредитних коштів, про виділення сум, що відносяться до часток участі у спільній діяльності. Також МСФЗ містять більш докладні вимоги до розкриття інформації про облікову політику.

Крім того, МСФЗ орієнтовані на відображення об'єктивної інформації про поточний фінансовий стан компанії. Тому в їх основі лежать дані про реальну, тобто справедливу (ринкову) вартість активів і зобов'язань.

Чинні П(С)БО, хоча і розроблені на основі МСФЗ, проте все ж мають відмінності у розкритті, оцінці і визнанні активів, зобов’язань, доходів і витрат, які потрібно врахувати під час трансформації.

Наступна проблема переходу на МСФЗ – нестача кваліфікованих спеціалістів, що знаються на міжнародних стандартах. Тому необхідно сприяти підвищенню кваліфікації фахівців чи користуватися послугами консультантів з питань МСФЗ. Вирішенням проблеми є розробка нових підходів до перепідготовки фахівців та методичного забезпечення. Підвищення рівня професійної освіти бухгалтерів сприятиме поширенню більш глибокого розуміння ролі, яку може відігравати фінансова звітність та звіти, складені згідно з МСФЗ.

Сьогодні в Україні відбувається подальше наближення бухгалтерського обліку до вимог МСФЗ. Згідно з наказом Міністерства фінансів України № 73 від 07.02.2013 р., було затверджено Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». НПСБО 1 враховує особливості переходу на МСФЗ. Зокрема, визначено організацію подання першої річної фінансової звітності за міжнародними стандартами, необхідність наведення у балансі інформації на початок і кінець звітного періоду, а також на дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності для підприємств, які відповідно до законодавства їх застосовують [6].

Уряд регулярно вносить зміни в Національні стандарти, наближуючи їх до міжнародних, і, скорочуючи розрив між вітчизняною системою обліку та загальноприйнятою світовою практикою, тому комплексне впровадження МСФЗ в Україні – лише питання часу.

Висновки. Беручи до уваги викладене, стає зрозумілим, що сьогодні застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні активно набирає темпів. Необхідно зазначити, що на відміну від П(С)БО, які є досить «вузькими» для прийняття управлінських рішень, МСФЗ спрямовані на відображення реальної і об’єктивної інформації в повній мірі про поточний фінансовий стан підприємства. Крім того, їхнє застосування стає більш вигідним для українських підприємств, перш за все, для підвищення інвестиційної привабливості.Тому впровадження МСФЗ може стати інструментом підвищення прозорості й ефективності системи управління підприємства, що, у свою чергу, надасть Україні можливість залучення

іноземних інвестицій і позик, а також виходу на зарубіжні ринки та вступу України до Європейського Союзу.

Список використаних джерел:

1. Жолнер І.В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами /Жолнер І.В. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.
2. Колінько Н.І. Відповідність фінансової звітності українських підприємств міжнародним стандартам / Н.І. Колінько, Т.Є. Єзерська // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.4. – С. 215–220
3. Міністерство Фінансів України. Міжнародні стандарти фінансової звітності. Перелік країн, що застосовують МСФЗ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://msfz.minfin.gov.ua
4. Стратегія застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 жовтня 2007 року № 911–р.
5. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999.р. № 996–XIV //[Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua
6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua

Скрипник С. В., к. е. н., доцент,
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

КООПЕРУВАННЯ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ ЯК ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ПРІОРИТЕТ ЇХ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ НА ПЕРСПЕКТИВУ

Фермерські господарства є унікальною організаційно-правовою формою сільськогосподарського підприємництва у країни, яка має ряд особливостей, які різнять її від інших сільськогосподарських підприємств та господарств населення. Так, вони мають особливий правовий статус такої форми підприємств – наявність окремого Закону України «Про фермерські господарства» (далі – Закон), що регулює питання їх створення, функціонування та ліквідації. Він визначає статус фермерського господарства як юридичної особи (ст. 1) з відповідним змістом організації управління, фінансових відносин, звітності та виконання зобов‘язань перед власниками залучених виробничих ресурсів і контрагентами на ринках продукції й послуг.

Втіленням теорії конкурентних переваг у процесі здійснення організаційно-економічних пріоритетів і практиці аграрного господарювання в Україні, зокрема, фермерських господарств та сільськогосподарських підприємств, є розуміння в якості головної конкурентної переваги масштабних площ земельних ресурсів та ґрунтів з високою природною родючістю. Дійсно, основним засобом будь-якого сільськогосподарського виробництва є земельні угіддя. Станом на 2018 р. загальна площа сільськогосподарських земель у країні становила 41,6 млн. га, або 70,9% всієї території. Це понад 25,0% світових запасів чорноземів. Причому, сільськогосподарське освоєння території перевищило 70,0%, а ступінь розораності земель – 53,6% за гранично допустимого рівня у 40,0%. У користуванні фермерських господарствах перебуває близько 4,3 млн. га землі або 10,3% загальної площі [8]. З іншої сторони, основна конкурентна перевага перетворюється у загрозу виробництва через надмірну розораність і шкоду відтворенню біорізноманіття природного довкілля.

Отже, першою і ключовою перевагою фермерських господарств і сільськогосподарських підприємств є забезпечення земельними ресурсами. Однак протягом уже тривалого періоду фермерство не виконує достатньою мірою сподіваних від нього соціально-економічних функцій. Наразі, це формування середнього класу на селі; масштабного виробника сільськогосподарської продукції або якогось її виду у загальній структурі сільського господарства; комплексоутворюючого ядра організації розвитку сільської економіки та сільських територій. Середній розмір фермерського господарства станом на 2018 р. становив 117,0 га, а обсяг виробництва, зокрема, у рослинництві, не перевищував 15,0% у загальному його обсязі (8,7% за іншими даними). Водночас, середньорічна кількість зайнятих становить 2-3

працівників у господарстві

Як показує аналіз господарської діяльності фермерських господарств і сільськогосподарських підприємств, у випадку невеликих розмірів землекористування (до 1000,0 га), а таких суб'єктів господарювання є більшість, відзначаються певні труднощі у досягненні стандартизації продукції, формуванні великих товарних партій з метою реалізації на аграрних ринках, особливо на зовнішніх. Це негативно позначається на результатах господарювання, фінансово-економічній стійкості та конкурентоспроможності. Тому за умов обмеження розмірів земельних ресурсів та інших факторів виробництва, пріоритети їх функціонування мають стосуватися організаційно-економічних чинників [1, с. 9]. У даному випадку мова йде про кооперування, інтеграцію та їх всебічний розвиток.

Світовий досвід свідчить, що особливе місце у зміцненні економічного потенціалу, конкурентоспроможності й соціального статусу сільськогосподарських товаровиробників та консолідації земель сільськогосподарського призначення належить сільськогосподарським обслуговуючим кооперативам. Сільськогосподарський обслуговуючий кооператив (СОК) є об'єднанням громадян зі статусом юридичної організації, що не має на меті отримання прибутку (неприбуткове утворення). Тобто, основна діяльність СОК – некомерційна діяльність, одночасно з якою вони можуть здійснювати і підприємницьку, але без мети одержання прибутку.

Згідно Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» (ст. 9), неприбутковість діяльності сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів визначається, виходячи із сукупності таких ознак [2]: кооператив надає послуги тільки своїм членам; члени кооперативу несуть відповідальність за зобов'язаннями, взятими перед кооперативом щодо їх участі у господарській діяльності кооперативу; послуги надаються з метою зменшення витрат та/або збільшення доходів членів кооперативу.

Одночасно, прийнятий 17.07.2015 р. Закон України № 652-VIII вносить зміни до Податкового кодексу України, у т.ч. і в сутності поняття неприбутковість діяльності. Так, неприбутковим підприємством, установою та організацією є підприємство, установа та організація (неприбуткова організація), що відповідає наступним вимогам: утворена та зареєстрована в порядку, визначеному законом, що регулює діяльність відповідної неприбуткової організації; установчі документи якої містять заборону розподілу отриманих доходів (прибутків) або їх частини серед засновників (учасників), членів такої організації, працівників (крім оплати їхньої праці, нарахування єдиного соціального внеску), членів органів управління та інших пов'язаних з ними осіб; установчі документи якої передбачають передачу активів одній або кільком неприбутковим організаціям відповідного виду або зарахування до доходу бюджету у разі припинення юридичної особи (у результаті її ліквідації, злиття, поділу, приєднання або перетворення); внесена контролюючим органом до Реєстру неприбуткових установ та організацій.

Також згідно Податкового кодексу України (ПКУ), доходи (прибутки)

неприбуткової організації використовуються виключно для фінансування видатків на утримання такої неприбуткової організації, реалізації мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності, визначених її установчими документами. Спільним у визначенні неприбуткової діяльності є надання послуг її членам без мети отримання доходу, а якщо організація отримає прибутки, то вони направлені на для фінансування видатків на утримання такої неприбуткової організації. Отже, сутність поняття неприбуткової діяльності визначає специфіку СОК.

Список використаних джерел

1. Молдаван Л.В. Конкурентний розвиток малого і середнього підприємництва у сільському господарстві: проблеми і шляхи вирішення. *Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка*. 2013. № 148. С. 8-11.
2. Закон України «Про сільськогосподарську кооперацію». URL: http://zakon4.rada. gov.ua/laws/show/469/97-%D0%B2%D1%80.
3. Горьовий В.П. Менеджмент фермерських господарств: навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2014. 366 с.

Скрипник С. В., к. е. н., доцент,
Матвієнко В. П.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Під час аудиту фінансової звітності суб'єктів діяльності, постає питання вивчення та усунення основних проблем, що виникають. Виникає нагальна проблема довіри до українських підприємств як в середині країни, так і на міжнародному рівні в умовах розвитку сучасного бізнесу та міжнародної співпраці. Для впевниності в достовірності даних, відображених у фінансовій звітності підприємств необхідно бути впевненим в тому, що вона складена вірно, а для цього потрібно підтвердження, яким може бути аудиторський висновок, наданий незалежним аудитором.

Вивченням основних проблем аудиту фінансових звітів підприємств займалися такі вітчизняні науковці, як: Сопко В.В., Бутинець Ф.Ф.,Свідерський Є.І., Рудницький В.С., Петренко Н.І., Шишкоєдова Н.Н., Янок Д., Амеліна Ю.Ю. та інші. Проблематика аудиту фінансової звітності і досі залишається відкритою та потребує подальшого вивчення.

Нерідко в аудиторській практиці виникають ситуації, коли звітність не можна вважати достовірною, тобто не всі її показники ґрунтуються на даних бухгалтерського обліку та не відповідають нормативним вимогам порядку

заповнення звітності. Для позначення такої звітності часто використовують такі поняття як «фальсифікована звітність», «прикрашена звітність», «спотворена звітність», «викривлена звітність», « звітність, що містить перекручення, завуальовані дані, приписки» [1, с. 230].

Фінансова звітність, згідно з вимогами НП(С)БО 1 повинна бути достовірною. Інформація, наведена у фінансовій звітності, є достовірною, якщо вона не містить помилок та перекручень, які здатні вплинути на рішення користувачів звітності [2]. Виходячи з цього аудитор і проводить оцінку стану формування та достовірності фінансової звітності підприємства. Проте часто виникають проблеми, пов'язані з перевіркою звітних форм підприємств.

Перевіряючи звітність з точки зору якості її змісту, слід переконатися у відповідності звітності передбаченим національними стандартами бухгалтерського обліку якісним вимогам: доречності, значимості, достовірності та порівнянності її показників. Звичайно, ці вимоги можуть бути забезпечені лише дотриманням законодавчих вимог до складання фінансової звітності та відповідності її показників даним бухгалтерського обліку [1, с. 233]. Проте інколи ні законодавчі норми, ні знання аудитора не дозволяють йому впевнено висловити висновок про звітність, це спричиняють проблеми різного характеру.

В працях Шишкоєдової Н.Н. та Амеліної Ю. Ю. вказано на досить велику кількість проблем, пов'язаних з проведенням аудиту фінансової звітності, серед них: - нестабільність нормативної бази проведення аудиту форм фінансової звітності; - недосконаліть спрощених форм обліку для малих підприємств; - незрозумілість керівництву підприємства мети проведення фінансової перевірки звітів, і виходячи з цього ненадання повного обсягу необхідної інформації [4, с. 12]; - неузгодженість критеріїв визначення малих підприємств у чинних нормативних документах з підприємництва, бухгалтерського обліку, оподаткування, аудиту; - формальний підхід до проведення такого аудиту через брак інформації; - намагання стандартизувати фінансову звітність відповідно до міжнародних стандартів без урахування особливостей діяльності вітчизняних підприємств (особливо малих підприємств) [3, с. 28].

Враховуючи вище визначене, вважаємо, що до напрямів вдосконалення аудиту фінансової звітності можна віднести:

- максимальне наближення методологічних засад бухгалтерського обліку відповідно до вимог міжнародних стандартів;

- створення ефективної та досконалої системи контролю якості, оскільки сьогодні якість вітчизняного аудиту взагалі й аудиту фінансової звітності зокрема викликає багато нарікань;

- удосконалення методики складання та ведення аудиторських робочих документів та порядок реалізації результатів аудиту на підставі внутрішньофірмових стандартів аудиту;

- створення ефективної та досконалої системи щодо законодавчого врегулювання реалізації результатів аудиту.

Отже, за результатами дослідження можна зробити висновок про наявність проблем проведення аудиту фінансової звітності, які впливають на

достовірність кінцевого висновку аудитора. В процесі дослідження ми виявили основнІ напрями вдосконалення аудиту, які допоможуть вирішити нагальні проблеми аудиту фінансової звітності. Їх вирішення сприятиме полегшенню проведення аудиторської перевірки фінансової звітності підприємств та зменшенню аудиторського ризику невиявлення помилок.

Список використаних джерел:

1. Петренко Н.І. Методика аудиту фінансової звітності та шляхи її удосконалення. Вісник ЖДТУ. – 2010. – №1. – С. 230 - 236.

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 2 серпня 2014 року № 48 [Електронний ресурс].– Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336- 13.

3. Шишкоедова Н.Н. Ищем и устраняем ошибки в годовой отчетности. Бухгалтерский учет в издательстве и полиграфии. – 2004. – № 3 (63). – С. 18-37.

4. Амеліна Ю.Ю. Проблеми покращення якості аудиту фінансової звітності та напрями його вдосконалення в умовах міжнародних стандартів. Управління розвитком. – 2011. – №2. – С. 11-13.

5. Янок Д. Аудит фінансової звітності у вирішенні проблеми підвищення якості інформації про фінансові результати діяльності підприємства. Банківська справа. – 2005. – №1.

Соколова М. П.,
Науковий керівник – Шепель І. В., к. е. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ПЕРСПЕКТИВИ ПОКРАЩЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ

Необхідність формування ефективної системи управління діяльністю сільськогосподарських підприємств нерозривно пов’язано з належною організацією бухгалтерського обліку, що вимагає більш активних кроків з реформування бухгалтерського обліку в сільському господарстві у відповідності з загальноприйнятими принципами і вимогами міжнародних стандартів фінансової звітності. У сучасних умовах господарювання фінансовий стан кожного підприємства залежить від його взаємовідносин з іншими суб'єктами господарювання. Проведення операцій пов'язаних із зобов'язаннями полягає у встановленні достовірності певних даних щодо наявності зобов'язань перед кредиторами, повноти і своєчасності відображання первинних даних в зведених документах та облікових регістрах, правильності ведення обліку зобов'язань та його відповідності прийнятій обліковій політиці, національним положенням (стандартам) бухгалтерського обліку, реальності

наявних зобов'язань, законності і доцільності проведених розрахунків, достовірності відображання стану зобов'язань у звітності господарюючого суб'єкта. Поточні зобов’язання відіграють важливу роль в господарській діяльності, виступаючи юридичною формою майнового обороту та формуючи заходи захисту особистих і майнових прав. Розрахунки з постачальниками та підрядниками є різновидом поточних зобов’язань.

Обліковий процес з постачальниками та підрядниками складається з 3 етапів: первинний облік, поточний облік та складання звітності на основі даних двох попередніх етапів. В цілому, організація обліку з контрагентами повинна забезпечити своєчасну перевірку розрахунків з постачальниками та підрядниками й попередження прострочення кредиторської заборгованості. При купівлі товарів, запасів чи інших активів з постачальниками укладається договір купівлі-продажу, а їх надходження оформлюється відповідними первинними документами встановленої форми. На підприємствах з комп’ютерною формою обліку вони складаються в електронному вигляді й за необхідності роздруковуються на папері. Синтетичний облік розрахунків з постачальниками й підрядниками ведеться на пасивному рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» та на активному рахунку 371 «Розрахунки за виданими авансами».

На підставі виписок банку складаються машинограми синтетичного й аналітичного обліку за кожним рахунком, застосовуваному для обліку за цими операціями. Машинограми служать підставою для розробки оборотних відомостей за рахунками, за підсумковими даними, на підставі яких робляться записи в Головну книгу. Аналітичний облік розрахунків ведуть у розрізі постачальників та підрядників за кожним документом про отримання матеріалів, робіт, послуг та оплату за них.

На сільськогосподарських підприємствах для покращення якості обліку та скорочення витрат робочого часу доцільно повністю автоматизувати облікову роботу операцій з постачальниками та підрядниками, тобто створювати автоматизоване робоче місце спеціаліста (АРМ) – професійно-орієнтований комплекс технічних, інформаційних і програмних засобів, призначених для автоматизації функцій спеціаліста, що виконуються на його робочому місці та використовувати спеціальне програмне забезпечення на всіх етапах облікового процесу. Для цього нами запропоновано використовувати програмне забезпечення «1С:Підприємство 8.2» та провести повну автоматизацію на всіх етапах обліку операцій з постачальниками та підрядниками. Також одним із напрямів удосконалення організації обліку є введення на підприємстві Плану-графіку поставок, який допоможе оптимізувати систему документообігу та полегшити процес обліку. Також не менш актуальним є впровадження Плану-графіку (календаря) погашення кредиторської заборгованості. Це допоможе уникнути прострочення платежів постачальникам та підрядникам, а також у плануванні діяльності сільськогосподарських підприємств щодо руху грошових коштів.

Досліджуючи й аналізуючи організацію бухгалтерського обліку на сільськогосподарських підприємствах для полегшення ведення бухгалтерського

обліку кредиторської заборгованості за конкретними договорами, пропонуємо відкривати у Робочому плані рахунків на позабалансовому рахунку 03 «Контрактні зобов'язання» додатковий субрахунок «Кредиторська заборгованість»: «Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, термін сплати якої ще не настав з вітчизняними постачальниками»; «Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, термін сплати якої ще не настав з іноземними постачальниками»; «Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, прострочена з вітчизняними постачальниками»; «Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, прострочена з іноземними постачальниками». За допомогою цих субрахунків полегшується робота бухгалтерів, не потрібно аналізувати кожний договір та вибирати кредиторську заборгованість на 631 субрахунку. Ці позабалансові субрахунки допоможуть стежити за кредиторською заборгованістю, контролювати терміни її сплати, аналізувати заборгованість за кожним договором, що дає змогу більш правильно планувати розрахунки з постачальниками та підрядниками.

Список використаних джерел:

1. Власюк Г.В. Шляхи вдосконалення бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками / Г.В. Власюк // Держава та регіони / Серія: Економіка та підприємництво. – 2009. – № 5. – С. 40–44.

2. Ревизюк І.М. Удосконалення обліку розрахунків з постачальниками / І.М. Ревизюк, Є.В. Калюга // Економічні науки. – 2013. – № 10 (4). – С. 185–190.

Старенька Т. І.
Науковий керівник – Мармуль Л. О., д.е.н., професор
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ОПТИМІЗАЦІЯ ФОРМ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» підприємство самостійно обирає форму бухгалтерського обліку як певну систему регістрів обліку, порядку і способу реєстрації та узагальнення інформації в них з додержанням єдиних засад, встановлених цим Законом, та з урахуванням особливостей своєї діяльності і технології обробки облікових даних. Застосування найбільш ефективної форми бухгалтерського обліку, його технічної оснащеності є однією з важливих передумов раціональної організації обліку. Використання оптимізованої системи аналітичного обліку забезпечує формування різнорівневої бухгалтерської інформації, що послідовно узагальнюється, накопичується і поєднується в інтегрованих облікових регістрах (картки – відомості – журнал – зведена відомість). Використання вищенаведених аналітичних регістрів значно полегшується при використанні автоматизованої

форми обліку, схема якої зображена на рис. 1.

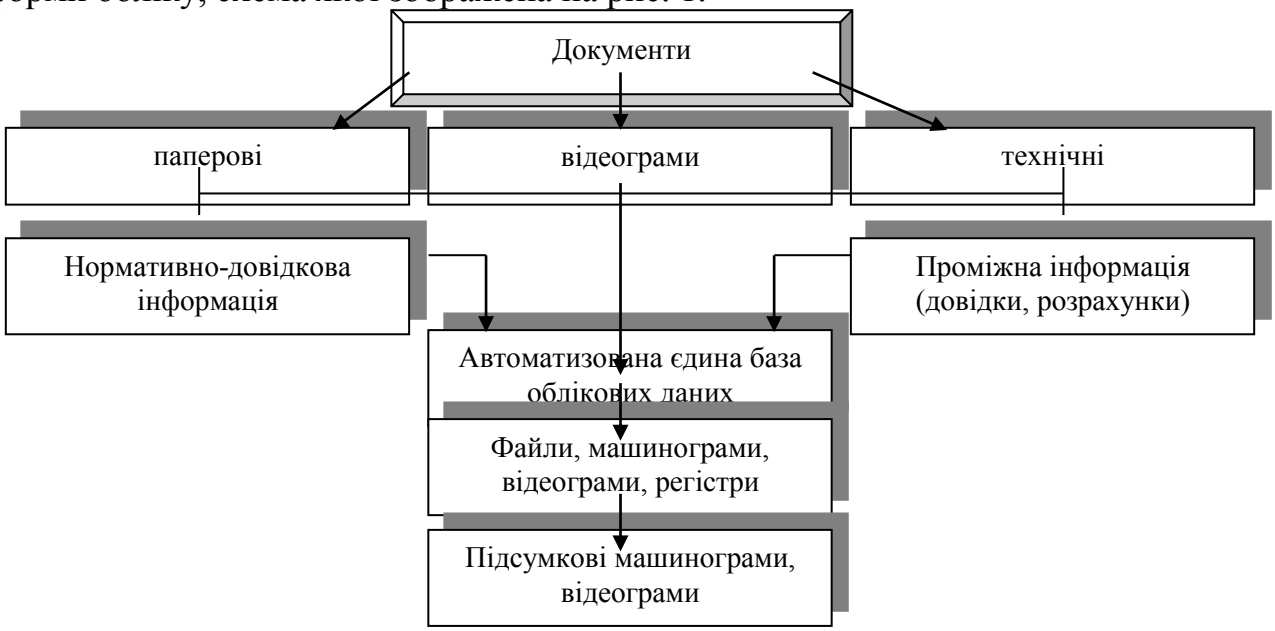

Рис. 1. Схема автоматизованої форми обліку

На сучасному світовому ринку програмних забезпечень лідерами цих видів програмних продуктів є: e by Epicor, SAP R/3, ACCPAC Executive Series, ACCPAC Advantage Enterprise Edition, Open Systems Traverse SQL, Syspro Impact Encore , характеристика яких наведена у додатку И. Основні переваги цих програм зазначені у табл. 1.

Таблиця 1

Переваги програмних продуктів з ведення бухгалтерського обліку поточних зобов'язань

Назва програмного продукту	Основні переваги в частині обліку поточних зобов'язань
e by Epicor	У цього комплексу для середнього ринку сильна система CRM і гарні можливості роботи в індустріальному секторі. Має модуль кредиторської заборгованості, який стежить за платіжною історією
SAP R/3	Має модуль «Кредиторські рахунки» з функцією аналізу історичної інформації
ACCPAC Executive Series	У модулі кредиторської заборгованості передбачено: раціоналізація платежів з різними даними за замовчуванням, підтримка періодичних платіжних доручень, автоматична перевірка дублів рахунків-фактур, підтримка електронних платежів, стандартна звітність.
ACCPAC Advantage Enterprise Edition	Модуль кредиторської заборгованості стежить за платіжною історією, статусом рахунка-фактури і національних рахунків, містить новий продукт CRM під Інтернет
Open Systems Traverse SQL	З пакетом поставляються модуль кредиторської заборгованості з функцією аналізу історичної інформації
Syspro Impact Encore	Містить модуль кредиторської заборгованості, у якому обробка декількох сховищ не представляє складності, і є добре пророблений доступ до інформації в різному представленні

На сучасному українському ринку комп'ютерних програм більше знайомі інші програмні продукти, такі як 1С, БЕСТ, ІНФО-бухгалтер (на підставі проводок або регістрів), Парус, Галактика (багатоконтурні корпоративні інформаційні системи), які хоча й відрізняються виконанням, способами настройки, інтерфейсом, але побудовані за однією моделлю. Суть цієї моделі – уніфікація даних та їх подання в системі подвійного запису, ускладнена і доповнена спеціальними функціями, які необхідні для відображення специфіки операцій за різними ділянками обліку.

Перспективним напрямом у створенні комп'ютерних систем бухгалтерського обліку є використання мережевих комп'ютерних систем. Побудова комп'ютерного робочого місця бухгалтерів на базі комп'ютерної сітки замість персональних дозволить підприємству заощадити значні кошти на обладнанні кожного робочого місця.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №11 «Зобов`язання» за станом на 31 січня 2000р. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00

2. Михайлішин Н.П. Сутність зобов'язань та їх класифікація: економічний та правовий аспекти// Економіка: реалії часу. – 2012. - №2 (3). – С. 130-135.

3. Плотникова О. В. Момент признания обязательства в бухгалтерском финансовом учете / О. В. Плотникова // Вектор науки ТГУ. - 2012. - №19. – С. 197 -200.

Старенький С. В.
Науковий керівник – Коваль С.В., к.е.н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ ІЗ БЮДЖЕТОМ В УМОВАХ ЗАСТОСУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Наявність розрахунків із бюджетом як відповідної галузі знань, прийомів і методів – об'єктивне явище в економіці будь-якого суспільства. Воно є складовою управління, сприяє збереженню та примноженню власності, перерозподілу результатів господарської діяльності й зумовлює наявність інформації про процеси, які здійснюються при виробництві та реалізації продукції. Цю інформацію одержують не довільно, а тільки шляхом використання тих прийомів, які закладені в апараті й методах рахункового віддзеркалення й систематизації господарських факторів, що виконуються бухгалтерським обліком. Ринкова економіка потребує застосування міжнародних стандартів бухгалтерського обліку,

застосування в бухгалтерському обліку тих принципів і методів, які діють сьогодні в країнах із розвиненою ринковою економікою.

Тому перед методологами бухгалтерського обліку постали складні завдання – створити теоретичне забезпечення перехідного періоду, який ускладнився тим, що:

1) самі методологи мають освоїти принципи міжнародної системи бухгалтерського обліку і дійти згоди про загальноприйнятні принципи їх здійснення у наших умовах;

2) неможливо відразу перенести ці принципи цілком у діючі умови, потрібно розробити етапи переходу і

3) необхідно перекваліфікувати величезну кількість бухгалтерів-практиків та змінити навчальні плани й програми в усіх ланках підготовки та підвищення кваліфікації бухгалтерських кадрів.

Вагоме місце в системі розрахунків підприємств із бюджетом посідає податок на прибуток. У цьому зв'язку було прийнято Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 "Податок на прибуток".. Цей стандарт визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати, доходи, активи і зобов'язання з податку на прибуток та їх розкриття у фінансовій звітності. Його мають застосовувати підприємства, організації та інші юридичні особи незалежно від форм власності, які згідно з чинним законодавством є платниками податку на прибуток. В стандарті дано визначення термінів, що використовуються у положеннях бухгалтерського обліку.

Прийняття спеціального стандарту з податку на прибуток [27] зумовлено тим, що цей податок значно впливає на кінцевий результат фінансово-господарської діяльності підприємства, тому його достовірне відображення в бухгалтерському обліку дає можливість зацікавленим особам приймати оптимальні управлінські рішення. Однак необхідність розробки окремих правил обліку податку на прибуток найімовірніше пов'язана з тим, що прибуток, який зазначається у фінансовій звітності, та прибуток, що підлягає оподаткуванню, здебільшого будуть різними.

Як відомо, основним протиріччям між показниками бухгалтерського обліку і податкової звітності є різниця, і в деяких випадках досить значна, між величиною прибутку, що відображається у фінансовій звітності, і величиною прибутку, що оподатковується. На цю різницю впливають різні фактори, які умовно можна поділити на дві групи. Першу групу становлять постійні фактори, вони пов'язані з тим, як у податковому законодавстві визначається об'єкт оподаткування, тобто прибуток. Так, наприклад, в Україні податковим законодавством витрати на утримання об'єктів соціальної сфери, утримання легкових автомобілів, витрати на благодійні цілі, сплата штрафів не враховуються у витратах при визначенні оподаткованого прибутку.

До другої групи належать фактори тимчасового характеру, вони виникають внаслідок різниці в часі відображення сум доходів або витрат на рахунках бухгалтерського обліку і при оподаткуванні. Тимчасовими вони

вважаються тому, що згодом сторнуються.

Реформування бухгалтерського обліку стало об'єктивно необхідним, водночас ще очевиднішими стають розбіжності між бухгалтерською і податковою звітностями . Отже, при прийнятті законодавства з оподаткування прибутку слід було брати за основу чинну систему бухгалтерського обліку.

Так, для визначення різниць при нарахуванні амортизації необоротних активів за тимчасову різницю прийнято різницю між оцінками балансової вартості активів у бухгалтерському обліку і податковій звітності. Усе це потребує взаємодії податкового законодавства з чинною системою бухгалтерського обліку, що спростить розрахунки з бюджетом і забезпечить їх більшу прозорість.

Список використаних джерел:

1. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами: Практичний посібник / С.Ф. Голов, В.М. Костюченко. – К.: Лібра, 2004. – 880 с.

2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 12 «Податки на прибуток», із змінами та доповненнями. – Режим доступу: http://minfin.gov.ua/control/publish/ article/main?art_id=92410&cat_id=92408.

4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток», затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 28.12.2000 р. № 353, із змінами та доповненнями. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/ main.cgi?nreg=z0047-01.

5. Про схвалення Стратегії застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.10.2007 р. № 911-р. – Режим доступу: http://minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id= 86024&cat_id=83018.

Скакун Р. Ю.
Науковий керівник – Скрипник С. В., к. е. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

В умовах розвитку ринкової економіки та формування інтеграційних процесів значної уваги потребує принципово новий підходів до управління основними засобами у сільськогосподарських підприємствах. Зміна організаційних форм, виробничих відносин, взаємозв’язків суб’єктів господарювання вплинули на склад і структуру засобів праці. Саме їх стан і особливості відтворення формують передумови розвитку аграрного сектора України, виробничу потужність підприємств та рівень конкурентоспроможності вітчизняної сільськогосподарської продукції.

Головним напрямом розвитку цієї системи є повне впровадження міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та звітності, що потребує перебудови національної моделі бухгалтерського обліку для забезпечення інтересів внутрішніх і зовнішніх користувачів.

Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів можуть застосовуватися сільськогосподарськими підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами, виділеними на окремий баланс підприємства. Узагальнення інформації про господарські операції з основними засобами здійснюється за Методичними рекомендаціями по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку, затвердженими наказом Міністерства фінансів України (винятком є операції з біологічними активами, які пов'язані із сільськогосподарською діяльністю, основні засоби, що утримуються з метою продажу та інвестиційної нерухомості).

Бухгалтерський облік основних засобів у сільськогосподарських підприємствах повинен забезпечити:

1. Своєчасне відображення на рахунках бухгалтерського обліку повної інформації про оцінку, переоцінку і надходження основних засобів, їх внутрішнє переміщення (зі складу в цех (відділ, дільницю), з цеху в цех тощо), вибуття (реалізація, ліквідація, безоплатна передача, нестача, псування тощо);

2. Відображення даних про нарахування амортизації основних засобів за звітний період та їх зносу з початку корисного використання;

3. Визначення витрат, пов'язаних з підтриманням основних засобів у робочому стані (технічні огляди, поточне обслуговування), їх ремонтом і поліпшенням;

4. Визначення фінансових результатів від реалізації та іншого вибуття основних засобів;

5. Інформацією для складання звітності про основні засоби і капітальні інвестиції.

Для обліку надходження (спорудження) основних засобів передбачено рахунок 15 «Капітальні інвестиції», субрахунок 152 «Придбання (виготовлення) основних засобів», на якому формуються витрати до введення об’єктів в експлуатацію. Таке призначення рахунка щодо формування первісної вартості придбаних об’єктів основних засобів окреслює порядок їх визнання, оцінки та облікове забезпечення цих засобів праці. Відповідно до П(С)БО №7 «Основні засоби» [1] та Методичних рекомендацій №561 [2] витрати, в результаті здійснення яких відбулось збільшення очікуваних майбутніх економічних вигід від поліпшеного об’єкта основних засобів, включаються до первісної вартості такого об’єкта.

У п.30 Методичних рекомендацій № 561 зазначено, що витрати на капітальний ремонт основних засобів визнаються витратами звітного періоду. Такі витрати можуть бути визнані капітальними інвестиціями, якщо витрати на значний огляд і капітальний ремонт можуть бути ідентифіковані з окремим замортизованим компонентом основних засобів, або якщо ціна придбання активу вже відображає необхідність підприємства здійснити в майбутньому

витрати для приведення активу до стану, в якому він придатний до використання. До робіт, пов'язаних з поліпшенням основних засобів віднесено: модернізацію, модифікацію, добудову, дообладнання, реконструкцію тощо [2].

У Податковому кодексі відбулось відокремлення витрат на ремонт від витрат на поліпшення, а також, при визнанні їх у вартості активів, здійснено поєднання вартісного критерія з критерієм впливу витрат з проведених робіт на майбутні економічні вигоди від використання поліпшеного об'єкта. При цьому виникає питання, як правильно відображати капіталізацію фінансових витрат для основних засобів при визнанні їх кваліфікованим активом. На нашу думку, необхідно відображати капіталізацію фінансових витрат на рахунку 95 «Фінансові витрати», а потім розподіляти на рахунок 15 «Капітальні інвестиції» (в сумі капіталізованих фінансових витрат, пов'язаних із створенням кваліфікованого активу основного засобу) [3].

Слід відмітити, що обліковими правилами визначено об'єкти інвестиційної нерухомості в складі основних засобів. Витрати до введення в експлуатацію таких об'єктів слід акумулювати на субрахунку 152 «Придбання (виготовлення) основних засобів» за окремим аналітичним рахунком, а після введення в експлуатацію – на рахунку 100 «Інвестиційна нерухомість». Така кореспонденція рахунків визначена Інструкцією про застосування Плану рахунків, відповідно до якої використання субрахунків рахунка 15 «Капітальні інвестиції» здійснюється виключно для формування витрат із наступним відображенням на рахунках 10, 11, 12, 16.

Щодо виділення окремого субрахунку 100 «Інвестиційна нерухомість» у складі основних засобів існують різні погляди серед вчених, які пропонують інвестиційну нерухомість обліковувати на рахунку 18 «Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи» з виведенням окремого субрахунку. На нашу думку, для обліку інвестиційної нерухомості слід використовувати субрахунок 100 «Інвестиційна нерухомість» у складі рахунка 10 «Основні засоби», який за змістом має речове призначення (є видом майна) інвестиційної сфери та відзначається характером (метою) використання. Останнє визначено положеннями П(С)БО 32.

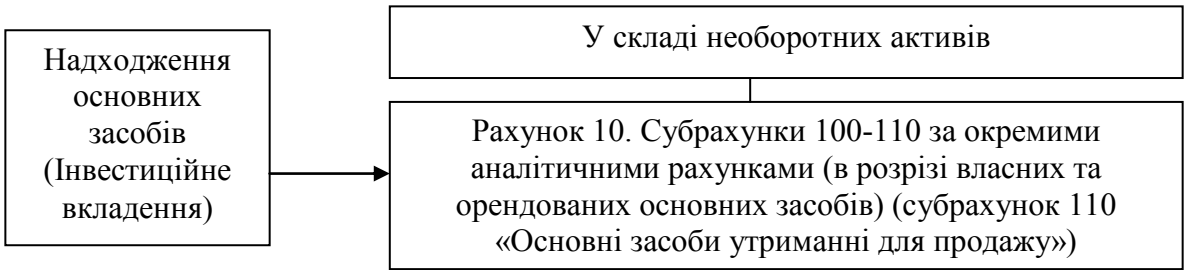

Рис. 1. Запропонований порядок обліку надходження основних засобів

Враховуючи аналіз здійснених досліджень та необхідність проведення перекласифікації основних засобів, утримуваних для продажу в складі необоротних активів, вважаємо за доцільне відображати необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу, в складі основних засобів. При цьому

пропонуємо ввести новий субрахунок 110 «Основні засоби, утримувані для продажу», доповнивши його рахунками третього порядку. Тобто перехід основних засобів до складу основних засобів, утримуваних для продажу, буде здійснюватися внутрішніми записами за субрахунками рахунку 10 «Основні засоби» при умові зміни способу використання основних засобів, що підтверджується початковими фактами для їх продажу (рис.1).

На наш погляд, такі критерії є досить обґрунтованими та конкретизованими, тому що значно спрощують ідентифікацію здійснених робіт та облік понесених витрат. Їх потрібно взяти до уваги для розвитку української системи бухгалтерського обліку, попередньо розширивши перелік умов, за якими витрати на утримання будуть визнаватись у вартості поліпшених об'єктів. Більшість зарубіжних підприємств самостійно встановлюють ліміт витрат, вище якого всі витрати капіталізуються (включаються у вартість основних засобів), а нижче якого – вважаються поточними (включаються до витрат поточного періоду). Така практика, на наш погляд, є досить цікавою, але поки що не є прийнятною для українських умов з огляду на національні законодавчо-нормативні вимоги до ведення обліку.

Список використаних джерел:

1. П(С)БО 7 «Основні засоби», що затверджене Наказом Міністерства фінансів України № 92 від 27.04.2000р. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/.

2. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів» №561 від 30.09.2003. – Режим доступу: http://zakon.nau.ua/.

3. Податковий кодекс України №2755-VI від 02.12.2010р. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/.

Стрихар О. Л.
Науковий керівник – Скрипник С. В., к.е.н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
м. Херсон

ОБЛІК, АНАЛІЗ І АУДИТ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ДОСЛІДНОГО ГОСПОДАРСТВА ІНСТИТУТУ РИСУ НААНУ»

У всі роки становлення, розвитку України й дотепер, значну частину економічного потенціалу становить сільське господарство та переробка сільськогосподарської продукції. Так на агропромисловий комплекс припадає майже 40% валового суспільного продукту, майже чверть основних виробничих фондів і чисельності зайнятих працівників [1]. Розв'язання основних завдань щодо забезпечення його інтенсивного розвитку і підвищення ефективності всіх

його галузей з метою збільшення виробництва і поліпшення якості продукції значною мірою залежить від рівня використання досягнень науково-технічного прогресу.

Наукове забезпечення розвитку галузей агропромислового комплексу покладено на Національну академію аграрних наук України (НААН). Зокрема, НААН забезпечує організацію проведення фундаментальних і прикладних наукових досліджень з питань розвитку галузей агропромислового комплексу, використання природних ресурсів, охорони навколишнього природного середовища, соціального розвитку сільських територій. Виконання цього завдання здійснюється науково-дослідними установами і державними підприємствами дослідними господарствами, які перебувають у віданні НААН [3].

Так, до складу НААН входить єдина в Україні, спеціалізована на культурі рису, провідна науково-дослідна установа «Інститут рису НААН», в підпорядкуванні якого знаходиться Державне підприємство «Дослідне господарство Інституту рису НААН» на правах юридичної особи. Дане підприємство спеціалізується на виробництві та реалізації насіннєвого матеріалу рисосійним господарствам. Як супутня галузь рисівництва, також розвивається галузь кормовиробництва. Кормами повністю забезпечено худобу в господарстві й у приватному секторі району [4].

Основні виробничі потужності Господарства розташовані на території селища Антонівка Скадовського району Херсонської області.

Так, для нормального функціонування підприємства необхідно систематично здійснювати оцінку фінансового стану, проведення аудиторських перевірок, що дозволить виявити реальні ризики та проблеми, а також спрогнозувати перспективи розвитку.

Одним з вагомих факторів, що впливає на платоспроможність як аналізованого підприємства, так і будь-якого підприємства в цілому, а, отже, і на його фінансовий стан, є стан управління дебіторською заборгованістю.

В умовах ринкової економіки наявність незначного обсягу дебіторської заборгованості на підприємстві є допустимим явищем. Основною причиною зростання дебіторської заборгованості в підприємства є неспроможність покупця-контрагента виплатити одразу всю суму за отриманий товар. Для того, щоб збільшити обсяги реалізації продукції керівництво підприємства погоджується на надання комерційного кредиту, створюючи більш сприятливі умови для покупців. Однак така політика може мати небажані наслідки для підприємства та призвести до неконтрольованого зростання дебіторської заборгованості, адже покупці не завжди зможуть виконати свої фінансові зобов'язання в повному обсязі та у визначений термін.

Зростання дебіторської заборгованості та її несвоєчасне повернення може призвести до зниження ліквідності активів підприємства, погіршення його фінансового стану, неспроможності відповідати за своїми фінансовими зобов'язаннями, а також до нестачі оборотних коштів, що негативно вплине на результати діяльності.

Проте збільшення суми дебіторської заборгованості не завжди є негативним явищем, свідченням зниження платоспроможності підприємства. Виділяють нормальну та прострочену дебіторську заборгованість. Загрозу для підприємства являє саме прострочена дебіторська заборгованість, адже вона може призвести до сповільнення обертання оборотних коштів, ускладнень з виплатою заробітної плати, придбанням матеріалів та запасів тощо.

Дослідженням наявності на Підприємстві простроченої дебіторської заборгованості, причин її виникнення, а також вжиття заходів Підприємством щодо її повернення встановлено, що по балансовому рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» станом на 01.01.2018 року обліковується дебіторська заборгованість перед Державним підприємством «Дослідне господарство «Новокаховське» Інституту рису Національної академії аграрних наук України (далі - ДП ДГ «Новокаховське») в сумі 300,0 тис. гривень.

Зазначена заборгованість виникла за укладеним договором купівлі-продажу від 06.04.2017 року №72, згідно якого ДП ДГ Інституту рису зобов'язується передати ДП «ДГ «Новокаховське» рис сирець у кількості 50000 кг за ціною 6 грн. за 1/кг на суму 300,0 тис. гривень з відстрочкою платежу на срок до 29.09.2017 року.

Однак, станом на 01.01.2018 року оплата від ДП «ДГ «Новокаховське» за отриманий рис сирець в сумі 300,0 тис. гривень не надійшла.

В зв'язку з чим, ДП ДГ Інституту рису звернулось до суду щодо стягнення з зазначеного підприємства боргу в сумі 300,00 тис. гривень, пені в сумі 26,70 тис. гривень, штрафу в сумі 21,00 тис. гривень.

Так, за даними бухгалтерського обліку Підприємства по рахунку 63 «Розрахунки з покупцями та замовниками» станом на 01.01.2018 року відображено дебіторську заборгованость по Антонівській сільській раді (передплата за участь у конкурсі) в сумі 14,48 тис. гривень, що виникла в січні 2016 року та по Токмацькій державній ветеринарній станції (передплата за послуги з утилізації) в сумі 8,0 тис. гривень, що виникла в квітні 2016 року, при цьому заходи щодо її стягнення Підприємством у досліджуваному періоді не вживались.

Таким чином, через авансування послуг в сумі 22,48 тис. гривень за рахунок власних обігових коштів погіршується платоспроможність Підприємства та існує ризик їх неповернення. Крім того на балансі Підприємства рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» станом на 01.01.2018 року рахується прострочена понад три роки дебіторська заборгованість в сумі 32,0 тис. гривень, яка виникла в березні 2012 року за відпущене ФГ «АРТ-А» насіння ячменю та не погашалась протягом всього досліджуваного періоду. Таким чином, через авансування послуг в сумі 22,48 тис. гривень за рахунок власних обігових коштів погіршується платоспроможність Підприємства та існує ризик їх неповернення. Крім того на балансі Підприємства рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» станом на 01.01.2018 року рахується прострочена понад три роки дебіторська заборгованість в сумі 32,0 тис. гривень, яка виникла в березні 2012 року за

відпущене ФГ «АРТ-А» насіння ячменю та не погашалась протягом всього досліджуваного періоду.

Аналізуючи фінансову діяльність підприємства, можна стверджувати, що неналежний контроль з боку керівництва Підприємства за станом розрахунків та своєчасним стягненням дебіторської заборгованості створює передумови до втрати активів в сумі 32,0 тис. гривень.

Отже, грамотне управління дебіторською заборгованістю, ефективна система контролю за її рухом та своєчасністю інкасації мають значний вплив на ліквідність підприємства, на зміцнення його фінансового стану в цілому, є необхідною умовою для успішної діяльності підприємства в майбутньому, створює передумови для швидкого зростання бізнесу і збільшення його фінансових можливостей [2].

Список використаної літератури:

1. Агропромисловий комплекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://we.org.ua/ekonomika/agropromyslovyj-kompleks-ukrayiny/
2. Аудиторський звіт за результатами державного фінансового аудиту діяльності Державного підприємства «Дослідне господарство Інституту рису Національної академії аграрних наук України за період з 01.06.2014року по 31.12.2017 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=138246
3. Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету на наукову і організаційну діяльність президії Національної академії аграрних наук України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ac-rada.gov.ua/doccatalog/document/16754557/zvit_26-2_2017.pdf?subportal=main
4. Інститут рису Національної академії аграрних наук України (НААН) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://rice.org.ua/

Стрельчукова Н. В.
Науковий керівник – Коваль С. В., к. е. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ ТА ШЛЯХИ ЇХ УДОСКОНАЛЕННЯ

Світова фінансова криза та уповільнення сільськогосподарського розвитку України негативно впливає на перспективи економічного стану країни, що не встигла в повному обсязі провести реформи і виявилася у фінансовій залежності від заходу. Закріплення ринкових відносин в Україні вимагає

перегляду поглядів на систему бухгалтерського обліку, його методологічні і організаційні процеси. За останній час у нашій країні спостерігалися істотні зміни в системі законодавства. Ці зміни докорінно торкнулися і системи оподаткування. Можна стверджувати, що в нашій країні відбувається податкова реформа. З 2011 року вступили в дію основні положення Податкового кодексу України. Відносно діяльності сільськогосподарських підприємств зміни в податковому законодавстві не можна вважати суттєвими, але тим не меньш, вони впливають на діяльність та фінансові результати аграрних підприємств.

Об'єктом оподаткування фіксованим сільськогосподарським податком є площа сільськогосподарських угідь, переданих у власність або наданих в користування сільськогосподарським товаровиробникам, у тому числі на умовах оренди, а також земель водного фонду, які використовуються риболовецькими господарствами. За умови передачі земельної ділянки в оренду, власник звільняється від сплати цього податку, оскільки платником є орендар. Ставки податку встановлено з одного гектара сільськогосподарських угідь у відсотках до їх грошової оцінки.

Податок на додану вартість (ПДВ) є одним із основних податків, за рахунок якого формується значна частина державного бюджету України. Водночас, ПДВ - це найпроблемніший податок, оскільки він складний у нарахуванні та сплаті, у зв’язку з чим виникає можливість наявності бюджетної заборгованості, ухилення від сплати податку, у тому числі за рахунок неузгодженості законодавчих актів та численних їх змін, недосконалої системи податкового обліку. Відтак, ПДВ дорогий у керуванні і регресивний за своєю природою. Він вимагає великої кількості податкових служб, дорогих комп’ютерів, значних витрат підприємців.

Прийняття Податкового кодексу України (ПКУ) не вирішило вищевказаних проблем. Крім того, до ПКУ й надалі вносяться численні зміни, приймаються окремі законодавчі акти, інші нормативно- правові акти, порушуючи принцип стабільності, на якому повинно ґрунтуватись законодавство. Звичайно, це впливає на своєчасність та достовірність обліку розрахунків з ПДВ. Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань та господарських операцій підприємств і організацій, затвердженою наказом МФУ № 291 від 30.11.99 р. для узагальнення інформації про розрахунки підприємства за усіма видами платежів до бюджету передбачено синтетичний рахунок 64 «Розрахунки за податками й платежами». Рахунок 64 має субрахунок 641 «Розрахунки за податками». Аналітичний облік розрахунків за податками ведеться за їх видами. Зокрема, для обліку ПДВ до субрахунку 641 відкривається окремий аналітичний рахунок «Розрахунки за податком на додану вартість» (наприклад, 6412 «Розрахунки за ПДВ»).

Крім того, для обліку податкових зобов'язань (ПЗ) та податкового кредиту (ПК) з ПДВ, вищевказаною інструкцією передбачено ще два субрахунки, а саме: 643 «Податкові зобов'язання», 644 «Податковий кредит».

Крім запровадження фіксованого сільськогосподарського податку для

сільськогосподарських виробників, з метою зменшення податкового тягаря на сільськогосподарських товаровиробників запроваджено відповідно до Закону України «Про податок на додану вартість» (від 18 лютого 1999 року № 442 до статті 11 та від 13 червня 2000 року №1874) пільговий режим оподаткування податком на додану вартість. Перші зміни до Закону України «Про податок на додану вартість» надали право спрямовувати суму даного податку, яку повинні сплачувати до бюджету переробні підприємства за реалізоване молоко та м'ясопродукти, для виплат дотацій сільськогосподарським товаровиробникам за поставлені на переробку молоко та худобу. Другі зміни до цього Закону надали пільги з ПДВ для сільськогосподарських підприємств щодо операцій з продажу товарів (робіт, послуг) власного виробництва, виготовлену із власної сировини, за винятком операцій з продажу переробним підприємствам молока і худоби. Згідно з цим Законом кошти від нарахованого ПДВ залишаються в розпорядженні сільськогосподарських товаровиробників і використовуються на придбання матеріально-технічних ресурсів виробничого призначення.

При цьому слід зауважити, що при заповненні Декларації по ПДВ такі підприємства повинні нараховувати та вказувати суми ПДВ (податкова декларація з ПДВ, затверджена наказом ДПА України під 30.05.97 р. № 166 (у редакції наказу ДПА України від 15.06.2005 р, № 213), стаття 209 Податкового кодексу України), але ці суми не перераховуються до бюджету, а акумулюються на спеціальному рахунку та залишаються у розпорядженні підприємства.

Згідно діючого законодавства з 01.07 2013 року всі платники ПДВ зобов’язані звітуватись перед органами ДПС в електронному вигляді, що для сільгосптоваровиробників вимагає додаткових витрат. Результати запроваджені пільговим режимом оподаткування податком на додану вартість виявили негативні моменти щодо його застосування. Насамперед, негативним чинником є те, що у процесі нарахування та виплат пільг за рахунок ПДВ спостерігаються часті зловживання. Вони визвані непрозорістю застосування пільгового режиму оподаткування. Для сільськогосподарських підприємств часто залишалося взагалі невідомим те, що держава дотує виробників молока та м'яса тому, що вони отримують єдину ціну на молоко та худобу (часто сума дотації взагалі не включалася і в розрахунок такої ціни).

Особливість єдиного податку платників 4 групи (у минулому - фіксованого сільськогосподарського податку) полягає в тому, що по-перше, його рівень фіксується на певний час; по-друге, базою оподаткування виступає грошова оцінка сільськогосподарських земель і, по-третє, він заміняє 4 податки та збори - податок на прибуток підприємства, земельний податок, збір за спеціальне використання води, збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності (у частині провадження торговельної діяльності).

Проте потрібно визнати, що науково-практична дискусія стосовно економічних вигід запровадження фіксованого податку для сільськогосподарських товаровиробників і економіки в цілому, що набула особливої гостроти під час його введення, триває і до нині.

Період функціонуваннння фіксованого сільськогосподарського податку поряд з його очевидними перевагами дозволив виявити й суттєві вади: невідповідність системному підходу до побудови податкової системи, необґрунтований перерозподіл податкового навантаження серед товаровиробників, порушення прав членів трудових колективів на соціальний захист та пенсійне забезпечення. Зміни, що відбулися у механізмі справляння фіксованого сільськогосподарського податку, фактично повертають сільськогосподарську галузь на загальні умови оподаткування. Неухильне зростання з 2005 року рівня податкового навантаження досягнуло свого максимуму вже в 2010 році і за неврегульованого цінового механізму може виявитися непомірним для товаровиробників.

Отже, на сьогодні оподаткування сільськогосподарських товаровиробників та його особливості залишається досить актуальним питанням, оскільки, від системи оподаткування залежить не лише поповнення державного бюджету, але і розвиток такої важливої галузі, як сільське господарство. Поряд з цим, особливості оподаткування суттєво впливають на формування облікової політики сільськогосподарського товаровиробника.

Список використаної літератури:

1. Бурова Т.А. Удосконалення організації обліку податкових платежів на підприємстві / Т.А. Бурова, О.М. Волковицька // Науковий вісник МДУ ім. В.О. Сухомлинського. – 2014. – № 52(101). – С. 28–33.

2. Герасимук І.В. Облік та контроль розрахунків сільськогосподарських підприємств з бюджетом : автореф. дис. … канд. екон. наук : спец. 08.00.09 / І.В. Герасимук ; Національний аграрний ун-т. – К., 2007. – С. 20.

3. Гутуряк К.О. Шляхи вдосконалення обліку розрахунків із бюджетом по податку на додану вартість / К.О. Гутуряк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com.

4. Гойда О.О., Черевик Н.В. Актуальні проблеми бухгалтерського обліку розрахунків із бюджетом / О.О. Гойда, Н.В. Черевик // Економічні науки: Облік і аудит. – 2012.

Ткачук К.О.
Науковий керівник - Круковська О. В.,к.е.н.,доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м.Херсон

ОСОБЛИВОСТІ НОРМАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Сільське господарство характеризується значним рівнем витрат на виробництво. Найбільш витратною вважається галузь тваринництва, зокрема виробництво молока. Перед бухгалтерською службою підприємства стоїть

завдання не тільки своєчасного і повного відображення в обліку витрат, а й пошук шляхів для зниження їх рівня.

Нормативне регулювання обліку витрат в Україні здійснюється П(С)БО 16 «Витрати», яке у своїй діяльності застосовують виробничі підприємства. Для врахування галузевих особливостей аграрного виробництва в Україні у 2007 році було запроваджено П(С)БО 30 «Біологічні активи». Внаслідок цього підприємства, які здійснюють сільськогосподарську діяльність в обліку витрат мають керуватися обома П(С)БО. При цьому виникають певні проблеми з визначенням сутності витрат виробництва та витрат на біологічні перетворення в сільському господарстві.

Основним нормативним документом, який визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні, є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1]. Що стосується витрат на виробництво та виходу продукції, то вони регулюються й опираються у своєму визначенні на цей Закон.

Згідно з П(С)БО 16 «Витрати» це – зменшення економічних вигід у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення капіталу (крім змін капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власником) [2].

НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [3] визначають витрати як зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення власного капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками).

Згідно з п. 17 П(С)БО 30 «Біологічних активи» витрати, пов'язані з біологічними перетвореннями біологічних активів, визнаються витратами основної діяльності.

У П(С)БО 30 «Біологічні активи» наводиться визначення біологічних перетворень як процесу якісних і кількісних змін біологічних активів [4]. Біологічне перетворення охоплює процеси росту, дегенерації, виробництва продукції і відтворення, які викликають якісні або кількісні зміни біологічного активу. В сучасній науковій літературі постало питання про необхідність дати більш точне й об'єктивне визначення цього терміна.

У науковій літературі визначення категорії «витрати на біологічні перетворення» формулюють як витрати, щоздійснює підприємство для підтримання якісних і кількісних змін біологічних активів. Тобто це витрати на виробництво сільськогосподарської продукції та додаткових біологічних активів, які здійснені з моменту визнання біологічних активів до моменту припинення біологічних перетворень.

Визначення місця та складу витрат на біологічні перетворення у складі витрат виробництва, безперечно, має вплив на визнання та розмір витрат, пов'язаних з біологічними перетвореннями та на їх відображення в обліку.

Отже, можна зробити висновок про нетотожність понять «витрати на

виробництво» та «витрати на біологічні перетворення». Витрати на виробництво продукції, крім витрат влас- 18 не на біологічні перетворення, включають технологічні витрати, що здійснюються до моменту визнання біологічних активів, та витрати, що здійснюються після моменту припинення біологічних перетворень [5].

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 16 липня 1999 р. № 996-XIV (із останніми змінами станом на 22.12.2011 р.). – Режим доступу : https://www.zakon4.rada.gov.ua.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» від 31 грудня 1999 р. № 318 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.zakon4.rada.gov.ua.
3. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до річної фінансової звітності» від 7 лютого 2013 р. № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.zakon4.rada.gov.ua.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи» від 18 листопада 2005 р. № 790 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.zakon4.rada.gov.ua.
5. Іщенко Я. П. Сутність витрат на біологічні перетворення та особливості методики їх обліку [Електронний ресурс] / Я. П. Іщенко, М. Ю. Іщенко. – Режим доступу : https://www.google.com.ua. УДК 657 О.Ю. Акименко, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, опода.

Тютюнник М. С.,
Науковий керівник – Пилипенко К. А., д. е. н., доцент
Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава

ОБЛІК ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ: ОСОБЛИВОСТІ США

Для функціонування та забезпечення діяльності кожного підприємства важливе значення має наявність довгострокових (необоротних, позаоборотних, постійних) активів, до яких належать: основні засоби, земля, нематеріальні активи, природні ресурси, а також довгострокові фінансові вкладення [1].

Зокрема, особливим видом довгострокових активів є природні ресурси, до яких належать: мінеральні копалини, вугілля, нафта, газ, торф, ліси тощо. Характерними ознаками природних ресурсів є те, що вони повністю виснажуються і не відновлюються, а тільки замінюються в результаті тривалого природного процесу. Тому після видобутку вони перетворюються у товарно-матеріальні запаси, які підлягають подальшій переробці чи продажу [2].

Такі невідтворювані природні ресурси згідно з МСБО 16 «Основні засоби»

не належать до об’єктів основних засобів, але, разом з тим, і не підпадають під сферу впливу інших стандартів з обліку активів, зокрема: МСБО 2 «Запаси», МСБО 38 «Нематеріальні активи», МСБО 40 «Інвестиційна нерухомість» тощо. Тому зважаючи на це, у 2006 року був виданий МСФЗ 6 «Розвідка та оцінка запасів корисних копалин», що регламентує облік активів і витрат добувного підприємства на стадії розвідки та оцінки запасів [6]. Після прийняття МСФЗ 6 в Україні з 01 січня 2009 року набуло чинності П(С)БО 33 «Витрати на розвідку корисних копалин», що визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати на розвідку та визначення обсягів і якості корисних копалин, її розкриття у фінансовій звітності. Проте, як і МСФЗ 6, так і П(С)БО 33 поширюється лише на етап розвідки запасів корисних копалин, залишаючи поза увагою етап дослідно-промислової розробки родовищ, власне, добування природних ресурсів та етап ліквідації родовища і проведення робіт з відновлення природного середовища. За таких умов підприємства самостійно розробляють способи і методи обліку витрат, пов’язаних з природокористуванням і закріплюють їх в своїй обліковій політиці [3].

На підприємствах США для природних ресурсів використовують рахунок «Natural resources (Природні ресурси)» з деталізацією назв видів природних ресурсів: «Natural resources – Oil (Природні ресурси, нафта)», «Natural resources – Gas (Природні ресурси, газ)», «Natural resources – Mine (Природні ресурси, шахта)», «Natural resources – Timber (Природні ресурси, ліс)» тощ [4].

На момент купівлі чи виявлення природні ресурси відображають в обліку згідно з принципом собівартості, яка, крім вартості придбання, містить витрати, пов'язані з розробкою [5]. Надалі, первісна вартість природних ресурсів повинна розподілятися між тими обліковими періодами, в яких використання цього виду активів буде сприяти отриманню доходу. Процес розподілу вартості природних ресурсів протягом терміну їх експлуатації на частини, які визнаються поточними витратами відповідних облікових періодів називається виснаженням [2].

Облік виснаження природних ресурсів здійснюється залежно від кількості видобутої продукції. Відповідно вартість виснаження на одиницю продукції розраховується шляхом ділення первісної вартості (за вирахуванням ліквідаційної вартості, якщо така має місце) на очікуваний обсяг запасів природних ресурсів [4].

В свою чергу, для визначення суми витрат на виснаження, що мають бути нараховані за поточний період, необхідно вартість виснаження на одиницю продукції помножити на кількість одиниць природник ресурсів, отриманих у цьому періоді [5].

В обліковій практиці підприємств США сума витрат на виснаження звітного періоду може бути відображена в обліку двома способами [2]:

1. Шляхом відображення нагромадження виснаження природних ресурсів записом: Дт «Витрати на виснаження»

Кт «Нараховане виснаження».

2. Шляхом прямого зменшення балансової вартості природних ресурсів записом: Дт «Витрати на виснаження»

Кт «Природні ресурси».

Що стосується затрати на розвідку та розробку нафтових і газових сховищ, то вони можуть обліковуватися двома способами:

1. Собівартості успішних робіт, за яким нафтові компанії капіталізують лише витрати, які забезпечили успішне відкриття родовищ природних ресурсів; у випадку невдалої розвідки родовищ, такі витрати відразу списують на збитки [4].

2. Повної вартості – всі витрати, включаючи витрати на пусті свердловини, обліковуються як актив, тобто капіталізуються, а виснаження по ньому нараховується протягом очікуваного терміну використання продуктивних ресурсів [5].

Однак остаточна позиція по цьому питанню не визначена ні Комітетом з МСБО, ні Радою зі стандартів фінансового обліку США. Тому прийнятними вважаються обидва способи, а вибір одного з них залишається на розсуд компаній добувних галузей.

Отже, природні ресурси є активами які в результаті видобування виснажуються, а їх характерною рисою є те, що при видобутку вони перетворюються на запаси та призначені для реалізації. У Балансі підприємства США природні ресурси відображаються у розділі довгострокових активів окремими статтями.

На момент купівлі чи виявлення природні ресурси відображають в обліку згідно з принципом собівартості, яка, крім вартості придбання, містить витрати, пов'язані з розробкою. За період експлуатації природного ресурсу його купівельна вартість має розподілятись між обліковими періодами, в яких використання цього виду довгострокових активів сприяло отриманню доходу. Процес списання вартості природних ресурсів в облікових періодах називається виснаженням. В свою чергу, витрат на виснаження в обліку відображаються або шляхом відображення нагромадження виснаження природних ресурсів, або шляхом прямого зменшення балансової вартості природних ресурсів. Таким чином, природні ресурси є важливим об’єктом бухгалтерського обліку, особливо у підприємствах видобувної галузі. А достовірна інформація про наявність природних ресурсів значною мірою визначає їх конкурентоспроможність.

Список використаних джерел:

1. Лучко М. Р. Бухгалтерський облік в зарубіжних країнах : навч. посіб. [Електронний ресурс] / М. Р. Лучко, І. Д. Бенько – Тернопіль : ТНЕУ, 2016. – 370 с. – Режим доступу: http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/282/1/эк.лок..pdf

2. Воронко Р. М. Облік у зарубіжних країнах : навч. посіб. [Електронний ресурс] / Р. М. Воронко – Львів: «Магнолія 2006», 2012. – С. 744. – Режим доступу: https://pidruchniki.com/1584072045756/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/oblik_u_zarubizhnih_

krayinah

3. Осадча Т. С. Сутність природної ренти як об’єкта бухгалтерського обліку [Електронний ресурс] / Т. С. Осадча // Вісник ЖДТУ. Серія : Економічні науки. – 2016. – № 4. – С. 85-92. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzhdtu_econ_2016_4_10

4. Онищенко В. О. Облік у зарубіжних країнах: навч. посіб. [Електронний ресурс] / В. О. Онищенко, М. І. Бондар, В. В. Дубовая – К.: «Центр учбової літератури», 2015. – 576 с. – Режим доступу: https://pidruchniki.com/2015061065124/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/oblik_u_zarubizhnih_krayinah

5. Губачова О. М. Облік у зарубіжних країнах : навч. посіб. [Електронний ресурс] / О. М. Губачова, С. І. Мельник – К. : «Центр учбової літератури», 2008. – 432 с. – Режим доступу: https://pidruchniki.com/14510702/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/oblik_u_zarubizhnih_krayinah

6. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності. URL: http://vobu.ua/ukr/documents/accounting/ item/mizhnarodni-standarti-bukhgalterskogo-obliku-tafinansovojizvitnosti?app_id=24

Федорко В. Ю.
Науковий керівник – Шепель І. В., к. е. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

НАПРЯМИ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ ОПЕРАЦІЙ З ОБЛІКУ ДОХОДІВ І ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ

Одним із вагомих напрямів для проведення аудиту є опрацьовування господарських операцій з обліку доходів та фінансових результатів діяльності. У практиці проведення перевірок аудиторська перевірка доходів є одна з найскладніших. Це зумовлено тим, що цей вид перевірок систематизує всі боки фінансово-господарської діяльності підприємства. Тому організація аудиту операцій з обліку доходів є надзвичайно важливою.

Деякі аудиторські фірми проводять одночасно з внутрішнім аудитом зовнішній аудит, який є винятково розповсюдженим. Його завданням є вірогідна оцінка та підтвердження достовірності фінансової звітності підприємства. Внутрішній аудит під час аудиторської перевірки, є складовою частиною системи зовнішнього аудиту і подібний з оцінками, прийомами й методами, які використовуються внутрішніми аудиторами.

Мета аудиту доходів полягає у встановленні вірогідності показників первинних документів щодо обчислення доходів та відображення фінансових результатів діяльності, своєчасності облікового відображення початкових даних в облікових реєстрах, відповідності методики обліку доходів від реалізації, інших операційних, фінансових та інвестиційних доходів, надзвичайних

доходів чинному законодавству.

Завданнями аудиту обліку доходів і фінансових результатів діяльності є:

- перевірка правильності відображення доходів і фінансових результатів діяльності в залежності від класифікаційних груп;
- встановлення достовірності та правильності обставин визнання та вартісної оцінки доходів і результатів від звичайної діяльності;
- перевірка правильності накопичення та віднесення доходів від реалізації продукції (товарів, робіт та послуг) на результати основної діяльності;
- перевірка правильності накопичення та віднесення доходів операційної, фінансової, інвестиційної і надзвичайної діяльності на фінансові результати;
- свідчення об'єктивності та правильності облікового відображення операцій з обліку доходів операційної діяльності і фінансових результатів діяльності;
- дотримання чинного законодавства щодо правильності обчислення і відображення в фінансовій звітності доходів і фінансових результатів діяльності згідно з принципами ведення бухгалтерського обліку.

Операції та господарські процеси, що пов'язані з визначенням доходів від операційної діяльності і результатів звичайної діяльності, а також взаємовідносини, що утворюються всередині підприємства, а також за його межами є предметом аудиту операцій з обліку основних показників діяльності. Об'єкти аудиту створюються в залежності від мети, яку потрібно досягнути аудитору при організації і вивченні операцій з обліку доходів і результатів діяльності (табл. 1).

Таблиця 1

Напрями та об'єкти аудиту операцій з обліку доходів і фінансових результатів діяльності

Напрямок аудиту	Об'єкти аудиту
1	2
Облікова політика підприємства	- класифікація доходів в залежності від видів діяльності
	- умови визнання доходу від реалізації продукції
	- умови визнання доходу від надання послуг
	- умови визнання доходу від цільового фінансування
	- умови визнання доходу як наслідок споживання активів підприємства іншими сторонами
	- умови оцінки доходу
	- розкриття у Примітках до фінансової звітності облікової політики
Операції та їх облікове відображення	- дохід від реалізації готової продукції, виконаних робіт і наданих послуг)
	- вирахування з доходу
	- інший операційний дохід
	- дохід від участі в капіталі
	- інші фінансові доходи
	- інші доходи
	- надзвичайні доходи
	- фінансові результати діяльності підприємства
Записи в первинних документах та облікових регістрах	- первинні документи (рахунки-фактури, виписки банку, накладні, товарно-транспортні накладні тощо)
	- облікові реєстри (журнал-ордер № 6)
	- Головна книга
	- документація з інвентаризації
	- фінансова звітність підприємства

Напрямок аудиту	Об’єкти аудиту
Недотримання законодавства та зловживання	- при складанні первинних документів
	- відображення інформації в облікових регістрах
	- при складанні фінансової звітності
	- при здійсненні кореспонденції рахунків

Існує безліч досліджень з теоретичних аспектів та визначень внутрішнього аудиту. Ми схиляємось до думок тих авторів, які вважають, що внутрішній аудит – це “перевірка, що проведена на підприємстві його працівниками (внутрішніми аудиторами) з метою надання потрібної облікової інформації правлінню для внутрішнього поточного контролю і прийняття ефективних управлінських рішень”. На нашу думку, одним з напрямів удосконалення організації бухгалтерського обліку й аудиту доходів операційної діяльності на сучасному етапі є нормативне закріплення обов’язку його проведення за особою, яка володіє відповідними професійними знаннями.

Список використаних джерел:

1. Гончар Л.А. Аудит фінансових результатів діяльності підприємства:проблеми та шляхи вирішення /Л.А. Гончар // Молодий вчений. – 2016. - №3 (30). – С.52-55

2. Аліева Л.М. Методика аудиту звіту про фінансові результати і шляхи їх вдосконалення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/55156/02-Alieva.pdf?sequence=1

3. Селіверстова І.О. Перспективні шляхи вирішення проблем обліку доходів і витрат підприємства // І.О. Селіверстова, І.І. Зозуля [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://jrnl.nau.edu.ua/index.php/PPEI/article/download/530/514

Храпунова Т.
Науковий керівник – Круковська О. В., к. е. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ПОДАТКОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ НА ОСНОВІ КОМПЛЕКСНОГО ПІДХОДУ

Одним із напрямків підвищення ефективності господарювання на підприємствах промисловості є запровадження податкового планування, що являє собою інтеграційний процес раціоналізації господарської діяльності з позиції відповідності діючому податковому законодавству та стратегії життєздатності суб'єктів господарювання.

Для вітчизняних промислових підприємств податкове планування виступає необхідним засобом адаптації до мінливості зовнішнього середовища.

Складання прогнозу податкових платежів, виявлення та аналіз факторів, які впливають на рівень оподаткування, оцінка економічної діяльності вкладання коштів у бізнес за існуючого рівня податкового навантаження створюють підґрунтя для обрання підприємствами більш оптимального варіанту здійснення фінансово-господарської діяльності в умовах чинної податкової системи України. Податкове планування дозволяє підприємству уникнути багатьох складних ситуацій, частково усуває негативний ефект невизначеності середовища функціонування, поліпшує координацію дій, сприяє більш раціонального їх використанню фінансових ресурсів, дозволяє керівництву приймати більш обґрунтовані управлінські рішення.

Важливі теоретичні та практичні аспекти податкового планування на підприємствах в наш час досліджувались і висвітлювалися такими вітчизняними вченими, як А. Кізима, А.Г. Завгородній, А.В. Єлисєєв, В.П. Вишневський, Д. Липницький та ін. Проте до теперішнього часу методика організації податкового планування для промислових підприємств чітко не розроблена. Тому це питання є актуальним і являє собою важливу науково-практичну проблему.

З процесуальної точки зору податкове планування на підприємстві - це формування системи параметрів, які визначають стан оподаткування господарюючого суб'єкта і заходів впливу на нього [2, с. 56].

Все це знаходить відображення в податковому плані підприємства. Тому методики податкового планування на основі комплексного підходу має розпочинатися саме з розробки податкового плану .

З метою проведення моніторингу та прогнозу ефективності податкового планування з точки зору внутрішнього податкового адміністрування, оцінки реального податкового потенціалу промисловим підприємствам пропонується складання податкового паспорта суб'єкта господарювання.

На наш погляд, в податковий паспорт промислового підприємства варто включити наступні розділи:

1. Загальна характеристика підприємства.
2. Основні показники фінансово-господарської діяльності підприємства.
3. Відомості про рахунки в банках та інших кредитних установах.
4. Доходи, що не підлягають оподаткуванню.
5. Дані про перевірки платника податків.
6. Зовнішньоекономічна діяльність.
7. Заборгованість по податках та зборах в бюджетну систему України,
8. Основні показники податкового навантаження на організацію.
9. Ефективність податкового потенціалу підприємства.

Матеріально-технічні ресурси, задіяні в процесі податкового планування, визначаються до створення групи планування заходів щодо податкової оптимізації і формуються з двох частин [1, с. 107]:

- перша частина складається з елементів матеріально-технічної бази, що знаходиться у розпорядженні тих підрозділів підприємства, співробітники яких зайняті плануванням податкових платежів;

- друга частина створюється спеціально з меток функціонування податкової групи.

Серед всього переліку матеріально-технічних ресурсів, необхідних для успішного здійснення функції податкового планування, істотне місце повинні займати забезпечення податкової групи сучасними інформаційно-обчислювальними комплексами, необхідним для застосування статистико-математичних методів визначення варіантів розподілу заходів щодо податкове оптимізації;

- використання в процесі роботи бібліотечного фонду, що складається з нормативної, наукової, практичної і періодичної літератури;

- застосування баз даних законодавства Україні, ще полегшують пошук необхідної документації нормативно-правового характеру.

Фінансова база організації податкового планування формується виходячи з потреб в здійсненні заходів щодо податкової оптимізації. Крім того, керівництво підприємства повинне сформувати політику стимулювання працівників груп планування, реалізації, контролю та оцінки ефективності заходів по податковій оптимізації.

В процесі податкового планування здійснюється збір і обробка даних про ситуації, які виникають на підприємстві під впливом системи оподаткування, розробляються різні схеми діяльності, визначаються фінансові й товарні потоки, взаємовідносини з постачальниками, покупцями, кредиторами, що дозволяє приймати певні управлінські рішення.

Запропонована методика податкового планування базується на комплексному підході і передбачає: систематизацію податкових схем та їх підбір за першочерговістю використання при розробленні проектів податкового планування; вибір оптимального проекту на основі критеріїв оптимальності; комплексний аналіз податкового поля та результатів податкового планування; поточний моніторинг виконання податкових планів, за результатами якого нівелюється вплив негативних чинників через використання резервних та аварійних проектів.

Таким чином, податкове планування на промислових підприємствах являє собою комплексний, інтеграційний процес, раціоналізація якого повинна базуватися на комплексному підході з використанням досягнень економічних, фінансових та юридичних наук. Впровадження в системі управління промислових підприємств методики податкового планування на основі комплексного підходу дозволить зробити більш змістовні висновки щодо подальшого розвитку діяльності та знизити податковий ризик при прийнятті управлінських рішень в конкретній проблемній ситуації.

Список використаних джерел:

1. Вишневський В. Оценка возможностей снижения налогового бремени в переходной єкономике/ В. Вишневський, Д. Липницький // Вопросы экономики. - 2000. - № 2. - С. 107-116,

2. Загородній А.Г. Податки та податкове планування підприємницької діяльності / А.Г. Загородній, А.В. Єлисєєв. - Л.; Центр Бізнесу-Сервісу 2003. - 152 с.

3. Иванов Ю.Б. Налоговое планирование; принципи, методи, инструменты / Ю.Б. Іванов, В.В. Карпова, Л.Н. Карпов. - Х-: ИД «ИНЖЕК», 2006. - 272 с.

4. Кізима А.Я. Податковий менеджмент: [навч.-метод. посібник] / А.Я. Кізима. - Тернопіль: Астон, 2004. - 166 с.

Чир'єва І. В.
Науковий керівник – Шепель І. В., к. е. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Визначення прибутку, як фінансового результату господарської діяльності, є одним із важливих питань методології бухгалтерського обліку в усі часи його функціонування. Особливого значення набула ця проблема в даний час.

У світовій практиці фінансовий результат визначають за певним видом діяльності. У методиці, що застосовується у Франції, це фінансовий результат від експлуатаційної, фінансової та надзвичайної діяльності. Канадські фірми, наприклад, для визначення кінцевого результату використовують таку класифікацію: виробництво, транспорт, постачання, реалізація, фінанси і бухгалтерія, персонал і адміністрування.

Але більшість країн світу розглядають фінансовий результат з позиції, чи отриманий він в результаті звичайної чи надзвичайної діяльності. В загальних рисах фінансовий результат обчислюють як різницю між доходами та витратами. Доходи підприємства класифікуються за різними ознаками.

Залежно від виду діяльності розрізняють доходи від:

- звичайної діяльності;
- надзвичайної діяльності.

Так, відповідно до П(С)БО 15 "Дохід" і до Плану рахунків доходи отримані від основної діяльності, називають "Доход від реалізації продукції (робіт, послуг)". Оосновна діяльність – це операції, що пов'язані з виробництвом та реалізацією продукції (робіт, послуг). Вони є головною метою створення підприємства і забезпечують основну частку його доходу. На наше переконання, доход, отриманий від основної діяльності, доцільно називати "Доход від основної діяльності", а рахунок 70 "Доходи від реалізації" замінити назвою "Доходи від основної діяльності".

Така ж невідповідність існує і між фінансовою і інвестиційною діяльністю й отриманими від неї доходами. Тому пропонуємо отримані від інвестиційної діяльності доходи називати "Доходи від інвестиційної діяльності", рахунок 74 "Інші доходи" назвати "Доходи від інвестиційної діяльності", а рахунок 793

“Результат іншої звичайної діяльності” назвати “Результат інвестиційних операцій”, рахунок 72 “Доход від участі в капіталі” назвати “Доход від фінансової діяльності”. Запропоновані пропозиції представлені в табл. 1.

Отже, уточнення назв окремих доходів, рахунків та складу фінансових результатів залежно від предмета діяльності забезпечить основу для досить стрункої системи відображення формування фінансових результатів.

Згідно із міжнародними та національними положеннями (стандартами) обліку, для визначення фінансового результату використовують принцип відповідності (ув’язка доходів і витрат). Методологічною базою застосування даного принципу є метод нарахування. В деяких країнах метод нарахування називається принципом нарощування або накопичення і відокремлений в самостійний принцип.

Таблиця 1

Запропоновані зміни до Плану рахунків та класифікації доходів відповідно до П(С)БО 15

Назва відповідно до нормативних документів	Пропонується
1. Відповідно до Плану рахунків	
70 “Доходи від реалізації”	70 “Доходи від основної діяльності”
72 “Доход від участі в капіталі”	72 “Доход від фінансової діяльності”
74 “Інші доходи”	74 “Доходи від інвестиційної діяльності”
793 “Результат іншої звичайної діяльності”	793 “Результат інвестиційних операцій”
2. Відповідно до П(С)БО 15	
Доходи від реалізації продукції (робіт, послуг)	Доходи від основної діяльності
Інші доходи	Доходи від інвестиційної діяльності

Для сільськогосподарських формувань проблематичним питанням є правильне розподілення доходів і витрат між періодами діяльності, причиною якого є сезонне виробництво сільськогосподарської продукції. Саме тому оборотний капітал агропромислових підприємств обертається лише один раз на рік, а іноді і за триваліший період.

Досліджуючи питання методики визначення фінансового результату, порівнюючи з іншими галузями економіки, в сільському господарстві крім методики обліку на результат впливає ще ряд чинників: сприятливі кліматичні умови, підприємницька ініціатива, протекціонізм держави. Для організації системи аналітичних рахунків, на яких протягом облікового періоду відображаються доходи та витрати підприємства, необхідно виходити із потреб внутрішнього менеджменту та вимог форм зовнішньої фінансової звітності і відповідних рахунків та субрахунків чинного Плану рахунків.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 29 листопада 1999 р. № 290 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

http://zakon5.rada.gov. ua/laws/show/z0860-99

2. Скрипник М.Є. Облік і аналіз фінансових результатів в управлінні виробничим підприємством : автореф. дис. ... канд. екон. наук / М.Є. Скрипник. – К., 2014. – 23 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : eprints.kname.edu.ua/.../3/arefSKRYPNYK-01-09-2014.do

Черниш Н. С.
Науковий керівник – Круковська О. В., к. е. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІТ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ І МОЖЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Мотивація – обов'язковий інструмент управління персоналом. Вона є одним з головних моментів, що визначають відносини між співробітниками і компанією. В Україні прийнято вважати, що найкраща нагорода за працю – гроші, проте кращі західні менеджери з управління персоналом відводять значну роль нематеріальним способам мотивації [1].

Сполучені Штати Америки – ідеологи сучасних методів ведення бізнесу. У 60-і роки XX століття в США були розроблені основні принципи роботи з людськими ресурсами, системи матеріальної і нематеріальної мотивації, способи підвищення лояльності співробітників. Всі методи мотивації на підприємствах США можна поділити на дві групи: ті, що підтримують престиж організації, і ті, що стимулюють продуктивність і якість праці. Стимули першої групи забезпечують підбір і закріплення найбільш кваліфікованих кадрів, другі – підтримують високий рівень результативності.

До стимулів першої категорії можна віднести відрахування в пенсійний фонд, страхові і лікарняні доплати, участь в прибутках.

Стимули другої категорії – це преміювання в формі грошових виплат, просування на службі, моральне стимулювання тощо. Практично всі американські компанії, крім системи винагород, надають своїм співробітникам медичне страхування за рахунок фірми, програми підвищення кваліфікації, корпоративні обіди та багато іншого[2].

Розмір преміювання працівника в американських фірма визначається категорією робочого місця, на яке він призначений. Особливе значення має ефективне преміювання директорів, керівників підрозділів, фінансових працівників, керівників проектних груп, працівників збуту та інших. В американських компаніях розмір премії коливається від 10 до 50% окладу в залежності від посади. Однак, деякі фірми виплачують керівникам вищої ланки премії в розмірі окладу. Велику увагу американці приділяють і підвищені кваліфікації своїх працівників. Навчання, на думку американців, сприяє підвищенню індивідуальної трудової віддачі та збільшення прибутку компанії [3].

Важливе мотиваційне значення в діяльності передових фірм США має надання працівникам лікарняних послуг. Вони надаються для працівників і членів їх сімей через місяць після початку роботи в фірмі. При виплаті працівникам певної суми коштів в корпоративні фонди, покривається певна частина їх витрат на лікування. Заслуговує інтерес система "стоматологічного плану" при певних обмеженнях на протезування і послуги, програми виплат з втратою працездатності, починаючи з моменту прийняття на роботу, програми страхування життя, які розповсюджуються на інших членів родини, дружину, дітей, працюючого, програми пенсійного забезпечення. Вагомі місця займають програми пенсійного плану збережень, засновані на можливостях використання пільгових режимів накопичення грошових сум, зменшенні виплати податків [2].

У Нідерландах основна роль, яка визначає зацікавленість і трудову активність працівників, відводиться пільгам та компенсаціям. Якщо у працівника виникла необхідність у консультації лікаря, то компанія надає своєму співробітнику дві оплачувані години – протягом яких він може спокійно відправитися в лікарню. А якщо підлеглий протягом трьох місяців був відсутній на роботі – наприклад, через хворобу, – то він отримує один додатковий оплачений день відпочинку.

У Швеції першорядними цінностями є дружба, партнерство і колектив. На другому місці в рейтингу пріоритетів у шведів стоїть цікава робота, і лише на сьомій позиції – розмір заробітної плати. На сьогоднішній день багато шведських компанії дозволяють своїм співробітникам працювати вдома.

Практично 69% жителів Франції вважають найкращою нематеріальну мотивацією – гнучкий графік роботи. Не менш важливими французи вважають медичне та соціальне страхування за рахунок компанії, а також допомогу у виплаті кредитів. Широке поширення у Франції отримало і корпоративне харчування [2].

Вищими мотиваційними цілями управлінської політики фірм Німеччини є: зміцнення почуття спільності працівників фірми, виховання кадрів у дусі партнерства; налагодження прямих неформальних контактів; сприяння розвитку і індивідуальних навичок працівників, ініціативи, творчих засад; відповідність цілей працівників до цілей підприємства [3].

На жаль, в Україні, що володіє значним у світі кадровим і інтелектуальним потенціалом, компанії недостатньо використовують інструменти, пов'язані з підвищенням мотивації співробітників, роблячи основний акцент на "маніпулюванні зарплатою", підвищуючи або знижуючи її в залежності від успіхів структури на ринку. Тільки великі компанії сьогодні при прийомі на роботу пропонують спеціалістам високого рівня не тільки високу зарплату, але й "рясний" соціальний пакет, що закриває частину важливих витрат життєдіяльності людини.

Отже значну частину міжнародного досвіду мотивації персоналу доцільно використовувати на українських підприємствах, проте кожний з них вимагає специфічної попередньої підготовки, як людини, так і зовнішнього середовища, в якому вона працює.

Список використаної літератури

1. Байда О. Мотивація праці як складова успіху організації /О.Байда // Вісник національного Хмельницького університету. – 2010.- № 14. – С.55-57
2. Гривківська О. В. Мотивація персоналу в зарубіжних компаніях/ О.В. Гривківська // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – №9. – С.86-91
3. Дигун О. Современие реалии мотивации/ О.Дигун //Управление персоналом. – 2011- №7. – С.72-78.

Шалигін О. А.
Науковий керівник – Круковська О. В., к. е. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ІНФОРМАЦІЮ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Виникнення поняття облікової політики в Україні, як елементу системи бухгалтерського обліку, є результатом реформування обліку у відповідності до ринкових відносин та проявом змішаного підходу до регламентування бухгалтерського обліку. Облікова політика дає можливість обирати гнучкі підходи до організації обліку залежно від вимог користувачів, чи власника, чи податківця, чи інвестора. На жаль, на сучасному етапі бухгалтери використовують певні елементи облікової політики, міркуючи не про точність і вірогідність інформації, а про найбільш вигідні для організації фінансово-економічні показники.

На сьогодні підприємства України при виборі облікової політики користуються Законом України ”Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні”, в якому це поняття дещо відрізняється від визначення в американських стандартах, а саме: ”облікова політика - це сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання і подання фінансової звітності [1].

Вчені та практики, що вивчають питання облікової політики, наголошують на тому, що значення облікової політики недооцінюється в практичній діяльності підприємств [2, 3]. До розробки облікової політики в багатьох випадках ставляться формально, не вивчають наслідків застосування тих чи інших елементів облікової політики.

З метою документального оформлення облікової політики підприємства та системної, реалізації її складові доцільно об'єднати у групи. Аналіз теоретичних та практичних підходів до групування складових облікової політики з метою формування документу дозволив виділити два найбільш поширених підходи. У відповідності до першого, складові облікової політики групуються за двома ознаками: організаційною та методичною (при чому, щодо першої ознаки дискусій та протиріч не виникає, а щодо другої, то окремі автори її називають

методичною інші – методологічною). Другий підхід полягає у виділенні трьох груп складових облікової політики: організаційної, методичної і технічної (технологічної) [4].

Слід зауважити, що з прийняттям Податкового кодексу України [5] значення облікової політики та її документального оформлення суттєво зросло. Посилюється вагомість Наказу про облікову політику як правовстановлюючого документу, що визначає не лише правила бухгалтерського обліку а і їх застосування у цілях оподаткування. Так, наприклад, згідно п. 145.1.9. нарахування амортизації в цілях оподаткування здійснюється підприємством за методом, визначеним саме наказом про облікову політику з метою складання фінансової звітності.

Загалом для забезпечення ведення бухгалтерського обліку підприємство самостійно може обирати чотири форми його організації (рис.1).

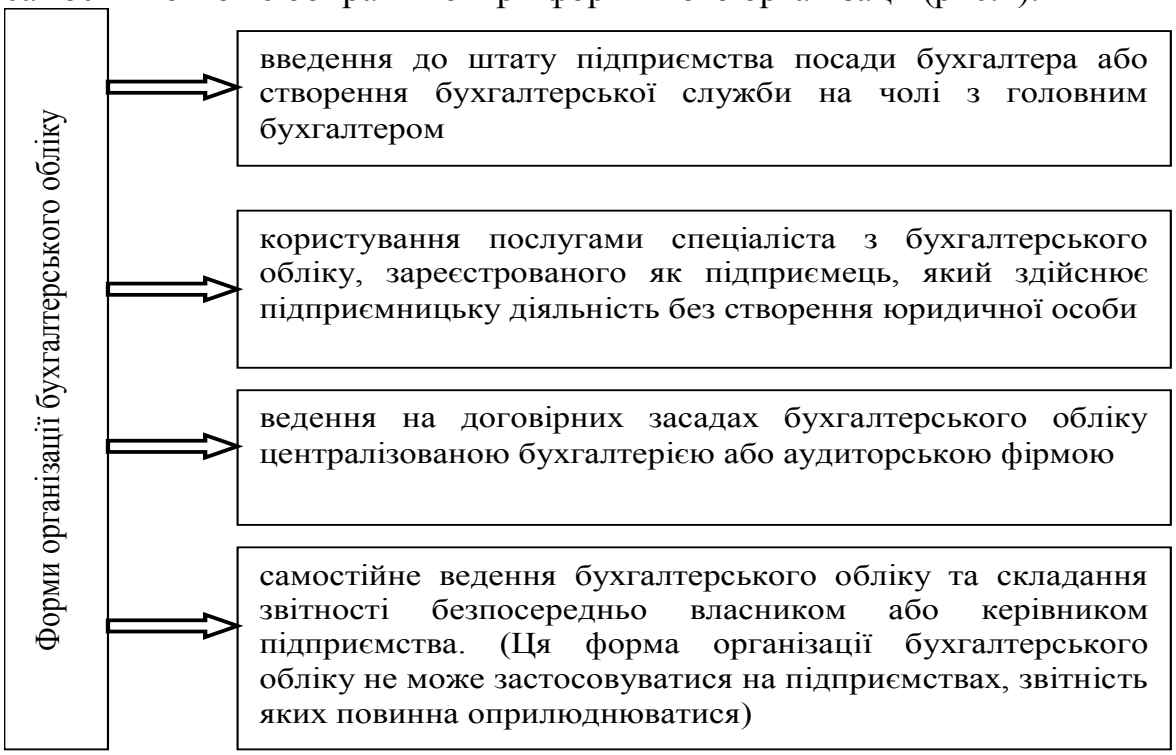

Рис. 1 Форми організації бухгалтерського обліку на підприємстві

Негативний вплив на змістовність облікової політики чинить той факт, що практично всі підприємства не використовують для оформлення облікової політики додатки до наказу про облікову політику, де можуть наводитися:положення про бухгалтерську службу, посадові інструкції працівників бухгалтерії, форма договору (контракту) з організацією або бухгалтером - спеціалістом, який веде бухгалтерський облік, інші аналогічні документи.

Можна зробити висновок, що через відображені в наказах, організаційні елементи облікової політики не проглядається стрункa система бухгалтерської служби організацій, що ускладнює своєчасне отримання повної і достовірної інформації про господарюючого суб'єкта.

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.99р. №996-XIV [Електронний ресурс] – Режим доступу:http://zakon.rada.gov.ua.

2. Житний П. Принципи формування облікової політики / П. Житний // Бухгалтерський облік і аудит. – 2005. – №4.– С. 25–28.

3. Жук В.М. Запровадження галузевих стандартів бухгалтерського обліку (до проекту Концепції розвитку бухгалтерського обліку в аграрному секторі економіки України) / В.М. Жук // Облік і фінанси АПК. – 2008. – № 3. – С. 77-81.

4. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17.

Шевченко В. В.
Науковий керівник – Коваль С.В., к.е.н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ОЦІНКА ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ

У реальних умовах, починаючи від вибору напрямів та об’єктів банківських операцій до розподілу отриманих доходів, необхідним є врахування впливу багатьох факторів. Ефективність банківської діяльності перебуває під впливом численних факторів – внутрішніх (ендогенних) та зовнішніх (екзогенних), які визначають рівень прибутковості банківської установи. Перші фактори прямо залежать від організації роботи банку, другі – від зовнішніх умов. Таким поділом доцільно керуватися, моделюючи фінансово-господарську діяльність банку, зокрема, операції з депозитами, здійснюючи комплексний пошук резервів для підвищення ефективності роботи банку та максимізації його прибутку [1, с. 3]. Класифікацію факторів впливу на ефективність діяльності банку зображено в табл. 1.

Відповідно до інформації, поданої в табл. 1, діяльність банків значною мірою залежить від зовнішніх (екзогенних) факторів. Зовнішніми факторами є ті, які справляють найістотніший вплив на фінансову стійкість банку та його прибутковість. До таких факторів найбільш доцільно віднести такі їхні групи, як ринкові, а також загально правові та адміністративні. Серед ринкових факторів найбільший вплив на ефективність діяльності банку справляють економічні умови господарювання, рівень техніки і технології, реальні доходи населення, довіра суб’єктів господарювання та приватних осіб до банківської системи, демографічні чинники, структура ринку, конкуренція, попит і пропозиція на кредитні ресурси, кредитоспроможність позичальників тощо. Найбільш впливовими зовнішніми факторами слід вважати важелі державного регулювання, фінансову, грошово-кредитну та податкову системи.

Таблиця 1

Класифікація факторів впливу на ефективність банківської діяльності

<table>
<tr><th>Зовнішні фактори</th><th>Внутрішні фактори</th></tr>
<tr><td rowspan="2">Законодавчо-правові та адміністративні фактори
Рівень стабільності та досконалості нормативно-правових документів, що регулюють банківську діяльність; наявність законодавчо встановлених пільг для банківського бізнесу;
податкова, фінансова політика держави; грошово-кредитна політика НБУ; механізм формування та розподілу прибутку; процедура реєстрації та ліцензування банківської діяльності, політична ситуація в країні.</td><td>Економічні фактори
Обсяг і структура ресурсної бази; рівень капіталізації банку; обсяг і структура кредитно-інвестиційного портфеля; обсяги витрат; ефективність використання банком ресурсів</td></tr>
<tr><td>Технологічні фактори
Рівень технологічного супроводження операцій банку; наявність інновацій, ноу-хау; рівень використання банківських технологій; рівень автоматизації банківської діяльності</td></tr>
<tr><td>Ринкові фактори
Рівень інфляції; загальноекономічна ситуація в країні; рівень розвитку банківської системи; банківська конкуренція; попит і пропозиція на фінансові ресурси та ціни на них; довіра клієнтів до банківської системи; потенційна кредитоспроможність та фінансовий стан позичальників (фізичних і юридичних осіб);
інвестиційна привабливість галузей економіки; стан розвитку фінансових ринків; зайнятість ніш на ринку банківських послуг.</td><td>Соціальні фактори
Рівень кваліфікації персоналу; можливості щодо підвищення кваліфікації персоналу; поліпшення умов праці та життя; соціальний захист працівників банку; рівень заробітної плати; наявність додаткових доплат</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Комерційно-ділові фактори
Характер взаємовідносин з іншими банками; характер ділових контактів з клієнтами; наяв-ність зв’язків із зарубіжними інвесторами і контрагентами, взаємовідносини з НБУ.</td><td>Організаційні фактори
Організаційна структура банку та функціональна побудова; організація фінансового менеджменту; наявність філійної мережі; наявність розробленої стратегії діяльності банку на конкретний період; швидкість реагування менеджменту банку на зміни умов банківської діяльності.</td></tr>
<tr><td>Регіональні фактори
Економічне становище регіону, в якому працює банк; взаємовідносини з регіональними органами влади; географічне розташування банків; наявність і стан розвитку економічної та фінансової інфраструктури.</td><td>Маркетингові фактори
Доступ до інформації про залучення та розміщення коштів; рекламна діяльність; спектр продуктів, пропонованих банком; швидкість та якість обслуговування; досвід роботи банку; діловий імідж банку серед підприємницьких структур та населення.</td></tr>
</table>

Банки можуть розраховувати на подальший розвиток та посилення своїх ринкових позицій, переконавши своїх діючих та потенційних акціонерів, інвесторів, вкладників у тому, що його діяльність зможе забезпечити належне управління переданих йому в користування фінансовими ресурсами та досягнути привабливого рівня ефективності діяльності. Виконання цього завдання на сучасному етапі розвитку банківської системи стимулює розробку нових форм і методів адекватної оцінки механізмів ціноутворення, бюджетування та стимулювання найприбутковіших видів банківського бізнесу.

Суттєво впливає на фінансову стійкість і прибутковість банків також рівень,

динаміка та коливання реальних доходів юридичних та фізичних осіб. Важливим фактором впливу на діяльність банківської системи є розвиток окремих галузей економіки, що визначає спрямованість банківської стратегії з урахуванням стану і перспектив розвитку окремих сфер економічної діяльності та ймовірності залучення коштів на депозити від підприємств тих чи інших галузей.

Цілком очевидно, що можливість формування депозитної бази залежить від прибутковості діяльності тих підприємств та наявності в них вільних власних коштів. Таким чином фінансовий стан цілих галузей економіки може бути прийнятий за відправну точку щодо вибору депозитної, кредитної та інвестиційної політики банку.

Рівень інфляції і наявність інфляційних очікувань є важливим фактором формування стратегічних напрямів банківської діяльності – перш за все в плані оцінки строковості залучення коштів при здійсненні банками депозитних операцій. Спотворення економічних розрахунків, невизначеність перспектив розвитку та майбутньої динаміки цін істотно підсилюють ризики, пов'язані із здійсненням депозитних та кредитних операцій. Відтак інфляційні процеси суттєво звужують ресурсну базу для кредитних операцій, що пов'язано із скороченням заощаджень населення і підприємств у зв'язку із невигідністю розміщення коштів на депозитних рахунках, рівень дохідності яких в умовах високих темпів інфляції не може компенсувати відповідне зростання цін.

Список використаних джерел:

1. Галайко Н. Р. Теоретичні підходи до визначення суті ефективності банківської діяльності / Н. Р. Галайко // Сучасні наукові дослідження – 2003 : метеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. Том 21. Економічні науки. – Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2006. – С. 3–5. (том 21).

Шевякіна Г. Ю.
Науковий керівник – Круковська О. В., к. е. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ПРАКТИК НА ПІДПРИЄМСТВАХ

В Законі України «Про вищу освіту » говориться, що практика студентів – невід'ємна складова підготовки фахівців. Для проведення навчально-виробничої практики навчальні заклади можуть створювати власні або використовувати за договором інші матеріально-технічні бази. Однак, незважаючи на це університети покладають на плечі студентів обов'язок знайти підприємство, яке візьме їх на практику. Однак, студент не зобов'язаний цього робити, але в нормативних документах передбачено, що самостійний пошук – це лише право студента. І для його реалізації потрібно отримати дозвіл від відповідних кафедр.

Студенти укладають договори про проведення практики із базами практики

на строк до п’яти років. А якщо студент знайшов базу практики самостійно, йому слід додати до університету лист-запрошення студента на проходження практики на підприємстві. На підставі цього листа-запрошення виш укладає угоду з підприємством. Університет зобов’язаний розробити програму практики для узгодження, але не пізніше ніж за тиждень до початку практики – список практикантів і список керівників практики із числа викладачів.

Нами визначено обов’язки бази практики:

- Прийняти студента на практику згідно календарного плану;
- Створити необхідні умови для виконання студентами програм практики, не допускати використання їхньої праці на посадах і роботах, що не відповідають програмі практики й майбутньої спеціалізації;
- Провести з практикантами обов’язкові інструктажі з охорони праці, забезпечити безпечні та нешкідливі умови праці на кожному робочому місці;
- Вести облік виходу на роботу студентів-практикантів;
- Призначити безпосередніх керівників практики наказом по підприємству;
- Після завершення практики надати характеристику на студента-практиканта.

До початку практики на підприємстві слід видати наказ, у якому зазначити:

- Конкретні види робіт для студентів-практикантів, що мають відповідати навчальній програмі;
- Відповідальних працівників підприємства за проведення практики;
- Заходи щодо забезпечення умов і безпеки праці на рівні нормативних умов. Для прийняття студентів на практику підприємству необхідно оформити наказ.

Якщо на підприємстві є вакантні місця, студентів-практикантів потрібно зарахувати на штатні посади як стажерів. При цьому не менше 50% часу студента відводять на його професійну підготовку за програмою практики. Для прийняття такої фізичної особи на роботу – підприємство укладає строковий договір. Практикантам повинно бути нараховувати заробітну плату за період роботи та здійснювати оподаткування у загальному для зарплати порядку.

Після закінчення строкового трудового договору на підприємстві необхідно видати наказ про звільнення. Жодних записів про роботу практиканта в трудову книжку підприємство не робить, а видає довідку про період роботи, де зазначає спеціальність, кваліфікацію і посаду в період роботи.

Ми визначаємо, що однією з проблем на виробничій практиці керівники не приділяють достатньо уваги практикантам. Це можливо виправити, якщо буде матеріальна зацікавленість керівника практики від виробництва (головного бухгалтера або заступника). Оплату праці керівників практики можна здійснювати: через підприємства; безпосередньо навчальним закладом. Нами проаналізована ситуація про матеріальне заохочення керівників та практикантів (табл. 1).

Таблиця 1

Облік витрат підприємства на проведення практики

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1	Нараховано зарплату працівнику	92	661	1000,00
2	Нараховано зарплату практиканту	92	661	700,00
3	Нараховано єдиний внесок на доходи працівника-куратора у вигляді заробітної плати (1000*37,58%)	92	651	375,80
4	Нараховано єдиний внесок на зарплату практиканта (700*37,58)	92	651	263,06
5	Утримано із зарплати куратора: єдиний внесок (1000*3,6%) податок на доходи ((1000-3,6%)*15%)	 661 661	 651 641	 36,00 144,60
6	Утримано із зарплати практиканта: ➢ єдиний внесок (700*3,6%) ➢ податок на доходи ((700-3,6%)*15%)	 661 661	 651 641	 25,20 101,22
7	Виплачено із каси заробітну плату: ➢ куратору практики ➢ практиканту	 661 661	 301 301	 556,40 310,52

Таким чином, якщо не буде впроваджено механізм матеріального заохочення керівників практики від підприємства і вищого навчального закладу та студента-практиканта, якість навчання студентів з вищою освітою буде поступово знижуватися.

Шестова М. А.
Науковий керівник – Круковська О. В., к. е. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ОПОДАТКУВАННЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Об’єктивна необхідність державного регулювання малого бізнесу зумовлена потребою глибоких і швидких структурних змін у національній економіці та недостатньою ефективністю ринкових механізмів актуальними постають питання підтримки економічної рівноваги, впливу на якісні зміни економіки та стимулювання її розвитку шляхом стимулювання розвитку малого бізнесу податковими інструментами.

Сфера діяльності малого бізнесу представляє собою специфічний механізм соціально-економічного життя суспільства, який стимулює розвиток конкуренції, запровадження великими компаніями нової техніки і технології виробництва, покращення ефективності виробництва та економіки країни в цілому. Політика держави у розвитку малого бізнесу полягає в збалансуванні інтересів держави та бізнесу, оптимальних умов для підприємницької діяльності та збільшення конкурентоздатності суб’єктів господарювання.

Суб'єктами господарювання визнаються учасники господарських відносин, які здійснюють господарську діяльність, реалізуючи господарську компетенцію (сукупність господарських прав та обов'язків), мають відокремлене майно і несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна, крім випадків, передбачених законодавством. Суб'єкти господарювання залежно від кількості працюючих та доходів від будь-якої діяльності за рік можуть належати до суб'єктів малого підприємництва, у тому числі до суб'єктів мікропідприємництва, середнього або великого підприємництва [1].

В Україні існує певна система оподаткування суб'єктів господарювання. Система оподаткування – продукт закономірного результату економічного розвитку суспільства, об'єктивно необхідна частина її економічної структури, що втілює досить складне утворення законодавчих і нормативних актів, які регулюють взаємовідносини між державою і підприємцем. Ця система перебуває в постійному русі, що знаходить відображення в появі офіційних документів, які регулюють оподаткування підприємницької діяльності [2; 3].

Оподаткування підприємств малого та середнього бізнесу є головним чинником зовнішнього середовища, який суттєво впливає на їхню діяльність. Саме малі підприємства малого та середнього бізнесу, які не потребують великого стартового капіталу та забезпечують високу оборотність ресурсів, здатні швидко реагувати на зміни ринкового попиту та за рахунок цього забезпечувати рівновагу на споживчому ринку в умовах нестабільної економіки й обмеженості фінансових ресурсів.

Система оподаткування суб'єктів малого бізнесу має сприяти розвитку економічної системи в цілому, тобто забезпечувати створення оптимальних сум податкових надходжень до різних рівнів сектору загального державного управління для забезпечення виконання ним відповідних функцій і в той же час не зменшувати стимулів для отримання суб'єктом малого бізнесу високих доходів. Для досягнення цієї мети з боку держави та суб'єкту підприємницької діяльності необхідно розробити сприятливий податковий клімат як для поповнення державної скарбниці, так і для стимулювання нарощування та покращення стану суб'єктів малого бізнесу.

Сучасну динаміку розвитку суб'єктів малого та середнього бізнесу в Україні визначають два основних параметри: 1) потреба в ефективній системі оподаткування; 2) незрозуміла у деяких випадках, схильна до подвійного тлумачення та ухилення від сплати податків чинна система оподаткування дрібного бізнесу.

Від розвитку підприємств малого та середнього бізнесу залежить функціонування економіки країни в цілому, однак в Україні дрібному підприємництву поки що не приділяється належної уваги, не розроблена чітка стратегія регулювання та не обґрунтована програма розвитку цієї форми господарювання, недосконалою є система фінансування та матеріально-технічного забезпечення становлення і розвитку малого та середнього бізнесу.

Діюча система оподаткування вимагає проведення інвентаризації законодавчої бази, розробки процедури усунення недоліків нормативно-

правового характеру. Основними стратегічними цілями реформування системи оподаткування суб'єктів малого бізнесу слід вважати такі:

- простота та зрозумілість податкових норм для суб'єктів господарювання;
- скорочення витрат платників на нарахування і сплату податків та держави на їх адміністрування.
- нарощування критичної маси суб'єктів малого бізнесу;
- легалізація тіньового сектору економіки;
- підвищення конкурентоспроможності вітчизняного бізнесу.

Також для розширення сектору підприємств малого бізнесу та їх стійкого розвитку в умовах економічної ситуації країни дуже важливим є аналіз світового досвіду діяльності малого бізнесу та можливість його використання в Україні. В умовах ефективної та стабільної державної підтримки підприємства малого та середнього бізнесу мають кращі можливості адаптації до кризових явищ в економіці, зростання цін на сировину та енергоносії, маневрування на ринку товарів і послуг. Дрібні підприємства достатньо швидко займають сфери діяльності, в яких не зацікавлений великий бізнес, що в значній мірі допомагає подолати стагнаційні явища в економічній системі країни, створити умови для стабільної економічної ситуації в Україні.

Список використаних джерел:

1. Господарський кодекс України [текст]: офіс. текст: за станом на 20 квітня 2011 р. – Х.: Одісей, 2010. – 192 с. – ISBN 978-966-633-970-9.
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань регулювання підприємницької діяльності [Електронний ресурс]: Закон України від 18.09.2008 р. № 523-VI // Офіц. веб-сайт Верховної Ради України.: – Режим доступу до дж.: http://zakon2.rada.gov.ua.
3. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 22.03.2012 р. № 4618-VI // Офіц. веб-сайт Верховної Ради України.: – Режим доступу до дж.: http://zakon2.rada.gov.ua.
4. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності [Електронний ресурс]: Закон України від 19.04.2012 р. № 4014-VI // Офіц. веб-сайт Верховної Ради України.: – Режим доступу до дж.: http://zakon2.rada.gov.ua.

Шепель І. В., к.е.н., доцент,
Горпищенко І. М.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ЗБУТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Проведене дослідження стану обліку збутової діяльності в сільськогосподарських підприємствах дозволило виявити ряд питань які вимагають обґрунтованого вирішення. Серед цих питань найбільш істотними, на нашу думку, слід вважати наступні: можливість визначення за даними бухгалтерського обліку повної (комерційної) собівартості товарної

сільськогосподарської продукції, впорядкування бухгалтерського обліку збутових операцій з можливістю аналітичної деталізації та раціональна організація їх контролю.

Відповідно до п. 17 П(С)БО 16 „Витрати" адміністративні витрати, витрати на збут (витрати обігу в торгівлі) та інші операційні витрати не включаються до собівартості реалізованої продукції.

Слід відмітити, що діюча модель обліку витрат передбачає включення до собівартості лише виробничих витрат, в результаті чого формується тільки виробнича собівартість виготовленої продукції, призначеної для подальшого продажу. Комерційна (повна)собівартість жодним пунктом стандартів не регулюється, а невиробничі витрати в повному обсязі списуються на фінансові результати періоду.

В обліку витрати на збут і витрати обігу відображаються окремо від витрат, які формують собівартість реалізованої продукції і, як наслідок, комерційну (повну) собівартість, яка найбільш точно відображає розмір понесених витрат, з облікових даних отримати не можливо. Цей показник формується виключно в рамках внутрішньогосподарського обліку.

Нині діюча модель обліку витрат, на нашу думку, знижує аналітичність показника собівартості, який формується за даними бухгалтерського обліку, ускладнює процес ціноутворення. Вважаємо, що діюча модель обліку повинна передбачати можливість відокремленого обліку прямих та непрямих витрат маркетингової та збутової діяльності з метою коригування собівартості реалізації на суму прямих збутових витрат.

При цьому сільськогосподарське підприємство, залежно від специфіки його роботи, повинно самостійно визначати перелік збутових витрат, які будуть включатися до собівартості. Для побудови вдосконаленої моделі обліку необхідно розробити механізм розподілу маркетингових і збутових витрат для потреб формування показника повної (комерційної) собівартості (рис. 1).

Сучасна методика обліку передбачає відображення узагальненої інформації про собівартість реалізованої готової продукції, товарів, виконаних робіт і наданих послуг на рахунку 90 „Собівартість реалізації" з наступною деталізацією за субрахунками: 901 „Собівартість реалізованої готової продукції", 902 „Собівартість реалізованих товарів", 903 „Собівартість реалізованих робіт і послуг", 904 „Страхові виплати".

Не зважаючи на назву, рахунок 90 відображає лише виробничу собівартість. Отже, комерційна (повна) собівартість повністю ігнорується законодавством. Тому комерційна (повна) собівартість потребує дослідження та виділення в окремий об'єкт обліку з подальшим відображенням в облікових регістрах і на бухгалтерських рахунках. Враховуючи необхідність відображення в обліку показника комерційної собівартості запропоновано доповнити План рахунків враховуючи економічне значення відображуваних об'єктів обліку: рахунок 90 перейменувати із „Собівартість реалізації" на „Комерційна собівартість реалізації"; 93 „Витрати на збут" на „Маркетингові витрати", оскільки збут є частиною маркетингового комплексу.

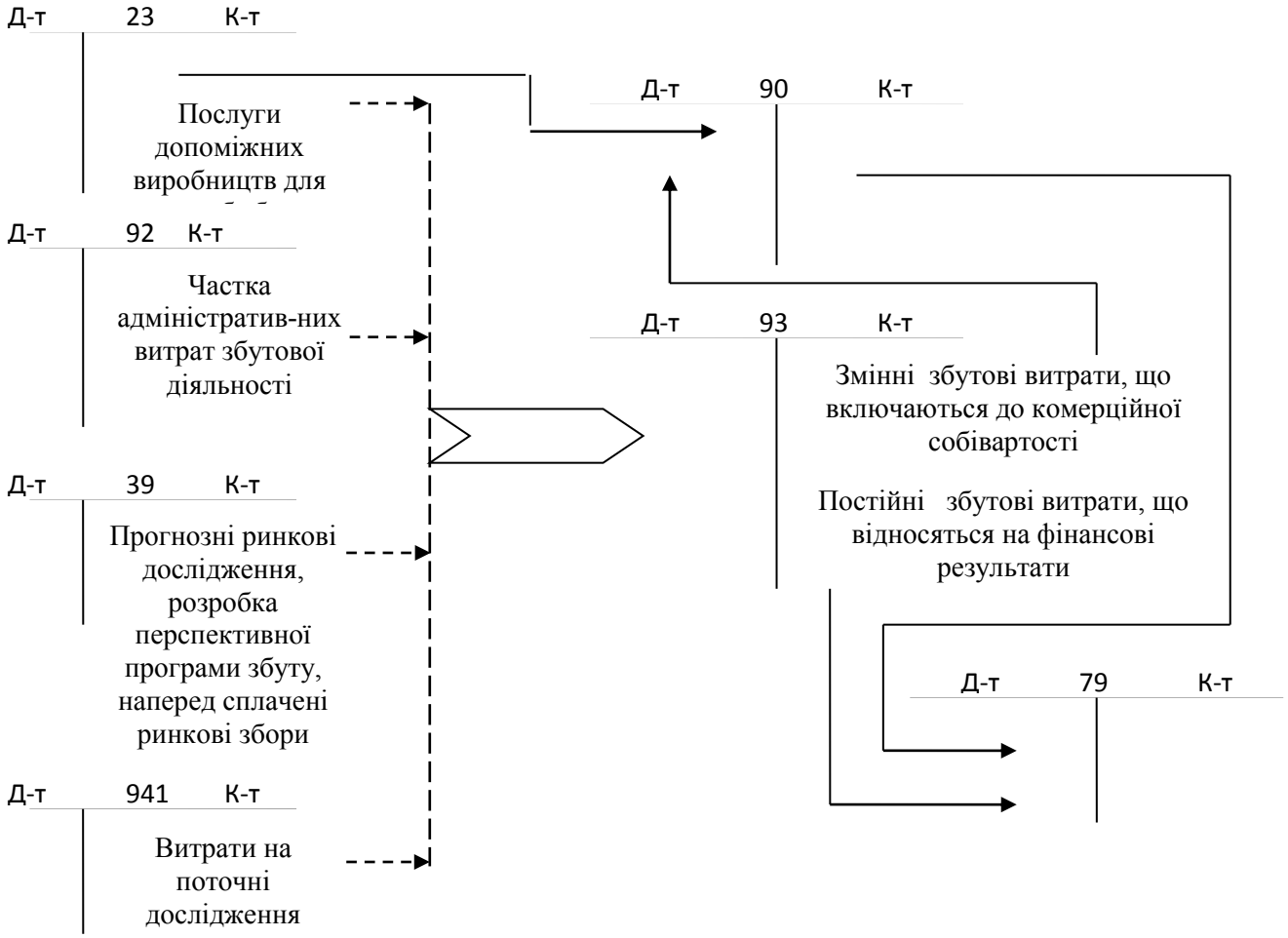

Рис. 1. Методика обліку витрат, що виникають в процесі збутової діяльності, для формування повної (комерційної) собівартості

Список використаних джерел:

1. Гавришко Н.В. Облік і аналіз маркетингової та збутової діяльності: управлінський аспект: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.04 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит / Н.В. Гавришко. – К., 2001. – 19 с.

2. Гудзенко Н.М. Облік і контроль збуту в операційній діяльності сільськогосподарських підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит / Н.М. Гудзенко. – К., 2006. – 25 с.

Шепель І. В., к. е. н., доцент,
Мельникович В. С.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА АУДИТУ АКТИВІВ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ

Для того, щоб покращити становище, підвищити прибутковості та підтримувати конкурентоспроможності вітчизняного малого бізнесу, необхідним є отримання інформації та незалежної думки щодо достовірності

показників фінансової звітності, що може бути досягнуто за умови проведення на малих підприємствах аудиту. Адже, аудит передбачає дослідження всіх ланок фінансово-господарської діяльності підприємства, що перевіряється, і висловлення професійної думки аудитора про достовірність і якість складання фінансової звітності, надання рекомендацій щодо покращення бухгалтерського обліку та прийняття ефективних управлінських рішень, можуть значно покращити роботу підприємства. Тому аудиторські перевірки дуже актуальні у вирішенні внутрішніх проблем.

Формування конкурентоздатної економіки з розвинутим приватним сектором є стратегічним курсом економічної політики України на даний момент. Для становлення та розвитку малого бізнесу важливою умовою є ефективні ринкові перебудови і реалізація стратегії економічного зростання. Економіки багатьох розвинутих держав за основу свого розвитку мають підприємства малого бізнесу, та їх валовий внутрішній продукт деяких країн складає левову частку.

Теорію, практику та методологію аудиту фінансово-господарської діяльності малих підприємств дослідно вивчають такі вчені як: Н. Бойченко, О. Будько, О. Сердюк, Л. Черніченко, О. Шапошнікова та ін. Однак, організація і методика аудиту на малих підприємствах потребує подальшого дослідження, а саме шляхом удосконалення та приведення у відповідність Міжнародним стандартам аудиту і це є основним завданням.

Регламентом проведення аудиту на вітчизняних підприємствах малого бізнесу є Закон України «Про аудиторську діяльність», Міжнародні стандарти аудиту (МСА) з урахуванням особливостей підприємств малого бізнесу, Положення з міжнародної практики аудиту (ПМПА) 1005 «Особливості аудиту малих підприємств» (International auditing practice statement 1005 The special considerations in the audit of small entities) тощо. Досить багато дискусій на даний час ведеться з питання необхідності проведення аудиту на підприємствах малого бізнесу, оскільки малі підприємства не є суб’єктами обов’язкового аудиту. З одного боку, малий бізнес – значно відрізняється від великих організацій і тому, на нього не повинні розповсюджуватися такі ж правила. Але, якщо буде відсутній аудит, то це може призведе до зниження якості звітності, інформації, що отримується з неї та погіршення фінансового управління.

Важливим критерієм для проведення аудиту на малому підприємстві, є співвідношення витрат на аудит та інформаційних вигод від наслідків його проведення. Проведення аудиту на малих підприємствах потрібне тільки за умов: інвестування й кредитування, ліквідації підприємства та оприлюднення звітності.

Аудит, який визначає стан бухгалтерського обліку діяльності малого підприємства встановлює відповідності методики обліку, що застосовується на підприємстві, чинному законодавству щодо малого бізнесу, виявлення наявних помилок або порушень та ступеню їх впливу на достовірність бухгалтерської звітності. Також проведення аудиту малих підприємств має на меті визначення

оцінки правильності організації обліку, підтвердження законності господарських операцій, встановлення відповідності методики обліку, що застосовується на підприємстві, чинному законодавству щодо малого бізнесу, виявлення наявних помилок або порушень та ступеню їх впливу на достовірність бухгалтерської звітності.

Головним завданням бухгалтерського обліку виступає забезпечення збереження майна підприємства, тобто його активів. Від правильності формування та використання активів залежить конкурентоспроможність,и фінансова стабільність, платоспроможність та місце фірми на ринку. Аудитору при перевірці фінансово-господарської діяльності суб'єкта малого підприємництва доцільно звернути пильну увагу саме на особливості аудиту активів. Перед проведенням аудиторської перевірки, потрібно окреслити коло об'єктів, які будуть підлягати перевірці, а також які найбільш характерні до зловживань та порушень з боку працівників підприємства та адміністрації. Сектор малого підприємництва є невід'ємним елементом будь-якої розвиненої господарської системи, без якої економіка та суспільство не можуть нормально функціонувати та розвиватись. Документація малого підприємства спрощена, а сам аудит не такий складний та потребує меншої кількості асистентів в порівнянні з великим суб'єктом господарювання. В цілому можна сказати, що аудит активів малих підприємств носить суперечливий характер, з одного боку, прості за характером процедури, а, з іншого, треба знати та враховувати всю специфіку підприємства. Перехід на Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг вивели вітчизняних аудит на якісно новий рівень.

Тому для вітчизняних малих підприємств потрібно розробити Національний стандарт аудиту, який би враховував усі специфічні риси малого підприємства та надав практичну допомогу аудиторам під час проведення аудиту звітності в частині активів цих підприємств. Подальші дослідження повинні бути спрямовані на розробку способів оцінки ризиків суттєвих викривлень при аудиті активів малого підприємства, плану аудиту активів із переліком аудиторських процедур по суті, а також бланків робочих документів аудитора для перевірки активів малого підприємства.

Список використаних джерел:

1. Господарський кодекс України: за станом на 16 січня 2003 р. 436-IV зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua.

2. Особливості аудиту малих підприємств: Положенням з міжнародної практики аудиту 1005. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.apu.com.ua.

3. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.apu.com.ua.

Шепель І. В., к. е. н., доцент,
Талько Н. Г.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ОРГАНІЗАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ ЗБУТУ В ОПЕРАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Внутрішній контроль є системою, яка об'єднує в якості елементів такі форми контролю як ревізія, тематична перевірка, службове розслідування. Вибір форми внутрішнього контролю залежить від складності організаційної структури підприємства, його правової форми, видів і об'ємів діяльності, доцільності охоплення контролем різних сторін діяльності.

Майже всі нині використовувані організаційні форми внутрішнього контролю здійснюються по результатах діяльності. З цього випливає найбільш суттєвий недолік існуючих систем контролю, який полягає в тому, що вони більше орієнтовані на виконання наступного контролю і в меншій мірі – поточного. Попередній контроль регулярно здійснюється бухгалтерією або юридичним відділом (за умови його наявності в господарстві).

На даний час попередній та стратегічний контроль в сільськогосподарських підприємствах практично не здійснюється, а поточним контролем охоплена невелика частина господарських операцій, як правило, пов'язаних з виробництвом.

При впровадженні на підприємствах внутрішнього контролю слід врахувати, що він повинен вирішувати достатньо ширший спектр завдань. До функцій внутрішньогосподарського контролю можна віднести оперативну, захисну, регулятивну, інформативну, комунікативну, превентивну. Внутрішній контроль необхідний для стабільної та ефективної роботи підприємства в ринкових умовах. Він сприяє підвищенню ефективності системи бухгалтерського обліку, запобігає виникненню порушень, підтверджує достовірність внутрішньої звітності.

Відносно збутової діяльності здійснюється бухгалтерський контроль за формуванням фінансових результатів від реалізації, а сам збутовий процес від формування асортименту товарної продукції до отримання виручки з ініціативи підприємства майже не охоплений контролем.

Внутрішньогосподарський контроль має бути спрямований лише на контроль господарських процесів та контроль повноти відображення операцій в обліку і не включає контроль за раціональним використання ресурсів та збереженням активів. Такий підхід значно звужує межі застосування внутрішнього контролю, зменшує його практичну цінність. Тому, без належної нормативно-правової бази організувати внутрішньогосподарський контроль на окремому підприємстві практично неможливо. Аналогічні зауваження стосуються можливості організації та здійснення внутрішнього аудиту в сільськогосподарських підприємствах.

Отже, рівень законодавчого забезпечення внутрішньогосподарського контролю недостатній, що є однією з головних причин його занедбаного стану. В таких умовах в першу чергу варто звернути увагу на необхідність розробки галузевих інструкцій відносно організації внутрішньогосподарського контролю, в яких слід чітко визначити об'єкти, завдання, виконавців контролю.

Для з'ясування особливостей організації внутрішнього контролю збутової діяльності сільськогосподарських підприємствах розглянемо його функції та елементи, які визначають його зміст і наповнення, впливають на організацію та здійснення контрольних заходів (табл. 1).

Таблиця 1

Складові елементи внутрішнього контролю збуту

Середовище контролю	Облікова система	Засоби контролю
Організаційна структура господарського формування	Система документування	Компетентність персоналу
Принципи управління	Документообіг	Система бюджетування (контролінг) та дієвість її практичного впровадження
Управлінські методи контролю	Перевірка господарських операцій	Обмежений доступ до активів і облікових записів
Встановлення повноважень і відповідальності	Елементи облікової політики	Періодичні звірки облікових записів
Внутрішній аудит	Системні бухгалтерські записи	Матеріальна відповідальність
Вплив зовнішніх факторів	*Періодичні звірки*	*Періодичні інвентаризації*

Одним з найголовніших методичних прийомів функцій внутрішнього контролю за законністю та доцільністю операцій збутової діяльності є оптимальний розподіл контрольних функцій між працівниками бухгалтерії, який забезпечує найбільш повне здійснення контролю і включає:

1. регламентацію контрольних функцій головного бухгалтера;
2. відповідальну та виважену передачу контрольних функцій з правом другого підпису частини документів від головного бухгалтера його заступнику;
3. раціональний розподіл контрольних функцій між безпосередніми виконавцям бухгалтерського контролю.

Важлива роль в практичному вирішенні питань організації внутрішньогосподарського контролю належить головному бухгалтеру. Однак, для здійснення контрольних функцій головним бухгалтером необхідно передбачити нормативне закріплення права організації і керівництва внутрішньогосподарського контролю в посадовій інструкції (зазначаються обов'язки головного бухгалтера, описані функції по здійсненню внутрішньогосподарського контролю). Більше уваги потрібно приділяти юридичному оформленню передачі повноважень та контрольних функцій головним бухгалтером своєму заступнику і безпосереднім виконавцям контролю, що на практиці виконується досить рідко. Юридичне оформлення передачі контрольних функцій повинно створювати необхідну правову підставу для здійснення заступником головного бухгалтера контрольних функцій та

забезпечувати чіткий розподіл контрольних функцій між керівниками.

Важливим прийомом внутрішнього контролю збутової діяльності є правильний розподіл обов`язків між тими, хто здійснює бухгалтерський облік і контроль, і тими, хто безпосередньо зайнятий у збутовому процесі. Внутрішній контроль збутової діяльності має провадитися у певній послідовності. Отже, внутрішній контроль необхідно розглядати як джерело оперативного, періодичного забезпечення інформацією власників та адміністрації сільськогосподарського підприємства, що забезпечує ефективність процесу збуту.

Збут, як завершальна стадія господарського процесу, являє собою складну систему руху вартостей, яка зумовлює виникнення взаємовідносин власності та зобов'язань. Їх рух та зміна залежать від дії численних факторів, внутрішніх процесів і розвитку всього середовища. Застосування у сільськогосподарських підприємствах запропонованих методичних і організаційних аспектів внутрішньогосподарського контролю збутової діяльності дозволить суттєво розширити можливості отримання незалежної та об'єктивної оцінки контрольних процедур відносно запланованих та здійснених підприємством заходів збутової політики.

Список використаних джерел:

1. Подолянчук О.А., Слободянюк А.В. Сутність внутрішнього контролю та проблеми його впровадження у сільськогосподарських підприємствах – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://econjournal.vsau.org/files/pdfa/701.pdf.

2. Ярова Ю.Ю. Сутність внутрішнього контролю на підприємствах України – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/31_PRNT_2010/ Economics/73977.doc.htm.

Шепель І. В., к. е. н., доцент,
Хомишина Ю. П.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Існує система економічних цілей, досягнення яких є ознакою успішного управління діяльністю підприємства: - це запобігання банкрутства та крупних фінансових невдач, лідерство в боротьбі з конкурентами, зростання об'ємів виробництва та реалізації, максимізація прибутку, займання певної ніші і долі на ринку товарів.

Фінансова звітність – це система показників про майновий та фінансовий стан господарюючого суб'єкта, а також фінансових результатах його діяльності за звітний період, представлених, як правило, в табличній формі та сформованих безпосередньо в результаті закриття рахунків Головної книги.

Останні роки все більше визнання у світовій практиці набуває підхід до обґрунтування складу звітних форм, орієнтований на основного користувача – власника підприємства. Спираючись на звітність, користувач – власник

повинен отримати уявлення про чотири основні аспекти діяльності підприємства:

- майновий і фінансовий стан підприємства з позиції довгострокової перспективи (тобто наскільки стійким є дане підприємство, чи є стратегічно вигідним вкладати в нього кошти);
- фінансові результати, які регулярно генеруються даним підприємством (прибутково чи збитково працює підприємство в середньому);
- зміни в капіталі власників (зміни в чистих активах підприємства за рахунок всіх факторів, включаючи внесення капіталу, його вилучення, виплату дивідендів, формування прибутку чи збитку);
- ліквідність підприємства (тобто наявність у нього вільних грошових коштів як найважливішого елемента стабільної поточної роботи в плані ритмічності розрахунків з контрагентами).

На сьогоднішній день не існує єдиної методики використання коефіцієнтів для оцінки фінансових результатів. Кожна компанія має можливість самостійно формувати комплекс коефіцієнтів і показників, виходячи з власних потреб. Проте узагальнену модель аналізу результативності фінансово-господарської діяльності можна представити у вигляді рис. 1.

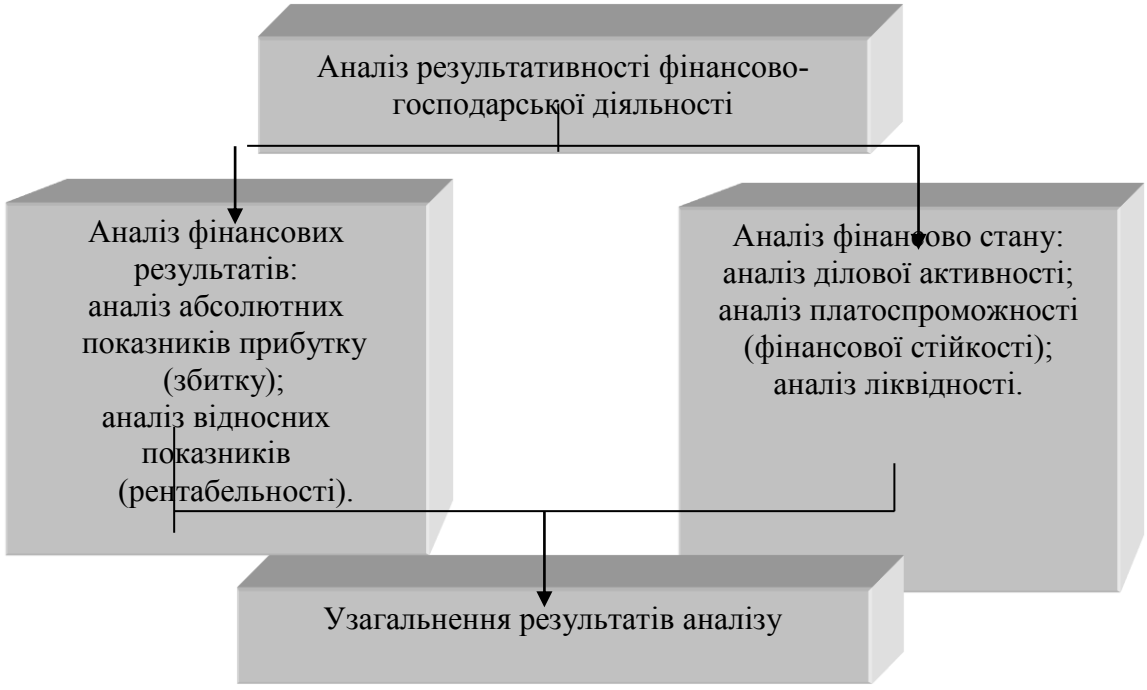

Рис. 1. Модель аналізу результативності фінансово-господарської діяльності

Представлена модель аналізу є відкритою для всіх зацікавлених осіб, оскільки базується на даних публічної звітності. Мова йде про кінцеві фінансові результати, тобто результати, які, по-перше, підводять підсумки діяльності підприємства за певний період і, по-друге, дозволяють дати комплексну оцінку його системоутворюючих характеристик, які мають важливе значення перш за все з позиції довгострокової перспективи.

До таких характеристик відносяться: ступінь фінансової стійкості; структура активів, в які вкладено капітал і які, по суті, визначають можливості стійкого генерування прибутку; оптимальність структури джерел фінансування як з позиції стабільності поточної діяльності, так і з позиції довгострокової перспективи; порівняльна динаміка капіталу, виручки, прибутку тощо.

Як видно на рис..1 в даному блоці аналізу доцільно виділити два підрозділи: оцінка фінансових результатів та оцінка фінансового стану. В першому розділі розраховуються показники прибутку та рентабельності, тобто відображається результативність та ефективність роботи за звітний період, в другому – показники, які характеризують ліквідність, платоспроможність, фінансову стійкість, оборотність коштів тощо.

Аналітичні процедури даного напрямку аналізу, безумовно можуть бути стандартизовані та уніфіковані, а результати аналізу піддаються зрозумілій інтерпретації та багатоваріантному представленню у вигляді, доступному для розуміння користувачами різного ступеню підготовки в області обліку, аналізу, фінансів (тобто варіаційність з орієнтацією на запити користувачів в рамках уніфікованої системи звітних даних).

Список використаних джерел:

1. Єпіфанова І. Ю. Фінансовий аналіз та звітність : практикум / І. Ю. Єпіфанова, В. В. Джеджула. – Вінниця : ВНТУ, 2017. – 143 с.

Шепель І. В., к. е. н., доцент,
Чайка А. В.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Трансформаційні перетворення економіки України вимагають від вітчизняних підприємств пошуку шляхів підвищення ефективності їх діяльності, удосконалення організації їх обліку і контролю, удосконалення напрямів роботи з матеріальними ресурсами підприємства.

Одним з видів ресурсів підприємства виступають запаси. Кожне підприємство намагається максимально уважно будувати політику ефективного управління виробничими запасами, адже вони є базою підтримки виробничого процесу. Необхідною умовою підтримки виробництва сільськогосподарської продукції на певному рівні є постійна наявність частини оборотних засобів у матеріальній формі. Так, щоб здійснювався процес виробництва господарство повинно мати необхідні запаси посівного матеріалу, кормів, палива, мінеральних добрив, засобів захисту рослин і тварин, запасних частин, інших

виробничих запасів. При, їх використанні збільшуються витрати на виробництво. Результатом процесу виробництва є створення готової продукції, внаслідок чого предмети праці переходять у форму готової продукції.

Однак в умовах нестабільності виробництва підприємство заінтересоване вкласти кошти у виробничі запаси та інші матеріальні цінності понад оптимальний їх рівень.

Займаючи домінуючу частину активів підприємства, запаси грають вагому роль у формуванні структури витрат підприємств, а їх вартість суттєво впливає на рівень рентабельності виробництва. Раціональне використання виробничих запасів несе в собі потенціал підвищення ефективності виробництва. У свою чергу, формування достовірної інформації про наявність та рух виробничих запасів і правильне ведення бухгалтерського обліку їх вартості забезпечує достовірність фінансової звітності.

Сьогодні сільськогосподарські підприємства потребують суттєвого реформування структури управління господарською діяльністю. При цьому велике значення має визначення мінімальної величини виробничих запасів на підприємствах, оскільки матеріальні витрати на цих підприємствах займають найбільшу питому вагу. Тому актуальність проблеми обліку і аналізу виробничих запасів сільськогосподарського підприємства не викликає сумніву і потребує дослідження.

Критичний огляд наукових праць дослідників і фахівців у галузі обліку дозволяє виокремити такі наступні негативні аспекти, що притаманні обліково-аналітичній роботі з виробничими запасами: складність та дискусійність аспектів визначення справедливої (ринкової та неринкової) вартості запасів; застосування с-г підприємствами застарілих галузевих нормативно-правових актів з обліку і контролю виробничих запасів; низький рівень оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємства; відсутність комплексного поєднання даних усіх видів обліку підприємства для забезпечення керівництва підприємства необхідною управлінською інформацією; невідповідний рівень (а найчастіше і взагалі – відсутність) контролю та оперативного регулювання процесів утворення запасів (визначення оптимального їх рівня; вивчення обсягів, причин створення та політики реалізації понаднормативних запасів); обмеженість контролю використання виробничих запасів ретроспективним контролем фактичної собівартості та ін.

Потенціал підвищення ефективності функціонування виробничих запасів в сучасних умовах ринкових перетворень в Україні полягає в удосконаленні методики та організації їх бухгалтерського обліку і контролю. Реалізація даного потенціалу, крім того, забезпечить удосконалення обліково-аналітичного управління виробничими запасами та підсилить точність, достовірність та правильність їх обліку.

Для досягнення зазначеної мети необхідно здійснювати наступні організаційні заходи: підвищення оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємства; обґрунтування категорійного

апарату терміну «виробничі запаси», їх класифікації та складу; розробка системи автоматизації обліково-аналітичних робіт в управлінні виробничими запасами та обґрунтування раціональних методів проведення інвентаризації виробничих запасів в умовах автоматизації; узгодження механізмів бухгалтерського та податкового обліку виробничих запасів; організація виваженої аналітично-моніторингової роботи з запасами на кожному підприємстві (оцінка ефективності управління запасами; аналіз обсягів запасів у динаміці та чинників, що вплинули на їх зміну; аналіз впливу рівня цін тощо); використання науково обґрунтованих, орієнтованих на сучасні умови ринкових перетворень механізмів нормування та планування запасів (із застосуванням експертних та економіко-математичних методів); чітка організація обліково-контрольних процедур руху запасів підприємства (застосування прийомів обліку за центрами відповідальності, заходів контролю та оперативного регулювання процесів утворення запасів).

Підсумовуючи, можна стверджувати, що реалізація перелічених напрямів удосконалення обліку запасів вітчизняними підприємствами призведе до значного підвищення результативності їх фінансово-економічної діяльності. Вирішення комплексу суперечливих та дискусійних питань обліково-аналітичного управління виробничими запасами є актуальним для с-г підприємств України і потребує подальших досліджень з метою створення передумов для формування більш ефективної обліково-управлінської моделі.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99

2. Рибалко О.М. Вдосконалення обліку виробничих запасів / О.М. Рибалко // Держава і регіони. Серія «Економіка та підприємництво».– 2008. – № 3. – С. 210–215.

Юрченко А. Ю.
Науковий керівник – Круковська О. В., к. е. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕСПЕЧЕННЯ ПРИ АНАЛІЗІ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Інформаційне забезпечення аналізу власного капіталу являє собою систему даних і способи їх опрацювання, що дозволяють вивчити реальний стан об'єкта управління, виміряти вплив факторів, які його визначають, а також виявити можливості здійснення управлінських дій. Відповідно цього, придатність інформації для прийняття рішень залежить від її відповідності наступним вимогам: державна регламентація, практичність інформації, своєчасність подання, зіставність показників, доступність і гласність, раціональність, обов'язковість подання, вірогідність, методологічна єдність розрахунків показників, дієвість.

Розвиток ринкових відносин супроводжується істотними зрушеннями у складі та структурі джерел фінансового забезпечення господарської діяльності підприємства. Одним із головних показників, що характеризують його фінансову стійкість, стає величина власного капіталу підприємства. Змістовність аналізу власного капіталу підприємства значною мірою визначаються станом інформаційного забезпечення.

Основними джерелами інформації про формування і рух власного підприємства є фінансова звітність, а саме, Звіт про власний капітал і Баланс. Зміст і форма Звіту про власний капітал, а також загальні відомості до розкриття його статей визначаються НП(С)БО 1 «Загальні вимогидо фінансової звітності», який складений на основі окремих параграфів МСФО 1 «Подання фінансової звітності», 20 «Облік державних грантів і розкриття інформації про державну допомогу», 32 «Фінансові інструменти: подання». Звіт про власний капітал (ф. №4) містить інформацію про види власного капіталу підприємства і операції,що призвели до змін (збільшення, зменшення) у капіталі. Він вирізняється заочною деталізацією і враховує усі коригування, пов'язані зі зміною облікової політики підприємства, виправленням помилок, будь-які інші зміни в обліку, що впливають на оцінку елементів власного капіталу.

Слід зазначити, що особливість заповнення Звіту про власний капітал полягає у тому, що зміна одного виду капіталу одночасно призводить до зміни іншого виду капіталу. При цьому показники, які призводять до зменшення залишку відповідного елемента власного капіталу в Звіті відображаються у дужках. Не виключаються і зміни, які в цьому Звіті зачіпають тільки один вид капіталу, наприклад, таке витрачання прибутку як нарахування дивідендів слід показати тільки зменшенням нерозподіленого прибутку.

Звіт про власний капітал побудований за принципом перетину граф та рядків, та відповідно до структури Плану рахунків. Такий порядок побудови

Звіту передбачає розміщення по горизонталі форми джерел утворення власного капіталу, а по вертикалі статей з відображенням інформації про його зміни.

Таким чином, у графах Звіту про власний капітал відображаються складові власного капіталу підприємства – статутний, пайовий, додатковий вкладений, резервний, інший додатковий, неоплачений та вилучений капітал, а також нерозподілений прибуток. У рядках Звіту відображаються залишки за кожним із видів капіталу на початок та кінець року, а також зміни у капіталі за рахунок різних факторів: корегування залишків на початок року, переоцінка активів, розподіл прибутку, внески учасників та вилучення капіталу, інші зміни в капіталі. На підставі таких даних у Звіті про власний капітал визначається величина змін в капіталі за звітний період. Алгебраїчна сума, що відображає початковий залишок (сальдо) з урахуванням змін за кожним видом власного капіталу повинна дорівнювати залишкам на кінець періоду (сальдо), що відображено в балансі.

Для складання звіту про власний капітал необхідно мати підготовлені регістри бухгалтерського обліку та інші форми річної звітності, зокрема, Баланс та Звіт про фінансові результати. Величина власного капіталу підприємства також відбивається у 1 розділі пасиву Балансу, що перетерпів значні зміни в процесі формування системи бухгалтерського обліку. У підсумках балансу включається оплачена вартість статутного капіталу, що визначається вирахуванням із загальної вартості випущених акцій, тобто зареєстрованого статутного капіталу, суми дебіторської заборгованості власників (учасників) за внесками у капітал (неоплачений статутний капітал). Окремою статтею виділений пайовий капітал, формування і використання якого має деякі особливості відповідно до діючого законодавства України. Додатковий капітал розділений на додатковий капітал, що дорівнює емісійному доходу, та інший додатковий капітал.

Отже, діюча методологія обліку робить інформацію фінансової звітності більш зрозумілою. Уній міститься інформація про всі складені елементи власного капіталу, а також суми неоплаченого і вилученого капіталу, що зменшує його до фактично сплаченого, тобто, реального рівня.

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 16 липня 1999 р. № 996-XIV (із останніми змінами станом на 22.12.2011 р.). – Режим доступу : https://www.zakon4.rada.gov.ua.

2. Рогожин М.Ю. «Офіс-майстер». - Додаток до журналу «Довідник секретаря та офіс-менеджера», 2012. – М.:МЦФЕР, 2012. – 325 с.

3. «Діловодство» (Організація і технології документаційного забезпечення управління): Підручник для вузів/ Кузнєцова Т. В., Санкіна Л.В., Бикова Т. А. та ін.; під ред. проф. Т. В. Кузнєцової. – М.:ЮНИТИ- ДАНА,2013. – 359 с.

Яковенко В.Р.,
Науковий керівник Пилипенко К.А. – д.е.н., доцент
Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава

ПОРІВНЯННЯ ПРИНЦИПІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПОРТУГАЛІЇ ТА УКРАЇНИ

Завдання бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності полягає в тому, щоб надавати надійну і своєчасну інформацію для менеджерів, власників, потенційних інвесторів і багатьох інших, і стандартизація бухгалтерського обліку підкреслює цю важливість.

Основна мета, що ставиться перед системою бухгалтерського обліку і звітності в Португалії, – це забезпечити корисність річних бухгалтерських звітних документів для їх користувачів, а отже, зробити їх надійними і співставними. Крім цього, зазначені характеристики бухгалтерської справи разом із принципами повинні забезпечити істине і неупереджене представлення стану компанії, її прибутків і збитків.

Бухгалтерський облік в Португалії регулюється державою через комітет з бухгалтерського обліку Comissao de Normalizacao Contabilistica (CNC). CNC випускає стандарти, положення, технічні інтерпретації та інше.

Положення Стандарти обов'язкові як для промислових, торгівельних і других організацій приватного сектора, так і для державних торговельно-промислових підприємств, за винятком банків, страхових компаній і державних установ.

Португальський Загальний план бухгалтерської справи передбачає виконання таких бухгалтерських принципів як: принцип обережності. Прибуток повинен обліковуватися тільки після його одержання. Але збитки варто заносити відразу ж після їхньої появи. Амортизаційні відрахування повинні проводитися незалежно від того, чи одержує компанія прибуток чи несе збитки.

В Україні бухгалтерський облік та фінансова звітність ґрунтуються на таких принципах як: повне висвітлення – фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій та подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі.

Другим принципом в Португалії є функціонування – продовження ділової активності. А в Україні автономність – кожне підприємство розглядається як юридична особа, відокремлена від її власників, у зв’язку з чим особисте майно та зобов’язання власників не повинні відображатися у фінансовій звітності підприємства;

Третій принцип первісна вартість говорить, шо статті показуються по первісній вартості придбання засобів, якщо тільки їх ринкова вартість не стає нижчою за первісну. У деяких випадках може застосовуватися підхід по відновній вартості [1].

Щодо українського законодавства, то це послідовність – постійне (з року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики. Зміна облікової політики можлива лише у випадках, передбачених національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, міжнародними стандартами фінансової звітності та національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку у державному секторі, і повинна бути обґрунтована та розкрита у фінансовій звітності [2].

Четвертий бухгалтерський принцип Португалії збігається с бухгалтерським принципом в Україні це, нарахування. Суть якого полягає в трактуванні показників надходжень і витрат повинне здійснюватися на момент реального проведення операцій, а не на час здійснення чи одержання платежів або доходи і витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів.

Наступні принципи – незмінність методів обліку і безперервність. В Португалії незмінність методів обліку це – обрані бухгалтерські критерії не повинні змінюватися доти, поки не відбулося істотної зміни умов, що обумовили їх початковий вибір. Якщо ж усе-таки доводиться змінити такі критерії, то про це треба повідомити в річному звіті, вказавши при цьому кількісні та якісні наслідки від проведених змін.

В Україні безперервність – оцінка активів та зобов'язань підприємства здійснюється виходячи з припущення, що його діяльність буде тривати й надалі.

Друга пара принципів які збігаються в обох країнах: пріоритет змісту над формою або як зазначено в Законі України превалювання сутності над формою. Облік проведених угод повинен базуватися на їхньому реальному змісті, а не на формальному оформленні. Або операції обліковуються відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми.

Останній принцип Португалії – матеріальність. Річні звітні документи повинні містити всі необхідні дані, що можуть реально вплинути на точку зору їхніх користувачів [2].

Один із основних принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні, єдиний грошовий вимірник – вимірювання та узагальнення всіх господарських операцій підприємства у його фінансовій звітності здійснюються в єдиній грошовій одиниці [1].

Отже, принципи фінансової звітності, покладені в основу формування корисної інформації для безпосередніх та потенційних учасників бізнесу, сприяють гармонізації та уніфікації підходів до її складання. Між принципами бухгалтерського обліку та фінансової звітності Португалії та України існують деякі розбіжності, але є й такі принципи які збігаються: нарахування і пріоритет змісту над формою або превалювання сутності над формою.

Розглянувши принципи бухгалтерського обліку можна зробити висновок, що кожній країні доцільно використовувати принципи які відповідають її системі обліку та звітності.

Список використаних джерел

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 16 липня 1999 р. № 996-XIV (із останніми змінами станом на 22.12.2011 р.). – Режим доступу : https://www.zakon4.rada.gov.ua.

2. Максімова В.Ф., Черкашина Т.В. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах: Навчальний посібник. – Одеса: ОНЕУ, ротапринт, 2014 р. – 238 с.

Яковенко М. В

Науковий керівник - Пилипенко К. А., д.е.н., доцент

Полтавська державна аграрна академія,

м. Полтава

ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ ТА НІМЕЧЧИНІ

Бухгалтерський облік – процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень[1].

Поняття «Бухгалтерський облік» відповідно до німецького господарського права розглядається як постачальник інформації для підприємця (про майно, зобов'язання, витрати, прибутки, прибутки, збитки); для власника; для виконання податкових зобов'язань і фінансового управління на макрорівні; для аналізу кредитоспроможності і використання кредитів; в якості доказів у разі судових розглядів.

У Німеччині застосовується континентальна модель. Бухгалтерська звітність орієнтована у першу чергу на задоволення потреб податкових та інших органів державної влади, а потім — на запити інвесторів і кредиторів. Бухгалтерський облік регламентується законодавчо, відрізняється консервативністю та високим ступенем втручання держави в облікову практику. Характерним є тісні зв'язки бізнесу з банками та відмінності практики обліку в різних країнах.

Також для континентальної системи бухгалтерського обліку характерне використання міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Крім того виділяють 7 факторів, що визначають особливості національних систем:

- ступінь розкриття фінансової інформації;
- вплив закону про компанії на облік;
- важливість розрахунку прибутку;
- значення принципу обачності;
- вплив податкового законодавства;
- значення інфляції;
- орієнтація звітної інформації на користувачів ринків капіталів.

Системи бухгалтерського обліку Німеччини та України мають достатню кількість відмінностей. Деякі з них пов’язані з тим, що облік ведеться з різною

метою та спрямований на використання різними користувачами: в Україні внутрішніми, в Німеччині зовнішніми. В Україні інформація про діяльність підприємства складається для споживання управлінців організацій та для використання державою. В Німеччині звітність складається для банківських організацій, що є основними джерелами фінансових запитів та державного керівництва [2].

Щодо положень про бухгалтерський облік, то в Україні все прописано у Законі України «Про бухгалтерський облік», у Німеччині такого закону немає, але питання щодо ведення обліку та складання звітності відображені на приписах Комерційного і Торговельного кодексів, Закону про податок на корпорації, Закону про баланси. Держава не втручається у внутрішні справи організації [3].

Також різним є відношення держави до податків. У Німеччині держава жорстко контролює це питання, і цікавиться звітністю здебільшого з податкових аспектів. Там розділяють посаду бухгалтера та людини, що нараховує податки, адже для останньої потрібна практика та відповідна кваліфікація, не залежно від розмірів підприємства. В Україні ж такого поділу немає, зазвичай увесь спектр роботи виконує один спеціаліст, як у малому бізнесі, де не виникає труднощів ведення податкового регулювання, так і у великому, де неоднозначні ситуації можуть виникнути.

Отже, як видно із викладеного матеріалу різниця є і вона суттєва. Основними відмінностями є те, що Німеччина веде облік для зовнішнього використання та жорстко регулює питання нарахування податків та кваліфікації кадрів. В Україні ж приділяють більше уваги до форм ведення обліку, а не до того, хто буде споживачем цієї інформації. Таким чином, покращення системи бухгалтерського обліку можливе через перейняття досвіду ведення обліку Німеччиною, що покращить якість звітності та удосконалить підбір кадрів.

Список використаної літератури:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/ru/996-14.

2. Особливості бухгалтерського обліку в Німеччині [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://vipreferat.net/295694-Osobennostibuhgalterskogo-ucheta-v-Germanii.html.

3. Особливості бухгалтерського обліку і фінансової звітності підприємств Німеччини [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://studopedia.com.ua/1_389883_osoblivosti-buhgalterskogo-obliku-ifinansovoi-zvitnosti-pidpriiemstv-nimechchini.html.

Ярмоленко Г. С.
Науковий керівник – Скрипник С. В., к. е. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ФОРМ ОБЛІКУ У ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ

Становлення ринкових відносин в аграрному секторі економіки України поставило перед суспільством ряд нових проблем. Найважливішою з них є процес адаптації бухгалтерського обліку в систему міжнародних стандартів, які стають природною складовою національного бухгалтерського обліку.

Фермерські господарства України функціонують на підставі Закону України «Про фермерські господарства»»: є формою підприємництва громадян, які виявили бажання виробляти товарну продукцію, займатися її переробкою та реалізацією. Як юридична особа вони повинні вести бухгалтерський облік результатів своєї діяльності за господарський рік і подавати звітність. Ведення обліку передбачає: з'ясування самим господарством наслідків своєї госпрозрахункової діяльності, обґрунтування розрахунку сум податку, уявлення про розміщення грошових коштів, визначення майнового стану господарства, здійснення самоконтролю та прогнозування.

Ринкові умови господарювання вимагають від фермерів значно збільшити обсяг інформації щодо їх господарської діяльності, зокрема зі сторони зовнішніх суб'єктів виникає відповідний інтерес до результатів діяльності фермерських господарств. Збільшується також обсяг інформації щодо попиту на продукцію, що виробляється, можливості її збуту при визначених умовах і вимогах, матеріально-технічному забезпеченні виробництва даної продукції, про основне виробництво та його інноваційну привабливість.

Адаптація механізму бухгалтерського обліку та аналізу діяльності фермерських господарств до ринкових умов господарювання це тривалий, складний і суперечливий процес. В Україні в основному фермерські господарства впевнено знайшли своє місце в економіці країни, проте питання інформаційного забезпечення фермерських господарств залишаються актуальними та потребують подальшого дослідження.

Система бухгалтерського обліку пов'язана із регулюванням найважливіших його принципів, методів і функцій, а господарська діяльність навіть невеликого за розмірами фермерського господарства передбачає використання значних ресурсів: землі, власних та орендованих основних засобів, виробничих запасів, коштів, що вимагає знання і застосування цих специфічних облікових категорій.

Зазначимо, що не лише у нашій вітчизняній практиці, але і в світовому масштабі не має загальновизнаного підходу до віднесення господарських суб'єктів до категорії малих та середніх підприємств. Спробу уніфікувати такі форми господарювання зробили в Європейській співдружності у 1966 р., коли

були прийняті рекомендації з цієї проблеми. При цьому, керувались головними критеріями: чисельність персоналу; загальний баланс; корпоративна залежність, коли у власності інших суб'єктів господарювання може перебувати не більше 25% капіталу.

З 1 січня 2005 р. вже застосовують нові критерії для цих підприємств:

- мікропідприємства: мають найманих працюючих до 10 осіб, максимальний річний оборот або баланс не перевищує 2 млн. євро;

- малі підприємства: мають працюючих від 10 до 49 осіб, максимальний річний оборот або річний баланс – до 10 млн. євро;

- середні підприємства: кількість працюючих до 250 чоловік з річним оборотом до 50 млн. євро та розміром річного балансу не більше 43 млн. євро.

Крім того, Методичні рекомендації з організації та ведення бухгалтерського обліку в селянських (фермерських) господарствах пропонують просту форму обліку (без використання подвійного запису) для тих господарств, в яких працює тільки фермер та члени його родини; спрощену форму обліку - для господарств з середньо обліковою чисельністю працюючих за звітний період – до 10 осіб включно (крім членів сім'ї) і обсягом виручки за рік, що не перевищує 500 тис. грн.; для господарств, які відповідають статусу малих підприємств (з середньо обліковою чисельністю працівників за звітний період – від 10 до 50 осіб та обсягом виручки від реалізації від 500 тис. грн. до 2,5 млн. грн.), використовувати спрощений План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій суб'єктів малого підприємництва і складати фінансову звітність відповідно до ПСБО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»; для всіх інших господарств - вести облік за Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.

Список використаної літератури:

1. Про фермерське господарство: Закон України від 19.06.03 р. № 973-IV зі змін. і доповн. // [Електронний ресурс]: Законодавство України. − Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/973-15.

2. П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва», затв. наказом Міністерства фінансів України 25.02.2000 р. № 39 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 24.01.2011 р. № 25) // [Електронний ресурс]: Законодавство України. − Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws /show/ z0161-00.

3. Методичні рекомендації з організації та ведення обліку в селянських (фермерських) господарствах, затверджені наказом Міністерства аграрної політики України від 02.07.01 р. № 189 // [Електронний ресурс]. − Режим доступу: http://zakon.nau.ua/doc/?doc_id=183377.

4. Методичні рекомендації по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку малими підприємствами, затв. наказом Міністерства фінансів України від 25.06.03 р. № 422 // [Електронний ресурс]. − Режим доступу: http://zakon.nau.ua/doc/?doc_id=196041.